

Vindkraft i Skånes kommuner

- Kommunernas attityd till och planering för en stundande vindkraftsutbyggnad

Christian Bladh

Examensarbete 2011
Institutionen för Teknik och samhälle
Miljö- och energisystem
Lunds tekniska högskola

LUNDS UNIVERSITET

Lunds Tekniska Högskola

Vindkraft i Skånes kommuner

Kommunernas attityd till och planering för en
stundande vindkraftsutbyggnad

Christian Bladh

Examensarbete

Juli 2011

Dokumentutgivare, Dokumentet kan erhållas från LUNDS TEKNISKA HÖGSKOLA vid Lunds universitet Institutionen för teknik och samhälle Miljö- och energisystem Box 118 221 00 Lund Telefon: 046-222 00 00 Telefax: 046-222 86 44	Dokumentnamn
	Examensarbete
	Utgivningsdatum
	Juli 2011
	Författare
	Christian Bladh

Dokumenttitel och undertitel

Vindkraft i Skånes kommuner – Kommunernas attityd till och planering för en stundande vindkraftsutbyggnad

Sammandrag

I samband med att den nya vindkraftsprövningen trädde i kraft 2009 förändrades delvis kommunernas roll i vindkraftsutbyggnaden. Kommunerna som genom PBL tidigare prövade alla vindkraftsetableringar har numera inte möjlighet att pröva de vindkraftverk som tillståndspliktiga enligt MB. Däremot ska prövningen även fortsättningsvis lägga stor vikt vid den kommunala planeringen, varvid kommunerna kan styra vindkraftsutbyggnaden att i planhandlingar peka ut vilka områden man anser är lämpliga för vindbruk. För att kommunerna inte helt ska tappa greppet om tillståndsprövningen har de dessutom tillskrivits en vetorätt i samband med denna.

Mot bakgrund av den kommunala planeringens betydelse för vindkraftsutbyggnaden är syftet med denna uppsats att med Skåne som exempel undersöka vilken attityd kommunerna har till vindkraft, samt hur deras planering för energislaget ser ut. I ett första skede granskas relevanta kommunala planhandlingar för att utläsa hur mycket vindkraft som redan finns installerad i respektive kommun, vilken attityd kommunerna har till vindkraften, hur kommunernas planeringsarbete ser ut, vilken tyngd vindkraftsintresset har i den kommunala planeringen och hur man ser på en framtida vindkraftsutbyggnad i den egna kommunen. I ett andra skede väljs ett antal kommuner ut för en fördjupande fallstudie som baseras på intervjuer av relevanta tjänstemän och politiker samt besök av kommunala samrådsmöten.

Studien visar att kommunerna har en god medvetenhet om vindkraft. På grund av kraftiga intressekonflikter är kommunernas attityd till energislaget emellertid i regel försiktig, samtidigt som det har vuxit fram ett kompakt motstånd i olika grupperingar på senare år. Den kommunala planeringen har tidigare visat sig vara otillräcklig och har trots förbättringar fortfarande ett antal brister, bland annat i ljuset av den nyligen ratificerade landskapskonventionen. Till följd av det kommunala planmonopolet är skillnaderna mellan olika kommunernas planhandlingar stora eftersom dessa kan tas fram och användas som kommunerna själva vill. Det hade behövts bättre och mer standardiserade analysmetoder för att lokalisera vindkraftverk, vilket också hade ökat tydligheten i planerna. Studien visar också att det normala samrådsförfarandet i dagsläget engagerar medborgarna sent i planeringsprocessen och dessutom är vindkraftsmotståndare överrepresenterade. På samma sätt är kommunerna endast ytligt engagerade i varandras planer, trots en gängse uppfattning om att vindkraften är ett viktigt mellankommunalt intresse. Ett bättre samarbete hade möjligen kunnat förbättra planeringen av den gemensamma landskapsbilden.

Nyckelord

Vindkraft, vindkraftsplanering, vindkraftsutbyggnad, översiktsplanering, kommunal planering

Sidomfång	Språk	ISRN
147	Svenska Sammandrag på engelska	LUTFD2/TFEM--11/5051--SE + (1-147)

Organisation, The document can be obtained through LUND UNIVERSITY Department of Technology and Society Environmental and Energy Systems Studies Box 118 SE - 221 00 Lund, Sweden Telephone: int+46 46-222 00 00 Telefax: int+46 46-222 86 44	Type of document
	Master thesis
	Date of issue
	July 2011
	Authors
	Christian Bladh

Title and subtitle

Wind power in the municipalities of Skåne – The municipalities' attitudes towards and planning for a forthcoming wind power expansion

Abstract

When the new procedures for wind power permissions were introduced in Sweden in 2009, the role of the municipalities were somewhat changed in the wind power expansion. Previously, all wind turbines were tried against the Planning and Building Act by the municipalities themselves, whereas they no longer try plants that require permission according to the Environmental Code. The Municipal Comprehensive Plans shall however still influence the testing of wind turbines, through which the municipalities still have some possibility to control the wind power expansion. To provide the municipalities with some authority in the wind power testing itself, they have also been assigned a veto right in connection with testing against the Environmental Code.

The goal of this thesis is to study the municipal attitudes and planning for wind power. The analysis focuses on municipalise in Skåne and their plan documents in a first stage. The plan documents are examined to reveal how much wind power that is installed, what attitudes the municipalities have towards wind power, what the planning procedures look like, how important wind power is in the municipal planning and how the municipalities view the future of wind power. In a second stage a number of characteristic municipalities are chosen to be included in a more profound case study. This is performed by interviewing politicians and civil servants in each case. Related consultation meetings are also attended.

The results of this study show that the municipalities have a good awareness of wind power. Because of strong conflicts of interests many municipalities have however adopted a rather restrictive attitude towards the energy, at the same time as resistance from different protest groups is increasing. The municipal planning has in previous studies and past experiences shown to be inadequate and has despite improvements still a number of deficiencies. As a consequence of the Swedish municipal planning monopoly and the varying municipal intensions there is currently a large variation in the scope and quality of municipal planning. To address these problems there is a need for an improved and standardized set of analytic tools in the municipal planning, which would also enhance the clarity of the planning documents. This study also shows that the normal procedure for consultation engages citizens at one of the final stages in the planning procedure and that wind power opponents are being overrepresented. Another disadvantage is that only a few wind power plans are developed in close cooperation with neighboring municipalities, despite a prevalent conception that wind power is an important interest between municipalities. A better collaboration across the municipal borders could possibly improve the common landscape planning.

Keywords

Wind power, wind power planning, wind power expansion, municipal (comprehensive) planning

Number of pages	Language	ISRN
147	Swedish, English abstract	LUTFD2/TFEM--11/5051--SE + (1-147)

Förord

Denna uppsats har skrivits under våren 2011 som ett avslutande examensarbete för min utbildning till civilingenjör inom teknisk fysik vid Lunds Tekniska Högskola. Examensarbetet har utförts vid institutionen för Miljö- och Energisystem i samarbete med föreningen Skånes vindkraftsakademi.

Jag vill passa på att mina båda handledare på institutionen; Per Svenningsson och Jamil Khan, samt min biträdande handledare Joakim Nordqvist på Skånes vindkraftsakademi. Era råd och synpunkter har varit mycket nyttiga under arbetets gång. Utöver mina handledare vill jag också tacka övriga kontakter inom föreningen för inkomna synvinklar och visat intresse.

Sist men inte minst vill jag rikta ett varmt tack till samtliga tjänstemän och politiker som tog sig tid att ställa upp på intervju i samband med studien. Utan er hade examensarbetet inte kunnat genomföras.

Malmö den 6 juli 2011
Christian Bladh

Förkortningar

FSL	Föreningen svenskt landskapsskydd
FÖP	Fördjupad/Fördjupning av översiktsplan
GIS	Geografiska informationssystem
LCA	Landscape Character Assessment
MB	Miljöbalken
MKB	Miljökonsekvensbeskrivning
PBL	Plan- och bygglagen
ÖP	Översiktsplan

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Syfte och frågeställningar	4
1.3 Disposition	4
2 METODIK, URVAL OCH AVGRÄNSNINGAR.....	5
2.1 Fokus och avgränsningar	5
2.2 Kommunkartläggning	5
2.3 Fallstudier	5
3 LAGAR, STUDIER OCH POLITISKA MÅL FÖR UTBYGGNAD	7
3.1 Planering och prövning.....	7
3.2 Utredningar och planmaterial från myndigheter.....	11
3.3 Tidigare studier	14
3.4 Planeringsram vindkraft.....	17
3.5 Landskapskonventionen.....	17
4 GRANSKNING AV KOMMUNALA PLANHANDLINGAR.....	19
4.1 Inkluderade handlingar	19
4.2 Centrala frågeställningar.....	20
5 RESULTAT AV PLANGRANSKNINGEN.....	23
5.1 Installerad vindkraft i kommunerna.....	23
5.2 Kommunernas visioner för vindkraften.....	26
5.3 Kommunernas underlag i planeringen för vindkraft.....	27
5.4 Vindkraftens tyngd i det kommunala planeringsarbetet	28
6 URVAL AV KOMMUNER FÖR FALLSTUDIE.....	30
6.1 Eslöv	30
6.2 Östra Göinge	30
6.3 Klippan.....	31
6.4 Simrishamn	31
6.5 Trelleborg.....	32
6.6 Ängelholm	32
7 RESULTAT AV FALLSTUDIERNA	33
7.1 Samrådsmöten.....	33

7.2 Intervjuer av tjänstemän och politiker	33
8 DISKUSSION	54
8.1 Kommunernas inställning till vindkraft	54
8.2 Vindkraftsplanering	56
8.3 Avvägning mot andra intressen	58
8.4 Medborgarnas inflytande	62
8.5 Mellankommunalt samarbete	64
9 SLUTSATSER	67
10 REFERENSER	70
10.1 Kommunala handlingar	70
10.2 Övriga dokument	74
10.3 Kontakter	77
10.4 Intervjuer	78
11 BILAGOR	80
Bilaga I Skånes kommuner	80
Bilaga II Kommunernas vision med vindkraften	81
Bilaga III Kommunernas underlag i planeringen av vindkraft	85
Bilaga IV Vindkraftens tyngd i det kommunala planeringsarbetet	88
Bilaga V Sammanfattning av kommunala handlingar	91
Bilaga VI Intervjumall för tjänstemän	138
Bilaga VII Intervjumall för politiker	140
Bilaga VIII Samrådsmöte Eslöv	141
Bilaga IX Samrådsmöte Simrishamn	144
Bilaga X Samrådsmöte Åstorp	146

1 Inledning

1.1 Bakgrund

På riksnivå finns det sedan 2007 ett planeringsmål om 30 TWh vindkraft till år 2020, vilket kräver en kraftig utbyggnad av vindkraften både till land och till havs (Svensk Energi, 2010). För att bana väg för vindkraften förändrades år 2009 därför vindkraftsprövningen så att tillståndsprocessen skulle förenklas och den tidigare dubbelprövningen slopades. Istället för att större vindkraftsetableringar liksom tidigare ska prövas både enligt plan- och bygglagen och miljöbalken prövas de numera enbart genom miljöbalken. Eftersom kommunerna i och med dessa förändringar förlorade en del av inflytandet i vindkraftsprövningar tilldelades de en vetorätt, vilket innebär att kommunerna numera kan stoppa en större vindkraftsetablering när som helst under tillståndsprövningen utan att behöva motivera varför. Samtidigt fastslogs det att en utbyggnad av vindkraft även fortsättningsvis bör ha stöd i den kommunala planeringen eftersom detta ger bäst förutsättningar för en snabb och väl lokaliserad utbyggnad. Kommunernas egna översiktsplaner eller motsvarande underlag ska därför ligga till grund för beslut om vindkraftsetableringar vid tillståndsprövning (Regeringskansliet, 2009). Mellan 2007 och 2010 har kommuner, länsstyrelser och regionala självstyrelseorgan haft möjlighet att söka stöd från Boverket för att vidta planeringsinsatser för vindkraft (Boverket, 2011)

Som det ser ut nu har kommunerna även efter att tillståndsprövningen förändrades år 2009 ett stort inflytande över vindkraftsutbyggnaden, även om deras roll har förändrats till viss del. Istället för att på egen hand pröva vindkraftsetableringar ska kommunerna genom sin planering numera lägga grunden för de bedömningar som länsstyrelserna gör i sina prövningar. På sätt och vis har därför den kommunala planeringen och kommunernas officiella ställningstaganden blivit viktigare än vad de var förr. Dessutom har det förmodligen blivit viktigare för kommunerna själva att ha en vindkraftsplan att styra vindkraftsutbyggnaden med.

På senare år har vi gått mot en situation där kommunerna i större utsträckning både förväntas och själva önskar att planera den egna vindkraftsutbyggnaden, samtidigt som de kommunala planhandlingarna ser ut att komma att styra utbyggnaden av vindkraft allt mer. Det är därför av central betydelse att det kommunala planeringsarbetet speglar nationens intentioner, samtidigt som den på ett kvalificerat sätt tar hänsyn till motstående intressen och lokaliserar de bästa områdena för vindkraftsetableringar. Finns det brister i den kommunala planeringen så är risken att vindkraften byggs ut på ett önskat sätt.

I skrivande stund håller spelreglerna för vindkraftsutbyggnaden möjligen på att förändras ännu en gång. I januari 2011 ratificerade nämligen Sverige den europeiska landskapskonventionen och den 1 maj i år trädde den i kraft. Riksantikvarieämbetet har fått i uppdrag att påbörja arbetet med att genomföra landskapskonventionen i Sverige och konstaterar på sin hemsida att Sverige i och med konventionen åtar sig att skydda, förvalta och planera sitt landskap i enlighet med konventionens intentioner (Riksantikvarieämbetet, 2011). Den europeiska landskapskonventionen kan mycket väl

komma att ändra direktiven för hur den kommunala planeringen för vindkraft ska se ut och ställer bland annat krav på en demokratisering av landskapsplaneringen.

1.2 Syfte och frågeställningar

För att avgöra hur läget för vindkraftsutbyggnaden ser ut syftar detta examensarbete till att med Skåne som exempel studera kommunernas inställning till och planering för vindkraft. Detta ska i ett första skede bedömas genom studier av existerande plandokument (exempelvis Energiplaner och Översiktsplaner inklusive eventuella fördjupningar).

I ett andra skede ska motsvarande frågeställningar utredas närmare i en fördjupande analys av utvalda och karaktäristiska kommuner. Denna del innebär intervjuer av relevanta tjänstemän samt politiker inom de berörda kommunerna. Urvalet styrs så att kommuner med olika erfarenheter av vindkraft blir representerade. De frågeställningar som detta examensarbete syftar till att besvara är följande:

- Hur mycket vindkraft finns det installerad i de skånska kommunerna?
- Vad har de skånska kommunerna för inställning till vindkraft?
- Hur ser kommunernas planeringsarbete för vindkraft ut?
- Hur pass stor tyngd har vindkraften i den kommunala planeringen?
- Hur ser kommunerna på vindkraft i framtiden?

1.3 Disposition

Denna uppsats inleds med att metodiken och arbetssättet bakom examensarbetet beskrivs i kapitel 2. I kapitel 3 skildras en del tidigare studier, detaljer om den kommunala planeringen samt en mer utförlig genomgång av de förutsättningar som presenterades under bakgrunden till detta examensarbete. I kapitel 4 förklaras mer ingående hur en kartläggning av kommunerna har genomförts och i kapitel 6 presenteras förutsättningarna för en fallstudie av dessa. I kapitel 5 och 7 presenteras resultaten av respektive delmoment. Slutligen diskuteras resultaten i kapitel 8 och slutsatser av examensarbetet presenteras i kapitel 9. Till detta examensarbete följer en serie bilagor som den intresserade läsaren hänvisas till från olika delar av uppsatsen.

2 Metodik, urval och avgränsningar

2.1 Fokus och avgränsningar

Detta examensarbete syftar till att studera vindkraft på en kommunal nivå. Vindkraftsområden pekas också ut på såväl nationell som regional nivå och av enskilda vindkraftsexploatörer. Planering, lokalisering eller projektering av andra aktörer utelämnas i denna uppsats.

I studien behandlas endast vindkraftsplaneringen i de skånska kommunerna. Även om planhandlingar från övriga svenska kommuner har använts som referensmaterial så inkluderas inga övriga kommuner explicit.

I en inledande kommunkartläggning används uteslutande information som finns att hämta i kommunala plan- och policyhandlingar. Endast det material som direkt relaterar till vindkraft i dessa handlingar används. I en påföljande intervjustudie av utvalda kommuner ligger fokus på att försöka urskilja fler nyanser i frågeställningarna och skillnaderna mellan kommunerna.

2.2 Kommunkartläggning

Kommunkartläggningen ger en inledande och översiktlig bild av vindkraftsläget och planeringsarbetet i de skånska kommunerna. Dessutom tjänar den som underlag för urval och vidare analys i form av en intervjustudie. Kommunkartläggningen utgår från ett antal centrala frågeställningar som har använts för att sälla ut relevant och jämförlig information ur kommunernas plan- och policyhandlingar. De huvudsakliga frågeställningar som kommunkartläggningen bygger på är:

- Hur är vindkraftsläget i kommunerna idag?
- Vad har kommunerna för vision med vindkraften?
- Hur pass bra underlag har kommunerna för att planera för vindkraft?
- Vilken tyngd har vindkraften i det kommunala planeringsarbetet?

Detaljerna kring vilka planhandlingar som ingår i kartläggningen och hur frågeställningarna används i denna framgår i kapitel 4 Kommunkartläggning.

2.3 Fallstudier

Baserat på de resultat som kommer ur kommunkartläggningen har ett urval gjorts på sex kommuner som analyseras mer ingående i en påföljande fallstudie. Urvalet styrdes så att kommuner som kommit olika långt med sin vindkraftsutbyggnad och som har planerat för vindkraft på olika sätt representerades. Förhoppningen var att kommunerna genom sina olika infallsvinklar skulle kunna ge en nyanserad bild av vad vindkraftsplanering innebär för och kräver av kommunen. I studien intervjuades tjänstemän som ansvarat för eller medverkat i framtagandet av kommunens vindkraftsplanering. Till dessa tjänstemän ställdes en serie frågor kopplade till följande områden:

- A. Inledning
- B. Utveckling och attityd i dagsläget
- C. Kommunens planeringsarbete
- D. Etablering i praktiken

- E. Syn på framtiden
- F. Övrigt

Intervjuerna har utförts ansikte mot ansikte och har ägt rum på tjänstemännens egna arbetsplatser. Intervjuerna har varit ungefär en trekvart långa och har haft en relativt låg grad av standardisering. Frågorna, frågornas ordningsföljd och eventuella följdfrågor har anpassats under intervjuens gång beroende på de svar som tjänstemännen har gett. Materialet har samlats in med hjälp av en diktafon och intervjuerna har sedan transkriberats i sin helhet. För mer detaljer kring intervjuerna av kommunala tjänstemän hänvisas till kapitel 6 där utvalda kommuner presenteras och till bilaga VI där frågeformuläret som använts bifogas. För att se vilka kommunala tjänstemän som har intervjuats hänvisas till referensförteckningen, där de identifieras via kommuntillhörighet och befattning.

Parallellt med intervjuerna av de kommunala tjänstemännen intervjuades även kommunala politiker inom de utvalda kommunerna. För varje kommun valdes två politiker som är insatta i vindkraftsfrågan ut; en från vardera politiskt block. Frågorna till de kommunala politikerna behandlade i stor utsträckning inställningar och viljor samt medborgarnas påverkan på vindkraftsutbyggnaden. Mindre fokus lades i dessa intervjuer på detaljerade eller tekniska frågor som rör själva planeringsarbetet. Frågorna som riktades till de kommunala politikerna delas in i de rubriker som återges nedan. Intervjumallen presenteras i bilaga VII.

- A. Inledning
- B. Kommunens och partiets inställning
- C. Allmänhetens inställning och roll
- D. Utsikt mot framtiden
- E. Övrigt

Intervjuerna av de kommunala politikerna utfördes över telefon och var ungefär en kvart långa. Liksom intervjuerna av tjänstemännen hade dessa intervjuer en låg grad av standardisering och intervjuerna anpassades efter svaren som gavs. Även telefonintervjuerna spelades in och transkriberades i sin helhet som stöd i tolkningen av svaren. Resultaten från intervjuerna presenteras i kapitel 7. För att se vilka kommunala politiker som har intervjuats hänvisas till referensförteckningen, där de identifieras via kommun- och partitillhörighet.

I de fall de utvalda kommunerna var i färd med att ta fram en ny vindbruksplan och höll samrådsmöten under tiden för uppsatsskrivandet har även dessa besökts och studerats. Iakttagelserna från dessa samråd presenteras kortfattat under rubrik 7.1 samt mer ingående i bilaga VIII, IX och X.

3 Lagar, studier och politiska mål för utbyggnad

3.1 Planering och prövning

Uppförande av vindkraftverk kan beroende på omständigheterna beröras av många olika lagar, exempelvis kan närhet till fornminnen eller starkströmledningar kräva tillstånd enligt kulturminneslagen respektive ellagen. De mest centrala lagarna är dock miljöbalken (MB) och plan- och bygglagen (PBL) (Boverket, 2009: 87). Miljöbalken syftar huvudsakligen till att främja en hållbar utveckling och tillser att olika miljöintressen tillgodoses. Lagen innehåller ett antal olika miljökrav, varav exempelvis hushållningsbestämmelserna och lokaliseringsregeln har särskild betydelse för lokaliseringen av vindkraftverk. Hushållningsbestämmelserna utgör samhällets grundläggande synsätt på vad som är god hushållning av den fysiska miljön och ger utgångspunkter för hur intressekonflikter ska hanteras vid ändrad användning av mark- och vattenområden. Enligt den så kallade lokaliseringsregeln ska platsen för en verksamhet väljas så att den kan bedrivas med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa (ibid.: 90). Tillstånd enligt MB prövas normalt sett av länsstyrelsen.

Plan- och bygglagen styr planläggning och bygglovsprövning av mark- och vattenområden och har stor betydelse för lokaliseringen av vindkraftverk. Kommunerna har stor makt över prövningen och besluten för bygglovsansökningar enligt PBL, även om också länsstyrelsen, andra myndigheter, organisationer och enskilda har möjlighet att påverka. Prövningen enligt PBL är från en formell synpunkt oberoende av den prövning som kan ha skett enligt annan lagstiftning (ibid.: 92). Alla de vindkraftsetableringar som varit stora nog att kräva tillstånd enligt MB har således tidigare fått genomgå två prövningar oberoende av varandra. I syfte att ändra denna invecklade vindkraftsprövning och för att underlätta vindkraftsutbyggnaden förändrades prövningen år 2009 så att större vindkraftsetableringar bara ska prövas enligt MB och inte enligt PBL, se tabell 1. Genom dessa förändringar prövas i regel stora vindkraftsetableringar enligt MB och något mindre etableringar enligt PBL. Eftersom kommunerna genom dessa förändringar förlorade visst inflytande över vindkraftsprövningen tilldelades de även en vetorätt, med vilken de kan stoppa etableringar som prövas enligt MB.

Tabell 1. Olika typer av prövningsklasser för vindkraftverk på land (Vindlov, n.d.)

1 verk med max 20 m totalhöjd Max 3 m rotordiameter	Inget tillstånd behövs
1 verk med 20-50 m totalhöjd Mer än 3 m rotordiameter	Bygglov enligt PBL krävs
2 eller fler verk alternativt... 1 verk med totalhöjd över 50 m	Bygglov samt anmälan enligt MB krävs
2 eller fler verk med totalhöjd över 150 m alternativt... 7 eller fler verk med totalhöjd över 120 m	Miljöbalkstillstånd samt kommunens tillstyrkan krävs

Till skillnad från tillståndsprovningen sköts planeringen av markanvändningen huvudsakligen på kommunal nivå eftersom plan- bygglagen ger kommunerna monopol på denna. Detta betyder att staten eller länsstyrelsen endast kan sätta sig över den kommunala planeringen ifall det i denna har visat sig att något riksintresse inte har beaktats, om det har varit ett dåligt mellankommunalt samarbete eller om det finns risk för människors hälsa och säkerhet. Statens och länsstyrelsens huvudsakliga roll är således att föra fram olika riksintressen att se till att kommunerna följer lagstiftningen och att bistå kommunerna med planeringsstöd (Khan, 2003: 568-569).

Enligt PBL ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen och som ger stöd i beslut om mark- och vattenanvändning. Dessutom ska översiktsplanen vägleda hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men kan fungera som en vision eller avsiktsförklaring för hur kommunen avser att tillgodose samt avväga olika intressen mot varandra (Boverket, 2010a).

Eftersom vindkraftsanläggningar i allra högsta grad gör anspråk på kommunens markanvändning och har stor inverkan på den fysiska planeringen så inkluderar kommunerna normalt sett någon form av avsiktsförklaring för vindkraften i sin översiktsplan. Ofta ges denna av att kommunen pekar ut områden som anses vara lämpliga eller olämpliga för etablering av vindkraftverk. Metoderna för att lokalisera sådana områden kan förstås variera, även om kommunerna i regel har ungefär samma tillvägagångssätt. En typisk kommunal planering för vindkraft vilar på analyser av vindförhållanden, motstående intressen och landskapet. Dessa analyser utgör underlag för att avgöra vilka områden som är lämpliga och vilka som inte är det och förklaras närmare under kommande underrubriker.

I takt med att samhället förändras kan det vara svårt för kommunerna att revidera och uppdatera översiktsplanen tillräckligt ofta för att den ska hållas aktuell. Genom tematiska tillägg till eller fördjupningar av den kommunomfattande översiktsplanen kan utvalda ändringar göras utan att hela planen behöver arbetas om (Boverket, 2010c). Förutsättningarna för vindkraften är i allra högsta grad föränderligt, varför kommunerna ofta behöver uppdatera sitt planeringsarbete i denna fråga. Av denna anledning väljer många kommuner att inte behandla vindkraftsfrågan utförligt i den annars mycket omfattande översiktsplanen. Istället presenterar kommunerna ofta planerna för vindkraften i ett separat tillägg till denna, varvid inte hela översiktsplanen behöver omarbetas bara för att planeringen för vindkraft ändras. I de fall som vindkraftsplaneringen ändå har inkluderats i översiktsplanen ersätts detta kapitel i vissa fall senare genom en revidering, ett tematiskt tillägg till eller en fördjupning av planen.

När en kommun tar fram ett förslag till översiktsplan eller ändring i planen ska kommunen enligt plan- och bygglagen samråda om planen med olika myndigheter och organ, däribland länsstyrelsen. Kommunen ska också ge kommunens medlemmar, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet. Syftet med samrådet är att ta fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Följande direktiv ges för samrådet i PBL: ” Under samrådet ska kommunen redovisa förslagets innebörd, skälen för förslaget, förslagets konsekvenser och det planeringsunderlag som har betydelse från nationell, regional, mellankommunal eller annan synpunkt.” (Sveriges riksdag, 2010)

Översiktsplanen har inte någon bindande verkan mot vare sig myndigheter eller enskilda och kan därför inte överklagas till sitt innehåll. Det finns däremot möjlighet att överklaga om det har funnits brister i handläggningen av planen (Boverket, 2009a: 132).

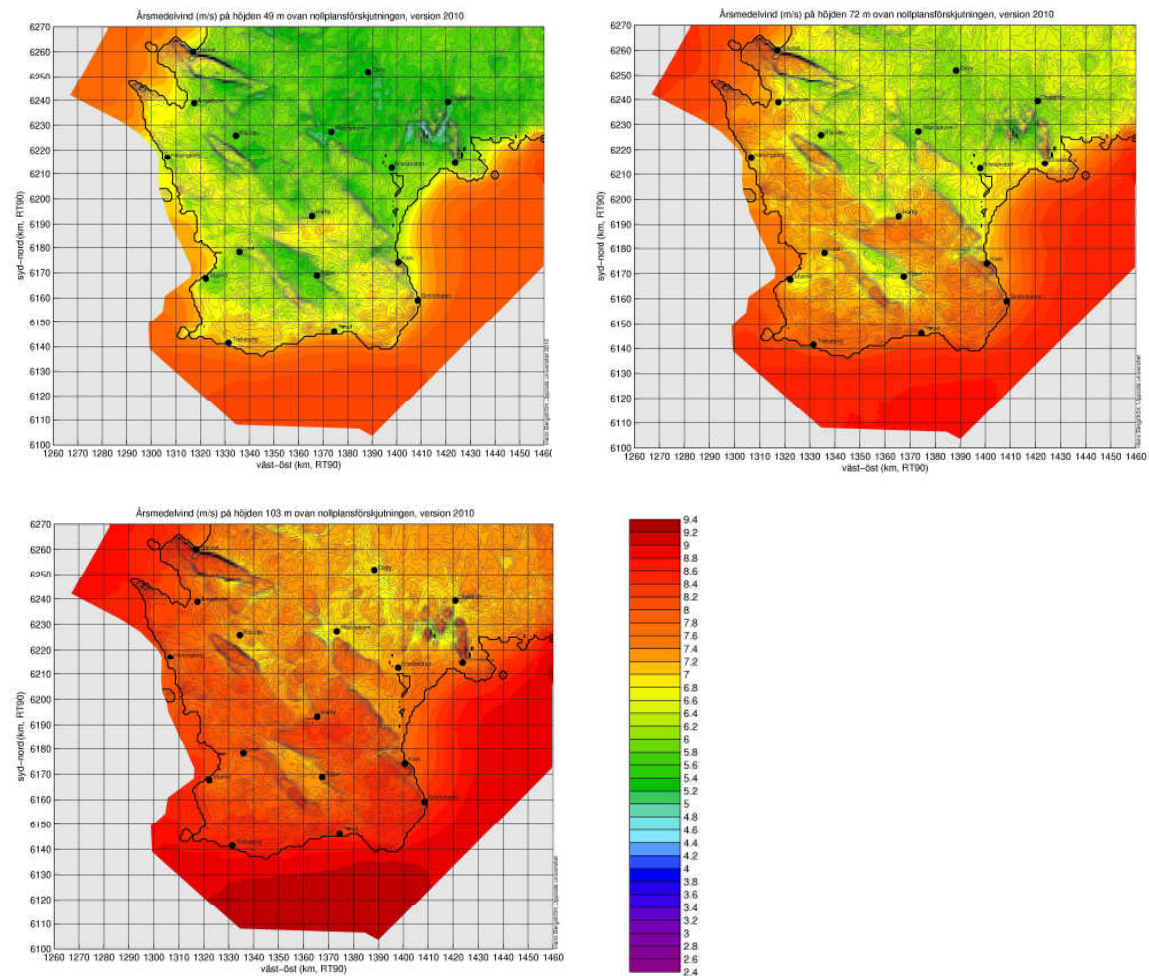
För att kartlägga förutsättningarna för vindkraft och för att underlätta en välplanerad utbyggnad av denna har kommuner, landsting, regionala självstyrelseorgan och kommunala samverkansorgan kunnat söka planeringsstöd från Boverket under perioden 2007-2010 (Boverket, 2010b). Totalt sett har över 84 miljoner kronor betalats ut till 193 beviljade ansökningar (Boverket, n.d.a: 2) och bland dessa återfinns de flesta skånska kommunerna. Flertalet av kommunerna har använt planeringsstödet för att ta fram ett tillägg till ÖP med tema vindkraft. Arbetet med att ta fram vindkraftsplaner är på flera håll fortfarande igång, varför endast sju kommuner har slutredovisat, inräknat Helsingborg, Höganäs och Ängelholm som tog fram ett gemensamt tillägg till ÖP med tema vindkraft (Boverket n.d.b). Övriga kommuner håller fortfarande på att ta fram sina vindkraftsplaner och har kommit olika långt i detta arbete.

3.1.1 Kartläggning av vindförhållanden

Den mest grundläggande förutsättningen för att kunna bygga vindkraftverk är förstås att det ska blåsa tillräckligt mycket för att göra etableringen lönsam. Historiskt sett har vindförhållanden haft en avgörande betydelse för var det har varit möjligt och önskvärt att etablera vindkraftverk, varför vindkraftsplaneringen till stor del har vilat på karteringar av vindförhållanden. Efterhand som vindkraftverken blivit större, billigare och effektivare har det emellertid blivit möjligt att etablera vindkraftverk på områden som tidigare inte ansetts vara tillräckligt blåsiga. För dagens vindkraftverk är vindförhållandena tillräckliga över stora delar av Skånes landområden, varför vindkarteringar inte är av lika avgörande betydelse som förr.

Uppsala universitet kartlade år 2007 på uppdrag av Energimyndigheten årsmedelvinden på tre olika höjder över hela landet. Dessa vindkarteringar har använts mycket för att lokalisera gynnsamma vindkraftsområden och återfinns i många kommunala vindkraftsplaner. Efterhand som man upptäckt brister med vindkarteringen har emellertid denna uppdaterats för utvalda områden under 2009 (Energimyndigheten, 2008b). Skåne är ett av de områden som vindkarteringen har uppdaterats för och de senaste beräkningarna presenteras i figur 1 nedan.

Figur 1. Kartläggning av årsmedelvind i Skåne (Uppsala universitet, 2009).

Uppe till vänster: Årsmedelvind 49 m över nollplansförskjutningen

Uppe till höger: Årsmedelvind 72 m över nollplansförskjutningen

Nere till vänster: Årsmedelvind 103 m över nollplansförskjutningen

3.1.2 Kartläggning av motstående intressen

Vindkraft är förstås inte det enda intresset som kommunerna ska ta hänsyn till och planera för. Eftersom vindkraftverken gör anspråk på stor markanvändning, påverkar människor och förändrar det omgivande landskapet går det inte att förutsättningslöst placera vindkraftverk varhelst det blåser bra. Andra intressen, såsom natur, kultur, fritid, infrastruktur eller boende kan ta skada av en oförsiktig etablering av vindkraftverk, varför det är viktigt att ta andra intressen i beaktning i samband med vindkraftsplanering. Det vanligaste sättet att göra detta är att genom en GIS-analys markera andra intressen på en karta och sedan göra avvägningar om huruvida intresset för vindkraftverk ska prioriteras högre, lägre, eller om det går att förena med andra föreliggande intressen. I grunden är metodiken för GIS-analys snarlik från en kommun till en annan, även om meningarna om vilka andra intressen som anses vara i konflikt med vindkraften varierar. Dessutom finns det naturligtvis olika sätt att väga vindkraften mot andra intressen, vilket i slutändan ger olika resultat.

3.1.3 Landskapsanalys

Landskapsanalysen syftar i de flesta fall till att undersöka landskapets förutsättningar för vindkraftsetableringar, men metoderna för att undersöka frågan varierar från fall till fall. En del kommuner väljer att göra fotomontage av valda utsikter, en del väljer att kartlägga topografi, landskapsrum, riktningar m.m. och en del väljer att dela in kommunens yta i olika områden för att beskriva landskapskaraktären i vart och ett. Det förekommer också att kommunerna inte tar sig an en landskapsanalys överhuvudtaget. Även om kommunernas landskapsanalyser är olika så finns det standardiserade metoder för att utföra sådana. Landskapskaraktärsanalyser har en bred tillämpning i Storbritannien och där använder man sig ofta av LCA- eller LANDMAP-metoden för att utföra dessa.

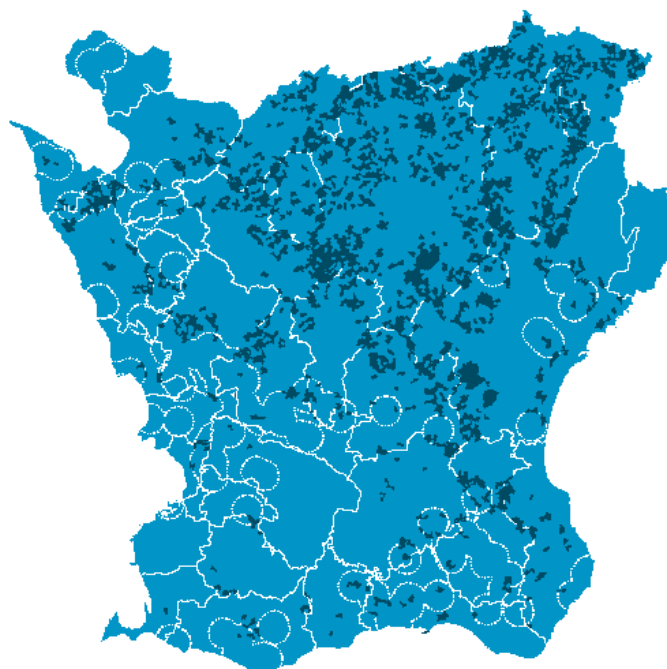
LCA, eller Landscape Character Assessment-metoden baseras på att en expert samlar in all tillgänglig information om landskapet. Därefter görs en stegvis analys där olika lager av information kompletteras med en fältstudie av området. I ett första steg utförs en karaktärisering som innefattar identifiering, klassificering och beskrivning av landskapskaraktären. I ett andra steg görs det bedömningar utifrån resultaten av klassificeringen, vilket föranleder olika typer av beslut. Eftersom LCA-metoden till stor del bygger på arbetet av den enskilde experten är den kostnadseffektiv men även beroende av expertens kompetens samt värderingar (Jansson, 2006: 10-11). LANDMAP-metoden är i sin tur mycket mer omfattande och tas fram genom ett samarbete mellan olika experter samt representanter för lokala myndigheter och den intresserade allmänheten. LANDMAP-metoden är mycket mer resurskrävande än LCA-metoden, men kan få större legitimitet eftersom den tar hänsyn till så många synpunkter som möjligt och arbetar fram alla aspekter på samma nivå av oberoende experter (ibid.: 12).

I en så kallad Ortsanalys används olika källor (t.ex. tjänstemän, organisationer, företag, föreningar och allmänhet) för att sammanställa och systematisera kunskaper om en ords historia, aktuella situation, förutsättningar och utvecklingsmöjligheter (Sunne kommun, 2008: 4). Ett exempel på Ortsanalys är en så kallad Lynchanalys, där intervjuer och studier används för att urskilja viktiga element som påverkar människans upplevelse och användning av staden. Med kunskap om de olika elementen och genom att finna samband mellan form och funktion i stadsmiljön är tanken att städer och stadsdelar genom Lynchanalys kan designas på ett bättre sätt (ibid.: 28).

3.2 Utredningar och planmaterial från myndigheter

År 2006 presenterade Länsstyrelsen i Skåne dokumentet "Planeringsunderlag för utbyggnad av stora vindkraftsanläggningar på land" som syftade till "...att undersöka om det finns invändningsfria ytor för stora vindkraftsanläggningar som gör att planeringsmålet för energiproduktion kan klaras på land i Skåne samtidigt som det materiell som undersökningen ger upphov till kan fungera som underlagsmaterial för den fysiska planeringen i Skåne." (Länsstyrelsen i Skåne län, 2006: 5) Metodiken i denna undersökning påminner mycket om den som återfinns i kommunernas vindkraftsplanering och byggde på en kartläggning och eliminering av områden som präglas av motstående intressen. De områden som blev över i denna analys ansågs vara möjliga för vindkraftsetablering, även om deras lämplighet inte kunde bedömas inom undersökningens ramar.

Den huvudsakliga slutsatsen av undersökningen var att det hypotetiskt sett finns potential att uppnå det dåvarande planeringsmålet om ytterligare 606 GWh/år vindkraft till år 2015 räknat från 2002 års nivå. De områden som ansågs möjliga för fortsatt utredning presenteras i figur 2 nedan. Osäkerheterna bedömdes dock vara många, både vad gäller områden som kan tillkomma och områden som kan gå bort. Övriga slutsatser var att det finns ett behov av att samordna kommunernas redovisningar, bättre kunskap om storskaliga vindkraftverks påverkan på det skånska landskapet, bättre vindkartering, att klara ut vem som har rätt till vinden och en förenklad tillståndsprövning (ibid.: 24-25). Det bör poängteras att denna undersökning publicerades för snart fem år sedan, innan exempelvis tillståndsprövningen ändrades och innan nya vindkarteringar utfördes vid Uppsala universitet.

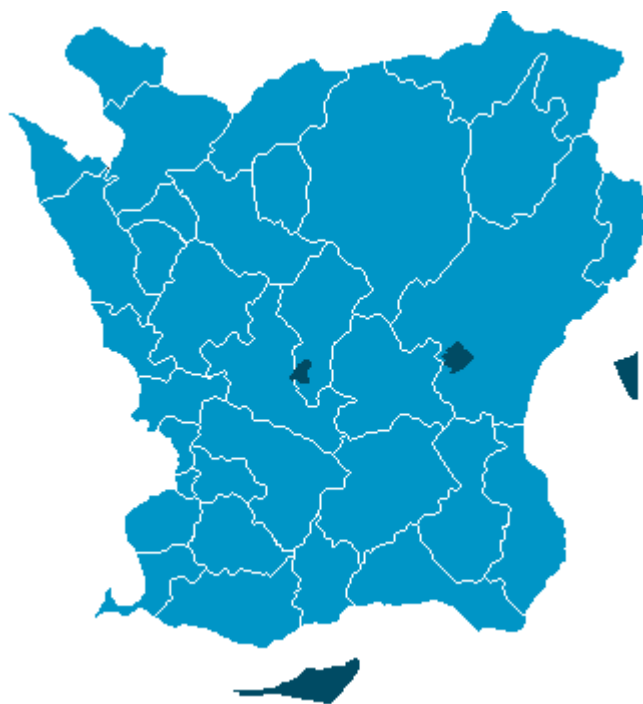

Figur 2. Möjliga områden för fortsatt utredning (Länsstyrelsen i Skåne län, 2006: 16)

Länsstyrelsens potentialstudie som diskuteras ovan gällde bara landbaserad vindkraft. För havsbaserad vindkraft publicerade länsstyrelserna i Blekinge, Hallands, Kalmars, Skånes och Västra Götalands län tillsammans samma år en liknande undersökning. Denna tog utgångspunkt i en redogörelse av rådande lagstiftning, målsättningar och vindkraftsutveckling i världen och lokaliserade möjliga vindkraftsområden utifrån en kartläggning av en lång rad intressen och förutsättningar m.h.t. andra organisationer och myndigheter (Länsstyrelsen i Blekinge län et al., 2006: 24-51). Det gjordes också en del regionala och lokala överväganden för varje län (ibid.: 52-66), varefter länsstyrelserna presenterade sina bedömningar och de möjliga områden man funnit. Egentligen berörs inte de skånska kommunerna så mycket av resultaten av denna studie; länsstyrelserna hittade bara ett möjligt område i närheten av Skåne län och detta ligger långt söderut utanför någon kommuns markområde i svensk ekonomisk zon (ibid.: 74).

I egenskap av regeringens expertmyndighet har Energimyndigheten i uppdrag av regeringen att skapa planeringsförutsättningar inom planeringsramen för vindbruk, samt att främja en hållbar vindkraftsutbyggnad genom att utse riksintresseområden för

vindkraft (Energimyndigheten, 2011 a). Sedan 2004 har Energimyndigheten pekat ut mark- och vattenområden som är angivna som riksintresseområden för vindbruk. År 2008 reviderades listan över utpekade områden och efter denna översyn pekar Energimyndigheten ut både fler och större områden. Totalt anges numera 423 områden i 20 län, varav endast fyra stycken områden återfinns i Skåne, motsvarande 1 % av vindkraftsområdenas totala yta. De utpekade områdena inom Skåne län återges i figur 3 nedan. Flest riksintresseområden finns i Västerbottens län och till havs i svensk ekonomisk zon där 16 respektive 20 % av vindkraftsområdena är lokaliserade (Energimyndigheten, 2008a).

Figur 3. Utpekade riksintresseområden för vindkraft i Skåne (RADAR Arkitektur & planering, 2008).

För närvarande är Energimyndigheten sysselsatt med en revidering av Riksintressen för vindbruk 2011, vilken beräknas vara klar under första kvartalet 2012 och "...förväntas resultera i både borttagande av befintliga riksintresseområden, justering av gränser och angivande av helt nya områden." (Energimyndigheten, 2011a).

Boverket har år 2009 på uppdrag av regeringen tagit fram en vindkraftshandbok som framförallt riktar sig till kommuner och olika verksamhetsutövare (Boverket, 2009a). Vindkraftshandboken fungerar som en övergripande och översiktlig genomgång av planering och prövning av vindkraftverk. I en första del av dokumentet behandlar Boverket det man kallar lokaliseringsförutsättningar, vilket i praktiken är en teknisk genomgång av relevant underlag såsom vindförhållanden, tekniska förutsättningar, landskapsbilden, skugg- och bullerverkan och motstående intressen. Kapitlet kan i princip ses som en vägledning för vilka aspekter som bör beaktas vid tillståndshantering eller planering för vindkraft och ger förslag på hur dessa kan hanteras. Eftersom

vindkraftshandboken listar och beskriver förutsättningarna för en lång rad motstående intressen kopplade till kulturmiljövärden, naturvärden, näringsverksamhet, infrastruktur, totalförsvaret och markägandeskap är det inte möjligt att i detta kapitel sammanfatta alla Boverkets rekommendationer här. Snarare kan vindkraftshandbokens del om lokaliseringsförutsättningar ses som ett uppslagsverk för den som söker information eller funderar på olika aspekter av vindkraftsplanering. Samma år som vindkraftshandboken publicerades gav Boverket i samarbete med Mellanrum AB ut en fördjupning av landskapskapitlet i vindkraftshandboken (Boverket, 2009b). Detta dokument gräver betydligt djupare i frågor om hur vindkraften påverkar landskapet och på vilka sätt detta kan styras på olika håll. För att vindkraften ska anpassas efter landskapet så bra som möjligt ges förslag på hur landskapets förutsättningar kan analyseras och hur processen för detta kan se ut.

Den andra delen av Boverkets vindkraftshandbok tar upp lagstiftningen och beskriver hur processen för planering och tillståndsprövning ser ut i Sverige. Boverket förklarar i detta kapitel vilka lagar som rör vindkraften och hur de reglerar bland annat kommunal planering, projektering, information och samråd. Det bör poängteras att vindkraftshandboken gavs ut i januari 2009 och att den därför beskriver tillståndsprövningen så som den var innan den förändrades i augusti samma år.

3.3 Tidigare studier

Vindkraftsutbyggnaden har varit föremål för ett förhållandevis stort forskningsområde både i Sverige och internationellt och det finns flera exempel på studier som behandlar lokalisering av vindkraftverk. Det har gjorts vindkarteringar av det svenska landskapet på olika höjder, samtidigt som vindkraftverkens landskapspåverkan, bullerpåverkan, påverkan på människor, funktion i ett större energisystem m.m. har utretts. Dessutom har det gjorts både framåtsyftande och bakåtsyftande fallstudier för flera olika regioner och lokala områden med hänsyn till faktiska vindkraftsetableringar. Under denna rubrik presenteras endast ett fåtal föregående studier, vilka har valts ut på grund av sin aktualitet eller relevans för detta examensarbete.

År 2002 skrev Khan vid Lunds universitet en artikel om kommunal vindkraftsplanering i Sverige. Khan konstaterar i artikeln att Sverige karaktäriseras av ett stort kommunalt självstyre, vilket i kombination med en tvetydig nationell vindkraftspolitik har gjort att kommunerna har en avgörande betydelse i vindkraftsutbyggnaden (Khan, 2003: 564). Enligt Khan finns det erfarenheter av att lokalisering, ägandeskap och medborgerligt inflytande är avgörande för acceptansen av vindkraft (ibid.: 567), varför studien syftade till att undersöka dessa aspekter genom en fallstudie av Falkenbergs, Halmstads och Laholms kommun. Genom intervjuer av projektörer, politiker och tjänstemän i de tre kommunerna konstaterade Khan att skillnaderna mellan kommunernas tillvägagångssätt är stora i alla tre avseenden, vilket påverkar både vindkraftsutbyggnadens natur och allmänhetens acceptans för denna. I studien noterades det bland annat att bra planering vad gäller lokalisering (ibid.: 572), ekonomisk delaktighet (ibid.: 574) och en hög grad av medborgerligt inflytande (ibid.: 575) kan bidra till att göra vindkraftsetableringar mer lyckosamma och accepterade. Khan skulle gärna se mindre variationer i hur vindkraftsfrågan hanteras eftersom skillnaderna i kommunernas inställning och kompetens kan väcka tvivel hos allmänheten, samtidigt som slumpmässigheten kan medföra bristfällig effektivitet och rättvisa (ibid.: 578).

Under perioden 2007-2008 finansierade Elforsk ett forskningsprojekt som syftade till att analysera och jämföra olika länders tillståndsprocesser för ny elproduktion. Studien baserades på en jämförelse av lagstiftningen i framförallt de nordiska länderna och lade särskilt stor vikt vid den rättsliga prövningen av vindkraftverk och kärnreaktorer. De viktigaste resultaten sammanfattades i en rapport vid namn "Tillståndsprocesser och planering för ny elproduktion – Sverige i ett internationellt perspektiv" som tagits fram av Luleå tekniska universitet. Liksom Khan konstaterade författarna bakom rapporten att Sveriges kommuner har stor makt att planera eller inte planera för vindkraft (Söderholm et al., 2009: 21) och att kommunernas planmonopol ofta har inneburit att utbyggnaden styrs av kommunal politik eller t.o.m. av enskilda tjänstemäns inställning (ibid.: 22). Författarna menade att i såväl Norge som Danmark har staten större möjlighet att påverka den fysiska planeringen och i båda länderna pekas vindkraftsområden ut i regionala planer. I Norge har regeringen dessutom utfärdat detaljerade riktlinjer för planeringen och lokaliseringen av vindkraftverk, inte minst hur intressekonflikter ska hanteras (ibid.: 23).

I rapporten diskuteras den svenska lokaliseringsregeln som återfinns i miljöbalken, enligt vilken den bästa (den med "minsta intrång och olägenhet") platsen för lokalisering av vindkraftverk alltid ska väljas. Regeln medför att andra alternativ alltid måste utredas innan ett vindkraftverk kan godkännas. I de fall kommunerna inte väljer att planera för vindkraft är det enligt författarna således upp till projektören att bevisa områdets lämplighet, vilket höjer kostnaderna och försvårar utbyggnaden (ibid.: 25). Kombinerat med det faktum att svenska medborgare har särskilt goda möjligheter att överklaga beslut för vindkraftsärenden och att kommunerna kan förhålla handläggningstiderna blir kostnaderna att driva vindkraftsärenden mycket höga i Sverige jämfört med andra länder (ibid.: 26). För att underlätta en lyckad utbyggnad av vindkraften i Sverige föreslog författarna ett antal ändringar av det svenska plansystemet. Bland annat föreslogs det att man kan ge riksintresset för vindkraft ökad betydelse jämfört med andra riksintressen (ibid.: 41), stärka det statliga planeringsansvaret i PBL, införa tidsgränser för kommunal handläggning, ersätta individuell prövning med generella gränsvärden i viss mån (ibid.: 42), införa ett statligt stöd för kommunal översiktsplanering samt dra lärdom av åtgärder såsom ekonomisk delaktighet för att öka den lokala acceptansen (ibid.: 43).

Inom ramarna för kunskapsprogrammet Vindval gjordes det vid Lunds universitet år 2008 en studie vid namn "Erfarenheter av vindkraftsetablering - Förankring, acceptans och motstånd" (Klintman & Waldo, 2008). Denna studie sammanförde erfarenheter från olika planerings- och etableringsprocesser i Europa med syfte att identifiera vad som kännetecknar mer respektive mindre välförankrade planerings- och etableringsprocesser. Rapporten påvisade tydliga kopplingar mellan positiv vindkraftsutveckling och grad av förankring hos befolkningen. Acceptansnivån varierar tydligt mellan olika länder och lokala områden och dessa variationer är enligt författarna sannolikt kopplade till faktorer som rör organisering, deltagande, beslutsprocess och ekonomi. (ibid.: 8). Vad gäller svenska tillståndsärenden menade författarna att det finns flera fall där lokalbefolkningen kommit in i processen när redan alla viktiga beslut är fattade (ibid.: 41). Det är emellertid inte helt självklart när invånarna ska ges möjlighet till deltagande eftersom det kan vara svårt att intressera dem redan i den översiktliga planeringen. Samtidigt är det i denna som vindkraftsområden identifieras och fastställs och när ett projekt senare initieras är det därför svårt att anpassa detta efter inkomna

synpunkter. Att skjuta den översiktliga planeringen åt sidan är inte heller önskvärt eftersom detta enligt författarna riskerar en spretig och estetiskt sett sämre utbyggnad (ibid.: 43). Som allmänna rekommendationer i samband med planering och/eller etablering föreslog författarna därför bland annat att vindkraftsaktörer ska lära känna lokalsamhället och bjuda in till dialog, vara öppna och tydliga om processen, överväga alternativa former av ekonomiskt deltagande och se den lokala inställningen och engagemanget som en flerårig, föränderlig process (ibid.: 8).

Drygt ett år senare gjorda samma författare en ny studie, även denna inom ramarna för Vindval. Studien heter ”Attityder och delaktighet vid etablering av vindkraft till havs” och knyter på många sätt an vid frågorna som författarna tagit upp tidigare. Undersökningen baserades på fallstudier av två havsbaserade vindkraftsetableringar och utredde genom intervjuer av invånare, projektörer och lokala myndigheter hur attityder och deltagande sett ut i samband med planering och projektering av de aktuella vindkraftverken. Författarna konstaterade att invånarna i regel har haft dålig möjlighet att påverka (Waldo & Klintman, 2010: 56) och bjudits in i processen alltför sent (ibid.: 54). Enligt författarna anser projektörerna att det är svårt att engagera invånarna och förklarar ofta detta med att folk inte har tid eller att vindkraften inte är en fråga som engagerar. Utifrån intervjumaterialet menade emellertid författarna att bristen på engagemang snarare kan bero på att man inte tror sig kunna påverka i den ordinarie processen (ibid.: 53). I linje med detta resonemang menade författarna också att det frekventa beslutsöverklagandet är ett sätt för medborgarna att få demokratiskt inflytande i vindkraftsplaneringen (ibid.: 62). För att öka engagemanget och vända opinionen förespråkade författarna någon form av ekonomisk delaktighet, kanske företrädesvis i form av deläggande eftersom ekonomisk kompensation kan uppfattas som en muta (ibid.: 68). Vidare förespråkade författarna att samråd ska utvärderas för att tillse att tillräckligt många engageras (ibid.: 61) och att en passiv lokalbefolkning inte är synonymt med acceptans och god förankring (ibid.: 72). Avslutningsvis poängterade författarna även vikten av lokaliseringen av vindkraften, vilket ställer höga krav på bland annat lokala myndigheter (ibid.: 74).

Som en del av utvärderingsarbetet för det statliga planeringsstödet gav Boverket MKB-centrum, SLU i uppdrag att studera kommunala planer om vindkraft (MKB-centrum SLU, 2010: 3). Syftet med denna studie var bland annat att beskriva vilka avvägningar som gjorts mellan vindkraft och andra intressen, vilket kontrollerades genom en granskning av kommunala planhandlingar och intervjuer av tjänstemän inom utvalda kommuner (ibid.: 10). I studien konstaterades det att kommunerna generellt sett inte är negativa till vindkraft, utan snarare har flera kommuner planeringsmål eller liknande för hur mycket vindkraft som ska byggas ut i kommunen. Däremot menade författarna att man får intrycket av att beskrivningar av åtgärder för att förebygga, hindra eller motverka betydande påverkan ges stor vikt i förhållande till planeringen för vindkraft. Utgångspunkten för de flesta studerade kommunerna är att undvika påverkan på andra intressen, vilket i sammanhanget är exempelvis rekreativsvärden, boendemiljöer, naturvärden, turism, kulturmiljö med mera. Studien visade också att riksintresseområden för vindkraft hanteras med stor spridning bland kommunerna, från att alla utpekade områden accepteras till att de alla avfärdas. Författarna frågade sig därför hur väl riksintresseanspråken fungerar i samband med planering och prövning vid utbyggnad av vindkraften (ibid.: 53). Det konstaterades också att de kommunala politikerna vill vara lyhörda för vad folk tycker även om författarna spekulerade i

huruvida beslutsfattarna generellt sett är osäkra på var kommuninvånarna står i frågan (ibid.: 53). En central slutsats som drogs av denna studie var att planeringsstödet har varit betydelsefullt för det kommunala planeringsarbetet (ibid.: 7).

3.4 Planeringsram vindkraft

På uppdrag av regeringen redovisade 2007 Energimyndigheten ett förslag till nationellt planeringsram för vindkraft, vilket skulle ökas till 30 TWh till år 2020, varav 20 TWh på land och 10 TWh till havs. Detta planeringsmål återfanns senare i propositionen *En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi* som regeringen föreslog och som riksdagen beslutade om 2009 (Regeringskansliet, 2009b). Planeringsramen ersätter det tidigare utbyggnadsmålet på 10 TWh vindkraft till år 2015 som riksdagen antog år 2002. Även om ambitionerna numera är högre satta så bör det poängteras att en planeringsram inte är exakt detsamma som ett utbyggnadsmål. Planeringsramen innebär att det inom samhällsplaneringen ska skapas förutsättningar för en vindkraftsutbyggnad som motsvarar målet på 30 TWh (Energimyndigheten, 2011c) vilket ger signaler om hur mycket vindkraft som ska kunna hanteras i den fysiska planeringen i kommunerna (Energimyndigheten 2011d). Ett utbyggnadsmål sänder inte samma signaler utan anger bara hur mycket vindkraft som i slutändan faktiskt ska byggas ut.

För att fördela det tidigare utbyggnadsmålet på olika län utarbetade Scandiakonsult i samarbete med Energimyndigheten en modell som genom GIS-analyser utredde potentialen för vindkraft i olika län. I denna modell bedömdes Skåne ha den största potentialen av alla län och tilldelades i fördelningen ett planeringsmål på 0,58 TWh (Energimyndigheten, 2003: 3-4). Den nya planeringsramen har inte delats upp på de olika länen ännu eftersom metoden för 2003 års regionalisering bedöms vara i behov av en betydande uppgradering (Energimyndigheten, 2011d). Länsstyrelsen i Skåne har emellertid som delmål för en miljömålet ”God bebyggd miljö” satt upp ett planeringsmål om 2 TWh vindkraft i Skåne till år 2015, främst baserat på en utbyggnad till havs (Länsstyrelsen i Skåne län, 2009: 23).

3.5 Landskapskonventionen

Landskapskonventionen är en konvention mellan ett antal europeiska länder och har tagits fram på initiativ av Europarådet. Konventionen undertecknades först av 19 länder under ett möte i Florens den 20 oktober år 2000 och idag har totalt 38 länder signerat och 33 länder ratificerat den. Sverige signerade landskapskonventionen 22 februari 2001 och ratificerade den 5 januari 2011. Konventionen trädde i kraft i Sverige den 1 maj 2011. (Europarådet, 2011).

I landskapskonventionen definieras ett landskap som ”... an area, as perceived by people, whose character is the result of the action and interaction of natural and/or human factors;” och målet med konventionen är att främja skydd, förvaltning och planering av landskap och att organisera ett europeiskt samarbete i landskapsfrågor (Europarådet, n.d.). Aktiviteter som påverkar landskapet får enligt konventionen inte längre vara ett avskilt område för monopoliserade vetenskapliga eller tekniska organ (ibid.: 22). Eftersom landskapet berör och tillhör alla ska istället ska landskapet demokratiseras och bli en allmän politisk angelägenhet (ibid.: 23). Vidare gäller landskapskonventionen för alla landskap i hela Europa, såväl natur som landsbygd, förort och stadsmiljö. Konventionen är inte heller hänvisad till antingen kulturella,

mänskliga eller naturliga faktorer, utan berör alla dessa och hur de interagerar (ibid.: 26).

Regeringen har gett Riksantikvarieämbetet i uppgift att i samarbete med andra berörda myndigheter påbörja arbetet med att genomföra konventionen i Sverige. På ämbetets hemsida poängteras vikten att landskapets alla värden och tillgångar ska hanteras på ett hållbart sätt genom ett nära samarbete mellan myndigheter, organisationer, företag och enskilda. Vidare påpekar man den tydliga demokratiska aspekt som den nya landskapskonventionen innehåller och som understryker vikten av att människor kan delta aktivt i värdering och förvaltning av landskapet. Enligt Riksantikvarieämbetet innebär konventionen vidare bland annat att Sverige ska (Riksantikvarieämbetet, 2011):

- ”erkänna landskapets betydelse i den egna lagstiftningen
- öka medvetenheten om landskapets värde och betydelse i det civila samhället, i privata organisationer och hos offentliga myndigheter
- främja delaktighet i beslut och processer som rör landskapet lokalt och regionalt
- utveckla en helhetssyn på landskapets värden och hållbar förvaltning av dessa
- utbyta kunskap och delta i europeiska samarbeten om frågor som rör landskapet”

Riksantikvarieämbetet uttalar sig förhållandevis löst om landskapskonventionens betydelse och det är inte helt klart vad konventionen har för inverkan på svensk lagstiftning. Det är inte otänkbart att Sverige redan uppfyller stora delar av konventionens krav genom att dessa redan inkluderas i MB och PBL.

4 Granskning av kommunala planhandlingar

4.1 Inkluderade handlingar

I en inledande fas av denna uppsats genomförs en översiktlig kartläggning av vindkraftsläget i alla Skånes kommuner. I detta skede tas framförallt användning av kommunernas egna publikationer i form av plan- och policyhandlingar. För att kommunkartläggningen ska utföras på ett konsekvent, grundligt och rättvist vis är det viktigt att på förhand bestämma vilka handlingar som ska inkluderas för varje enskild kommun. Nedan redogörs för vilka dokument som har inkluderats och varför.

4.1.1 Översiktsplaner

Eftersom varje kommun enligt lag ska ha en översiktsplan som ska täcka frågor som på ett väldigt tydligt sätt berör vindkraftsetableringar har jag valt att inkludera samtliga kommuners gällande översiktsplaner i min kommunkartläggning. I de fall den senaste översiktsplanen ännu inte har antagits, utan är i samråds- eller utställningsskede har jag valt att inkludera både den gällande och den kommande översiktsplanen.

4.1.2 Tillägg till eller fördjupningar av översiktsplan

Då jag valt att inkludera kommunernas översiktsplaner i studien är det förstås naturligt att även inkludera de tematiska tilläggen till dessa, eftersom jag annars skulle bortse från relevanta tillägg eller revideringar av planerna.

4.1.3 Energiplaner

I varje kommun ska det enligt Lagen om kommunal energiplanering också finnas en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. I denna planhandling ska även kommunens upptagna verksamhet analyseras med hänsyn till påverkan på miljö och hälsa samt hushållningen med mark, vatten och andra resurser (Sveriges riksdag, 1977). Eftersom alla kommuner ska ha en gällande energiplanering och eftersom vindkraften i allra högsta grad är relevant för denna har jag gjort bedömningen att även kommunernas energiplanering är intressant för kommunkartläggningen. I vissa kommuner fyller handlingar som kallas energistrategi, klimatstrategi eller liknande samma funktion. Oavsett namn har dokument som behandlar energiplanering inkluderats.

4.1.4 Övriga handlingar som explicit behandlar vindkraft

I likhet med tematiska tillägg till översiktsplanen behandlas vindkraftsfrågan i vissa fall i andra separata planhandlingar. Dessa dokument kallas ofta för vindkraftsplaner eller vindkraftspolicyer och påminner i många fall om tematiska tillägg till gällande översiktsplan. Eftersom detta sätt att arbeta är förhållandevis vanligt har jag valt att även inkludera dessa.

Om någon kommun inte utförligt diskuterar vindkraft i någon av de ovan nämnda planhandlingarna och då det istället hänvisas till en annan typ av dokument har jag valt att även inkludera detta.

4.2 Centrala frågeställningar

För att sammanfatta och belysa vindkraftsläget i de skånska kommunerna utgår denna kommunkartläggning från fyra centrala frågeställningar som formulerats så att de ska kunna tala för vindkraftsläget och planarbetet i de skånska kommunerna. Det har också varit viktigt att frågeställningarna valts ut på ett sådant sätt att de kan besvaras utifrån den information som ges av de kommunala handlingarna. Nedan listas de frågeställningar som varit utgångspunkt i kommunkartläggningen och under kommande underrubriker ges en kort förklaring av respektive frågeställning.

- Hur mycket vindkraft finns det i kommunerna och när är den installerad?
- Vad har kommunerna för vision med vindkraften?
- Hur pass bra underlag har kommunerna för att framgångsrikt kunna planera för vindkraft?
- Vilken tyngd har vindkraften i det kommunala planeringsarbetet?

4.2.1 Hur mycket vindkraft finns det i kommunerna och när är den installerad?

Utgångsläget för en framtida utbyggnad av vindkraft utgörs förstås till stor del av de vindkraftverk som redan är installerade i kommunerna. När man arbetar med kommunernas planering av vindkraft är det därför viktigt att även se till hur mycket vindkraft som redan finns i dagsläget. Dessutom talar mängden installerad vindkraft i viss mån för kommunernas tidigare inställning till vindkraft och hur en utbyggnad av energisläget prioriterats historiskt. Det är förstås också intressant att se när kommunernas vindkraftverk har tagits i drift, eftersom detta avslöjar hur länge kommunerna arbetat med en utbyggnad av vindkraft och i vilka fall man fortfarande gör så.

4.2.2 Vad har kommunerna för visioner för vindkraften?

För att en utbyggnad av vindkraft ska ta fart måste viljan att etablera vindkraftverk finnas hos kommunerna. Kommunernas egna ställningstaganden, mål och uttalade visioner kan i många fall vara talande för viljan att etablera vindkraftverk. Bara för att en kommun säger sin ha en viss åsikt behöver den emellertid inte ha det i verkligheten och vice versa. För att få en bild av kommunernas vision med vindkraften är det därför viktigt att inte bara beakta kommunernas uttalanden, utan även vad de rent konkret gör för att skapa förutsättningar för en utbyggnad av vindkraften.

Frågan om vad kommunerna har för vision med vindkraft är förhållandevis svårt att besvara på ett sakligt, konsekvent och transparent sätt utifrån den varierande typ av information som presenteras i de kommunala planhandlingarna. Av denna anledning har frågeställningen brutits ned i två bedömningskriterier som är lättare att besvara. Den ena av dem relaterar till kommunens egna uttalanden medan den andra relaterar till kommunens faktiska planering. De båda bedömningskriterierna presenteras nedan:

- Hur uttalar sig kommunen om en framtida utbyggnad av lokal vindkraft
- Finns det utpekade områden som anses vara lämpliga för vindkraft?

4.2.3 Hur pass bra underlag har kommunerna i planeringen av vindkraft?

Det är naturligtvis önskvärt att kommunerna har ett gott underlag för att fatta beslut i vindkraftsfrågan och att de inte planlöst godkänner eller avslår vindkraftsansökningar på måfå. Det finns en stor mängd underlagsmaterial som ska eller kan ligga till bakgrund för beslut, men denna frågeställning relaterar främst till det underlag som inte är obligatoriskt och vars kvalitet varierar mycket från kommun till kommun. Mindre fokus läggs därför vid underlag såsom karteringar av vindförhållanden och skyddsavstånd, eftersom dessa faktorer per automatik beaktas vid varje enskild etablering.

För att kunna besvara frågeställningen på ett sakligt sätt har den brutits ned i följande tre punkter:

- På vilket sätt har kommunen utfört en landskapsanalys?
- Har kommunen samarbetat på ett mellankommunalt plan i planeringen för vindkraft?
- Har kommunen haft en dialog med invånare under planeringsprocessen?

Dessa punkter ger inte en heltäckande eller fullständig bild av det kommunala underlaget för vindkraftsplanering, men kan i många fall vara talande för huruvida denna ska kunna ske på ett framgångsrikt sätt. Vindkraften är som bekant en väldigt konfliktfylld fråga och etableringarna berör såväl egna kommuninvånare som medborgare och politiker i kringliggande kommuner. Konflikterna kan eventuellt minskas genom en dialog mellan berörda parter, varför de två sista kriterierna bedömer i vilken utsträckning kommunen har hört invånare och kringliggande kommuner inför eller under planeringsprocessen. Den första punkten kan motiveras med att vindkraftverkens intrång på landskapet förmodligen kan minskas genom smartare och mer landskapsanpassad planering. Dessutom är den första och den tredje punkten tydligt kopplade till kraven som den nyligen ratificerade landskapskonventionen ställer på planeringen av landskapet.

4.2.4 Vilken tyngd har vindkraften i det kommunala planeringsarbetet?

Bedömningskriterierna som används för att besvara denna frågeställning syftar till att ge en bild av i vilken grad kommunen försöker underlätta och bana väg för etableringen av vindkraftverk. De har formulerats på ett sådant sätt att de ska kunna nyansera de val som kommunerna gjort och som får stor inverkan på vilka vindkraftsområden som lokaliseras. Kriterierna och presenteras nedan.

- Hur stora avstånd har kommunen bedömt att det ska vara till bostäder?
- Hur har kommunen vägt intresset för vindkraft mot andra intressen?

Till följd av enskiftesförordningen 1803 präglas Skåne av en spridd bostadsbebyggelse, vilket innebär att befintliga bostäder utgör ett av de största hindren för en vindkraftsutbyggnad. Beroende på vilka avstånd som krävs mellan vindkraftverk och bostäder blir emellertid begränsningarna förstas olika stora. Det är upp till varje kommun själv att i planeringen använda sig av skydds-, hänsyns eller respektavstånd till bostäder och att i sådana fall avgöra hur stora dessa bör vara. Det finns inga krav och ingen lagstiftning som säger hur stora avstånd det måste vara mellan vindkraftverk och bostadshus. Det finns emellertid rekommendationer vad gäller hur mycket buller samt skugg- och reflexspridning som vindkraftverken får orsaka den enskilda bostaden och mot bakgrund av dessa rekommendationer är det förhållandevis vanligt att kommunerna utelämnar bostäder och en förutbestämd zon kring dessa för att underlätta lokaliseringen

av vindkraftsområden. Hur stor denna zon ska vara kan emellertid kommunen själv bestämma, varför valet av avstånd till bostadshus kan tala för hur tungt kommunen väger intresset för vindkraft i förhållande till andra intressen, såsom ett lugnt och fridfullt boende.

I det skånska landskapet finns många olika intressen för markanvändning och fysisk planering. Intresset för vindkraft måste därför konkurrera med flera andra intressen som bland annat relaterar till infrastruktur, boende, friluftsliv, natur- eller kulturvård. Om vi i Sverige menar allvar med att vi ska prioritera en utbyggnad av vindkraften betyder detta att vi kommer konfronteras med ökad konkurrens om markanvändningen. I de fall kommunerna endast tillåter vindkraftsetableringar när alla motstående intressen har tillfredsställts tilldelas i praktiken vindkraftsutbyggnaden lägsta prioritet. I ett landskap som Skåne med blir det då mycket svårt att lokalisera områden för vindkraft och vindkraftsutbyggnaden stannar av. Sättet som kommuner väger vindkraft mot andra intressen på talar således för vindkraftens tyngd i den kommunala planeringen.

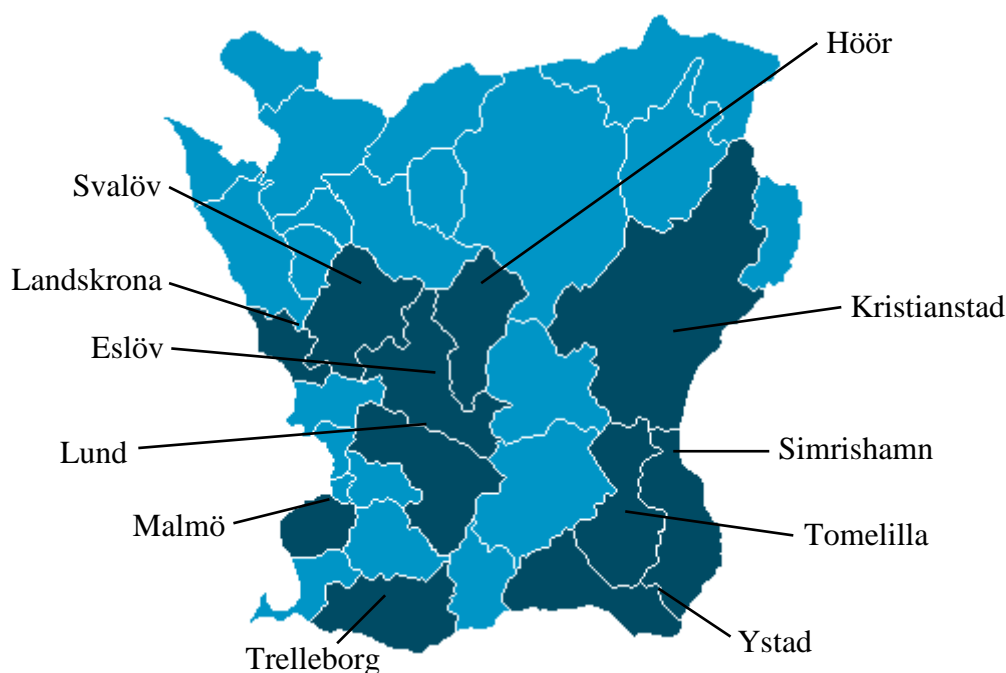
5 Resultat av plangranskningen

I detta kapitel presenteras en sammanfattande helhetsbild av vindkraften i de skånska kommunerna. För en mer utförlig presentation av den enskilda kommunen hänvisas till bilaga V, där samtliga gällande handlingar för varje enskild kommun diskuteras mer ingående. För en snabb överblick av samtliga kommuner hänvisas till bilaga II, III och IV, där bedömningskriterierna på ett kortfattat sätt tillämpas i matrisform på varje enskild kommun. Detta kapitel tjänar som en sammanfattning av de resultat som ges i bilagorna.

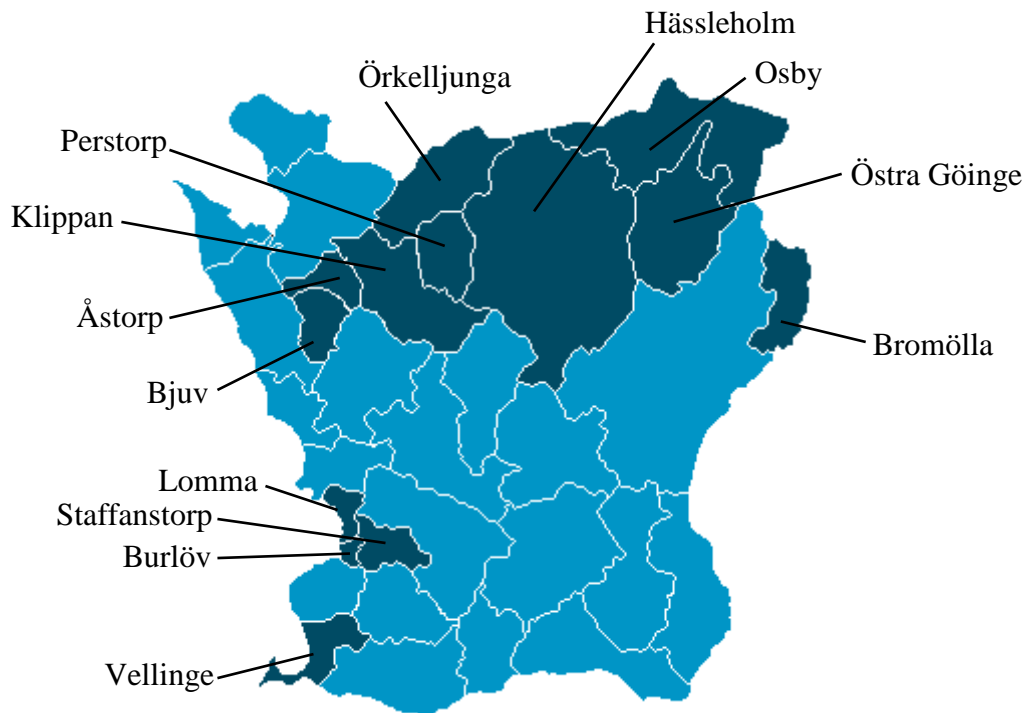
5.1 Installerad vindkraft i kommunerna

Förutom Malmö med havsbaserade Lillgrund och Eslöv som utmärker sig vad gäller installerad mängd vindkraft finns det i Skåne en skara på ett tiotal kommuner som har kommit ungefär lika långt med utbyggnaden av kraftslaget. I dessa kommuner finns ca 10-30 MW installerad effekt vindkraft, alltså motsvarande 5-12 moderna kraftverk på 2 MW. Resterande kommuner har antingen mycket liten mängd vindkraft eller ingen alls. Vindkraften är alltså fortfarande blygsamt utbyggd i många av Skånes kommuner, men tillväxten är i dagsläget mycket hög. Under 2010 uppfördes nämligen närmare 15 % av den totala installerade effekten, vilken i dagsläget uppgår till ca 400 MW (motsvarande en årsproduktion på ca 1 TWh).

I figur 4 nedan syns det att vindkraftsutbyggnaden i Skåne huvudsakligen har koncentrerats till två bälten av kommuner; ett i landskapets sydöstra delar och ett i landskapets centrala delar. I de norra delarna där det finns många kommuner med mycket skog och där det är långt till den blåsiga kusten har utbyggnaden av vindkraft ännu inte kommit särskilt långt. Även om vindkraftsutbyggnaden har haft svårt att komma igång främst i dessa fall så finns det även andra kommuner där vindkraften lyser med sin frånvaro. Se figur 5 för en illustration av kommunerna som har minst vindkraft.

Figur 4. Skånska kommuner med minst 10 MW installerad vindkraft.

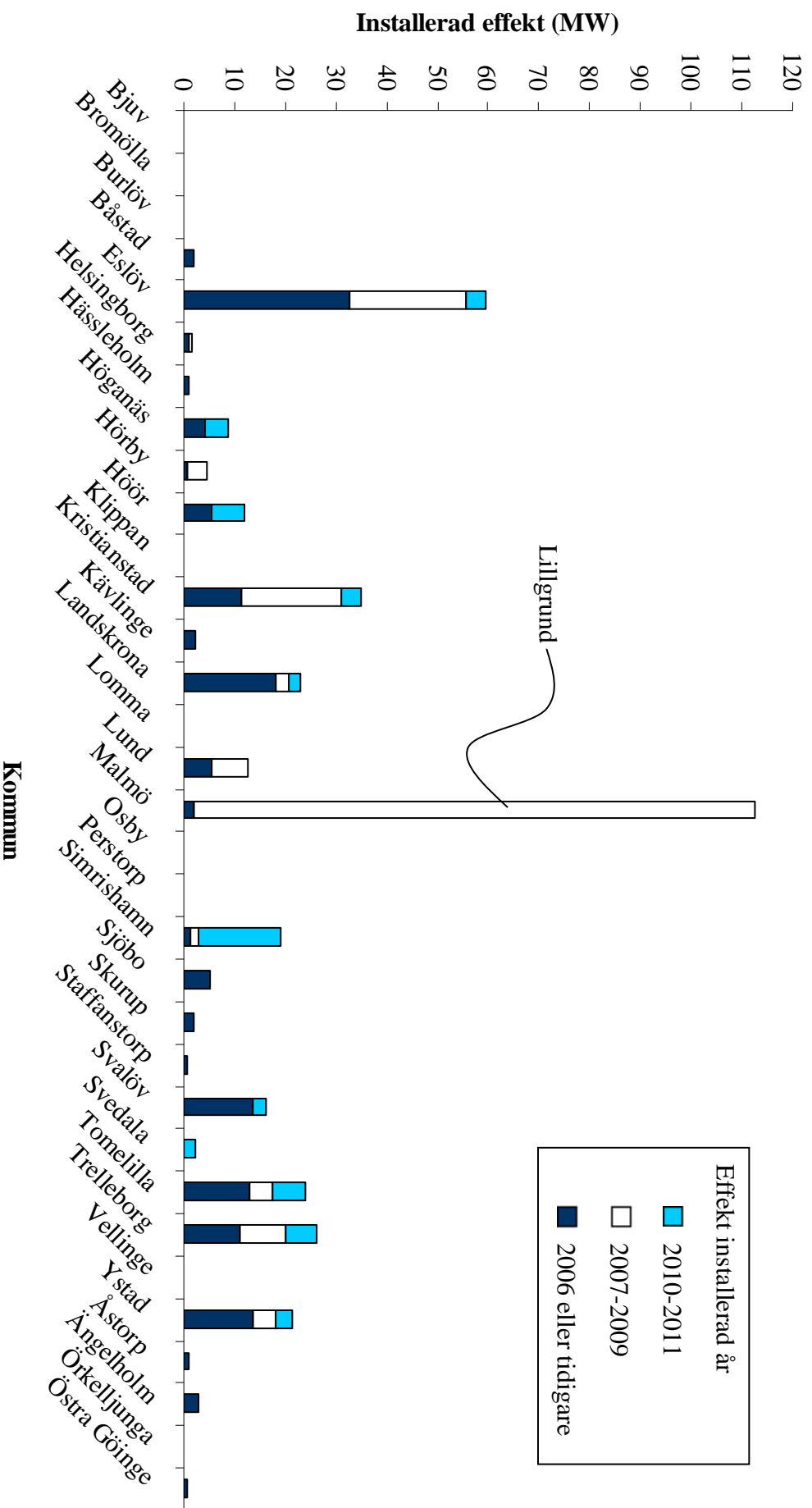

Figur 5. Skånska kommuner med en total installerad effekt på 1 MW eller mindre.

Det finns en del kustnära vindkraftverk och i Landskrona finns det också vindkraftverk på Gipsön, men Lillgrund utanför Malmö är den enda renodlat havsbaserade etableringen av vindkraftverk i Skånes kommuner. Anmärkningsvärt är att Malmö genom denna park står för drygt en fjärdedel av all installerad effekt och över en tredjedel av den totala årsproduktionen av vindkraftsel i Skåne. Störst mängd landbaserad vindkraft finns det i Eslöv som med sina 45 vindkraftverk står för cirka 13 % av Skånes produktion av vindkraftsel.

För mer utförlig bild av vindkraftsläget i de skånska kommunerna se figur 6 nedan. I denna kan det konstateras att nästan all vindkraft som togs i drift under 2010 installerades i kommuner som hade en betydande del vindkraft sedan tidigare. Även om det etablerades mycket vindkraftverk under året så tillkom det ändå bara en ny vindkraftskommun, nämligen Svedala där ett första vindkraftverk på 2,3 MW togs i drift.

Installerad vindkraft i de skånska kommunerna

Figur 6. Installerad vindkraft i de skånska kommunerna (Energinyndigheten 2011b).

5.2 Kommunernas visioner för vindkraften

En majoritet av de skånska kommunerna uppger på ett eller annat sätt att de ser en utbyggnad av vindkraft framför sig. Vissa kommuner ger skäl för utbyggnaden med behovet av att ställa om till ett förnyelsebart och hållbart energisystem, vissa tar utgångspunkt i nationella eller regionala planeringsmål och vissa baserar sin tro på energislaget på exploatörernas stora intresse för att etablera vindkraftverk. De kommuner som på ett tydligt sätt inte anser att vindkraftsetablering lämpar sig inom kommunen är Bjuv, Burlöv och Lomma. Samtliga menar att lämpliga områden är svåra att hitta inom kommunen med hänsyn till olika motstående intressen. Förutom de kommuner som på ett tydligt sätt tar ställning för eller emot vindkraft finns emellertid också ett antal kommuner som knappt uttalar sig om vindkraft eller som gör så mycket avvaktande. Till denna grupp av kommuner kan Båstad, Höganäs, Klippan, Kävlinge, Staffanstorps och Vellinge räknas.

Bilden förblir ungefär densamma då man tittar på kommunernas utpekade vindkraftsområden och framtida produktionsmål. En klar majoritet av kommunerna pekar ut ett eller flera områden som anses vara intressanta för etablering av vindkraft. Den mest ambitiösa kommunen är Kristianstad som i dagsläget producerar strax över 80 GWh vindkraftsel per år, men som planerar att producera 1 TWh årligen till år 2025, vilket motsvarar hela Skånes årsproduktion i dagsläget. De kommunala produktionsmål som går att finna och som inte redan överstigits presenteras i tabell 2 nedan. Kristianstad är även den kommun som pekar ut flest lämpliga vindkraftsområden, med reservation för att hänsyn inte tagits till begränsningar i form av befintlig bebyggelse. Även Eslöv har lyckats lokalisera ett stort antal lämpliga vindkraftsområden i sitt tillägg till ÖP. Denna planhandling är emellertid ännu på samråd, varför de utpekade områdena kan komma att revideras.

Tabell 2. Verbaliserade produktionsmål som inte redan överstigits.

Kommun	Produktionsmål (GWh)	Årtal
Helsingborg	60 (inkl. vågkraft)	2020
Helsingborg	240 (inkl. vågkraft)	2035
Kristianstad	1 000	2025
Svedala	50	2020
Tomelilla	100	2020

Det finns ett antal kommuner som inte pekar ut lämpliga vindkraftsområden och det är i stort sett de kommuner som inte säger sig tro på en utbyggnad av energislaget. Bjuv, Burlöv, Kävlinge, Lomma och Vellinge har alla undersökt sina möjligheter att etablera vindkraft och kommit fram till att lämpliga vindkraftsområden inte går att finna. Ett tydligt undantagsfall är Klippan som inte verkar ha undersökt möjligheterna till vindkraftsetablering alls. Ytterligare en kommun som sticker ut ur mängden är Trelleborg. Trelleborgs kommun har nämligen bildat sig en uppfattning om att exploatörerna inte styrs av kommunens utpekade områden och att kommunens syn på saken inte spelar någon större roll i slutändan. Av denna anledning har Trelleborg valt att inte peka ut några lämpliga områden, trots att man har utrett frågan mer än många andra kommuner och trots att man i grunden är positiv till vindkraft. Istället pekar

endast kommunen ut områden som anses direkt olämpliga och där man inte avser tillåta etablering av vindkraftverk.

Sammanfattningsvis presenterar de båda bedömningskriterierna en överensstämmande bild av kommunernas visioner med vindkraften. Som det ser ut är en majoritet av kommunerna positiva till vindkraft och planerar för att en utbyggnad av energislaget ska äga rum. Hur pass stor utbyggnaden kan bli är emellertid oklart eftersom det än så länge är förhållandevis få kommuner som har konkreta mål med vindkraften eller som har lyckats omvandla vindkraftsplanerna till utbyggnad av vindkraften i praktiken. För en sammanställd bild av kommunernas visioner se tabell 10 i bilaga II.

5.3 Kommunernas underlag i planeringen för vindkraft

Eftersom landskapskonventionen trädde i kraft den 1 maj i år är det egentligen rätt så naturligt att denna inte har beaktats i kommunernas planering för vindkraft. Mer förvånande är att flera skånska kommuner överhuvudtaget inte har genomfört eller låtit genomföra en landskapsanalys för att ta ställning till eller planera för vindkraft. Framförallt saknas landskapsanalyser för många av de kommuner som i allmänhet har ett dåligt eller gammalt underlag i vindkraftsfrågan och som har en restriktiv eller negativ inställning till vindkraft. Dessutom varierar metodiken och ambitionsnivån mycket i de fall det förekommer en sådan i kommunernas handlingar.

Egentligen är det upp till kommunen att själva avgöra vad de kallar en landskapsanalys och hur de väljer att utföra denna. Landskapsanalysens vanligast förekommande beståndsdel är en indelning av kommunens yta i olika områden och en klassificering av deras landskapskaraktärer. Vissa kommuner väljer att göra utförliga, och visualiserade beskrivningar av varje landskapskaraktär, speciellt med hänsyn till tålighet för vindkraftsetableringar. Andra kommuner väljer att med bara ett fåtal ord beskriva landskapet för kommunens yta eller utvalda delar av denna. De kommuner som har gjort en något ambitiösare landskapsanalys väljer i allmänhet att även inkludera en studie med fotomontage eller en kartläggning av landskapets topografi, riktningar, landskapsrum m.m.

De flesta kommunerna poängterar att vindkraften är en viktig mellankommunal fråga och man är i flera fall positiv till ett samarbete med angränsande kommuner. Kommunerna visar i allmänhet ett stort intresse för vindkraftsetableringarna i angränsande kommuner och poängterar att hänsyn ska tas till gränsöverskridande landskapspåverkan. I praktiken är det dock få kommuner som på ett konkret sätt samarbetat med varandra för att gemensamt planera för vindkraft. Mellankommunala samråd organiseras istället av de kommuner som planerar att etablera vindkraft nära gränsen till andra kommuner.

Det bästa exemplet på mellankommunalt samarbete ges av det gemensamma tillägg till ÖP som Helsingborg, Höganäs och Ängelholm har utarbetat och där gjorda ställningstaganden och metod för att lokalisera vindkraft är gemensam för de tre kommunerna. Ett annat exempel är Kävlinge, Lomma och Vellinge som tillsammans låtit utreda möjligheterna att etablera vindkraft till havs. Denna studie är dock i dagsläget över tio år gammal och dess aktualitet kan ifrågasättas. De nationella ambitionerna med vindkraft är betydligt högre idag än då studien utfördes, samtidigt som vindkraftverken har utvecklats och blivit större. Både Kävlinge och Lomma lutar

sig ännu tillbaka på utredningen och fortfarande är det Kävlinge, Lomma och Vellinge som tillsammans med Burlöv tror minst på energislaget av de kustnära kommunerna i Skåne. Ytterligare ett sätt att samarbeta med grannkommunerna återfinns i Hässleholms tillägg till ÖP, där man inför framtagandet av handlingen anordnande mellankommunala samråd för att höra övriga kommuners angreppssätt.

Det är ovanligt att kommunerna har haft en dialog med sina invånare i ett tidigt skede av planeringsprocessen. Istället lyfts invånarnas synvinklar oftast in först i samband med att handlingarna är på samråd, varefter handlingarna i vissa fall revideras så att de anpassas efter inkomna synpunkter. De fyra kommuner som på annat sätt tagit hjälp av medborgarnas infallsvinklar har alla gjort så på olika sätt och med olika utfall. Skurup lät utföra en folkomröstning för att ta ställning till havsbaserad vindkraft, Kristianstad bjöd i ett tidigt skede in invånarna för att vikta olika intressen mot varandra, Ängelholm anordnade möten där invånare förutsättningslöst kunde diskutera vindkraft och Örkeljunga hörde inför framtagandet av en vindbruksplan sina invånares framtidssyn på vindkraft genom en enkätundersökning. För mer information se sammanställningen i tabell 11 i bilaga III eller presentationen av respektive kommun i bilaga V.

5.4 Vindkraftens tyngd i det kommunala planeringsarbetet

Ett antal kommuner har inte valt att fastställa hur långa avstånd de anser är att det ska vara mellan vindkraftsetableringar och bostäder. Kristianstad kommun har exempelvis avstått från att göra så eftersom de anser att avstånden bäst avgörs från fall till fall, medan varken Bromölla, Burlöv, Landskrona, Malmö, Svalöv eller Trelleborg verkar ha tagit ställning till vilken begränsning befintliga bostäder innebär för etablering av vindkraftverk.

I de fall som kommunerna valt att använda sig av skyddsavstånd till bostäder ligger dessa i ungefär hälften av fallen på 500 meter. Även om en klar majoritet av kommunerna har valt säkerhetsavstånd mellan 400 och 700 meter så förekommer det också extremfall, t.ex. Staffanstorps val av säkerhetsavstånd på 300 meter och Bjuvs på 2 000 meter. De kommuner som har valt säkerhetsavstånd över 500 meter presenteras i tabell 3 nedan.

Tabell 3. Kommuner med rekommenderade avstånd till vindkraftverk över 500 meter.

Kommun	Säkerhetsavstånd (m)
Bjuv	2 000
Höör	600
Klippan	1 000
Kävlinge	700
Lomma	700
Skurup	600
Svedala	600

Det är viktigt att inse vilka skillnader små ändringar i säkerhetsavstånd gör på vindkraftverkens ytbehov. Med ett säkerhetsavstånd på 700 meter kräver till exempel varje vindkraftverk en 3 gånger så stor yta som med ett säkerhetsavstånd på 400 meter. Med detta perspektiv blir skillnaden mellan Bjuv och Staffanstorp ännu större; ett

säkerhetsavstånd på 2 000 meter innebär nämligen att ytbehovet blir nästan 45 gånger större än om det istället hade varit 300 meter. Kommunernas val av säkerhetsavstånd påverkar således möjligheterna att hitta lämpliga vindkraftsområden i mycket stor utsträckning. Om kommunens val av säkerhetsavstånd beror på grundinställningen till vindkraft, på okunskap eller på olika prioriteringar av motstående intressen är emellertid svårt att säga i det enskilda fallet.

Skillnaderna mellan kommunerna är stora även när det gäller hur intresset för vindkraft har vägts mot andra intressen. Att kartlägga motstående intressen är den vanligast förekommande metoden för att lokalisera vindkraft, även om kommunerna tillämpar tillvägagångssättet på väldigt olika sätt. De stora skillnaderna ligger i hur många och vilka motstående intressen som inkluderas och hur dessa vägs mot intresset för vindkraft. En del kommuner har valt att försöka trycka fram intresset för vindkraft genom att aktivt väga det mot andra intressen. I vissa fall har man då bedömt att intressena inte står i konflikt med varandra, eller så har man låtit vissa motstående intressen stå tillbaka för intresset för vindkraft. Många kommuner har emellertid valt att utesluta vindkraft i samtliga fall som övriga intressen föreligger, oavsett vad det är för intresse eller hur stark konflikten är. För de kommuner som låter alla andra intressen gå före vindkraftsintresset samtidigt som de inkluderar och kartlägger en lång rad motstående intressen blir det naturligtvis svårt att hitta överblivna områden som lämpar sig för vindbruk.

Det finns kommuner som överhuvudtaget inte har kartlagt motstående intressen för att lokalisera vindkraft. Till denna grupp räknas Bromölla, Burlöv, Klippan, Landskrona och Trelleborg. Dessa kommuner behandlar förvisso inte vindkraft särskilt mycket i sina planhandlingar överhuvudtaget. För mer information om den se sammanställningen i bilaga IV eller sammandragen av respektive kommun i bilaga V.

6 Urval av kommuner för fallstudie

Urvalet av kommuner för fallstudie har styrts så att intervjustudien inkluderar kommuner med varierande och intressanta karaktärsdrag. Kommunerna som valts ut har på olika sätt utmärkt sig i ljuset av de centrala frågeställningarna som presenterades i kapitel 4 och karaktäriseras bland annat av en olika grad av befintlig utbyggnad. Andra kriterier som legat till grund för urvalet har varit att inkludera kommuner med olika typ av geografi, olika grad av kommunal planering och olika ambitionsnivåer för en kommande vindkraftsutbyggnad. Dessutom har intresset för vindkraft nått de utvalda kommunerna vid olika tidpunkter; alltifrån tidigt 90-tal till för bara ett par år sedan. Kommunerna som har valts ut för en fördjupande fallstudie är Eslöv, Klippan, Simrishamn, Trelleborg, Ängelholm och Östra Göinge och presenteras nedan.

6.1 Eslöv

Ingen annan skånsk (eller svensk för den delen) kommun har etablerat så mycket vindkraft inom sina egna landområden som Eslöv. Det är intressant att se vad det är som gör att Eslöv sticker ut ur mängden och som gjort att Eslöv byggt ut så mycket mer vindkraft än andra kommuner. Har kommunen kört över andra intressen, har man etablerat vindkraftverk huvudlöst, är exploatörernas intresse särskilt stort inom kommunen eller har kommunen särskilt goda förutsättningar för vindkraft? Eslövs kommuns vindkraftsplanering vilar fortfarande på en snart tio år gammal och mycket kortfattad vindkraftspolicy. Anser man inom kommunen att detta underlag har varit tillräckligt för att genomdriva en vindkraftsutbyggnad på ett bra sätt eller motiveras kommunens kommande vindkraftsplan av ett tidigare bristfälligt planeringsunderlag? Fallet Eslöv är intressant för att se vilka faktorer som kan driva en vindkraftsutbyggnad, vad som gör att denna tar fart och vad erfarenheterna av en sådan har att säga. Eftersom många kommuner säger sig vara positiva till vindkraft utan att ha kommit särskilt långt i praktiken kan det vara så att andra kommuner har något att lära av fallet Eslöv. Lika väl kan det vara så att Eslövs kommun har varit oförsiktiga i sin vilja att bygga ut vindkraften, varvid vindkraftsanläggningar har placerats olämpligt.

Eslövs kommun har nyligen ställt ut sitt kommande tematiska tillägg till ÖP på samråd och samrådsmöten ska hållas under tiden för detta examensarbete. Eslöv är särskilt intressant eftersom vindkraftsutbyggnaden är en högst aktuell fråga i kommunen. Samtidigt har man väldigt mycket erfarenhet av vindkraft, vilket kan vara av betydelse i framtagandet av den nya planen. Möjligheten till platsobservation av ett faktiskt samrådsmöte gör naturligtvis Eslöv ännu intressantare.

6.2 Östra Göinge

Eftersom nordöstra Skånes kommuner har mycket skog och långt till blåsiga kustlägen har dessa kommuner tidigare varit tämligen ointressanta för vindbruk. I dagsläget finns det därför mycket lite vindkraftsetableringar i Skånes nordöstra kommuner och av kommunerna Bjuv, Bromölla, Hässleholm, Klippan, Osby, Perstorp, Åstorp, Örkelljunga och Östra Göinge är det faktiskt Åstorp som med två vindkraftverk på 500 kW vardera från 1996 respektive 1997 har mest installerad effekt. Se t.ex. figur 5 under rubrik 5.1 för en bild av de skånska kommuner som har minst mängd installerad vindkraft.

Med tidens gång har vindkraftstekniken utvecklats så att vindkraftverken blivit högre och kan sträcka sig över skogen, samtidigt som de numera bättre klarar av turbulensen som trädkropparna ger upphov till. I kombination med att utvecklingen pressat ner priserna är det idag därför ekonomiskt fullt möjligt att placera vindkraftverk även i de nordöstra delarna av Skåne, varför vindkraftsfrågan på senare tid blivit aktuell även för dessa kommuner. I takt med denna utveckling har många av kommunerna också tagit fram nya tematiska tillägg till ÖP, ett planeringsarbete som förmodligen har drivits med hjälp av Boverkets planeringsstöd. Det finns således ett flertal kommuner i norra Skåne som har fått nya förutsättningar för vindkraft, har uppdaterade vindkraftsplaner, säger sig vara positivt inställda till energislaget och som i allmänhet präglas av färre motstående intressen än de sydligare kommunerna, framförallt eftersom de är betydligt mer glesbefolkade (se figur 2 sid 12). Möjligtvis är potentialerna stora i norra Skåne, men ännu har vi inte sett någon nämnvärd utbyggnad av vindkraften i området, varför det är intressant att hur utvecklingen går i dessa kommuner.

Östra Göinge är exempel en intressant kommun i nordöstra Skåne, delvis för att kommunen har mycket skog och att intresset för vindkraften därför är relativt nytt inom kommunen, men även för att Östra Göinge har antagit ett av Skånes ambitiösaste tematiska tillägg till ÖP och ser mycket potential för vindkraft. Östra Göinge inkluderas i djupanalysen i rollen som en progressiv planerare men som inte har lyckats komma igång med en faktisk utbyggnad än. Förhoppningen är att fallet Östra Göinge ska visa vad som kan motivera kommunen att satsa på en ambitiös vindkraftsplanering och vad steget ut i praktiken innebär.

6.3 Klippan

Som ett annat exempel på en skogskommun där intresset för vindkraft är förhållandevis nytt inkluderas även Klippan i fallstudien. I sin senaste översiktsplan och energiplan verkade kommunen knappt ha undersökt vindkraftsfrågan, men har under det senaste året valt att ta fram en vindkraftspolicy som ska gälla i väntan på kommande översiktsplan. Uppenbarligen finns det ett överhängande behov att planera för vindkraften, ett arbete som bara har börjat för kommunen eftersom den senaste vindkraftspolicyn mest presenterade allmänna tankegångar och riktlinjer.

6.4 Simrishamn

I sin översiktsplan från 2001 hade Simrishamn en något avvaktade inställning till vindkraften som ansågs vara en ny och konfliktfylld fråga för kommunen. Utbyggnaden av vindkraft var också mycket blygsam under 2000-talet, fram till 2010 då Simrishamn var den kommun som installerade i särklass mest vindkraft av alla de skånska kommunerna. Genom en ny vindkraftsanläggning på nio vindkraftverk med en effekt på 1,8 MW vardera ökades kommunens installerade effekt från 3 MW till totalt 19,2 MW. I och med drifttagningen av dessa vindkraftverk sällade sig Simrishamn till mellanskiktet av kommuner vad gäller installerad mängd vindkraft. I februari 2011 ställdes också kommunens nya tematiska tillägg till ÖP med tema vindkraft ut på samråd, i vilken 25 potentiella vindbruksområden pekats ut inför samrådsmötet den 21 mars. Vindkraften är uppenbarligen en mycket aktuell fråga i Simrishamns kommun och möjligheten att besöka ett samrådsmöte gör förstås kommunen ännu intressantare.

Simrishamns vindbruksplan är förhållandevis ambitiös med en stor mängd information och beslutsunderlag och bjuder i samrådsskedet in till folkligt deltagande för kommande

ställningstaganden till utpekade vindbruksområden. Simrishamn är intressant för att se reaktionerna i en kommun precis har byggt ut vindkraften väldigt mycket och som i skrivande stund är i fart med att planera för ännu mer.

6.5 Trelleborg

Trelleborg är något av ett särskiljande fall som inte liknar någon annan kommun med hänsyn till de bedömningskriterier som använts i kapitel 4.2. Övriga skånska kommuner som på ett tydligt sätt säger vara positiva till vindkraft och som under en längre tid byggt ut en större mängd vindkraft har i allmänhet också antagit fram mer eller mindre detaljerade vindkraftsplaner. Trelleborg har emellertid valt att i sin ÖP inte peka ut lämpliga vindkraftsområden eftersom man anser att kommunens ställning i frågan tidigare inte har spelat någon större roll. Detta något kritiska förhållningssätt är dessutom dagsaktuellt eftersom översiktsplanen antogs så sent som i juni 2010, d.v.s. efter att den nya tillståndsprövningen trätt i kraft. Fallet Trelleborg är intressant på grund av kommunens tråkiga erfarenheter av planering för vindkraft, trots att kommunen i grunden säger sig vara positivt till vindkraft och har tillåtit en utbyggnad av kraftslaget under lång tid. Dessutom är det intressant att se hur väl man i Trelleborg bedömer att det fungerar med en så pass passiv roll i planeringen för vindkraft.

6.6 Ängelholm

I nordvästra Skåne återfinns vi de tre kommunerna Helsingborg, Höganäs och Ängelholm som genom sitt gemensamma tematiska tillägg till ÖP har tagit det mellankommunala samarbetet ett par steg längre än övriga skånska kommuner. Planhandlingen är förhållandevis ambitiös och väger aktivt intresset för vindkraft mot andra intressen, vilket talar för att kommunerna är villiga att skapa förutsättningar för att lyckas bygga ut vindkraften. Samtliga tre kommuner har dessutom haft egna planhandlingar med bland annat landskapsanalyser för den egna kommunen även innan det gemensamma tillägget till ÖP togs fram. Trots att man planerar för vindkraft och har gjort så länge lyser emellertid vindkraftsutbyggnaden med sin frånvaro i samtliga tre kommuner. Det finns visserligen vindkraftverk i alla kommunerna, men det är bara Höganäs som ens kan jämföra sig med "mellanskiktet" av de skånska kommunerna vad gäller installerad effekt och som byggt ut vindkraften nämnvärt på senare år. Detta trots att det lokaliseras minst antal vindkraftsområden i Höganäs i kommunernas gemensamma tillägg till ÖP. I Helsingborg har det bara byggts ett större vindkraftverk på 800 kW sedan 1997 och i Ängelholm har det inte etablerats några vindkraftverk sedan 2002.

Ängelholm inkluderas i intervjustudien som ett exempel på en kommun som planerar för vindkraft men där det har visat sig svårt att etablera i praktiken. Möjligen kan en djupare granskning avslöja vad det är som i praktiken orsakar dessa svårigheter.

7 Resultat av fallstudierna

7.1 Samrådsmöten

Urvalet av kommuner för fallstudie styrdes så att jag under arbetets gång fick möjlighet att besöka samrådsmöten i två inkluderade kommuner. Samrådsmötena gällde Eslövs och Simrishamns kommuns kommande tematiska tillägg till ÖP med tema vindkraft. Dessutom fick jag mot slutet av examensarbetet tillfälle att besöka ett motsvarande samrådsmöte i Åstorps kommun. Iakttagelser från detta samrådsmöte bifogas som en separat bilaga (Bilaga X) till rapporten och inkluderas inte i analysen.

Både i Eslöv och i Simrishamn inleddes det ca två timmar långa samrådsmötet med en presentation av kommunens förslag på planhandling och arbetet bakom denna. I båda kommunerna var också presentationen förhållandevis rättfram och innebar inga nyheter för den som på förhand hade läst samrådshandlingen. Desto större var då skillnaderna mellan kommunernas samrådsmöten när det blev dags för medborgare och kommunrepresentanter att sinsemellan diskutera planförslaget. Medan samrådsmötet i Eslöv endast hade nio besökare var besökarantalet i Simrishamn närmare tresiffrigt, vilket medförde att diskussionerna fick olika karaktär i de två kommunerna. I Eslöv hölls diskussionerna öppet för alla deltagarna, medan kommuninvånarna i Simrishamn istället delades in i olika grupper för att diskutera planen. Under Eslövs samrådsmöte hade jag lätt att följa diskussionerna, medan jag liksom andra besökare hade svårt att uppfatta vad olika personer sa till varandra vid de olika borden under Simrishamns samrådsmöte.

Under samrådsmötet i Eslöv framgick det att de besökande kommuninvånarna överlag inte var intresserade av att se fler vindkraftverk i kommunen, medan de kommunala tjänstemännen gjorde vad de kunde för att försvara sin vindkraftsplan. Invånare och tjänstemän stångades därför till stor del under diskussionerna, snarare än att diskutera vindkraftsfrågan med varandra. Medborgarnas frågor och synpunkter höll sig överlag på ett förhållandevis allmänt plan och behandlade inte planen i sig särskilt mycket, vilket kommunens representanter egentligen verkade vara mest förberedda på att diskutera.

Av det jag lyckades uppfatta under samrådsmötet i Simrishamn verkade det som att (åtminstone en av) gruppdiskussionerna till stor del styrdes av högröstade vindkraftsmotståndare. Vare sig kommunens representanter eller övriga medborgare ifrågasatte vindkraftsmotståndaren vid det bord jag satt vid, trots att många påståenden var minst sagt kontroversiella eller baserade på lösa grunder. För mer detaljer kring samrådsmötena i Eslöv och Simrishamn se bilagorna VIII, och IX där förloppet för dessa återges mer ingående.

7.2 Intervjuer av tjänstemän och politiker

Under denna rubrik presenteras resultaten anonymt och istället för namn återges uttalanden endast med den aktuella personens tjänst och kommun. I referenserna till denna uppsats listas alla intervjuade med namn och befattning, ordnade kommun för kommun. För att veta vilken person som står bakom olika uttalanden hänvisas därför till referenslistan. Beskrivs en person exempelvis som ”moderat tjänsteman i Klippan” så går denna beskrivning att koppla till en person i listan över alla intervjuade.

7.2.1 Kommunernas inställning till vindkraft

Samtliga tjänstemän som intervjuats i de sex kommunerna uppfattade i någon mån den egna kommunen som positiv till etablering av vindkraft. I ett par kommuner sade tjänstemännen detta med vissa förbehåll, t.ex. i Trelleborg där tjänstemannens uppfattning var att kommunen främst är positivt inställd till gårdsvverk och havsetablerade vindkraftverk, medan man inte anser att det får plats mycket fler landbaserade vindkraftverk i kommunen. I Klippan uttalade sig också tjänstemannen något reserverat i frågan och menade att man är försiktigt positiv till vindkraft, men att man inte får störa kommuninvånarna. I Östra Göinge har man sagt att kommunen rimligen bör ta sitt ansvar och bidra till riksdagens mål för energiförsörjningen med alternativa energikällor, däremot vill man enligt tjänstemannen balansera utbyggnaden mot andra intressen. I Ängelholm verkar kommunens eget intresse för vindkraft vara tämligen svagt och de båda intervjuade tjänstemännen i kommunen var tydliga med att intresset främst finns på nationell nivå. Eftersom Ängelholms kommun mest har försökt rätta sig efter riksdagens mål för vindkraften är man enligt tjänstemännen något motvilligt och inte odelat positivt inställd till vindkraft.

Det bör poängteras att tjänstemännen i allmänhet inte har bedömt inställningen till vindkraft utifrån sina egna ståndpunkter, utan snarare baserat på de iakttagelser de gör av den egna kommunen. Det ligger inte i tjänstemännens roll att göra politiska ställningstaganden och därför är inte heller tjänstemännens individuella synpunkter lika intressanta som inställningen hos de kommunala politikerna eller partierna. På frågan om hur de politiska partiernas ståndpunkt till vindkraft ser ut har de intervjuade kommunala politikerna svarat enligt tabell 4 nedan.

Tabell 4. Politiska partiers inställning till vindkraft.

Kommun	Befattning	Uttalande om partiets attityd till vindkraft i kommunen
Eslöv	Politiker (M)	Försiktigt positivt men inte helt enigt. Vi ställer oss bakom planen [kommunens tematiska tillägg till ÖP, se bilaga V]
Eslöv	Politiker (S)	Vi är välvilligt inställda till vindkraft. Enigheten är stor inom partiet
Klippan	Politiker (M)	Det är klart olika. Det är ingen som tycker helt lika
Klippan	Politiker (S)	Vi är positiva till vindkraft i grunden, speciellt till gårdsvverk men inte till stora industriella vindkraftverk. Det finns olika åsikter inom partiet
Simrishamn	Politiker (M)	Vi är rätt så delade
Simrishamn	Politiker (S)	Blandat men överlag positivt
Trelleborg	Politiker (C)	I grunden enigt positiva till vindkraft
Trelleborg	Politiker (S)	Väldigt positiva till förnyelsebar energi. Vindkraft är ett av de senaste energislagen. Gensvar inom partiet
Ängelholm	Politiker (C)	Positiva till vindkraft på riksplan. Inom kommunen är det svårt. Enighet inom partiet

Ängelholm	Politiker (S)	Vi håller med om FÖP [tematiskt tillägg till ÖP, se bilaga V]. Vi är eniga eftersom vi har haft FÖP på gruppmöte
Östra Göinge	Politiker (KD)	Restriktiva till vindkraft inom kommunen. Vill se ett eller ett par vindkraftsområden. Enighet inom partiet
Östra Göinge	Politiker (S)	Vi är lojala mot de nationella målen [se kapitel 3.4]. Detta är vi eniga om inom partiet

Som det framgår av tabell 4 ovan varierar politikernas inställning till vindkraft, även om något fler politiker anser att det egna partiet är positivt snarare än negativ till vindkraft. Ett antal politiker uppger att åsikterna går isär inom det egna partiet och på många håll verkar det som att partierna inte riktigt vill ta ställning innan kommunens vindbruksplan är färdig. Det är alltså inte helt solklart vad flera av partierna står för i vindkraftsfrågan, framförallt inte i de kommuner som fortfarande håller på att ta fram en vindbruksplan.

Politikerna har olika uppfattning om hur enigheten mellan partierna eller mellan de politiska blocken ser ut. En klar majoritet av politikerna uppgav spontant att man inte ser några tydliga skiljaktigheter i inställningen till vindkraft mellan olika partier. I den mån politikerna ändå kunde urskilja vissa skillnader partierna emellan menade man att de rödgröna med miljöpartiet i spetsen var något mer positiva till vindkraft än de borgerliga partierna. En del politiker pekade ut centerpartiet som mest vindkraftsvänliga, samtidigt som moderaterna pekades ut som mest negativa till vindkraft av vissa. Överlag uppgav man dock att de större traditionella partierna är någorlunda eniga och att det snarare är missnöjespartier som sticker ut som vindkraftsmotståndare. Den borgerliga politikern i Simrishamn påpekade också att vindkraften egentligen inte är någon ideologisk fråga och att det i sig finns några tydliga skillnader i vindkraftsfrågan i de olika partiernas politik.

Vindkraftsfrågan är både något som politikerna har svårt att ta ställning till och enas om och som är svårt att rita in på den politiska kartan. Samtidigt finns det tydliga lokala skillnader där man i vissa kommuner genomgående verkar vara mer positiva till vindkraft än vad man är i andra kommuner. För att försöka förklara vad det är som motiverar kommuners och politikers olika ståndpunkter har samtliga intervjuade tjänstemän och politiker ombetts redogöra för de huvudsakliga för- och nackdelarna med att bygga ut vindkraften i den egna kommunen. De resulterande svaren är både många och varierande och presenteras för överskådlighetens skull i tabell 5 nedan.

Tabell 5. För- och nackdelar med vindkraft i kommunen.

Kommun	Befattning	Fördelar	Nackdelar
Eslöv	Tjänsteman	Miljö	Stör lugnet, psykologisk påverkan, kan bli omringad
Eslöv	Politiker (M)	Ren produktion	Gör intrång, närboende upplever störningar
Eslöv	Politiker (S)	Miljövänligt, bidrar till att man är en ekokommun	Kommer i konflikt med utbyggnaden på landsbygden

Klippan	Tjänsteman	Man kan visa på att man tar steg för en grönare energi	Finns risk att man kör över kommuninvånarna
Klippan	Politiker (M)	Inga fördelar i kommunen i sig	Bromsar utvecklingen i området, skattebetalarna betalar, orsakar lågfrekvent buller och skuggor, påverkar fågellivet, stör flygplatsen, medför problem med reglerkraft, oseriösa kortsiktiga vinstintressen
Klippan	Politiker (S)	Ersätter fossila bränslen, löser energiproblem för folk på landet (gäller gårdsverk)	Gör intrång på människors miljö, kastar skuggor, orsakar lågfrekvent buller
Simrishamn	Tjänsteman	Förnyelsebar energi	Påverkan på landskapet, alla vill inte ha det
Simrishamn	Politiker (M)	Förnyelsebar och oändlig energikälla	Olönsamt, stora främmande inslag i naturen, problem med reglerkraft, krävs stor utbyggnad för att ge tillskott
Simrishamn	Politiker (S)	Alternativ till fossila bränslen och kärnkraft	Påverkar naturområden och turismen negativt
Trelleborg	Tjänsteman	Högt energiinnehåll i vinden i Trelleborg	Tät bebyggelse, bullernivåer hamnar över riktvärden
Trelleborg	Politiker (C)	Förnyelsebar och klimatneutral energikälla	Kan tyckas vara fult, orsakar buller, påverkar fågellivet
Trelleborg	Politiker (S)	Ersätter fossila bränslen	Kan påverka landskapet och orsaka buller, men det tar man hänsyn till vid bygglov
Ängelholm	Tjänsteman	Det är på riksnivå man vill ha vindkraft	Inte lönsamt ekonomiskt
Ängelholm	Politiker (C)	Vi drar vårt strå till stacken, egen elproduktion och ökad säkerhet i södra Sverige	Orsakar osämja och avundsjuka, får inte störa flyget
Ängelholm	Politiker (S)	Miljövänlig energikälla	Ängelholm tätbebyggt, fel struktur på kommunen
Östra Göinge	Tjänsteman	Ger el från en alternativ energikälla	Sprids ut för mycket, orsakar buller
Östra Göinge	Politiker (KD)	Ekonomisk fördel för den enskilde markägaren	Ingrepp på boendemiljön, rekreation och tysta områden
Östra Göinge	Politiker (S)	Förnyelsebar energi, ställer upp på de nationella målen	Inte speciellt vackert

I tabell 5 kan det noteras att såväl tjänstemän som politiker generellt sett menade att fördelen med vindkraft är att det är en miljövänlig och/eller förnyelsebar energikälla. I den mån man ser fördelar med vindkraften är detta således på nationell eller rentav global nivå. Endast i undantagsfall pekade man ut lokala fördelar såsom god ekonomi för markägaren eller möjligheter för bönderna att lösa sina energiproblem. För nackdelarna med vindkraften är bilden å andra sidan en helt annan, då de i stor utsträckning rör boendemiljön, landskapsbilden eller andra lokala intressen. Svaren från de kommunala politikerna och tjänstemännen belyser således ett av vindkraftens grundläggande problem; nämligen att energislagets för- och nackdelar är ojämnt fördelade mellan nationell och lokal nivå. Detta medför förstås att de egna incitamenten att bygga ut och planera för vindkraft är tämligen begränsade för kommunerna, vilket är ett problem eftersom det finns ett stort nationellt intresse för energislaget.

Såväl tjänstemännen som politikerna verkade överlag ha en (åtminstone försiktigt) positiv inställning till vindkraft men det var ingen som uppfattade den egna kommunen som drivande för utbyggnaden. För något eller ett par årtionden sedan var det förhållandevis vanligt att kommunerna själva eller genom kommunala energibolag etablerade och drev egna vindkraftverk, men så är alltså inte fallet i dagsläget i de studerade kommunerna. Samtliga tjänstemän menade att det är vindkraftsexploaterer i form av privata bolag som driver utbyggnaden genom att kontakta markägare och ansöka om tillstånd att få resa vindkraftverken på utvalda platser. Undantaget är en del stora markägare som varit drivande i och med att de har sett vinstintressen och haft möjlighet att etablera vindkraftverk på sin egen mark. I Simrishamn kunde tjänstemannen till viss del se att markägarna har haft betydelse för utbyggnaden, men det är framförallt i Eslöv som tjänstemannen uppgav att stora markägare är med och driver utvecklingen och som för många år sedan även initierade utbyggnaden av vindkraft i kommunen.

Det har under intervjuerna framgått att det i kommunerna finns en stor medvetenhet om vindkraft och dess olika egenskaper. Intresset för vindkraft har på senare år vuxit fram på bred front i flera skånska kommuner och med detta intresse verkar kunskapen om energislaget också ha nått ut i de kommunala organisationerna. I samtliga kommuner som har inkluderats i denna djupstudie ser kommunerna själva ett intresse att etablera vindkraft inom den egna landytan, huvudsakligen i syfte att bidra till målet om en omställning till förnyelsebar energi. Alla de studerade kommunerna, vissa mer än andra, ser dock också stora svårigheter med att bygga ut vindkraften, speciellt om detta ska ske i någon större skala. På grund av konflikter med andra intressen såsom boende, natur, flygplatser eller landskapsbilden är kommunerna överlag förhållandevis försiktiga i sin inställning till vindkraft. För att en framtida vindkraftsutbyggnad ska kunna ske på ett bra sätt som inte orsakar allvarliga intressekonflikter är kommunerna också någorlunda överens om att det krävs en bra planering för vindkraftens utveckling.

7.2.2 Att planera eller inte planera

Efterhand som intresset för vindkraft har vuxit under senare år och som en följd av Boverkets planeringsstöd har flertalet skånska kommuner i dagsläget aktuella vindbruksplaner eller håller ta att fram sådana. I samtliga de utvalda kommunerna finns också uppdaterade planhandlingar som behandlar vindkraft som är antagna eller på väg. Under intervjuerna med de kommunala tjänstemännen har det framgått att man i

kommunerna överlag tycker att planeringen för vindkraft är viktig och att man ser många fördelar med att ta fram en genomarbetad plan. Från en tjänsteman i Eslöv framkom det bland annat att en viktig funktion med vindbruksplanen är att visa för de egna medborgarna hur utbyggnad av vindkraft i kommunen rimligen kan komma att se ut. För att invånarna ska kunna lita på planen är det därför viktigt att bedömningar gällande avstånd till bostäder och avvägningar mot andra intressen görs på ett ärligt sätt som svarar mot kommunens verkliga intentioner. Samma tjänsteman påpekade också att en fungerande och genomarbetad plan även kan fungera som en service för vindkraftsexploatörer eftersom de dessa inte behöver slösa resurser på att ansöka om att få etablera vindkraft på platser som kommunen ändå inte tänker godkänna.

Såväl politiker som tjänstemän såg emellertid mest fördelar med planen inom den egna organisationen och menade i många fall att denna underlättar deras eget arbete. Framförallt inom de kommuner som tidigare inte haft några utarbetade planhandlingar och där intresset för vindkraft har utbredd sig på senare tid såg de kommunala tjänstemännen stora fördelar med att ha en vindkraftsplan att förhålla sig till. I såväl Klippan som Östra Göinge ansåg tjänstemännen att det utan en plan eller ett tydligt ramverk tidigare har varit svårt att ta ställning till inkomna ansökningar. I båda dessa kommuner har därför exploatörernas ansökningar fått ligga och vänta på besked en längre tid i väntan på att planhandlingarna ska bli klara. I Klippan har behovet av kommunala riktlinjer varit så pass brådskande att man inte har velat vänta på att den kommande översiktsplanen ska tas fram. Istället har man enligt tjänstemannen tagit fram en tillfällig vindkraftspolicy som gäller i väntan på att en ny översiktsplan som inkluderar vindkraft kan utarbetas.

I de kommuner som har tagit initiativ till att uppdatera sina befintliga men något gamla vindbruksplaner, d.v.s. Eslöv, Simrishamn och Ängelholm såg tjänstemännen den tekniska utvecklingen som en bidragande orsak till att man behövde ta fram ett nytt ramverk för vindkraftsutbyggnaden. Förklaringen till detta är dels att vindkraftverken blivit större och därför påverkar landskap och omgivning på helt andra sätt än vad de äldre kraftverken gör och dels att dagens vindkraftverk på grund av sin höjd kan placeras på ställen som inte var möjliga förr. På grund av vindkraftverkens förändrade förutsättningar och egenskaper menade tjänstemannen att det planeringsarbete som utförts inom ramen för äldre vindkraftsplaner inte är tillfredställande längre.

Även om tjänstemannen i Eslöv inte ville påstå att den förra vindbruksplanen har några allvarliga brister så menade hon ändå att den nya är bättre eftersom den tar ett helhetsgrepp och tittar på fler aspekter än vad den förra gjorde. Exempelvis fokuserade den tidigare planen nästan enbart på vindens energiinnehåll, vilket inte är alls lika viktigt idag. Tjänstemännen i Ängelholm menade också att den nya vindkraftsplanen har fördelar gentemot den gamla eftersom den är mer professionellt utarbetad och omfattande.

I Eslövs kommande vindkraftsplan pekar man till skillnad från den gamla förutom lämpliga områden även ut mindre lämpliga och olämpliga områden, vilket man enligt tjänstemannen hoppas ska göra kommunens intentioner tydligare och öka tyngden i kommunens beslut. Tidigare har man haft problem med att överprövande myndighet inte tog så mycket hänsyn till kommunens vindkraftspolicy och därför godkändes etableringar som kommunen själv hade avslagit. På så vis menade tjänstemannen att

man tappade greppet om vindkraftsutbyggnaden i kommunen, varför den blev mer slumpmässig ur kommunens synvinkel.

Även i Simrishamn och Östra Göinge menade tjänstemännen att utbyggnaden tidigare varit mer okontrollerad och beroende av inom vilka områden som ansökningar kommit in. I Simrishamn framkom det att kommunen tidigare har haft svårt att på sakliga grunder säga nej till oönskade vindkraftverk och få sin ståndpunkt att hålla vid överprövning. Eftersom kommunen inte har haft en övergripande plan har det inte gått att stoppa vindkraftverk så länge de inte hamnat i konflikt med andra riksintressen eller överskridit gränsvärden för buller och skuggor, även om man i kommunen ansett att vindkraftverken varit olämpliga med hänsyn till t.ex. landskapsbilden. Genom att man nu tar ett helhetsgrepp och inkluderar sådana aspekter i planen hoppades tjänstemännen att det ska gå att styra utbyggnaden mer som man vill.

På grund av att planen tar ett helhetsgrepp på olika kommunala intressen hoppas tjänstemännen i Simrishamn även att arbetsbördan för att hantera enskilda vindkraftsärenden ska minska. Han menade att man tidigare har fått lägga ner oerhört mycket jobb att hantera vindkraftsärenden eftersom alla frågor var tvungna att utredas på nytt varje gång en exploatör ansökte om att få etablera ett vindkraftverk i kommunen.

I och med det kommunala vetot har viss beslutsrätt i vindkraftsärenden förts upp på politikernivå, vilket tjänstemännen i både Eslöv och Simrishamn har sett som en bidragande orsak till man i kommunen har tagit fram en genomarbetad vindbruksplan där kommunens intentioner är tydliga. Eftersom kompetensen i frågor som rör vindkraftsärenden normalt sett finns hos tjänstemännen ser man i dessa kommuner planen som ett verktyg för politikerna att stödja sina beslut på – även om detta förvisso inte behövs i och med vetot. Att förse politikerna med en vindkraftsplan som väger in alla intressen och på ett tydligt visar var det är lämpligt och olämpligt med vindkraft menar tjänstemännen i Eslöv och Simrishamn är ett sätt att föra över kunskapen till politikerna så att de kan använda vetorätten för att fatta väl avvägda beslut.

I kontrast till de andra kommunerna som på senare år har engagerat sig i planering för vindkraft står Trelleborgs kommun som har valt att inte peka ut var i kommunen det är lämpligt att etablera vindkraft. Tjänstemännen i kommunen motiverade detta förhållningssätt med att det på översiktlig nivå inte går att göra en tillräckligt ingående bedömning av varje område för att kunna avgöra dess lämplighet för vindbruk. Han menade att eftersom Trelleborg är tätbebyggt tangerar många vindkraftsetableringar de gränsvärden som finns för buller- och skuggor. I och med att dessa nivåer förutom lokaliseringen även beror på verkets bullerverkan och navhöjd menade han att det är orimligt att på översiktlig nivå ange exakt var det kan placeras vindkraftverk, varför kommunen har avstått från att försöka göra så. Istället har man valt att bara peka ut områden som är direkt olämpliga p.g.a. att det föreligger motstående intressen som under alla omständigheter hindrar en vindkraftsetablering.

7.2.3. Avslag och det kommunala vetot

När de väl är antagna har vindkraftsplanerna en mycket stor betydelse för i vilken utsträckning och på vilket sätt vindkraften kan komma att byggas ut i kommunerna. I Eslöv, Klippan, Simrishamn och Östra Göinge sade exempelvis tjänstemännen att kommunen inte vill se vindkraftverk inom de utpekade olämpliga områdena och att man

kommer att försöka hindra etableringar inom dessa områden. Som det diskuterats tidigare ville ett par kommuner vid överprövning få ökad tyngd i sina beslut, vilket var en av anledningarna till att man tog fram en ny vindbruksplan.

Eftersom den nya tillståndsprövningen tillkom så sent som 2009 och eftersom det sällan kommer in ansökningar om tillräckligt stora vindkraftsanläggningar i Skåne har inte de studerade kommunerna någon större erfarenhet av att använda sig av vetorätten. De kommunala tjänstemännen tyckte därför inte att de hade påverkats mycket av att kommunen i tillståndshandlingen numera ha möjlighet att lägga in sitt veto. Merparten av tjänstemännen såg heller ingen större betydelse av vetorätten för kommunens vindkraftsplanering. Som det har diskuterats tidigare menade tjänstemännen i Eslöv och Simrishamn emellertid att vetorätten medför att beslut i vindkraftsärenden förs upp på politisk nivå, vilket har varit en bidragande orsak till att man har tagit fram en ny och bättre genomarbetad vindbruksplan.

De kommunala tjänstemännen var någorlunda överens om att en tydlig vindbruksplan kan ha en styrande effekt och minska mängden överflödiga ansökningar. I Simrishamn har man goda erfarenheter av sin tidigare plan då exploatörerna till stor del har undvikit att ansöka om att få resa vindkraftverk inom de områden som ansetts olämpliga där. Även i Trelleborg där man endast har pekat ut olämpliga områden ansåg tjänstemannen att översiktsplanen har fungerat ganska bra för att styra bort exploatörerna från dessa. Eslövs kommun har i sin tidigare vindkraftspolicy endast pekat ut lämpliga områden, varför man har fått in hel del ansökningar på olämpliga områden tidigare. I och med att man i den kommande planhandlingen även pekar ut vilka som är mindre respektive olämpliga områden tror tjänstemannen att kommunens intentioner blir tydligare och att detta problem ska minska.

I Klippan och Östra Göinge anser tjänstemännen att det ännu är för tidigt att säga om planerna kommer ha någon styrande effekt, men i Östra Göinge påpekar tjänstemannen att det förekommer att exploatörerna hör av sig och vill ha ut planen. Detta är även fallet i Trelleborg, enligt tjänstemannen i kommunen.

I Ängelholm uppfattade de kommunala tjänstemännen till skillnad från de andra inte att vindkraftsplanen verkade styra exploatörernas ansökningar särskilt mycket. De uppfattade det snarare som att exploatörerna huvudsakligen styrs av vilka markägare de lyckas hitta som är intresserade av att låta resa vindkraftverk. Intressant i detta sammanhang är att det verkar finnas vissa politiska motsättningar i Ängelholm, där den borgerliga politikern menade att gränserna i policyn inte är knivskarpa och att socialdemokraterna följde den alltför strikt. I motsvarande intervju beklagade den rödgröna politikern sig i sin tur över att "en del partier" tycker det är okej att vara utanför de områden man har bestämt och att detta orsakar problem med att avgöra hur stora avsteg som ska tillåtas.

7.2.4 Avstånd till bostäder

Betydelsen av och variationen i kommunernas begärda avstånd till bostäder har diskuterats tidigare i denna studie. För att gräva djupare i detta ämne tillfrågades de kommunala tjänstemännen om vilka bedömningar som görs vad gäller avstånd till bostäder i planeringen för vindkraft. Eslöv och Simrishamn har i sina planer båda använt sig av avståndet 500 meter till bostäder och tjänstemännen i kommunerna

menade att avståndet har valts för att efterleva gränsvärden för buller- och skuggverkan. Tjänstemannen i Simrishamn motiverade det valda avståndet med att bullerverkan kan påverka kringboende på avstånd på 300-400 meter, men att skuggor kan påverka på ungefär det dubbla avståndet. Det valda avståndet på 500 meter fungerar enligt tjänstemannen därför som ett mellanting mellan de olika avstånden. Tjänstemannen i Eslöv påpekade att man förvisso hade kunnat använda sig av ett kortare avstånd än 500 meter, exempelvis hade 300 meter kunnat fungera. Nackdelen med att göra så att man får vara mer noga när man senare projekterar vindkraftverken, medan man med ett avstånd på 500 meter vet att man alltid klarar riktvärdena.

I Ängelholm och Östra Göinge där avståndet till bostäder också är satt till 500 meter har man enligt tjänstemännen helt enkelt följt rekommendationer från Boverket och allmän praxis vid vindkraftsplanering. Som ett intressant sidospår kan det dock nämnas att den socialdemokratiska politikern i Ängelholm under intervju menade att dagens stora vindkraftverk kräver ett avstånd på 600-700 meter för att klara bullerriktvärdena. Det verkar därför råda viss oenighet även i denna rent teknisk fråga.

Liksom i Eslöv verkar avståndet på 500 meter ha valts av bekvämlighetsskäl även i Ängelholm. Enligt de kommunala tjänstemännen har man i varje fall valt det avståndet för att det är gängse vedertaget och för att man inte behöver motivera att man använder sig av det. Frångår man allmänna rekommendationer eller det avstånd som många andra kommuner tillämpar så måste man kunna motivera det, menade de. En kommun som ändå har valt att göra just så är Klippan, där man gärna ser ett avstånd på 1000 meter mellan vindkraftverk och bostäder. Detta avstånd motiverar tjänstemannen med att man förutom buller även ser till kommuninvånarnas visuella upplevelser och möjligheter att i framtiden utveckla sina marker. Även om marken inte är exploaterad i dagsläget så ska man inte fräntas rätten att i framtiden kunna bygga t.ex. en stugby på den, menade tjänstemannen.

I Trelleborg använder man sig inte av några fast rekommenderade avstånd mellan vindkraftverk och bostäder. Istället menade tjänstemannen i kommunen att man beräknar buller- och skuggverkan i det enskilda fallet och bedömer lämpligheten utifrån det. Det enda riktvärde som finns är att kraftverken inte ska placeras för tätt inpå kommunens olika byar eller Trelleborgs stad. Det krävda avståndet mellan vindkraftverken och kommunens samhällen beräknas som en verkets totalhöjd multiplicerat med en faktor 20, 15 eller 10 beroende på hur mycket utvecklings- eller expansionspotential man ser för respektive ort.

7.2.5 Vägning av motstående intressen

Frågan om hur intresset för vindkraft vägs eller kan vägas mot andra intressen ställdes till de kommunala tjänstemännen på ett relativt allmänt plan, men har ändå gett liknande svar i alla de sex kommunerna. Tjänstemännen valde i samtliga fall att besvara frågan genom att redogöra för vilka motstående intressen som i planeringen har ansetts vara viktigare än vindkraft. Dessa motstående intressen presenteras i tabell 6 nedan.

Tabell 6. Vikten av vindkraftsintressen i förhållande till andra intressen

Kommun	Befattning	Motstående intressen viktigare än vindkraft
Eslöv	Tjänsteman	Boende, naturskydd, Försvaret
Klippan	Tjänsteman	Flyget, höga naturvärden, närhet till bostäder
Simrishamn	Tjänsteman	Boende, Försvaret, naturskyddsområden, natura-2000
Trelleborg	Tjänsteman	Flyget, boende, riksintressen, byar, kusten
Ängelholm	Tjänsteman	500 meter till bostäder
Östra Göinge	Tjänsteman	Tysta områden, natur

I såväl Ängelholm som Östra Göinge har tjänstemännen uppfattningen att andra intressen nog värderas ganska högt i förhållande till intresset för vindkraft och att detta därför förmodligen har fått stå tillbaka något. Enligt tjänstemännen i Östra Göinge anses framförallt kommunens tysta områden vara mycket viktiga och förväntas bli ännu viktigare i takt med att infrastruktur och befolkningstätheten tilltar i Skåne framöver. Eftersom de tysta områdena anses vara viktigare än vindkraft försöker man därför begränsa vindkraften till ett fåtal områden i kommunen.

Tjänstemännen i Eslöv, Klippan och Simrishamn poängterade alla att det mest är samråd och inkommande synpunkter som avgör hur vindkraften vägs mot de andra, mindre starka motstående intressena. Detta tillvägagångssätt verkar ha blivit allt vanligare vid kommunal vindkraftsplanering och har visat sig på olika håll under den tidigare kommunkartläggningen. Exakt hur vägningen av olika intressen går till svarade aldrig någon tjänsteman på, i vissa fall troligen för att man inte visste. Det bör dock påpekas att frågan förmodligen är svår att besvara på ett sakligt, kort och övergripande sätt, även i de fall som kommunen aktivt har vägt vindkraften mot andra intressen.

På frågan om hur viktigt vindkraftsintresset är jämfört med andra motstående intressen var svaren från de kommunala politikerna snarlika de från tjänstemännen. Inte en enda politiker vinklade svaret som att intresset för vindkraft var viktigt och kanske rentav viktigare än många andra intressen i kommunen, snarare tvärtom. Även om svaren naturligtvis har varierat så har de motstående intressena natur, tysta miljöer, andra företagsverksamheter, flygplatser samt människors boende, miljö, hälsa och trivsel omtalats mot viktiga motstående intressen i förhållande till vindkraftsintresset.

Från ett antal olika kommunala politiker (liksom tjänstemännen i Ängelholm) har det framkommit ett annat sätt att se på vindkraftens intressekonflikter, nämligen att det kan ses som en fråga om riksintressen mot lokala eller medborgarnas intressen. Den borgerliga politikern i Simrishamn menade att vindkraft är viktigt nationellt sett, men att det är mer komplicerat på kommunnivå där frågan är mer laddad. Den borgerliga politikern som intervjuats i Trelleborg ansåg i sin tur att vindkraften är en svår fråga eftersom man som politiker å ena sidan ska ha medborgarna i centrum, medan man å andra sidan har ett samhälleligt ansvar för att nödvändig energiproduktion kommer fram. Mellan dessa olika politiska ansvarsområden finns det i vindkraftsfrågan en konflikt, menade han. I hans mening kan det som politiker vara lättare att falla för invånarnas protester snarare att ta sitt samhälleliga ansvar. Den rödgröna politikern i Östra Göinge menade att man i kommunen vill stå för sin del av vindkraftsutbyggnaden

och påpekade att man som politiker ibland får ta lite obekväma beslut och att man inte alltid kan vara populär.

7.2.6 Planering av landskapet

I alla studerade kommuner som har etablerade storskaliga vindkraftverk (d.v.s. alla utom Klippan) är tjänstemännen överens om att det i kommunen finns vindkraftverk som är mindre lämpligt placerade. Tjänstemännen i Eslöv, Simrishamn och Ängelholm samt en del politiker i olika kommuner anser alla att den huvudsakliga bristen med tidigare etableringar är att man har spridit ut verken för mycket och att man i dagsläget hellre håller vindkraftverken samlade i grupper. På många håll menade man därför att en stor fördel med att ha en bra vindbruksplan är att man kan kontrollera utbyggnaden och styra den till utpekade områden som rymmer hela grupper av vindkraftverk, snarare än små områden med bara ett kraftverk. I samtliga kommuners vindbruksplaner utom Eslövs har också mindre områden som inte rymmer mer än ett par vindkraftverk strukits per automatik. I Eslövs samrådshandling har vindkraftsområden som bara rymmer ett eller ett par vindkraft ännu inte strukits, men under både intervjun med tjänstemannen och under samrådsmötet poängterades att dessa förmodligen kommer att tas bort framöver.

I Östra Göinge finns förvisso bara ett vindkraftverk, men detta menade den kommunala tjänstemannen var olämpligt placerat eftersom det inte står inom något av de utpekade lämpliga områdena i planen. På vilket sätt det var olämpligt hade han på rak arm inget svar på, men hänvisade till GIS-analysen i planen. Tjänstemannen i Trelleborg menade att tidigare vindkraftverk huvudsakligen lokaliserats med hänsyn till energiinnehållet i vinden och att därför stod bra ur energiproduktionssynpunkt, men att de kanske stod mindre lämpligt med hänsyn till landskapsbilden. Den huvudsakliga konflikten är i hans mening att vindkraftverken ska stå högt för att fånga så mycket vind som möjligt, samtidigt som de ska stå lågt för att inte påverka landskapet så mycket.

Under intervjuerna har det framkommit att tjänstemännen i regel anser att det är lättare att placera vindkraftverken på ett bra sätt ur landskapsperspektiv när man genom en plan tar ett helhetsgrepp på utbyggnaden. Dessutom är det lättare att ta hänsyn till vindkraftverkens inbördes placering och de olika gruppernas samlade påverkan på landskapet när man tittar på helheten snarare än en etablering i taget. I Trelleborg där man inte har någon plan ansåg tjänstemannen analogt att det i samband med bygglovsärenden är svårt att göra en bedömning av påverkan på kommunens landskapsbild och kulturmiljövärden. För att ha något att stödja sina bedömningar på så får man enligt tjänstemannen i kommunen titta på rättsfall och bedömningar som har gjorts i tidigare vindkraftsprövningar. I sådana situationer brukar landskapsbilden få stå tillbaka för vindkraftsintresset som väger mycket tungt, menade han.

På frågan om hur kommunen i dagsläget går tillväga för att vindkraften ska anpassas till landskapet hänvisade de kommunala tjänstemännen i regel till kommunens vindbruksplan och den landskapsanalys som presenteras där. Exempelvis nämnde tjänstemannen i Eslöv de fotomontage man har gjort över utpekade områden medan tjänstemannen i Simrishamn talade om diskussionen som man har fört i sin plan om olika landskapskaraktärer i kommunen. Mycket mer än så hade tjänstemannen inte att säga om hänsynen till landskapsbilden i samband med vindkraftsutbyggnad i kommunen. I Ängelholm påpekade tjänstemännen att landskapsbilden har vägt väldigt

tungt de senaste tio åren och att det därför det inte har etablerats några vindkraftverk i kommunen.

Tjänstemännen i Eslöv, Klippan, Simrishamn och Ängelholm kände vid tillfället för intervjun inte till den nyligen ratificerade europeiska landskapskonventionen och kunde därför inte uttala sig om huruvida denna har någon betydelse för den kommunala planeringen. Vid beskrivning av konventionens centrala element tyckte emellertid tjänstemännen i Simrishamn och Ängelholm att denna till stor del täcks av PBL och att man redan uppfyller många av de krav som konventionen ser ut att medföra. Tjänstemannen i Trelleborg sade sig känna till landskapskonventionen, men hade inte tittat på den i förhållande till kommunens vindkraftsplanering. Tjänstemannen i Östra Göinge kände liksom de flesta andra tjänstemännen inte heller till landskapskonventionen, men påpekade att kommunens arkitekter håller sig uppdaterade i frågor av detta slag och att konventionen därför kan vara av betydelse för kommunens planering.

7.2.7 Kommunens ansvar

Allt fler kommuner tar fram explicita planer för vindkraft och ser ett värde i att göra så. En intressant frågeställning är därför om kommunerna själva känner något ansvar för vindkraftsplaneringen och för att peka ut var i kommunen det är lämpligt respektive olämpligt att etablera vindkraftverk. De kommunala tjänstemännen hade under intervjuerna förhållandevis svårt att förhålla sig till den frågan och bemötte den på lite olika vis. I Klippan menade tjänstemannen att kommunen har ett sådant ansvar eftersom det ingår i översiktsplaneringen som kommunen har ansvar för. Tjänstemannen i Eslöv resonerade på likartat vis att översiktsplaneringen var kommunens ansvar och eftersom det krävs en vindkraftspolicy för att kunna planera kommunen har man ett ansvar att ta fram en sådan. Svaret från tjänstemannen i Simrishamn låg i linje med dessa svar, då han menade att det är kommunens ansvar att ta hänsyn till de allmännas intressen. Det är ett allmänt intresse vart vindkraftverken placeras eftersom de gör en så stor påverkan på landskapet, menade han.

Även i Ängelholm ansåg man att kommunen har ett ansvar för att planera för vindkraft, men detta svar motiverade kommunens tjänstemän på andra grunder. De resonerade snarare i att det måste planeras och banas väg för vindkraft eftersom det finns ett riksintresse för energislaget. Då det handlar om planering av terräng faller ansvaret på kommunen att hitta lämpliga områden för vindkraft, enligt dem.

I Trelleborg där man som bekant valt att inte utse lämpliga vindkraftsområden hade tjänstemannen en annan uppfattning än övriga tjänstemän. Han ansåg som bekant att det inte går att peka ut lämpliga vindkraftsområden på ett översiktligt plan eftersom det är en komplex fråga där bland annat det aktuella vindkraftverkets egenskaper avgör hur pass väl området lämpar sig. Dessutom påpekade han att för all annan skadlig eller störande verksamhet är det upp till aktören själv att utreda sina aktiviteters eller anläggningars påverkan på omgivningen och att söka dispenser. Samma princip borde gälla för vindkraften, menade han.

Tjänstemannen i Östra Göinge undvek att svara på frågan om vad kommunen i praktiken har för ansvar att utse lämpliga vindkraftsområden, men såg inte att man på något sätt var rättsligt eller juridiskt bunden att göra så. Han påpekade dock att det var

bra att kommunen genomför den inventering som vindkraftsplanen innebär så att man landar i ett medvetet ställningstagande istället för att fatta beslut på lösa grunder.

7.2.8 Betydelsen av erfarenhet

Erfarenheterna av planering för och etablering av vindkraftverk varierar väldigt mycket mellan kommunerna med tanke på att Eslöv har närmare 50 vindkraftverk som successivt byggts ut sedan mitten på 1990-talet, medan det i Klippans kommun bara finns ett mindre gårdsverk. Eftersom det huvudsakligen var traditionella vindkraftskommuner som byggde ut vindkraften under det gångna året frågade jag de kommunala tjänstemännen om graden av vindkraftserfarenhet kunde ha betydelse för kommunens förmåga att hantera vindkraftsärenden. Ingen av dem trodde dock att erfarenheten hade någon avgörande betydelse, mer än att man genom tekniska kunskaper och större vana kan hantera ärenden på ett smidigare sätt. Tjänstemannen i Eslöv poängterade att man med ökad erfarenhet även fick en ökad kännedom om landskapet och tjänstemännen i Ängelholm menade att man har en mer samlad bild vid bedömningar, men i båda fallen tonade man ner denna betydelse.

I lite annorlunda vinkling kom fram i intervjun av tjänstemannen i Östra Göinge, där det istället påpekades att erfarenheten, eller snarare vana av vindkraftverk kunde ha betydelse för invånarnas attityd till energislaget. Eventuellt är tröskeln att etablera vindkraftverk högre om man inte har några vindkraftverk än om det redan finns ett antal i kommunen, menade han.

7.2.9 Grannkommunernas inställning och roll

Samtliga kommunala tjänstemän ansåg att vindkraften är en mellankommunal fråga och menade att det i samband med planering eller projektering av vindkraft ofta kommer in synpunkter från angränsande kommuner. I Simrishamn, Trelleborg och Ängelholm menade tjänstemännen dessutom att kommunerna ofta placerar sina vindkraftverk nära kommungränsen så att de påverkar grannkommunerna lika mycket som sig själva. Detta till trots sade inte någon av de sex tjänstemännen sig ha upplevt några egentliga konflikter med andra kommuner i frågor som rör planering eller projektering av vindkraft. Det verkade ändå finnas en viss grad av friktion när det kom till etableringar som ligger nära kommungränsen och som påverkar invånarna på andra sidan om denna. Exempelvis uppgav tjänstemannen i Eslöv att Kävlinge kommun har yttrat sig negativt om den senaste vindkraftsprojekteringen i Eslöv. På motsvarande sätt uppgav tjänstemannen i Klippan att man i kommunen själva har varit negativa till ett vindkraftverk i Hässleholm.

Överlag verkar det som att kommungränserna har en hämmande effekt på vindkraftsutbyggnaden. I Ängelholm menade till exempel tjänstemännen att områden inom den egna kommunen har ansetts vara mindre lämpliga i planen enbart för att de låg för nära kommungränsen. Man ska akta sig för att placera vindkraftverk på gränsen och sticka ut hakan hur som helst, menade de. Själva har man i Ängelholm varit negativa till ett vindkraftverk i Båstad och tjänstemännen menade vidare att Åstorp och Klippan inte är intresserade av vindkraftverk på gränsen till den egna kommunen. Om man själv är neutral till en vindkraftsetablering och grannkommunerna är negativa så är det klart att man lyssnar till dem, enligt tjänstemännen i Ängelholm.

I dagsläget sträcker sig det kommunala samarbetet i regel till att man tar in varandras synpunkter i samband med att en kommun tar fram en ny vindkraftsplan eller hanterar ett vindkraftsärende nära gränsen till en grannkommun. Meningsutbytet kan antingen ske genom möten, telefonsamtal eller helt enkelt genom att handlingar skickas mellan kommunerna. Tjänstemannen i Trelleborg menade att man i samband med etablering också tar hjälp av berörda grannkommuner för att samla in synpunkter från kringboende utanför den egna kommungränsen. Huruvida detta samarbete är tillräckligt verkar det råda delade meningar om och frågan delar de kommunala tjänstemännen i två läger. I Klippan, Trelleborg och Ängelholm anser de intervjuade tjänstemännen att det nuvarande samarbetet fungerar bra medan man i de övriga kommunerna ser utrymme för förbättring.

I Simrishamn är frågan uppe om att göra en översiktsplan för ett större område än bara den egna kommunen, även om tjänstemannen påpekade att det är en komplicerad fråga och att det inte är självklart att politikerna i de olika kommunerna har samma synsätt och kan komma överens. I Eslöv såg tjänstemannen att en gemensam plan för gränsområdena hade kunnat gynna medborgarna som i dagsläget inte vet vilken kommun eller vilken plan man ska stödja sig mot för att veta vad som gäller. Tjänstemannen i Östra Göinge ansåg vidare att det hade varit bättre att titta på frågorna tillsammans från början för att slippa överraskningar i ett senare skede. Det är så dags att få en plan på remiss, menade han.

7.2.10 Allmänhetens inställning

Föga överraskande är att såväl politiker som tjänstemän är överens om att de som bor närmast vindkraft och störs av dem är de personer som också är mest negativa till vindkraftsetableringar. Lika väntat är också att man i kommunerna uppfattar de stora vindkraftsmotståndarna som mer högljudda än andra medborgare. Enligt de intervjuade tjänstemännen och politikerna är det också oftast de som är emot en utbyggnad av vindkraften som engagerar sig i samrådsmöten och på egen hand kontakter kommunen med sina synpunkter. Även om de synpunkterna som når kommunen oftast är negativa så har det under intervjuerna visat sig finnas uppfattningar om att de som engagerar sig och hör av sig med sina synpunkter på vindkraft inte speglar kommuninvånarnas attityd fullt ut.

Både den intervjuade tjänstemannen och den borgerliga politikern i Klippan menade att det ofta är stugägande tyskar och danskar som är negativa till vindkraft. Tjänstemannen i Simrishamn hade också uppfattningen att vindkraftsmotståndarna ofta var semesterfirare snarare än permanentboende i kommunen. Tjänstemannen i Trelleborg menade i sin tur att de som protesterar och överklagar i vindkraftsärenden ofta är nyinflyttade pensionärer som vill leva lugnt på landet, snarare än invånare som bott i kommunen en längre tid. På ett antal håll påpekades det att motståndarna i många fall är kompetenta och duktiga på att räkna och argumentera, i varje fall de som driver motståndet och samlar underskrifter. Vid ett samrådsmöte i Klippan hade en stor del av besökarna kommit från andra håll i landet för att protestera mot en lokal etablering, varför tjänstemannen i kommunen konstaterade att man får ta motståndet med en nypa salt. I vissa fall är motståndet organiserat genom lokala intresseföreningar eller genom stöd av större föreningar som Föreningen Svenskt Landskapsskydd, men inte alltid.

De allra flesta politikerna och tjänstemännen gjorde bedömningen att allmänheten överlag är förhållandevis positiv, eller åtminstone inte särskilt negativ till vindkraften och att man accepterar den som en alternativ energikälla. En del intervjuade politiker och tjänstemän hade emellertid svårt att bedöma allmänhetens inställning och att veta vad de som inte hör av sig tycker. Svårigheterna säger man i dessa fall bero på att intresset för vindkraft historiskt sett har varit svalt i kommunen.

De borgerliga politikerna i Trelleborg och Ängelholm trodde båda att motståndet till vindkraft rotas i avundsjuka och osämja över att vissa tjänar pengar på vindkraften, medan andra står tomhänta. Om man hade kunnat dela på de intäkterna precis som man delar de negativa konsekvenserna av vindkraft trodde politikerna att vindkraftsmotståndet hade kunnat minska. Politikern i Trelleborg menade vidare att det är synd att exploatörerna inte ens försöker jobba på detta sätt för att få med sig invånarnas vilja i vindkraftsprojekten.

7.2.11 Allmänhetens roll

För att ge allmänheten inflytande över planeringen följer kommunerna de riktlinjer för samråd som finns i PBL, men engagerar utöver detta i regel inte sina medborgare i vindkraftsplanerna särskilt mycket. Under processen med att man framöver tar fram en ny plan i Klippan ska man enligt den intervjuade tjänstemannen utöver samrådsmöte också hålla förmöten innan samrådskedet för att pejla invånarnas inställning. I Eslöv har man skickat ut en enkät om vindkraft till slumpvis valda kommuninvånare för att i stort fånga upp deras inställning till energislaget. I övrigt har kommunerna hållit sig till PBL och förfarandet att man ställer ut samrådshandlingar och håller samrådsmöten i samband med att en ny plan tas fram.

I Ängelholm verkade intresset för kommunens vindbruksplan ha varit svalt i samband med att denna ställdes ut på samråd, vilket tjänstemännen trodde kunde bero på att man kanske inte hade informerat invånarna om planen tillräckligt. I Trelleborg där man inte har någon vindbruksplan har invånarna inte varit inblandade i planering för vindkraft men remitteras enligt tjänstemannen i alla vindkraftsärenden. I de fall det blir aktuellt med planläggning för en större vindkraftsanläggning arrangerar man även möten dit kommuninvånarna bjuds in.

Under intervjuerna har det framkommit att det i princip är i samband med att det blir aktuellt med vindkraftsanläggningar nära bostäder som invånarnas intresse för vindkraft väcks. Enligt de kommunala tjänstemännen är de inkommande synpunkterna från de närboende i dessa fall nästan uteslutande negativa till vindkraftsplanerna. Huruvida protesterna har någon påverkan på utfallet av ärendena har tjänstemännen däremot blandade åsikter om, även om de överlag verkar tycka att trycket förmodligen påverkar politikerna mer än vad det påverkar tjänstemännen.

I Eslöv, Klippan och Trelleborg var tjänstemännens uppfattning att medborgarnas protester vägs in i den allmänna bedömningen och kan ha en viss påverkan. I Simrishamn menade å andra sidan tjänstemannen att motståndarna bara har fått rätt i ett fall, i vilket de bar fram att fladdermössen kunde hotas, vilket var en aspekt som kommunen inte hade beaktat tidigare. Tjänstemannen i Trelleborg menade något uppgett att alla ärenden i slutändan överklagas, antingen av vindkraftsmotståndare eller

exploatörerna själva. Oavsett kommunens bedömning blir det därför prövning i högre instans och i denna avgörs om etableringen ska tillåtas eller ej.

I Östra Göinge har inte invånarna varit särskilt involverade i framtagningen av vindbruksplanen, men tjänstemannen påpekade att politikerna under planprocessen har haft kontakt med invånarna och att de i egenskap av folkets förtroendevalda har särskilt ansvar för medborgarförankringen i vindkraftsfrågan. Vad har då politikerna för bild av allmänhetens roll i samband med vindkraftsplanering?

På frågan om vilken roll allmänheten ska ha vid vindkraftsplanering gav politikerna i de sex studerade kommunerna en förhållandevis samlad bild av allmänhetens möjligheter att påverka. I princip varenda politiker poängterade att allmänhetens åsikter är viktiga och att de har betydelse för partiets ställning till vindkraftsfrågan, i vissa fall t.o.m. stor eller mycket stor betydelse. Politikerna var därför överens om att det är viktigt att man som förtroendevald lyssnar av sina invånare. Den borgerliga politikern i Klippan framförde också att även medborgarna ska ges tillgång till information och ha bra koll på vindkraft. Eftersom det finns så stora intressen och mycket pengar att tjäna i vindkraftsindustrin menade han att den information som invånarna har tillgång ofta är vinklad eller inkorrekt. För att få objektiv information om vindkraft får man lita till statliga utredningar, menade han.

Även om också moderaten i Klippan och socialdemokraten i Ängelholm ansåg att invånarnas inställning ska ha stor betydelse så menade de båda att den i praktiken nog inte haft så stor inverkan eftersom frågan aldrig har varit uppe i någon större omfattning. Enligt politikern i Klippan har däremot föreningen Norra Färingtofta besökt kommunen för att informera och ge sina synpunkter på vindkraft. Norra Färingtofta är en lokal intresseförening mot vindkraft och bildades 2007 som en reaktion på planerade vindkraftsanläggningar i närområdet (Föreningen Norra Färingtofta, n.d.). Apropå kommuninvånarnas inflytande på vindkraftsplaneringen sa politikerna i Ängelholm att hon utgår från att de har använt sig av sin demokratiska rättighet att yttra sig om vindkraft i kommunen.

Huruvida en kraftig opinion skulle påverka politikernas eller partiernas inställning till vindkraft råder det något delade meningar om. De borgerliga politikerna i Klippan och Östra Göinge samt den socialdemokratiske politikern i Simrishamn menade alla att en kraftig opinion skulle kunna påverka politikerna om den var sakligt grundad. Den socialdemokratiske politikern i Östra Göinge menade i sin tur att ett kraftigt motstånd i enskilda fall kan påverka utfallet av olika tillståndsansökningar och att det ska mycket till för att man ska köra över en minoritet av invånarna. Partiets grundinställning av att vara positiva till vindkraft i stort påverkas emellertid inte på samma sätt, menade han. Den socialdemokratiske politikern i Trelleborg trodde att en kraftig opinion skulle kunna påverka politikerna eftersom de också är människor och kan ha svårt att stå emot ett stort tryck från invånarna.

Övriga politiker menade att det är viktigt att stå emot kraftiga opinioner då dessa ofta drivs av några enskilda personer som är duktiga på att argumentera och samla ihop anhängare. Förtroendevalda kan därför inte sälja sig hur som helst och de som skriker högst kan inte alltid få rätt, menade de. Enligt den borgerliga politikern i Trelleborg ingår det i en politikers uppdrag att kunna stå emot opinioner och fatta obekväma beslut,

även om han medgav att det inte är säkert att man alltid gör så, varför en kraftig opinion säkert kan påverka i praktiken.

Samtliga intervjuade politiker i Eslöv och Ängelholm var överens om att när väl en vindkraftsplan väl är antagen så håller man mer eller mindre sig till den. För att en kraftig opinion ska ha goda chanser att påverka politikerna ska den därför lämpligen komma i ett tidigt skede av planeringsarbetet, alternativt i samband med att detta på något sätt görs om.

Oavsett vilken betydelse man anser att allmänhetens synpunkter ska ha så kan kommuninvånarnas roll i samband med vindkraftsplanering se ut på olika sätt. Frågan om vilken roll allmänheten ska ha vid vindkraftsplanering i kommunen ställdes under intervjuerna till de kommunala politikerna och svaren presenteras i tabell 7 nedan. Som framgår i tabellen verkar politikerna överlag vara nöjda med den roll som invånarna i dagsläget har i och med riktlinjerna för allmänhetens inflytande i PBL.

Tabell 7. Politikerns syn på allmänhetens roll vid vindkraftsplanering

Kommun	Befattning	Allmänhetens roll vid vindkraftsplanering
Eslöv	Politiker (M)	Man har ett samrådsförfarande där allmänheten får tycka till. Sedan fattar förtroendevalda beslut.
Eslöv	Politiker (S)	Man ska rådfrågas i ett bygglov när man är direkt berörd av det
Klippan	Politiker (M)	De ska ha stort inflytande och få korrekt information. Har inte haft betydelse hittills eftersom det inte varit någon aktuell fråga
Klippan	Politiker (S)	Det är viktigt att de är med i ÖP. Det är viktigt med samråd och vid tillståndsärenden hålls det automatiskt ett offentligt möte
Simrishamn	Politiker (M)	Vi har haft ett välbesökt samrådsmöte. Det är viktigt att vi lyssnar på medborgarna. Alla kan däremot inte få som de vill
Simrishamn	Politiker (S)	De har haft en bra roll nu i och med samrådsmötet
Trelleborg	Politiker (C)	Man ska ha rätt att tycka till men det ska inte vara bärande. De som bor nära har mer rätt att tycka till
Trelleborg	Politiker (S)	Det är mest på landet som man berörs, där är de aktiva. Invånarnas inställning har betydelse genom att politikerna är folkvalda
Ängelholm	Politiker (C)	Det är viktigt med samråd och att ta reda på allmänhetens synpunkter, men det är ofta ett fåtal som driver och är duktiga på att argumentera
Ängelholm	Politiker (S)	Man följer riktlinjer för allmänhetens inflytande i PBL, vi har ju indirekt demokrati med förtroendevalda

Östra Göinge	Politiker (KD)	De bildar intressegrupper. Annars påverkar man genom att rösta fram politiker
Östra Göinge	Politiker (S)	De ska få säga vad de tycker. Vi har haft samrådsmöten, tittar på inkomna synpunkter och fattar beslut med hänsyn till dem

Socialdemokraten i Trelleborg kom med en infallsvinkel som kan vara nog så betydelsefull som den om invånarnas inflytande på politikerna. Då man i kommunen har argumenterat för en fossilfri miljö under en längre tid menade han nämligen att även politikernas inställning till vindkraft kan påverka allmänheten. Huruvida politikernas inställning till vindkraft påverkar allmänhetens attityd och i så fall hur mycket är dock svårt att säga.

7.2.12 Utsikt mot framtiden

Eftersom exploatörerna överlag uppges vara de drivande aktörerna för en vindkraftsutbyggnad är det särskilt intressant att se hur stort vindkraftsbolagens intresse är för att etablera vindkraftverk i de olika kommunerna. Som svar på denna fråga uppgav tjänstemännen i Eslöv, Simrishamn och Trelleborg och Östra Göinge alla att exploatörernas intresse är stort och att det finns många ansökningar om att få bygga vindkraftverk i kommunen. Störst verkar intresset vara i Eslöv samt i Trelleborg där det kommer in 20-30 ansökningar årligen enbart på större vindkraftverk. Dessutom är intresset för gårdsverk stort inom Trelleborgs kommun. I Simrishamn och Östra Göinge ligger det i sin tur 15-20 respektive ett 25-tal ansökningar och väntar på att kommunen ska ge besked efter att den nya planen antagits.

Även i Klippan och Ängelholm menade tjänstemännen att de aktuella ansökningarna har väntat på besked en längre tid och i Ängelholm uppgavs vissa till och med många ha "legat i massvis med år". Enligt tjänstemännen i Ängelholm har de flesta av kommunens vindkraftsärenden självdött med tiden eftersom exploatörerna har tappat intresset och lagt ner projekten. I både Klippan och Ängelholm menade tjänstemännen att exploatörernas intresse i dagsläget är ganska svalt. Tjänstemännen i Ängelholm förklarade det svala intresset med att det är mindre tätbebyggt i andra kommuner och att det finns utpekade riksintresseområden för vindkraft där. Tjänstemannen i Klippan trodde att många kände sig brända på grund av att det tar så lång tid och är svårt att komma fram, men att det ursprungliga intresset att bygga vindkraftverk fortfarande lever kvar.

Hur mycket kommer då vindkraften att byggas ut och hur kommer denna utbyggnad att se ut? Svaret på denna fråga ligger förmodligen till stor del hos de bedömningar som man själv gör i de olika kommunerna. Kommunerna sitter ju som bekant inne på en stor del av kunskapen om vindkraftens lokala förutsättningar, samtidigt kommunerna fortfarande planerar sin egen mark och har en avgörande roll i såväl tillstånds- som bygglovshanteringen. Som det har framkommit tidigare finns det intresse för att bygga ut vindkraften i kommunerna, men det är ett intresse som kompliceras av en rad konflikter med motstående intressen. Utöver vindkrafts baksidor som presenterats i avsnitt 7.2.1 ser de kommunala tjänstemännen och politikerna ytterligare hinder för en framtida vindkraftsutbyggnad i kommunen. De hinder som politikerna och

tjänstemännen själva har sagt vara problematiska för en framtida vindkraftsutbyggnad och som inte redan inkluderats i tabell 5 presenteras i tabell 8 nedan.

Tabell 8. Betydande hinder för en vindkraftsutbyggnad.

Kommun	Befattning	Hinder
Eslöv	Politiker (M)	Det finns inte plats för fler
Klippan	Politiker (M)	Kommunen är känt för sitt naturintresse. Orsakar negativ påverkan på landskapsbilden. Kommer i konflikt med flygets intressen
Klippan	Politiker (S)	Allmänna opinionen. Att hitta områden som inte stör
Simrishamn	Tjänsteman	Påverkan på Simrishamn som turistattraktion
Simrishamn	Politiker (S)	Allmänhetens attityd, turismen och försvarets intressen
Trelleborg	Tjänsteman	Svårt att hitta plats m.h.t. buller, landskapsbilden, kulturmiljöer, hälsa och säkerhet
Trelleborg	Politiker (C)	Problem med att kommunen är tätbebyggd
Trelleborg	Politiker (S)	Att företagens intresse ev. svalnar p.g.a. dålig ekonomi
Ängelholm	Politiker (C)	Intressen för flyget och befintliga näringar
Ängelholm	Politiker (S)	Tätbebyggda bostäder, flyget, naturintressen
Östra Göinge	Politiker (KD)	Kan vara olönsamt att bygga inom utpekade områden

Det är uppenbarligen många faktorer att ta hänsyn till för att uttala sig som en framtida vindkraftsutbyggnad. Å ena sidan finns det framförallt på riksnivå ett intresse att producera mer energi från förnyelsebara och klimatneutrala energikällor som kommunerna måste förhålla sig till. Å andra sidan är det på många håll svårt och konfliktladdat att lokalisera kraftverken samtidigt som det verkar finnas ett kompakt och i princip villkorslöst motstånd mot vindkraftsetableringar. Motståndet hörs mycket ute bland kommuninvånarna i samband med planering och projektering för vindkraft, men finns naturligtvis också representerat hos allmänhetens företrädare i de kommunala organisationerna. Under intervjustudien har jag trots svårigheterna bett tjänstemän och politiker att förutspå hur mycket vindkraft som det i slutändan kommer att byggas ut i kommunen och resultatet presenteras i tabell 9 nedan.

Tabell 9. Politikers och tjänstemäns syn på vindkraften i framtiden.

Kommun	Befattning	Kommentarer om framtida utbyggnad
Eslöv	Tjänsteman	Kan uppnå att 60 % av elbehovet täcks av vindkraft (jfr. med dagens 40 %). Kan bli 20-25 verk till, plus generationsväxling
Eslöv	Politiker (M)	Utöver de som är på gång (totalt 8 st) finns det nog inte plats till fler. Det som återstår nu är att gradera upp.
Eslöv	Politiker (S)	Det kommer nog inte byggas så hemskt mycket fler verk. De som är byggda först kommer istället att bytas ut

Klippan	Tjänsteman	Enligt policyn blir det inte mycket vindkraft. Motståndet har blivit större och inställningen har svängt, inte bara i Klippan
Klippan	Politiker (M)	Enligt policyn blir det nog ingen vindkraft. Inledningsvis var man positiv men det kan ha kommit för mycket. Tror mer på andra energiformer och energibesparingar.
Klippan	Politiker (S)	Det blir nog ett antal verk. Man pratar för lite om andra energiformer och besparingar.
Simrishamn	Tjänsteman	Idag täcks 25 % av elbehovet av vindkraft. Politiska beslut avgör utvecklingen. Kan bli 30 verk till för att bli självförsörjande, kanske bara 15 till om turismen prioriteras
Simrishamn	Politiker (M)	Vill inte föregå planen men utifrån den verkar det rimligt att få plats med något kraftverk till
Simrishamn	Politiker (S)	Tror inte det blir jättemycket, kanske 3-4 områden max
Trelleborg	Tjänsteman	Svårt att hitta plats åt fler större verk på land. Tror på gårdsverk och är positiv till etablering till havs. Tror att befintliga vindkraftverk kommer att bytas mot större verk
Trelleborg	Politiker (C)	Tror inte att det blir så jättebetydande. Trelleborg som utbyggnadskommun har inte orken att driva de frågorna
Trelleborg	Politiker (S)	Går nog att dubbla mängden vindkraft. Om det är 5 % idag så kan det nog bli 10 %
Ängelholm	Tjänsteman	Det är bara att räkna ihop områdena i planen. Ett tjugotal max
Ängelholm	Politiker (C)	Det kan väl bli en 8-10 till kanske. Även en del gårdsverk
Ängelholm	Politiker (S)	Vi har tre fyra områden som är mindre lämpliga och där kan man sätta upp verk
Östra Göinge	Tjänsteman	Det kan jag inte svara på. Att det i nästa skede blir färre än de fem utpekade områdena är inte så kontroversiellt att påstå
Östra Göinge	Politiker (KD)	Vi tänker oss ett till två områden i planen. Det är inte säkert att det blir något i slutändan. Det beror på tekniska aspekter.
Östra Göinge	Politiker (S)	Det ska bli ett eller ett par områden i kommunen. En grupp är minst tre verk. Det kan inte bli mycket mer än 6-7 verk

Även om alla intervjuade ställer sig bakom sina respektive planer och ger en någorlunda samlad bild av kommunens inställning till vindkraft så skiljer sig uppfattningen om den framtida uppbyggnaden inom kommunerna åt. Det är framförallt i Eslöv, Simrishamn och Trelleborg som det ges blandade besked om den framtida utbyggnaden. Detta är kanske i och för sig inte så märkvärdigt eftersom de studerade kommunerna i allmänhet präglas av att planeringen för vindkraft är en aktuell och ännu inte avslutad fråga.

Östra Göinge och Klippan håller också på att ta fram nya planhandlingar för vindkraft, men i dessa kommuner är både politiker och tjänstemän förhållandevis eniga om att det

inte kommer att bli någon större utbyggnad. I Ängelholm där man har en antagen vindkraftsplan håller man fast vid de områden som pekats ut och tror på utbyggnad inom dessa, även om de endast anses vara mindre lämpliga och etableringarna har lyst med sin frånvaro sedan planen antogs 2006.

Om man ska lita till den syn på framtiden som framkommer av genomförda intervjuer så kommer nog den stora vindkraftsutbyggnaden som det finns mål om på nationell nivå att utebli, i alla fall inom överskådlig tid i de studerade kommunerna. Ändå har de utvalda kommunerna på förhand nog ansetts vara progressiva snarare än restriktiva till vindkraft jämfört med övriga skånska kommuner. I de stora skogskommunerna som det har pekats ut stora potentialer inom är det särskilt tydligt att intresset för en större vindkraftsutbyggnad är minst sagt svalt.

8 Diskussion

8.1 Kommunernas inställning till vindkraft

Överlag verkar det som att de skånska kommunerna är väl medvetna om vindkraften som energislag och på många håll finns det också ett intresse för en lokal utbyggnad. De intervjuade tjänstemännen menade i regel att det också finns ett intresse från exploatörernas sida och att det är dessa som driver utbyggnaden. Motsättningarna för vindkraften är emellertid betydande, vilket gör att många kommuner har en något försiktig eller restriktiv attityd till vindkraften. Eftersom vindkraftens miljöfördelar till stor del är globala, medan vindkraftverkens visuella och ljudmässiga påverkan drabbar den direkta omgivningen är det naturligt att kommunerna är något restriktiva till vindkraft. För att ändra på denna bild behöver de lokala incitamenten att bygga ut vindkraften bli fler, exempelvis genom att det utvecklas system som kan fördela vindkraftens intäkter lokalt.

Numera har en stor del av kommunerna en vindbruksplan och under intervjuerna har i allmänhet varken politiker som tjänstemän velat göra några ställningstaganden som avviker från denna. Planerna tar i sin tur sällan någon tydlig ställning för eller mot vindkraft, utan ska snarare fungera som ett neutralt underlag för beslutsfattande. I flertalet kommuners planhandlingar är det därför svårt att utläsa några egentliga ståndpunkter, vilket på sätt och vis tyder på att vindkraften för närvarande är en het fråga. Det finns emellertid undantagsfall i vissa av de skånska kommunernas planhandlingar tar kommunen tydligt ställning för eller mot vindkraft, se tabell 10 i bilaga II.

Något som talar för att attityden till vindkraft varierar mycket är nulägesbilden av installerad vindkraft i Skånes kommuner. Denna avslöjar till stor del hur mycket vindkraft som kommunerna släpper fram och hur mycket de har gjort så historiskt. Som det har visat sig i figur 6 i kapitel 5.1 är skillnaderna mellan kommunerna stora i detta avseende, vilket detta examensarbete bland annat har syftat till att försöka förklara.

Vindkraftsintresset har nått de nordligare kommunerna på bred front först på senare år och det verkar som att frågan inte är helt lätt att hantera för dessa kommuner. I både Klippan och Östra Göinge verkar det som att kommunerna oroar sig för hur en vindkraftsutbyggnad kan komma att påverka olika intressen i kommunen. I samrådshandlingen för Östra Göinges vindbruksplan pekas flera lämpliga vindkraftsområden ut, men såväl tjänstemannen som politikerna var under intervjuerna inställda på att utbyggnaden skulle begränsas till ett eller ett par av dessa. I Klippans kommun har det förvisso ännu inte gjorts någon analys för att utreda kommunens förutsättningar för vindkraft, men en utbyggnad av vindkraften verkar enligt såväl tjänstemannen som politikerna inte vara så intressant för kommunen. I både Klippan och Östra Göinge menar man att det är viktigare att bevara naturen och de tysta områdena, vilket man menar står i konflikt med att etablera vindkraftverk.

En av utgångspunkterna för Östra Göinge kommun har varit att man ska ta "sin del av ansvaret" för att det nationella planeringsmålet för vindkraft kan nås. Målet om 30 TWh har man på politiskt plan valt att tolka som att 5 % av energitillförseln ska ske med hjälp

av vindkraft. Genom att bygga ut vindkraft som motsvarar 5 % av kommunens energianvändning tar då kommunen sin del av ansvaret, menade i alla fall kommunens socialdemokratiska politiker. Det går att argumentera för att man i kommunen genom denna tolkning gör det väl lätt för sig med tanke på att Skåne generellt sett förväntas ta ett betydligt större ansvar för vindkraftsutbyggnaden, samtidigt som Östra Göinge efter Osby och Örkelljunga är den tredje mest glesbefolkade kommunen i Skåne. Östra Göinges synsätt är talande för den inställning till vindkraften som verkar finnas i flera kommuner; man upplever att det finns ett nationellt intresse och vill bidra till detta, samtidigt som det är något motvilligt eftersom vindkraftverken är svårplacerade och de lokala incitamenten få.

Som framgångsfaktor för den danska vindkraften nämns ofta att energislaget inledningsvis byggdes ut genom en gräsrotsrörelse. Eftersom utbyggnaden på detta sätt präglades av småskaliga vindkraftverk, medborgerlig förankring och lokala vindkraftsaktörer argumenteras det ofta för att allmänheten blev mer engagerad och välvilligt inställd till vindkraften. I Sverige har situationen närmare varit det motsatta eftersom man från första början genom central styrning satsade på att bygga stora vindkraftverk utan någon större kontakt med medborgarna (Hammarlund, 2011). Finns det några skillnader mellan de skånska kommunerna som påminner om de mellan Sverige och Danmark som helhet?

Under intervjuerna visade det sig att tjänstemännen som har jobbat mycket med vindkraft och har mer erfarenhet av planering och tillståndsprövning hade lättare för att bemöta frågorna som ställdes under intervjuerna. Givetvis är det en fördel att ha med sig mycket kunskap sedan tidigare vid hanteringen vindkraftsärenden, men frågan är om det på något sätt kan påverka utbyggnaden. Tjänstemännen tonade alla ned betydelsen av erfarenhet och menade att denna mest gjorde att tillståndsprocesserna kunde hanteras smidigare. Liksom tjänstemännen i Klippan påpekade behöver inte heller ökad erfarenhet innebära en mer positiv inställning till vindkraft eftersom alla erfarenheter av vindkraft som bekant inte är positiva. Snarare är det kanske så att kommunerna som traditionellt sett har haft en positiv inställning till energislaget och intresserat sig för detta med tiden har fått erfarenhet av planering och utbyggnad. Med detta synsätt är det dock fortfarande oklart vad det är som egentligen gör att inställningen till vindkraft varierar mellan de olika kommunerna.

Även om man redan i början av svensk vindkraftsutbyggnad fokuserade på storskaliga vindkraftverk så var kraftverken då betydligt mindre än vad de är idag. De äldre vindkraftverken i Skåne är på några hundra kW, vilket kan jämföras med dagens vindkraftverk som genererar ett par MW. De kommuner som i ett tidigt skede valde att satsa på vindkraftverk (exempelvis Eslöv, Kristianstad, Trelleborg och Ystad) har därför haft möjlighet att påbörja sin vindkraftsutbyggnad med mindre kraftverk som inte påverkade landskapet lika mycket som kraftverken gör idag. För de kommuner som idag är i kraft med att etablera sina vindkraftverk står man för uppgiften att lokalisera vindkraftverk som är uppemot 150 höga, vilket kan vara ett svårt steg att ta. Som tjänstemännen i Östra Göinge spekulerade i kan tröskeln att etablera vindkraft vara högre i de kommuner där man inte har någon vindkraft sedan tidigare. Då är det kanske lättare för en kommun som Eslöv som byggt ut vindkraften i 20 år och successivt vant sig vid större verk med tiden.

Under intervjuerna och på samrådsmötena har det visat sig finnas en utbredd skepsis mot stora vindkraftsbolag som man tycker tjänar för mycket pengar på vindkraft och dessutom sprider vinsterna utomlands. Det är därför inte orimligt att vindkraftsmotståndet hade kunnat vara mindre om istället vindkraftsutbyggnaden hade drivits av lokala aktörer och mindre bolag. Detta hade också gett kommuner och lokala aktörer incitament att verka för en utbyggnad av vindkraften. Intressant i detta sammanhang är att både Simrishamn och Eslöv till skillnad från de övriga kommunerna delvis såg markägarna som drivande aktörer i vindkraftsutbyggnaden. Framförallt i Eslöv som har många stora gods och slott hade markanvändare i vindkraftens vagga varit drivande och stått för en stor del av utvecklingen. Kanske har inställningen till vindkraft blivit mer välvillig i Eslöv eftersom intäkterna har gynnat den egna näringen och eftersom det har funnits en lokal förankring i utbyggnaden. Det kan också vara så att eftersom vindkraften var mindre förr och eftersom godsägarna har mycket mark kunde vindkraftverken förr lokaliseras på sådant sätt att ingen stördes särskilt mycket, vilket möjliggjorde en friktionsfri utbyggnad och lade grunden för kommunens positiva inställning till vindkraft.

8.2 Vindkraftsplanering

Allt fler kommuner ser värdet i att ta fram väl genomarbetade vindkraftsplaner, bland annat eftersom dessa numera utgör kommunernas möjlighet att föra fram sina synpunkter i tillståndsprövningen. Som en följd av planhandlingarnas ökade betydelse och Boverkets planeringsstöd finns det idag mycket mer information att hämta i kommunala planhandlingar än vad det fanns förr. Förutom att det har tagits fram fler vindkraftsplaner ligger det också betydligt mer arbete bakom dem nuförtiden. Det har under intervjuerna framkommit att tjänstemännen i regel tycker att de nya planerna tar ett bättre helhetsperspektiv än föregående planer, vilket också läsaren märker vid jämförelse av äldre och nyare vindkraftsplaner. De äldre planerna är i regel mycket kortfattade och beaktar endast ett fåtal aspekter såsom vindförhållanden och befintliga bostäder. Landskapsbilden eller medborgarnas åsikter ges sällan mycket eller ens något utrymme i de äldre planhandlingarna. Khan konstaterade år 2003 att de flesta kommunerna med goda vindförhållanden inkluderade vindkraft i sin översiktsplanering, även om han menade att man gjorde så med varierande grad av grundlighet (Khan, 2003: 570). I stort sett alla kommuner som tar fram nya översiktsplaner inkluderar numera ett längre avsnitt eller ett tematiskt tillägg som explicit behandlar vindkraft och gör så betydligt grundligare än vad som var brukligt förr.

Problem med de äldre planerna stannade inte vid vilket underlag som låg bakom analysen, utan även hur planeringsarbetet presenterades. I äldre planer gavs det sällan någon information om arbetsgången, om vilka bedömningar eller vilka ställningstaganden som låg bakom resultaten. Transparensen i och omfattningen av planerna har således blivit mycket bättre, även om det fortfarande finns utrymme för förbättring.

I såväl Eslöv som Simrishamn påpekade tjänstemännen att man utan tydliga och genomarbetade vindkraftsplaner tidigare har haft svårt att styra utbyggnaden som man ville, varvid etableringarna godkändes mot kommunens vilja. Genom att anta en vindbruksplan som på ett tydligt sätt säger både var det är lämpligt och var det är olämpligt hoppas nu kommunerna kunna styra bort vindkraftverken från platser som man inte tycker det är önskvärt med vindkraft. Som det har förklarats tidigare ska

prövningen av vindkraftsetableringar utgå från de kommunala planhandlingarna, varför översiktsplaneringen erbjuder kommunerna ett sätt att påverka tillstånds- och överprövningar. Beroende på planens utformning kan denna således likaväl syfta till att hindra som till att stödja en utbyggnad av vindkraften på olika områden. Den som förutsättningslöst vill se en så snabb vindkraftsutbyggnad som möjligt skulle kanske därför föredra en situation där en del kommuner inte tar fram några särskilda vindkraftsplaner. För denna person är det snarare bättre som i fallet Trelleborg, där man valt att inte ta fram en kommunal vindbruksplan och i dagsläget saknar underlag för att avslå inkommande ansökningar. Som tjänstemannen i kommunen menade brukar vindkraftsintresset väga mycket tungt i förhållande till exempelvis landskapsbilden vid prövning av vindkraftsetableringar, även om kommunen själv inte är av denna mening.

Att en funktion med vindbruksplaner kan vara att hindra oönskade vindkraftsetableringar behöver inte vara dåligt med hänsyn till den nationella planeringsramen. Lika viktigt att etablera vindkraftverk på lämpliga vindbruksområden är nämligen att hindra vindkraftsetableringar på områden som av olika anledningar är olämpliga för dessa. Att alltför ivrigt bygga ut vindkraften på platser som stör kringboende eller andra verksamheter kommer att underminera utbyggnaden på lång sikt eftersom vindkraftsmotståndet då ökar (Khan, 2003: 577-578). Eftersom kommunerna har mest insyn om egen mark och verksamheter är det därför bra att kommunerna tar fram vindbruksplaner som visar var det är lämpligt respektive olämpligt att placera vindkraftverken. Dessutom underlättar ett gediget planarbete möjligheterna att koordinera placeringen av vindkraftverken, både inbördes och med hänsyn till andra intressen i kommunen. Om kommunerna genom att ta fram vindbruksplaner tydligt visar hur vindkraften lämpligen byggs ut och om detta visar sig hålla vid prövning blir det förmodligen också lättare för vindkraftsexploaterer att identifiera och driva framgångsrika vindkraftsprojekt, vilket skulle bespara dem mycket pengar, tid och arbete.

Även om planeringen i grunden ska vara ett neutralt verktyg för att bygga ut vindkraften på bästa möjliga sätt medför kommunernas höga grad av självstyre och planmonopol att planeringen kan utnyttjas för att i stor grad tjäna kommunens egna syften. Eftersom kommunerna har få incitament att stödja vindkraft, men många incitament att begränsa utbyggnaden finns därför risken att vindkraftsplanerna utformas för att lokalisera något färre vindkraftsområden än vad som vore fallet om de togs fram av en oberoende planerare. Av denna anledning kan den kommunala planeringen i vissa fall förmodligen vara något begränsande, samtidigt som vindkraftsområdena fördelas ojämnt beroende på kommunernas attityd till energislaget.

I Elforsk-rapporten (Söderholm et al., 2009) som sammanfattades i kapitel 3.3 noterades det också att Sveriges kommuner har en hög grad av självstyre och att detta försvårar vindkraftsutbyggnaden. Författarna föreslog därför ett antal åtgärder som syftade till att underlätta en utbyggnad av vindkraften i Sverige. Ett av dessa var ett statligt stöd för kommunal översiktsplanering, vilket har införts och har resulterat i en mycket positiv utveckling av de kommunala planhandlingarna (MKB-centrum, 2010: 7). De andra förslagen som var kopplade till kommunal planering syftade på olika sätt till att öka det statliga inflytandet i kommunal planering, antingen genom ökat ansvar för planering i PBL, genom att öka betydelsen av riksintresse för vindkraft eller genom att införa generella riktvärden istället för individuell prövning av vissa förhållanden. Eftersom

kommunerna har bäst kunskap om lokala intressen och värden vore det synd att överlåta planeringen till stat eller regionala organ, varför det är mer önskvärt med en kommunal planering som i större utsträckning styrs av centrala riktlinjer för hur motstående intressen och liknande kan hanteras. Ett exempel på vad som skulle kunna styras mer centralt är avstånd till bostäder, vilket diskuteras mer ingående under avsnitt 8.3.2.

Att kommunerna genom att vid ett tillfälle ta fram en vindbruksplan ska styra vindkraftsutbyggnaden under flera påföljande år ställer en del krav på hur planen tas fram. Om vindkraften ska byggas ut inom de områden som pekats ut som lämpliga i planen är det förstas önskvärt att dessa områden verkligen är de mest lämpliga, även flera år senare och utifrån olika tänkbara aspekter. Det är därför viktigt att planen på ett seriöst sätt väger intresset för vindkraft mot andra motstående intressen, att kommuninvånarna får göra sig hörda och att utbyggnaden planeras på bästa sätt utifrån landskapets förutsättningar. Dessutom är det viktigt att andra berörda såsom grannkommunerna engageras och ges inflytande över planen.

En del kommuner har valt att på egen hand ta fram en vindbruksplan medan andra kommuner har anlitat externa konsulter för att göra detta. En fördel med att anlita en konsult är förstas att planen tas fram av expert som är duktig på att samla in nödvändigt material och utföra analysen. Dessutom kan det vara nyttigt att få in idéer, synpunkter och infallsvinklar från människor utanför den egna kommunorganisationen. Under intervjuerna av de kommunala tjänstemännen har det emellertid också visat sig finnas nackdelar med att överlåta hela planeringsarbetet åt externa konsulter. Vissa tjänstemän hade inte hade riktig koll på vilka bedömningar och avvägningar som låg bakom resultaten i vindbruksplanen, varför man kan misstänka att planen var dåligt förankrad i kommunens organisation. Detta talar också för att det finns en risk att kommunens egna värderingar och intressen inte vägleder planeringsarbetet som de kanske borde. Vid framtagandet av en ny vindbruksplan är det förstas önskvärt att denna tas fram på ett seriöst sätt av kompetent personal, samtidigt som företrädare för kommunen är aktivt engagerade i processen och kan stå för de bedömningar som görs i planen. Är kommunen endast ytligt engagerade i planen finns risken att utfallet blir som i Ängelholm. Två kommunala tjänstemän hade representerat Ängelholms kommun i arbetsgruppen som tog fram gällande vindbruksplan för Helsingborgs, Höganäs och Ängelholms kommun. Vid tillfället för intervjun i Ängelholm hade de båda tjänstemännen slutat, varför det inte fanns någon i kommunen som hade kunskap i detaljerna om planen och hur denna hade tagits fram.

8.3 Avvägning mot andra intressen

I de fall kommunerna har tagit sig an att lokalisera lämpliga eller olämpliga områden har detta i regel skett genom uteslutningsmetoden. Detta innebär att lokaliseringen av vindkraft i praktiken blir en form av inverterad planering som utgår från var vindkraften inte kan etableras. Genom att använda sig av uteslutningsmetoden präglas ironiskt nog lokaliseringen av vindkraftverk egentligen av att hitta områden som är olämpliga snarare än lämpliga för etablering av vindkraftverk. Eftersom många kommuner har en positiv men något försiktig inställning till vindkraft verkar det som att vindkraften i planeringen får stå tillbaka något när det ställs mot övriga intressen snarare än att köra över dem. Metoden medför därför en risk att vindkraftverken hänvisas till de områden som blir över när vart och ett av alla andra intressen har tillgodosetts. Denna bild gavs också i MKB-centrums utvärdering av planeringsstödet (MKB-centrum SLU, 2010), där

det konstaterades att vindkraftsplanerna hade mycket fokus på att förebygga, hindra eller motverka betydande påverkan av vindkraftverk i förhållande till deras fokus på planeringen för vindkraften. I praktiken underkastas då intresset för vindkraft alla andra förekommande intressen, vilket strider mot de ambitioner som vi har på nationell nivå.

Uteslutningsmetoden har sina styrkor och erbjuder ett snabbt sätt att sålla bort områden som på grund av starka intressekonflikter aldrig (eller inte inom överskådlig tid) kan bli aktuella för vindbruk. En hel del motstående intressen är emellertid inte lika lätta att avfärda vindkraftsetableringar med och bör inte användas för att göra så. För det första behöver inte alla andra intressen per automatik vara i konflikt med vindkraftsintresset. Det finns ett flertal intressen för friluft, natur och företagsnäring som kan tillgodoses trots att man etablerar vindkraft i området. För det andra finns det ett utpekad riksintresse och detta intresse måste få väga tungt, till och med tyngre än andra intressen i vissa fall. Om vi ska planera för en utbyggnad av vindkraften så måste uteslutningsmetoden användas på ett ansvarsfullt sätt och vindkraftsintresset vägas mot andra intressen på lika villkor.

Det kan låta som att uteslutningsmetoden är förhållandevis uniform och att de kommunala skillnaderna främst skulle ligga i kommunernas olika förutsättningar för vindkraft. Det finns emellertid ingen kommunöverskridande standard för vilka intressen som ska inkluderas och hur dessa ska vägas mot vindkraftsintresset. I Boverkets vindkraftshandbok (Boverket, 2009a) ges visserligen förslag på vilka motstående intressen som ska beaktas, men dessa är på intet sätt bindande. Kommunerna har således en stor grad av frihet vad gäller utformningen vindbruksplanens analys. Beroende på hur många intressen som tas upp och beroende hur mycket de anses begränsa möjligheterna för vindkraft lyckas följaktligen kommunerna identifiera olika många lämpliga vindkraftsområden. Enligt Khan medför kommunernas höga självstyre en hög grad av slumpmässighet eftersom olika beslut i stor grad beror på kunskap i kommunernas administration. Detta medför att vindkraftverken byggs ut ineffektivt och att de bästa vindkraftsområdena kanske inte ens blir tillgängliga (Khan, 2003: 578).

Ytterligare en svaghet med uteslutningsmetoden är att listan över motstående intressen aldrig kan bli tillräckligt omfattande för att avgöra vilka områden som i slutändan är lämpliga för vindbruk. Att det inte finns några direkta hinder som gör vindkraft olämpligt är ju inte synonymt med att området är lämpligt för vindkraft. För att avgöra ett områdes lämplighet kan det vara önskvärt att i någon mån även börja i andra ändan och fråga sig vilka egenskaper som karaktäriserar ett bra vindkraftsområde. Hittar man sådana områden kan det sedan vara lättare att väga områdets för- och nackdelar mot varandra för att avgöra om det är lämpligt för vindbruk eller ej. Det som skiljer de olika kommunernas planeringsarbete åt mest är kanske deras ansträngningar för att använda landskapsanalys som en metod för att avgöra vilka områden som faktiskt är lämpliga för vindkraftsetableringar.

8.3.1 Landskapsanalys

En stor del av den kritik som riktas mot vindkraft grundar sig i åsikter om att vindkraftverken är fula och förstör landskapet. Vid sidan om vindkraftverkens buller- och skuggverken är det förmodligen deras påverkan på landskapet som orsakar mest motstånd till kraftslaget. Samtidigt menade merparten av tjänstemännen under intervjuerna att det inom den egna kommunen finns befintliga vindkraftverk som är

olämpligt placerade med hänsyn till landskapsbilden då de är för utspritt placerade. Det är alltså inte ovanligt att vindkraftverken placeras på ett sätt som uppfattas som fult; ett problem som möjligen hade kunnat minskas genom att planera landskapet bättre.

I äldre planhandlingar behandlas i regel landskapet eller analyser av detta mycket bristfälligt, vilket också var en av förbättringsåtgärderna som föreslogs i Länsstyrelsens studie år 2006 (Länsstyrelsen i Skåne län, 2006). En analys av landskapets förutsättningar för vindkraftsetableringar har blivit ett allt vanligare inslag i de kommunala planhandlingarna, även om metodiken och grundligheten varierar mycket från kommun till kommun. Problemet med att kommunerna i dagsläget har olika metoder att utföra en landskapsanalys är dels att de håller en ojämn nivå och dels att det kan vara svårt att veta vad kommunerna själva menar med landskapsanalys och vad de i praktiken har gjort för att utföra en sådan. För att ytterligare utveckla planeringen för landskapet skulle metodiken för landskapsanalys kunna standardiseras, exempelvis genom metoder som Landscape Character Assessment (se avsnitt 3.1.3) eller genom att följa Boverkets förslag (se avsnitt 3.2) på hur en landskapsanalys kan utformas.

Påverkan på landskapet är en av vindkraftens mest centrala frågor just nu och för att öka förståelsen för landskapet vore det önskvärt om kommunernas landskapsanalyser sattes i första rummet och gavs en ökad betydelse i planeringen. I dagsläget används ofta landskapsanalys som en metod att utvärdera de vindkraftsområden som tidigare pekats ut med uteslutningsmetoden. Mot slutet av vindkraftsplanen klassificeras och bedöms utpekade områdena beroende på typ av landskapskaraktär. I praktiken fungerar då landskapsanalysen som en förlängning av uteslutningsmetoden och används för att eventuellt stryka ytterligare områden som inte anses lämpliga.

En landskapsanalys behöver inte bara användas för att studera separata delar av kommunen, utan även hur olika delar och värden hänger ihop och bildar en helhet. Enligt vindkraftshandbokens tillägg med tema vindkraft är en av framgångsfaktorerna för en bra landskapsanalys att den kan användas i olika skalor; från trakt- till platsnivå (Boverket, 2009b: 16). Om landskapsanalysen ges mer utrymme i den kommunala planeringen kan den också fungera som ett verktyg för dialog mellan olika grupper (ibid.: 15). Eftersom landskapet såsom det definieras enligt den europeiska landskapskonventionen (se avsnitt 3.5) endast är vad den uppfattas som är det också viktigt att landskapsanalysen tas fram genom en demokratisk process. En väl genomförd landskapsanalys kan utgöra en bra grund i planeringsarbetet och eftersom landskapet inte bara präglas av visuella utan även kulturhistoriska och sociala strukturer erbjuder den en möjlighet för olika grupper att inventera landskapets olika värden. Genom denna gemensamma inventering kan olika parter både påverka och påverkas av analysen (ibid.: 16).

En kommunövergripande landskapsanalys som utreder landskapets förutsättningar för vindkraft oberoende av andra intressen kan ge en mer positiv planering för vindkraft. Många av de områden som landskapsanalysen lokaliserar kan likväl orsaka intressekonflikter, men möjligen kan vissa av konflikterna ses i ljuset av att området är särskilt lämpligt med hänsyn till landskapsbilden. På detta sätt ges eventuellt intresset för vindkraft en ökad betydelse vid vägningen av motstående intressen.

8.3.2 Schablonavstånd till bostäder

Ett talande exempel på kommunernas självstyre är det som brukar kallas respekt- eller skyddsavstånd till bostäder. Detta avstånd är i viss mån fiktivt eftersom det grundar sig på Naturvårdsverkets rekommendationer för buller, skuggverkan och reflektioner som vindkraftverk maximalt ska orsaka. Boverkets presenterar dessa riktlinjer i sin vindkraftshandbok (Boverket, 2009a: 34) och förklarar hur dessa kan beräknas, men ger inga förslag på skyddsavstånd till bostäder. Det verkar emellertid råda en viss enighet om att riktvärdena för ljud- och ljuseffekter inte överskrids på ett avstånd om cirka 500 m, vilket är ett skyddsavstånd som många kommuner använder. I de fall kommunerna väljer att använda sig av respekt- eller skyddsavstånd har de emellertid stor frihet att välja hur långt detta bör vara. Bland de skånska kommunerna varierar således detta avstånd från 300 (Staffanstorp och Vellinge) till 2 000 meter (Bjuv). Skyddsavstånd till bostäder utgör ofta den största begränsningen för vindkraften och kommunerna kan själva välja ett som motsvarar den egna viljan att lokalisera lämpliga vindkraftsområden. Beroende på hur stort avstånd kommunerna väljer blir begränsningarna för vindkraftsutbyggnaden nämligen väldigt olika stora.

De kommuner som väljer att använda sig av särskilt långa skyddsavstånd gör det i regel utan någon vidare motivering. Det är emellertid inte ovanligt att kommunerna använder skyddsavstånd mellan 400 och 700 meter som alla motiveras av vindkraftverkens buller. För att främja en balanserad utbyggnad av vindkraften är det viktigt att bedömningarna som görs i de kommunala planerna är välgrundade och motiverade. Använder sig kommunerna av ett schablonmässigt avstånd till boende för att hitta lämpliga vindbruksområden så borde detta svara mot det avstånd som faktiskt krävs för att efterleva befintliga rekommendationer. Det är därför märkligt, och inte särskilt önskvärt, att det förekommer så pass varierande schablonavstånd till bostäder som alla motiveras av vindkraftverkens bullerverkan. Önskvärt vore om kommunerna använde parametern avstånd till bostad som ett verktyg för att snabbt och effektivt avgränsa otänkbara utbyggnadsområden med hänsyn till buller- och skuggverkan, snarare än ett knep för att begränsa vindkraftsutbyggnaden.

Användningen av schablonmässiga avstånd till bostäder eller annan bebyggelse är ett väldigt enkelt och effektivt sätt att sälla bort olämpliga vindkraftsområden. Genom att använda sig av dessa löper man emellertid stor risk att på förhand utesluta områden som mycket väl kan visa sig vara lämpliga, speciellt om valda avstånd är generöst tilltagna för att visa hänsyn till kringboende. De schablonmässiga avstånden tar inte heller hänsyn till vindkraftverkens snabba tekniska utveckling som gör att riktvärden eventuellt kan uppnås på kortare avstånd. Till exempel har färgen på rotorbladen utvecklats så att den reflekterar mindre ljus samtidigt som vindkraftverken blivit allt tystare under drift. Dessutom finns numera möjligheten att tillfälligt stanna rotorbladen när deras skuggor faller över närliggande bostäder.

Det finns kommuner som väljer att inte använda sig av schablonavstånd till bostäder eftersom buller- och skuggverkan ändå beaktas av exploatören vid projektering av vindkraftsetableringar. Mycket riktigt är det så, varför kommunen i sin översiktsplanering egentligen inte behöver se till att vindkraftverken inte hamnar för nära bostäder med hänsyn till de gränsvärden som finns idag. Det är egentligen inte heller kommunens ansvar att i översiktsplanen undersöka vindkraftverkens ekonomiska

förutsättningar i form av vindförhållanden eller närhet till befintligt elnät. Det går därför att argumentera för att kommunen i sin vindkraftsplan ska fokusera på sådant som kommunen har ansvar att beakta, t.ex. att planera landskapet och att väga olika kommunala intressen mot varandra. Ett problem med detta synsätt är att man förbiser det egentliga syftet med vindbruksplanen. Meningen med en vindbruksplan är inte bara att undersöka var det kan byggas vindkraft utifrån de intressen som kommunen har ansvar att planera för, meningen med en vindbruksplan är just att den ska kunna fungera som en plan. Precis som tjänstemannen i Eslöv poängterade ska exempelvis kommuninvånarna kunna titta på planen och få en realistisk uppfattning om var det kan tänkas byggas vindkraft. I den kontexten tjänar inte planen någon nytta ifall den pekar ut områden som aldrig kan bli aktuella med hänsyn till exempelvis befintliga bostäder eller dåliga vindförhållanden.

Ytterligare en funktion med vindbruksplaner är att man kan ta ett helhetsgrepp och koordinera vindkraftsutbyggnaden. För att kunna göra så är det förstås också nödvändigt att de utpekade vindkraftsområdena är rimliga och att vindkraftsetableringar verkligen kan komma till stånd där. Inkluderas inte aspekter såsom vindförhållanden och befintliga bostäder så använder man inte all information som behövs för att vindkraftsplanen ska kunna bli realistisk. Är planen inte realistisk så finns det ingen mening med att försöka koordinera vindkraftverkens placering i den.

Skyddsavstånd till bostäder är en av de faktorer som har allra störst genomslag i kommunernas vindkraftsplaner, samtidigt som den också hanteras väldigt olika från kommun till kommun. För att balansera planeringen och utbyggnaden mellan olika kommuner vore det önskvärt om en rent teknisk fråga som buller och skuggor hanterades på ett likartat sätt alla kommuner. Analogt med diskussionerna som förs i Elforsk-rapporten från 2009 (Söderholm et al., 2009) skulle ett ökat statligt inflytande kunna underlätta vindkraftsplaneringen i detta avseende. Möjligen skulle centrala riktlinjer för vilka avstånd som krävs för att efterleva rekommendationerna på 40 dB göra att olämpliga områden någorlunda rättvisande kunde sällas bort enkelt. Detta avstånd ska naturligtvis ligga i närheten av vad som krävs med dagens teknik, företrädesvis i underkant eftersom det ändå görs en noggrannare bedömning vid en eventuell projektering. Vill sedan en del kommuner införa ett längre skyddsavstånd får det framgå på vilka grunder dessa motiveras, varför planerna blir mer öppna och tydliga.

8.4 Medborgarnas inflytande

Både under intervjuer med politiker och tjänstemän och på samrådsmöten har det visat sig att vindkraft är en fråga som berör och som delar folket i två läger. Det verkar inte finnas många människor som inte har någon åsikt om vindkraftverk, åtminstone inte när det väl kommer till kritan och gäller etableringar i ens eget närområde. Samtidigt som de kommunala politikerna är överens om att medborgarnas åsikter är av stor betydelse är det ändå inte helt ovanligt att beslutsfattarna inte riktigt vet var de egna kommuninvånarna står i vindkraftsfrågan, vilket även konstaterats i en tidigare utvärdering av kommunala vindkraftsplaner (MKB-centrum SLU, 2003: 53). Ett antal politiker påstod exempelvis att frågan aldrig har varit särskilt intressant i kommunen och att man därför inte har kommit i kontakt med invånarnas synpunkter. Eftersom de studerade kommunerna alla har tagit fram en vindbruksplan eller är i färd med att göra så kan man fråga sig hur pass förankrat planarbetet är i kommunerna. Graden av

acceptans är sannolikt kopplade till frågor som rör beslutsprocesser, deltagande och ekonomisk delaktighet (Klintman & Waldo, 2008: 8), varför en väl förankrad vindkraftsutbyggnad är eftersträvansvärd.

Under fallstudierna har det visat sig att det huvudsakligen är vindkraftsmotståndare som dyker upp och gör sig hörda på samrådsmöten för planering och projektering av vindkraft. Med tanke på att vindkraftsplanerna i regel pekar på en utbyggnad av vindkraften är det kanske inte heller så konstigt att det finns motsättningar i kommunen och att planerna väcker ett motstånd. Det hade emellertid varit önskvärt att se en större spridning av människor på samrådsmötena så att det skapades en bättre dialog mellan olika berörda. I nuläget präglas ofta samrådsmötena av ett munhuggande där det på ena sidan står företrädare för planen och på andra sidan står kommuninvånare som är negativa till vindkraft. De kommuninvånare som är positiva till vindkraft eller som har en mer delad inställning deltar inte på mötena i samma utsträckning. Förutom att samrådsmötena inte blir särskilt nyanserade medför detta att mindre intressegrupper kan få stort inflytande bara genom sitt närvarande.

I en av studierna som utförts för Vindval poängterade att samråd inte bara ska hållas, utan även utvärderas (Waldo & Klintman, 2010: 56). Efter att en vindkraftsplan eller liknande har ställts ut på samråd bör kommunen fråga sig om tillräckligt många kommuninvånare har engagerats i planen och vilka typer av synpunkter som har kommit in. Liksom författarna av denna studie poängterade är inte en avsaknad av protester synonymt med en god förankring. Att förankra vindkraftsplaneringen hos kommuninvånarna kan vara krävande, men ökar sannolikt möjligheterna för att utbyggnaden accepteras. Att medvetet försöka kringgå ett medborgerligt engagemang för att undvika protester mot vindkraften är därför lite som att skjuta sig själv i foten.

Förklaringen till invånarnas låga engagemang i de kommunala vindkraftsplanerna ligger förstås delvis i att översiktsplaneringen utgör ett mycket tidigt och inte alls bindande skede i arbetet med att bygga ut vindkraften. Liksom Waldo och Klintman påpekade i en av sina studier har såväl tjänstemän som politiker under intervjuerna påpekat att det är svårare att engagera människor ju tidigare i planeringsprocessen man befinner sig (Waldo & Klintman, 2009: 53). Ett grundläggande problem med vindkraftsplanering är därför att folket inte intresserar sig för de förhållandevis styrande översiktsplanerna, trots att medborgarna har större möjlighet att påverka ju tidigare de engagerar sig i processen. Författarna pekade emellertid också på en annan förklaring till ett bristande folkligt engagemang; nämligen att invånarna inte orkar engagera sig eftersom de ändå inte tycker sig kunna påverka något så som processen ser ut idag (ibid.: 54). För att göra tillståndsprövningarna mindre invecklade och minska antalet överklaganden vore det därför bättre om medborgarna gavs en ordentlig möjlighet att göra sig hörda redan från början (ibid.: 62)

Ett vanligt förfarande för att ta fram en översiktsplan är att kommunen på egen hand eller med hjälp av en konsult tar fram nödvändigt beslutsunderlag och bearbetar detta. Med hjälp av underlagsmaterialet utarbetas sedan ett förslag på plan fram som ställs ut på samråd. Under samrådet tas medborgarnas synpunkter in, vilket kan leda till att planen justeras och att vindkraftsområden tas bort. Ett problem med denna process är att medborgarna får en passiv roll och inkluderas inte i planeringsprocessen förrän denna närmar sig sitt slutskede. Eftersom medborgarnas inflytande begränsas till att ge

synpunkter på och justera en i princip färdig planhandling finns risken att de inte känner att de har fått möjlighet att påverka denna. Även om deras synpunkter exempelvis kan leda till att vissa vindbruksområden tas bort från planen förblir ändå angreppssättet, materialet och analysen i regel oförändrat.

För att öka demokratiseringen av vindkraftsutbyggnaden behöver kommuninvånarna ges möjlighet att påverka planeringsprocessen i ett tidigare skede. Genom att låta planeringen utgå från en dialog mellan allmänhet, beslutsfattare och sakkunniga kan invånarna ges möjlighet att påverka själva angreppssättet och analysen bakom planen, snarare än att bara ifrågasätta en redan framtagna sådan. Genom ett ökat medborgerligt deltagande ökar förmodligen acceptansen, samtidigt som mer konstruktiva synpunkter kan lyftas fram och arbetas in i planeringen. Ett par politiker har under intervjuerna också föreslagit att kringboende ska erbjudas någon form av ekonomisk delaktighet för att öka acceptansen och grannsamjan i samband med vindkraftsetablering. Detta förslag får även stöd i litteraturen (Waldo & Klintman, 2010: 68. Söderholm et al., 2009: 43)

På samråden som jag har närvarat vid har kommunrepresentanterna inte lyckats hålla diskussionerna sakliga eller fokuserade på vindkraftsplanens innehåll. Istället har de närvarande kommuninvånarna sett samrådsmötet som deras chans att ställa frågor och ge synpunkter av mer allmän karaktär. Invånarna borde ges möjlighet att diskutera sådana frågeställningar i ett tidigare skede, innan kommunen på egen hand tar fram en vindkraftsplan och ställer ut denna. Alternativt borde kommunerna vara förberedda på att sådana frågeställningar kan komma upp vid samråd. Vid två av tre samrådsmöten som jag närvarade på var kommunens representanter inlästa på planen och underlaget bakom denna, men var inte förberedda på diskussioner av mer allmänna frågor såsom vindkraftens ekonomi, miljöpåverkan eller funktion i ett större energisystem.

Som det har framkommit i denna undersökning och som även Khan visade i sin artikel (Khan, 2003) skiljer sig kommunernas tillvägagångssätt åt mycket och problemen ser därför olika ut i de olika kommunerna. I vissa kommuner har man arbetat mer aktivt med att få in allmänhetens synpunkter tidigt i planeringsprocessen och lyckats bra med detta. Olika metoder som har använts i de skånska kommunerna är bland annat inledande invånarmöten, gåturer med allmänheten, enkätundersökningar och folkomröstningar. I andra kommuner har den medborgerliga förankringen varit särskilt dålig, kanske inte minst i kommunerna som inte har någon tradition av vindkraft. För att inte vindkraftsutbyggnaden ska komma som en blix från klar himmel är det särskilt viktigt att försöka engagera allmänheten i planeringen i dessa kommuner.

8.5 Mellankommunalt samarbete

Eftersom vindkraftverken blir allt större och påverkar landskapsbilden i angränsande kommuner allt mer råder det inga tvivel om att vindkraften är ett viktigt mellankommunalt intresse. Frågan är bara hur grannkommunerna ska komma in i respektive kommuns planering för vindkraft. I dagsläget är det mellankommunala samarbetet ofta begränsat till att kommunerna skickar sina vindkraftsplaner till varandra på remiss, varefter inkomna synpunkter tas emot och behandlas som alla andra. De kommunala tjänstemännens åsikter om detta tillvägagångssätt gick isär och det fanns olika meningar om huruvida det finns utrymme för förbättringar.

Liksom i fallet med medborgarnas inflytande är risken att grannkommunernas synpunkter mest blir negativa och okonstruktiva då de bjuds in i planeringsprocessen i ett alltför sent skede. Får grannkommunerna en i princip färdig plan i handen har de inte tagit del av planeringsunderlaget och gjorda bedömningar under arbetets gång, utan ser kanske bara de resulterande vindkraftsområdena i planen. Då är det inte så konstigt om man inte intresserar sig för planen i stort, utan mest ser till sina egna intressen och vill få bort utpekade områden nära kommungränsen. Är man å andra sidan i ett tidigt skede delaktig i framtagandet av en vindkraftsplan finns det möjlighet att ha ett större utbyte med varandra. Genom att ha en dialog med varandra går det förhoppningsvis att resonera kring vilka områden som verkligen är bäst lämpade för vindbruk, oavsett vilken i kommun eller hur nära kommungränsen de ligger.

Att man som i nuläget undviker annars lämpliga vindkraftsområden bara för att inte stöta sig med andra kommuner är knappast optimalt för vindkraftsplaneringen, vare sig sett till vindförhållanden, landskapsbilden, motstående intressen eller andra analysparametrar. Detsamma gäller de kommuner som tvärtemot medvetet skjuter problemet från den egna kommunen över på någon annan genom att lokalisera vindkraftsområden nära kommungränsen. Önskvärt vore istället om vindkraften kunde byggas ut på de områden som kan anses mest lämpliga för verksamheten, oavsett var det geografiskt ligger i förhållande till kommungränserna. Eftersom Skånes kommuner är förhållandevis små och flacka finns ju annars risken att en mycket stor del av vindkraftsområdena blir problematiska för att etableringarna stöter sig med angränsande kommuner. Genom att ha en öppen dialog med varandra skulle kanske sådan ogynnsam situation kunna undvikas.

De tjänstemän som önskade ett bättre mellankommunalt samarbete pekade på möjligheten att ta fram gemensamma och kommunöverskridande planhandlingar. Det finns ett antal fördelar med att tillsammans titta på vindkraftsutbyggnaden och planera ett större gemensamt område. En sådan fördel är att samtliga kommuner involveras i varandras vindkraftsutbyggnad och att denna därför kan diskuteras mer öppet med varandra. Om den gemensamma planen bygger på en och samma analys ökar kanske också förståelsen för var någonstans det verkligen är mest lämpligt att etablera vindkraft. I och med samarbetet kan det också bli möjligt att lokalisera områden som annars inte skulle vara aktuella, t.ex. områden som delas av två eller fler kommuner.

En viktig funktion med vindbruksplanen är som bekant att man kan få ett helhetsperspektiv och att man kan koordinera vindkraftverken med varandra och med andra verksamheter samt landmärken. I de små och flacka skånska kommunerna ser man emellertid vindkraftverk i angränsande kommuner såväl som i sin egen kommun. Att koordinera sina egna vindkraftverk med varandra utan att beakta hur grannkommunernas vindkraftverk placeras kan därför ge en inbillad kontroll av landskapsbilden. Hur stor betydelse har det exempelvis om en kommun koordinerar sina 2-3 vindkraftsgrupper så att de står så bra som möjligt i förhållande till varandra, när man samtidigt omges av 4-5 andra kommuner som alla bygger vindkraft utan hänsyn till den egna landskapsbilden? Genom att gemensamt titta på flera kommuners vindkraftsplaner kan man koordinera vindkraftsgrupperna över kommungränserna, vilket kan gynna landskapsbilden i samtliga kommuner.

Givetvis innebär ett större mellankommunalt samarbete också ett merarbete och svårigheter med att komma överens med varandra. En förutsättning för att två eller fler kommuner ska kunna ta fram en gemensam policy är förstås att kommunerna kan ställa sig bakom samma analys och göra samma bedömningar. Att analysen är densamma för flera kommuner kan emellertid också innebära att mängden arbete per kommun kan hållas nere, vilket öppnar upp möjligheter till besparingar. Likaså kan en gemensam analys fungera som mellankommunal kunskapsspridare och öppna upp de stängda dörrar som en del kommunala vindbruksplaner tas fram bakom.

9 Slutsatser

På grund av vindkraftens miljöfördelar har Sverige tagit ställning för en utbyggnad av vindkraft och den nationella planeringsramen från 2009 på 30 TWh vindkraft till år 2020 innebär att det ska banas väg för en stor mängd nya vindkraftverk de kommande åren. De markbaserade vindkraftverken som kommunerna ansvarar för att planera för ska stå för cirka 20 TWh, vilket betyder att vindkraftsutbyggnaden måste prioriteras i den kommunala planeringen. Staten har genom Boverket försökt hjälpa kommunerna att planera för vindkraften genom ett planeringsstöd som kommunerna huvudsakligen har använt till att ta fram tematiska tillägg till översiktsplan med tema vindkraft. Ur statens perspektiv ska den kommunala planeringen ha som funktion att lokalisera de bästa vindkraftsområdena för att bidra till en balanserad utbyggnad av vindkraften och undvika negativa effekter av denna. I dagsläget är årsproduktionen av vindkraft ungefär 1 TWh i Skånes kommuner. En stor andel av vindkraftverken har etablerats på senare år, men utbyggnaden har hittills varit ojämnt fördelad mellan kommunerna.

Eftersom vindkraftsetableringar medför nackdelar för sin direkta omgivning finns det ett lokalt motstånd till vindkraftsutbyggnaden och en konflikt mellan intressena på nationell kontra lokal nivå, vilket är ett av vindkraftens centrala problem. Denna studie har visat att Skånes kommuner ser på vindkraften med något olika perspektiv och pekar på olika sidor av vindkraftens för- och nackdelar. En del kommuner är positiva till vindkraften och stödjer denna, huvudsakligen mot bakgrund av att vindkraften är en jämförelsevis miljövänlig energikälla. Andra kommuner är betydligt mer restriktiva och oroliga för vindkraftens påverkan på boendemiljön, turismen, naturvärden eller andra lokala intressen.

Eftersom kommunerna har en stor grad av självstyre och planmonopol på den egna markanvändningen kan kommunerna utveckla och använda vindkraftsplaneringen på sitt eget sätt. En kombination av kommunernas olika attityd till energislaget, deras olika kompetens och olika planeringsbudget har därför medfört att planeringen för vindkraft ter sig mycket olika från kommun till kommun. De kommunala vindkraftsplanerna kan vara mycket olika både till utförande och omfattning och alla kommuner har inte ens beaktat vindkraft i sin översiktsplanering. Beroende på hur grundligt kommunerna väljer att analysera sina förutsättningar för vindbruk ger de förstås olika goda förutsättningar att bygga ut vindkraften på ett sätt som minimerar störningarna på andra viktiga intressen. Dessutom kan kommunerna genom olika utgångspunkter och avvägningar styra hur mycket lämpliga vindkraftsområden som analysen mynnar ut i. De kommunala vindkraftsplanerna är därför i viss mån slumpmässiga och innehållet beror på vilka personer som står bakom dem. I och med att vindkraftsutbyggnaden till stor del styrs av den kommunala planeringen styrs denna i förlängningen av samma slumpmässighet som styr de kommunala planerna. Detta medför i sin tur att det inte alls är säkert att vindkraftverken lokaliseras till de bästa vindkraftsområdena, vilket gör utbyggnaden ineffektiv.

Det har visat sig att flertalet kommuner ser ett stort värde av att ta fram planhandlingar som explicit behandlar vindkraft och pekar ut lämpliga vindkraftsområden. Kommunernas vinst med att ha en tydlig vindkraftsplan är bland annat att de får en större kontroll över utbyggnaden och kan koordinera vindkraftsetableringarna, både inbördes och gentemot andra kommunala intressen. På senare år har allt fler kommuner

valt att ta fram vindkraftsplaner samtidigt som planerna i sig har blivit bättre och bättre. Trots förbättringar är många kommuners planeringsarbete fortfarande bristfälligt på en del punkter, i alla fall om syftet med planeringen antas vara att stödja en bra utbyggnad av vindkraften.

En av de centrala delarna i en vindkraftsplan är ofta att kartlägga motstående intressen och väga intresset för vindkraft mot dessa. Sättet som denna analys hanteras på varierar i kommunala planerna eftersom dessa inkluderar olika intressen och väger dem olika tungt i förhållande till vindkraften. Dessutom används mycket varierande skyddsavstånd till diverse intressen såsom boende och olika naturvärden. Även om såväl motstående intressen som deras värden ser olika ut från kommun till kommun så hade det kunnat ges tydligare riktlinjer för hur vissa motstående intressen kan hanteras. På detta sätt hade man sannolikt kunnat motverka att vindkraften som idag har en mycket varierande, men i regel begränsad tyngd i den kommunala planeringen. Ett av de tydligaste exemplen på detta är skyddsavstånd till boende, där det råder väldigt olika uppfattning om vilka avstånd som krävs för att följa gällande bullerriktvärden.

I takt med att vindkraftverken blir större påverkar de också landskapsbilden allt mer. Samtidigt har Sverige ratificerat den europeiska landskapskonventionen och åtar sig därför en rad olika krav på landskapsplanering. Kommunerna har historiskt sett inte inkluderat landskapsbilden särskilt mycket sin planering för vindkraft och i landskapsanalyserna som börjar dyka upp nu kan det antydvas en viss barnsjukdom. Landskapsanalyserna är mycket olika från kommun till kommun, både vad gäller omfattning och metodik. För att ge ordet landskapsanalys en meningsfull betydelse och för att alla ska vara överens om vad detta innebär behöver analysmetoden standardiseras, exempelvis genom att titta på internationella metoder som LCA.

Det har visat sig att kommuninvånarna inte har ett särskilt stort inflytande på vindkraftsplaneringen, trots att detta förespråkas av politiker och tjänstemän såväl som i litteraturen. Det medborgerliga inflytandet är i de flesta fall begränsat till att ge synpunkter på en i princip färdigställd planhandling i samband med att ett planförslag ställs ut på samråd. Förfarandet innebär att medborgarna kommer in i planeringsprocessen alltför sent och inte ges tillräcklig möjlighet att påverka de väsentliga besluten i planeringen. Dessutom blir dialogen mellan invånare, tjänstemän och beslutsfattare något okonstruktiv och fokuserar sällan på de centrala bedömningarna i vindkraftsplanerna. Möjligen beror detta på att samrådsförfarandet nästan bara engagerar principiella vindkraftsmotståndare. För att vindkraftsutbyggnaden ska bli framgångsrik behöver denna förankras hos invånarna, förslagsvis genom en ökad öppenhet och tidigare dialog. Olika former av ekonomisk delaktighet kan också gynna förankringen och engagemanget. Genom att allmänheten ges en ökad möjlighet att påverka i den ordinarie planeringsprocessen kan förhoppningsvis antalet överklagande minskas, varvid tillståndshandlingen i sin tur förenklas.

Allteftersom vindkraftverken blir större påverkar de också landskapsbilden i grannkommunerna allt mer. I dagsläget påminner det mellankommunala samarbetet i vindkraftsfrågor mycket om det förfarandet för medborgerligt inflytande och de båda grupperna engageras i vindkraftsplaneringen under samrådsförfarandet. Liksom kommuninvånarna får grannkommunerna inte någon konstruktiv roll och dialogen begränsas till att röra just de vindkraftsområden som berör en själv. Genom att

tillsammans titta på vindkraftsutbyggnaden kan det möjligtvis ges utrymme för en gemensam förståelse och planering av den sammanlagda vindkraftsutbyggnaden.

De olika kommunerna samt olika intervjuade inom samma kommun signalerar alla olika bilder av den framtida vindkraftsutbyggnaden. Överlag verkar attityden till vindkraft präglas av viss försiktighet eftersom den är kontroversiell på kommunal nivå. Eftersom kommunerna ansvarar för planeringen blir även denna något restriktiv och i vissa kommuner håller man gärna tillbaka vindkraften trots att flera lämpliga områden har lokaliserats. Utifrån de kommuners planering som granskats i denna studie ser det därför inte ut att bli någon stor utbyggnad i linje med den nationella planeringsramen den närmsta tiden. För att bana väg för denna behöver antingen utbyggnaden styras mer centralt, eller så behöver vi skapa fler lokala incitament att bygga ut vindkraften.

10 Referenser

10.1 Kommunala handlingar

Bjuvs kommun (2002), Vindkraftspolicy

Bjuvs kommun (2006), Översiktsplan 2006 – Planeringsdokument mot 2016

Bromölla kommun (2003), Översiktsplan 2000 – Bromölla kommun

Bromölla kommun (2004), Energiplan för Bromölla kommun

Burlövs kommun (2002), Översiktsplan 98 - Burlövs kommun

Burlövs kommun (2009), Energi- och klimatstrategi 2009-2015

Båstads kommun (2003), Riktlinjer för lokalisering av vindkraftverk

Båstads kommun (2008), Översiktsplan 08 – Båstads kommun

Eslövs kommun (2000a), Energiplan 2000 – Strategi för ett uthålligt och miljöanpassat energisystem i Eslövs kommun

Eslövs kommun (2000b), Förutsättningar olika energiformer – Bilaga 7 till energiplan

Eslövs kommun (2002), Översiktsplan 2001

Eslövs kommun (2011), Tillägg till översiktsplan Eslövs kommun gällande vindkraft – samrådshandling – februari 2011

Helsingborgs stad (2009), Energistrategi 2035

Helsingborgs stad (2010a), Översiktsplan 2010 - En strategisk översiktsplan för Helsingborgs utveckling

Helsingborgs stad (2010b), Energiplan 2011-2013

Helsingborgs stad, Höganäs kommun, Ängelholms kommun (2010), Tematiskt tillägg till översiktsplanerna avseende vindkraft i: Helsingborgs stad, Höganäs kommun, Ängelholms kommun

Hässleholms kommun (2007), Att leva, uppleva, arbeta och lära i Hässleholms kommun – Utvecklingsstrategier för mark- och vattenanvändningen – Hässleholms kommuns översiktsplan 2007

Hässleholms kommun (2009), Tillägg till ”Översiktsplan för Hässleholms kommun 2007” – Tema vindkraft

Hässleholms kommun (2010) – Energi- och klimatplan för Hässleholms kommun

Höganäs kommun (1997), Energiplan 1997 – Energiplan för Höganäs kommun

Höganäs kommun (2002), Översiktsplan för Höganäs kommun – ÖP 2002

Höganäs kommun (2004), Klimatstrategi för Höganäs kommun

Höganäs kommun (2005), Höganäs mot ett hållbart samhälle – Miljöpolicy och miljöprogram för Höganäs kommun

Hörby kommun (2005), Översiktsplan 2005 – Hörby kommun

Hörby kommun (2009a), Vindkraftspolicy för Hörby kommun

Hörby kommun (2009b), Energi- och klimatstrategi 2009-2013

Höörs kommun (2002), Översiktsplan 2002

Höörs kommun (2010), Vindkraft – Tillägg översiktsplan för Höörs kommun 2002

Klippans kommun (2002), Översiktsplan 2002 – Klippans kommun

Klippans kommun (2007), Energiplan och klimatstrategi 2007-2010 – Kommunens inriktningsmål för effektivare energianvändning och transporter

Klippans kommun (2010), Vindkraftspolicy

Kristianstads kommun (1990), Översiktsplan

Kristianstads kommun (2006), Klimatstrategi 2006-2008

Kristianstads kommun (2008), Vindbruksplan för Kristianstads kommun

Kristianstads kommun (2009), Klimatstrategi och energiplan – Bakgrund och nulägesbeskrivning

Kristianstads kommun (2010), Vindbruksplan för Kristianstads kommun – Tematiskt tillägg till översiktsplanen – Utställningshandling

Kristianstads kommun (2011), Översiktsplan 2011 - Samrådshandling

Kävlinge kommun (2002), Översiktsplan - 2002

Kävlinge kommun (2004), Vindkraftpolicy för Kävlinge kommun

Kävlinge kommun (2010), Kävlinge översiktsplan – ÖP 2010

Landskrona stad (2002), Översiktsplan 2000+

Landskrona stad (2009a), Energiplan Landskrona stad

Landskrona stad (2009b), Översiktsplan 2010 - Samrådshandling

Lomma kommun (2001), Översiktsplan 2000 för Lomma kommun

Lomma kommun (2004a), Vindkraft i Lomma kommun 2004 – utredning

Lomma kommun (2004b), Vindkraftspolicy för Lomma kommun

Lomma kommun (2008), Energiplan med energistrategi för Lomma kommun 2009-2012

Lomma kommun (2010), Översiktsplan 2010 för Lomma kommun - Utställningshandling

Lunds kommun (1998), Översiktsplan för Lunds kommun – ÖPL - 98

Lunds kommun (2007), Begränsad klimatpåverkan – Lunds klimatarbete, mål och förutsättningar

Lunds kommun (2009), Vindkraft i Lunds kommun – Planeringsunderlag för översiktsplan 2010

Lunds kommun (2010a), Handlingsplan för ett hållbart energisystem – ”Så lever vi upp till Borgmästaravtalet”

Lunds kommun (2010b), ÖP 2010 – Översiktsplan för Lunds kommun

Malmö stad (2000), Översiktsplan för Malmö 2000

Malmö stad (2006), Malmö 2005 – Aktualisering och komplettering av Malmös översiktsplan

Malmö stad (2007), Begränsad klimatpåverkan – Mål, förutsättningar och strategier för Malmös klimatarbete

Malmö stad (2009), Energi strategi för Malmö

Malmö stad (2010), Ny översiktsplan för Malmö - ÖP2012 – Lägesrapport till kommunstyrelsen maj 2010

Osby kommun (2008), Klimatstrategi

Osby kommun (2010a), Översiktsplan för Osby kommun

Osby kommun (2010b), Vindbruk – Tematiskt revidering av översiktsplan för Osby kommun

Osby kommun (2010c), Vindbruksplan Osby kommun – Tillägg till Översiktsplan för Osby kommun - Samrådshandling

Perstorps kommun (2006), Översiktsplan – Perstorp 2006

Perstorps kommun (2010a), Tematiskt tillägg till ÖP 2006 – Vindkraftsplan – Arbetsmaterial; Planeringsunderlag för Inriktningsbeslut

Perstorps kommun (2010b), Energi och Klimatstrategi – Perstorps kommun 2010-2015

Simrishamns kommun (2001), Översiktsplan Simrishamn kommun

Simrishamns kommun (2006), Energiplan för Simrishamns kommun

Simrishamns kommun (2011), Tematiskt tillägg till översiktsplan 2001 med tema: Vindkraft - Samrådshandling

Sjöbo kommun (2008), Vindkraftspolicy för Sjöbo kommun

Sjöbo kommun (2009), Översiktsplan för Sjöbo kommun – ÖP 2009

Sjöbo kommun (2010), Vindkraft i Sjöbo kommun – Tematiskt tillägg till översiktsplanen

Skurups kommun (2009a), Översiktsplan för Skurups kommun

Skurups kommun (2009b), Vindkraftspolicy Skurups kommun

Staffanstorps kommun (2001), Vindkraftsutredning

Staffanstorps kommun (2009), Översiktsplan – Framtidens kommun – Perspektiv 2038

Svalövs kommun (2007a), Översiktsplan för Svalövs kommun

Svalövs kommun (2007b), Översiktsplan för Svalövs kommun - Kartbilaga

Svalövs kommun (2007c), Policy för lokalisering av vindkraftverk i Svalövs kommun

Svalövs kommun (2009), Energistrategi för Svalövs kommun

Svedala kommun (2005), Energiplan 2006 - 2010

Svedala kommun (2008), Fördjupning av översiktsplan – Utpekande av områden, riktlinjer samt miljökonsekvensbeskrivning för vindkraft

Svedala kommun (2010), Svedala översiktsplan 2010

Tomelilla kommun (2002), Översiktsplan för Tomelilla kommun

Tomelilla kommun (2010), Energi- och klimatstrategi för Tomelilla

Tomelilla kommun (2011a), Vindbruksplan Tomelilla kommun – Tillägg till Översiktsplan för Tomelilla kommun

Tomelilla kommun (2011b), Bilaga 1 till Vindbruksplan Tomelilla kommun – landskapsanalys vindkraft

Trelleborgs kommun (2004), Klimatstrategi för Trelleborgs kommun 2004 - 2010

Trelleborgs kommun (2010), Översiktsplan 2010 Trelleborgs kommun

Vellinge kommun (2001), Vellinge kommun – översiktsplan 2000

Vellinge kommun (2000), Utredning om vindkraft i Vellinge

Vellinge kommun (2010), Vellinge Översiktsplan 2010 – med utblick mot 2050 – Program 2010-05-11

Ystads kommun (2001), Vindkraftspolicy för Ystads kommun

Ystads kommun (2005), Översiktsplan 2005 Ystads kommun

Ystads kommun (2010a), Tillägg till översiktsplan 2005 - Vindkraftsplan

Ystads kommun (2010b), Klimatanpassad energistrategi för Ystads kommun

Åstorps kommun (2002a) Översiktsplan 2002

Åstorps kommun (2002b) Översiktsplan avseende vindkraftetablering i norra delen av Åstorps kommun – Skåne län – 2001

Åstorps kommun (2011), Vindbruksplan för Åstorps kommun - Samrådshandling

Ängelholms kommun (2002), Vindkraftspolicy för Ängelholms kommun

Ängelholms kommun (2005), Översiktsplan för Ängelholms kommun, ÖP 2004

Örkelljunga kommun (2008), Översiktsplan ÖP07

Örkelljunga kommun (2010), Tematiskt tillägg till ÖP07 med temat vindkraft

Östra Göinge kommun (2008), Klimatstrategi/Energiplan – ”Nu E De Nock”

Östra Göinge kommun (2010), Vindbruksplan – Samrådshandling

10.2 Övriga dokument

Boverket (2009a), *Vindkraftshandboken – Planering och prövning av vindkraftverk på land och i kustnära områden*, tillgänglig den 23 maj 2011 på <http://www.boverket.se/Om-Boverket/Webbokhandel/Publikationer/2009/Vindkraftshandboken/>

Boverket (2009b), *Vindkraften och landskapet – att analysera förutsättningar och utforma anläggningar*, tillgänglig den 23 maj 2011 på <http://www.boverket.se/Om-Boverket/Webbokhandel/Publikationer/2009/Vindkraften-och-landskapet---att-analysera-forutsattningar-och-utforma-anlaggningar/>

Boverket (2010a), ”Översiktsplanering en kommunal angelägenhet”, publicerad den 31 augusti 2010, tillgänglig den 31 januari 2011 på <http://www.boverket.se/Planera/Kommunal-planering/Oversiktsplanering/>

Boverket (2010b), *Information om planeringsstöd till planeringsinsatser för vindkraft*, tillgänglig den 28 februari 2011 på http://www.boverket.se/Global/Bidrag_o_stod/Dokument/Blanketter/Vindkraft/1165-4-Info-vind.pdf

Boverket (2010c), ”Fördjupning av och tillägg till översiktsplanen”, Publicerad den 5 mars 2010, tillgänglig den 31 januari 2011 på <http://www.boverket.se/Planera/Kommunal-planering/Oversiktsplanering/Tillagg-till-oversiktsplaner/>

Boverket (2011), ”Kommuner planerar för vindkraft med hjälp av statligt stöd”, publicerad den 14 april 2011, tillgänglig den 2 maj 2011 på <http://www.boverket.se/Bidrag--Stod/Planeringsstod/>

Boverket (n.d. a), *Stöd till planeringsinsatser för vindkraft*, tillgänglig den 2 maj 2011 på http://www.boverket.se/Global/Bidrag_o_stod/Dokument/Statistik/VIND1.pdf

Boverket (n.d. b), *Stöd till planeringsinsatser för vindkraft den 19 november 2010*, tillgänglig den 2 maj 2011 på <http://www.boverket.se/Global/Planera/Bilder/planeringsfragor/vindkraft/Planeringsst%C3%B6d%20f%C3%B6r%20kommunerna,%20med%20slut%C3%B6rda%20101119.pdf>

Energimyndigheten (2003), *Vindkraft – Fördelning av nationellt planeringsmål och kriterier för områden av riksintresse*, tillgänglig den 4 maj 2011 på <http://www.lst.se/NR/ronlyres/14F9BE9E-6BE1-4EE7-8C9F-BC8BF7C14342/0/vindkraftnationellt.pdf>

Energimyndigheten (2008a), ”Riksintressen för vindbruks”, publicerad den 14 januari 2008, senast ändrad den 14 januari 2011, tillgänglig den 28 januari 2011 på <http://www.energimyndigheten.se/sv/Om-oss/Var-verksamhet/Framjande-av-vindkraft1/Riksintresse-vindbruk/>

Energimyndigheten (2008b), ”Vindkartering”, publicerad den 14 januari 2008, senast ändrad den 8 februari 2010, tillgänglig den 4 mars 2011 på <http://www.energimyndigheten.se/sv/Om-oss/Var-verksamhet/Framjande-av-vindkraft1/Vindkartering/>

Energimyndigheten (2011a), ”Revidering av riksintresse för vindbruk 2011”, publicerad den 4 januari 2011, senast ändrad den 11 januari 2011, tillgänglig 28 februari 2011 på <http://www.energimyndigheten.se/sv/Om-oss/Var-verksamhet/Framjande-av-vindkraft1/Riksintresse-vindbruk-/Revidering-av-riksintresse-for-vindbruk-2011/>

Energimyndigheten (2011b), *Godkända anläggningar 2011-01-01*, Tillgänglig den 18 januari 2011 på <http://www.energimyndigheten.se/sv/Foretag/Elcertifikat/Marknadsstatistik/>

Energimyndigheten (2011c), ”Planeringsram för år 2020”, publicerad den 25 april 2011, tillgänglig den 26 maj 2011 på <http://www.energimyndigheten.se/sv/om-oss/var-verksamhet/framjande-av-vindkraft1/Mal-och-forutsattningar-/Nytt-planeringsmal-for-2020/>

Energimyndigheten (2011d), ”Ramar för utbyggnaden”, publicerad den 12 april 2011, tillgänglig den 26 maj 2011 på <http://www.energimyndigheten.se/sv/Om-oss/Var-verksamhet/Framjande-av-vindkraft1/Mal-och-forutsattningar/>

Europarådet (2011), ”European Landscape Convention – CETS No.: 176 – Status as of 28/2/2011”, publicerad den 28 februari 2011, tillgänglig den 28 februari 2011 på <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=176&CM=8&DF=&CL=ENG>

Europarådet (n.d.), ”European Landscape Convention (ETS No. 176) – Explanatory Report”, tillgänglig den 28 februari på <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Reports/Html/176.htm>

- Föreningen Norra Färingtofta (n.d.), "Bakgrund", tillgänglig den 4 maj 2011 på <http://www.faringtoftanorra.se/html/bakgrund.html>
- Jansson, E. (2006), *Landskapskaraktärsanalys – ett försök i Sverige*, tillgänglig den 5 maj 2011 på http://ex-epsilon.slu.se:8080/archive/00001128/01/F%C3%A4rdigt_exjobb.pdf
- Khan, J. (2003), "Wind power planning in three Swedish municipalities", *Journal of Environmental Planning and Management*, Vol. 46, No. 4, pp. 563-581.
- Klintman, M. & Waldo, Å. (2008), *Erfarenheter av vindkraftsetablering – Förankring, acceptans och motstånd*, tillgänglig den 7 mars 2011 på <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/978-91-620-5866-1.pdf>
- Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Skåne län & Länsstyrelsen i Västra Götalands län (2006), *Sydhavsvind*, tillgänglig den 15 februari 2011 på <http://www.lansstyrelsen.se/skane/SiteCollectionDocuments/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/kartor-och-planeringsunderlag/sydhavsvind.pdf>
- Länsstyrelsen i Skåne län (2006), *Planeringsunderlag för utbyggnad av stora vindkraftsanläggningar på land*, tillgänglig den 25 februari 2011 på http://www.lansstyrelsen.se/skane/SiteCollectionDocuments/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/kartor-och-planeringsunderlag/Planeringsunderlag_landdelen.pdf
- Länsstyrelsen i Skåne län (2009), *Skånes miljömål*, tillgänglig den 4 maj 2011 på http://www.lst.se/NR/rdonlyres/19F8F265-07F8-4E68-9DFD-BC563826A95C/0/Skanes_miljomal_2a.pdf
- MKB-centrum SLU (2010), *Miljöbedömning av kommunala planer om vindkraft*, tillgänglig den 28 februari 2011 på http://www.boverket.se/Global/Planera/Dokument/planeringsfragor/vindkraft/MKB_Studie_redigerad%202011.pdf
- RADAR arkitektur & planering (2008), *V Götaland*, tillgänglig den 28 februari 2011 på http://www.energimyndigheten.se/Global/Om%20oss/Vindkraft/V_Gotaland.pdf
- Sunne kommun (2008), *Ortsanalys för Sunne tätort*, tillgänglig den 5 maj 2011 på http://www.sunne.se/upload/Plan_Bygg/P%C3%A5g%C3%A5ende%20planer/ortsanalys%20sunne%20t%C3%A4rtort.pdf
- Skurups kommun (2010), "Vindkraft", publicerad den 4 februari 2010, tillgänglig den 2 februari 2011 på <http://www.skurup.se/vindkraft>
- Sveriges riksdag (1977.), "Lag (1977:439) om kommunal energiplanering", utfärdad den 9 juni 1977, tillgänglig den 31 januari 2011 på <http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=3911&bet=1977%3A439>
- Sveriges riksdag (2010), "Plan- och bygglag (2010:900)", utfärdad den 1 juli 2010, tillgänglig den 26 maj 2011 på <http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=2010:900>

Regeringskansliet (2009a), "Utbyggnaden av vindkraft", publicerad den 12 februari 2009, senast ändrad den 1 oktober 2009, tillgänglig den 3 maj 2011 på <http://www.regeringen.se/sb/d/2448/a/120444>

Regeringskansliet (2009b), "Vvindkraft", publicerad den 29 september 2009, senast ändrad den 26 januari 2011, tillgänglig den 3 maj 2011 på <http://www.sweden.gov.se/sb/d/12245>

Riksantikvarieämbetet (2011), "Europeiska landskapskonventionen", publicerad den 22 mars 2011, tillgänglig den 3 maj 2011 på http://www.raa.se/cms/extern/eu_internationellt/euoparadet/inget_namn.html

Svensk Energi (2010), "Vindkraft – en viktig del av framtidens kraftsystem", publicerad den 16 november 2010, tillgänglig den 3 maj 2011 på <http://www.svenskenergi.se/sv/Vi-arbetar-med/Elproduktion/Vindkraft/>

Söderholm, P., Michanek, G., Pettersson, M. & Söderholm, K (2009), *Tillståndprocesser och planering för ny elproduktion – Sverige i ett internationellt perspektiv*, tillgänglig den 20 maj 2011 på <http://pure.ltu.se/portal/files/2578720/Rapport.pdf>

Uppsala universitet (2009), "Luft-, vatten och landskapslära", publicerad den 14 februari 2010, tillgänglig den 6 mars 2011 på <http://www.geo.uu.se/luva/default.aspx?pageid=131531&lan=0>

Waldo, Å. & Klintman, M. (2010), *Attityder och delaktighet vid etablering av vindkraft till havs*, tillgänglig den 20 maj 2011 på <http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Om-Naturvardsverket/Vara-publikationer/ISBN1/6300/978-91-620-6351-1/>

Örkelljunga kommun (2011), "Tema vindkraft", publicerad den 13 januari 2011, tillgänglig den 14 april 2011 på <http://www.orkelljunga.se/bygga-och-bo/oversiktsplan-07/tema-vindkraft/>

10.3 Kontakter

Anette Gustavsson, GIS-ingenjör, Ängelholms kommun, korrespondens via e-post den 25 januari 2011

Bo Johansson, stadsarkitekt, Höörs kommun, korrespondens via e-post den 20 januari 2011

Henrik Andersson, förvaltningschef, Båstads kommun, korrespondens via e-post den 31 januari 2011

Karin Hammarlund, Forskningsassistent, SLU Alnarp, möte den 14 februari 2011

Kommunkansliet i Örkelljunga kommun, korrespondens via e-post den 25 januari 2011

Linda Birkedal, miljöstrateg, Lunds kommun, korrespondens via e-post den 9 februari 2011

Martin Tång, planarkitekt, Klippans kommun, korrespondens via e-post den 23 februari 2011

Monika Ericsson, arkitekt, Östra Göinge kommun, korrespondens via e-post den 24 januari 2011

Öjvind Hatt, myndighetschef, Bromölla kommun, korrespondens via e-post den 24 januari 2011

10.4 Intervjuer

Eslöv

Henrik Wöhlecke, moderat politiker, intervju per telefon den 23 mars 2011

Ingela Lundqvist, förvaltningschef, förvaltningen för miljö och samhällsbyggnad i Eslövs kommun, intervju den 3 mars 2011

Janet Andersson, socialdemokratisk politiker, intervju per telefon den 22 mars 2011

Klippan

Göran Lönnqvist, stadsarkitekt, plan- och byggkontoret i Klippans kommun, intervju den 14 mars 2011

HansBertil Sinclair, moderat politiker, intervju per telefon den 23 mars 2011

Rune Persson, socialdemokratisk politiker, Klippan, intervju per telefon den 21 mars 2011

Simrishamn

Christer Akej, moderat politiker, intervju per telefon den 31 mars 2011

Henrik Olsson, Enhetschef bygglov och MKB, samhällsbyggnadsförvaltningen i Simrishamns kommun, intervju den 18 mars 2011

Karl-Erik Olsson, socialdemokratisk politiker, intervju per telefon den 22 mars 2011

Trelleborg

John Wadbro, utredningsarkitekt, stadsbyggnadskontoret i Trelleborgs kommun, intervju den 29 mars 2011

Patrik Holmberg, centerpartistisk politiker, intervju per telefon den 5 april 2011

Sten Björk, socialdemokratisk politiker, intervju per telefon den 25 mars 2011

Ängelholm

Ari Ketola, byggnadsinspektör, stadsarkitektkontoret i Ängelholms kommun, intervju den 15 mars 2011

Carl-Gustaf Gudmundsson, centerpartistisk politiker, intervju per telefon den 28 mars 2011

Sverker Tingdal, stadsarkitekt, kommunledningskontoret i Ängelholms kommun, intervju den 15 mars 2011

Åsa Larsson, socialdemokratisk politiker, intervju per telefon den 31 mars 2011

Östra Göinge

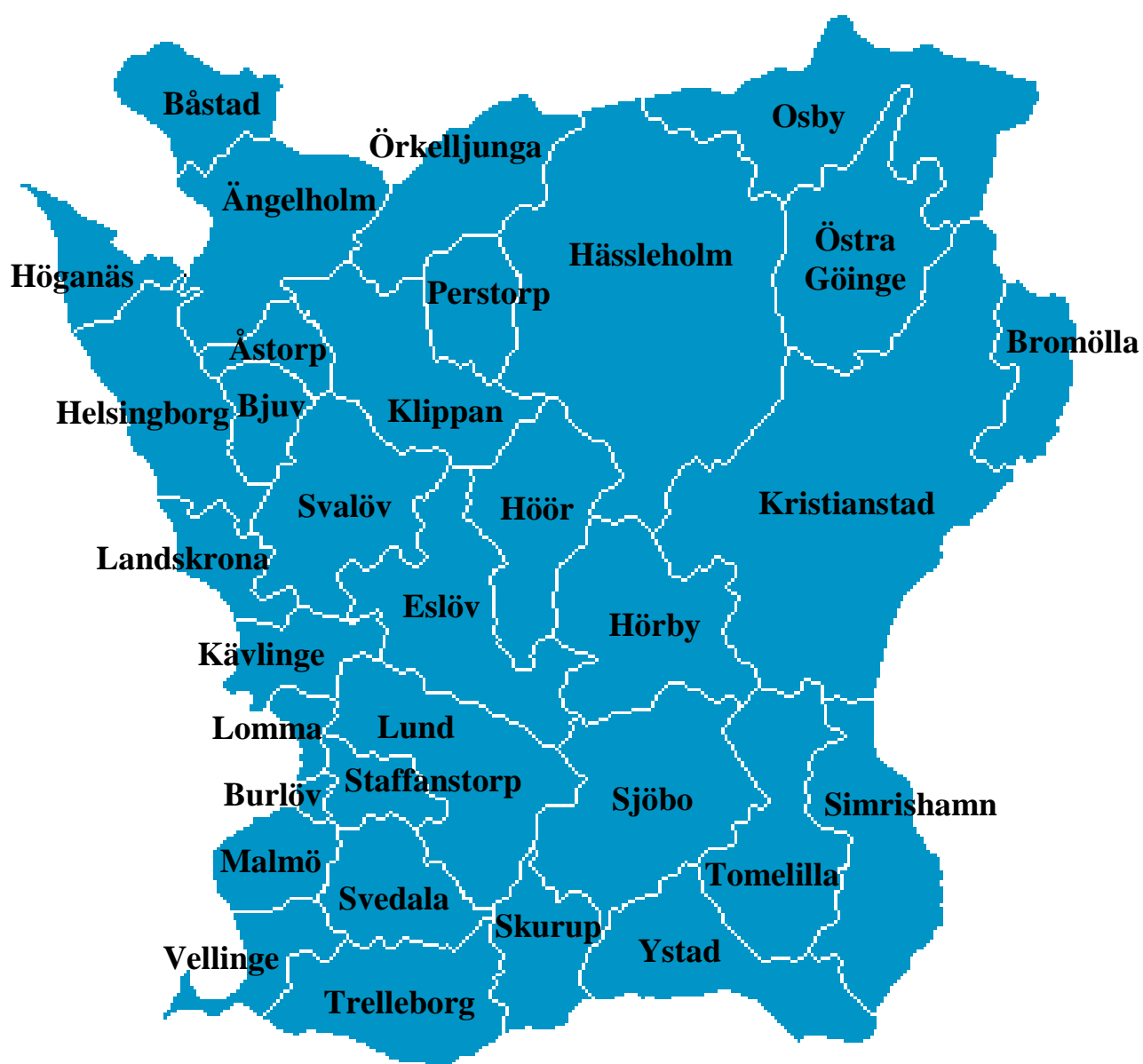
Lars-Stellan Jonsson, socialdemokratisk politiker, intervju per telefon den 25 mars 2011

Magnus Nilsson, kristdemokratisk politiker, intervju per telefon den 28 mars 2011

Tomas Carvonen, planeringsansvarig, enheten för strategisk planering och utveckling i Östra Göinge kommun, intervju den 28 mars 2011

11 Bilagor

Bilaga I Skånes kommuner

Figur 7: Skånes kommuner

Bilaga II Kommunernas vision med vindkraften

Informationen i denna bilaga är hämtad från bilaga V och de presentationer som där ges av varje kommuns planhandlingar.

Tabell 10. Kommunernas vision med vindkraften.

Kommun	Hur uttalar sig kommunen om en framtida utbyggnad av lokal vindkraft?	Finns det utpekade områden som anses vara lämpliga för vindkraft?
Bjuv	Avser att ej tillåta etablering av större vindkraftverk	Nej, eftersom man anser att kommunen är för liten och exploaterad
Bromölla	Har en vision om att kunna försörja sina energibehov med förnyelsebara energikällor, däribland vindkraft	Ja, två stycken varav ett anses vara mest intressant
Burlöv	Har intresse för egen produktion och utreder sina möjligheter. Poängterar dock att de verkar vara begränsade	Nej, man poängterar också att kommunen inte är ett lämpligt område för energiproduktion enligt Länsstyrelsen
Båstad	Vindkraft kan endast få en begränsad roll på land. Utesluter dock inte havsbaserad vindkraft	Ja, ett par områden i kommunens inre delar
Eslöv	Säger sig vara positiv till vindkraft och vill öka kapaciteten genom mer utbyggnad och generationsväxling. Tidigare bedömd kapacitet har sedan länge överstigit	Ja, 15 prioriterade områden och 8 mindre lämpliga områden som kräver en mer omfattande utredning
Helsingborg	Ska utreda möjligheterna för, satsa på och etablera vindkraftverk. Vind- och vågkraft ska ge 60 GWh år 2020 och 240 GWh år 2035	Ja, tre lämpliga och ett tiotal mindre lämpliga områden. Ett område i Helsingborgs hamn.
Hässleholm	Välkomnar vindkraften som anses vara viktig för att uppnå miljömålen. Förväntar sig stor utbyggnad av vindkraft och konstaterar att exploatörernas intresse för vindkraft är stort	Ja, fyra stora områden av schematisk karaktär.
Höganäs	Egen elproduktion (t.ex. vindkraft) kan endast komplettera, Föreslår f.f.a. fjärrvärme med spillvärme som klimatåtgärd	Ja, ett lämpligt och två mindre lämpliga områden, alla i kommunens inland

Hörby	Säger sig vara positivt inställd till vindkraft	Ja, ett stort område i kommunens sydvästra delar, får nog ses som något schematiskt
Höör	Vill basera framtidens energiförsörjning på förnyelsebar energi, bl.a. vindkraft. Vore bra för miljön, menar man.	Ja, ett mindre område i kommunens sydvästra delar
Klippan	Nämner vindkraft som ett av de energislag lämpliga att ersätta fossila bränslen. Kan få stor betydelse rätt utbyggd	Nej, kommunen har inte bedrivit något arbete för att lokalisera områden för vindkraft
Kristianstad	Har ett produktionsmål om 500 GWh landbaserad och 500 GWh havsbaserad vindkraft år 2025.	Ja, ett stort antal både större och mindre prioriterade områden, samt möjliga områden där man är mer restriktiv
Kävlinge	Motsätter sig etableringar i havet, i övrigt avvaktande och färdigt om vindkraft	Nej, till följd av spridd bebyggelse och intressekonflikter anser man att lämpliga områden inte kan lokaliseras
Landskrona	Har ambition att verka för fortsatt utbyggnad och vill ha ökad tillförsel. Tror på förutsättningarna på lång sikt	Ja, Skabbrevet söder om Gipsön.
Lomma	Har tidigare haft produktionsmål men bedömer idag att vindkraft inte är lämpligt varken på land eller till havs	Nej, områden har i ett initialt skede pekats ut för att senare strykas vid ett par tillfällen
Lund	Anser att vindkraft ska brukas och områden ska reserveras för vindbruk. Tror dock inte riktigt på potentialen	Ja, i utredning pekades inledningsvis 7 områden för 18-80 kraftverk ut. I antagen översiktsplan återstod 5 områden
Malmö	Menar att vindkraft är en av de mer lovande förnyelsebara energikällorna och kommunen vill agera föregångare. Förutsättningarna goda eftersom Malmö är blåsigt.	Kommunen är öppen för etablering av fler vindkraftverk i Norra hamnen
Osby	Har en vision om energiförsörjning baserad på förnyelsebar energi. Säger sig vara positivt inställd till vindkraft men vill begränsa det totala antalet kraftverk	Ja, tio områden motsvarande 5,5 % av kommunens yta
Perstorp	Inga direkta yttranden om egen produktion av vindkraft eller annan förnyelsebar energi	Ja, men kommunens skogsområden har inte inkluderats i lokaliseringen p.g.a. otillräckliga kunskaper i dagsläget

Simrishamn	Säger att energin ska produceras av förnyelsebara energikällor, bl.a. vindkraft. P.g.a. intressekonflikter bedöms potentialen dock vara liten. Tidigare produktionsmål har överskridits.	25 områden har preliminärt pekats ut som möjliga utbyggnadsområden. I väntan på utfallet av samråd avvaktar kommunen med att ta vidare ställning till dem
Sjöbo	Säger sig vara positiv till vindkraft	Ja, 6 st lämpliga områden och ett antal mindre lämpliga
Skurup	Anser det vara nödvändigt att öka andelen lokalproducerad energi, bl.a. vindkraft. Tillförsel av vindkraft förväntas öka	Ja, totalt sex handfull lämpliga och/eller möjliga områden. Tre av dessa bedöms dock ha lägre potential
Staffanstorps	Gör aldrig tydliga uttalanden om vindkraft. Påpekar att en utbyggnad skulle öka andelen förnyelsebar energi	Ja, ett mindre intresseområde för vindkraft i kommunens nordvästra del
Svalöv	Tror på vindkraftens potentiella betydelse för samhället och att exploatörernas intresse för vindkraft är stort	Ja, 8 st mindre områden som anses vara möjliga
Svedala	Det sägs finnas behov att ställa om till ett kretsloppsbaserat energisystem, f.f.a. genom utbyggnad av vindkraft. Man anser att kommunen har goda förutsättningar för detta och anger ett produktionsmål om 50 GWh till år 2020	Ja, fem mindre områden
Tomelilla	Säger sig vara positiv till utnyttjande av förnyelsebara energikällor och förväntar sig en utbyggnad av vindkraft. Produktionsmål om 100 GWh till år 2020	Ja, totalt 19 mindre områden
Trelleborg	Säger sig vara positiv till vindkraft och ska tillåta etableringar såvida inte väsentliga intressekonflikter lägger hinder. Förespråkar satsningar på förnyelsebar energi	Nej, eftersom exploatörerna ändå inte styrs av var kommunen pekar ut lämpliga vindkraftsområden. Däremot har olämpliga områden pekats ut
Vellinge	Energiförsörjning ska i framtiden vara omställd till anv. av förnyelsebar energi. Egen produktion diskuteras ej.	Nej, lämpliga områden anses inte gå att finna p.g.a. den spridda bebyggelsen och kommunens unika landskap
Ystad	Säger sig vara positiv till utbyggnad av vindkraft och utesluter inte längre havsbaserade anläggningar	Ja, 4 lämpliga och 5 eventuellt lämpade områden

Åstorp	Konstaterar att vindtillgångarna är goda och ser planen som vägledande för en vindkraftsutbyggnad i kommunen	Ja, 5 lämpliga och 7 eventuellt lämpliga områden
Ängelholm	Kommunen gör inga allmänna yttranden om vindkraft gällande mål, visioner, möjligheter eller liknande	Ja, ett tiotal små områden som anses vara mindre lämpliga för vindkraft, alla i kommunens inland
Örkelljunga	Vindkraftsfrågan är förhållandevis ny men kommunen säger sig vilja skapa förutsättningar för en utbyggnad	Ja, 8 st områden varav ett större i kommunens nordöstra del
Östra Göinge	Villig att ”ta en rimlig del av ansvaret” för skapa förutsättningar för förnyelsebar energi i form av vindkraft	Ja, 5 st förhållandevis stora områden

Bilaga III Kommunernas underlag i planeringen av vindkraft

Informationen i denna bilaga är hämtad från bilaga V och de presentationer som där ges av varje kommuns planhandlingar.

Tabell 11. Kommunernas underlag i planeringen av vindkraft.

Kommun	Hur har kommunen genomfört sin landskapsanalys?	Har kommunen samarbetat på ett mellankommunalt plan i planeringen för vindkraft?	Har kommunen haft en dialog med invånare under planeringsprocessen?
Bjuv	Inte alls	Nej	Nej
Bromölla	Inte alls	Nej	Nej
Burlöv	Inte alls	Nej	Nej
Båstad	Utifrån landskapsbildskydd. För en kortare diskussion om placering m.h.t. landskapets karaktäristika allmänt men har inte bedömt det egna landskapet	Nej	Nej
Eslöv	Genom en i punktform kortfattad beskrivning av landskapskaraktärer	Nej	Nej
Helsingborg	Indelning av Helsingborgs, Höganäs och Ängelholms kommun i fem områden och kort beskrivning av dessa	Ja, tillägget till ÖP är gemensamt för Helsingborg, Höganäs och Ängelholm	Nej
Hässleholm	Kort beskrivning av landskapet, vägs inte in i lokaliseringen	Ja, genom ett mellankommunalt samrådsmöte inför tillägget till ÖP	Nej
Höganäs	Indelning av Helsingborgs, Höganäs och Ängelholms kommun i fem områden och kort beskrivning av dessa	Ja, tillägget till ÖP är gemensamt för Helsingborg, Höganäs och Ängelholm	Nej
Hörby	Genom en kort beskrivning av landskapet. Delar in det i tre karaktärstyper men det vägs inte in för att lokalisera vindkraft	Nej	Nej

Höör	Kort beskrivning av landskapet. Delar in det i tre karaktärstyper och kartlägger större landskapsrum	Nej	Nej
Klippan	Inte alls	Nej	Nej
Kristianstad	Med riktningar, skala, komplexitet, utblickar, rumslighet m.m. samt analys av olika områdets landskapskaraktär	Nej	Ja, vindkraftsområden har lokaliserats genom en dialog mellan konsulter, kommun, invånare, tjänstemän m.m.
Kävlinge	Kort och översiktlig beskrivning av landskapet, vars visuella förut-sättningar för lokalisering inte framgår	Ja, genom en gemensam utredning för Kävlinge, Lomma och Vellinge	Nej
Landskrona	Inte alls	Nej	Nej
Lomma	Inte alls	Ja, genom en gemensam utredning för Kävlinge, Lomma och Vellinge	Nej
Lund	Beskriver landskapskaraktärer och gör fotomontage av områden som ansetts möjliga efter motstående intressen	Nej	Nej
Malmö	Inte alls	Nej	Nej
Osby	Inte alls	Nej	Nej
Perstorp	Delar in kommunen i fem områden och diskuterar kortfattat deras karaktär	Nej	Nej
Simrishamn	Huvudsakligen genom karaktärisering av indelade områden m.h.t. visuella och kulturella förutsättningar	Nej	Kommunen väntar med att peka ut lämpliga områden tills invånarnas synpunkter inkommit under samråd
Sjöbo	Delar in kommunen i fem områden och diskuterar deras karaktärstyper samt vindkraftens påverkan på dessa	Nej	Nej

Skurup	Kort beskrivning av landskapet i fyra områden som kommunen delats in i	Nej	Ja, beslut om havsbaserad vindkraft har baserats på en folkomröstning
Staffanstorp	Kort beskrivning av landskapets generellt	Nej	Nej
Svalöv	Inte alls	Nej	Nej
Svedala	Beskriver översiktligt kommunens landskap, mer ingående och med foto-montage för utpekade intresseområden	Nej	Nej
Tomelilla	Beskriver fyra olika områdens visuella karaktär och historia	Nej	Nej
Trelleborg	Inte alls	Nej	Nej
Vellinge	Kartlägger motstående intressen kopplade till landskapsbild	Ja, genom en gemensam utredning för Kävlinge, Lomma och Vellinge	Nej
Ystad	Beskriver översiktligt landskapet för indelade områden i samband med vägning mot motstående riksintressen	Nej	Nej
Åstorp	Enligt LCA-metoden	Nej	Ja, genom gåturer med allmänheten
Ängelholm	Indelning av Helsingborgs, Höganäs och Ängelholms kommun i fem områden och kort beskrivning av dessa	Ja, tillägget till ÖP är gemensamt för Helsingborg, Höganäs och Ängelholm	Ja, genom särskilda samrådsmöten inför framtagandet av vindkraftspolicy
Örkelljunga	Kartlägger topografi, landskapsrum, utblickar, skalor, riktningar och diskuterar landskapskaraktären för olika områden	Nej	Ja, genom att invånare inför tillägget till ÖP har fyllt i en enkät om deras framtidssyn på vindkraft
Östra Göinge	Genom en tillämpning av LCA ¹	Nej	Nej

¹ Landscape Character Assessment. Se avsnitt 3.1.3

Bilaga IV Vindkraftens tyngd i det kommunala planeringsarbetet

Informationen i denna bilaga är hämtad från bilaga V och de presentationer som där ges av varje kommuns planhandlingar.

Tabell 12. Vindkraftens tyngd i det kommunala planeringsarbetet.

Hur stora avstånd har kommunen bedömt att det ska vara till bostäder?		Har kommunen vägt intresset för vindkraft mot andra intressen?
Kommun		
Bjuv	2 000 m som skyddsavstånd, motiveras ej	Vindkraften har underkastats intresset för boende och arbetsplatser
Bromölla	Avstånd till bostäder diskuteras aldrig	Intressekonflikter har inte undersökts
Burlöv	Avstånd till bostäder diskuteras aldrig	Varken motstående intressen eller intressekonflikter har kartlagts
Båstad	500 m med hänsyn till säkerhets- och miljökrav	Intresset för vindkraft har viktats mot de intressen som enligt lag inte hindrar vindkraftsetablering
Eslöv	500 m baserat på tidigare erfarenheter av planering och prövning	Intresset för vindkraft har viktats mot varje enskilt motstående intresse
Helsingborg	500 m med hänsyn till bullerverkan	Intresset för vindkraft har viktats mot varje enskilt motstående intresse
Hässleholm	500 m för att visa hänsyn till boende. Utgör dock ingen restriktion i lokaliseringen av vindkraftsområden.	Viktning lämnas till prövning av det enskilda verket
Höganäs	500 m med hänsyn till bullerverkan	Intresset för vindkraft har viktats mot varje enskilt motstående intresse
Hörby	500 m, vilket gäller utöver kravet på bullernivåer. Utgör dock ingen restriktion i lokaliseringen av vindkraft.	Intresset för vindkraft har inte viktats mot andra intressen på något tydligt sätt
Höör	600 m med hänsyn till buller som ges av två verk	Intresset för vindkraft har underordnats andra intressen
Klippan	1 000 m, motiveras ej	En del motstående intressen utesluter etablering av vindkraft, andra bedöms göra etablering olämplig
Kristianstad	Avståndet ska beaktas vid varje enskild prövning. Utgör	Intresset för vindkraft har viktats genom dialog med berörda

ingen restriktion i lokaliseringen av vindkraftsområden

Kävlinge	700 m för att minimera olägenheter för närboende	Intresset för vindkraft har underordnats andra intressen
Landskrona	Avstånd till bostäder diskuteras aldrig	Motstående intressen har inte kartlagts
Lomma	700 m eftersom förhållandena i det enskilda fallet är okända	Vindkraft har inte ansetts vara lämpligt där det förekommer motstående intressen
Lund	400 m med hänsyn till bullerverkan	En bedömning har gjorts av varje enskilt motstående intresse, i regel undantas dock vindkraft vid konflikt
Malmö	Avstånd till bostäder diskuteras aldrig	Intresset för vindkraft har inte viktats mot andra intressen på något tydligt sätt
Osby	500 m med hänsyn till ljudnivåer och rörliga skuggor	Intresset för vindkraft har underordnats andra intressen
Perstorp	400 m med hänsyn till buller och skuggor. Utgör dock ingen restriktion i lokaliseringen av vindkraftsområden	Intresset för vindkraft har inte viktats mot andra intressen på något tydligt sätt
Simrishamn	500 m, vilket sägs ha koppling till hänsyn till buller och andra påtagliga störningar	Intressen har kartlagts, varav vissa utlöser stoppeffekt. Större delen av dem vägs dock inte in förrän samråd ägt rum
Sjöbo	500 m, motiveras ej	Intresset för vindkraft har underordnats vissa intressen och vägts mot andra
Skurup	600 m med hänsyn till ljudalstring, skuggalstring och landskapsbild	Intresset för vindkraft har viktats mot varje enskilt motstående intresse
Staffanstorps	300 m med hänsyn till bullerriktvärden	Intresset för vindkraft har underordnats andra intressen
Svalöv	Avstånd till bostäder diskuteras aldrig	Vindbruksområden ska ha valts ut m.h.t. motstående intressen, det presenteras dock inte viktningen har gått till
Svedala	600 m med hänsyn till bullerverkan för två verk	Intresset för vindkraft har underordnats vissa intressen och vägts mot andra

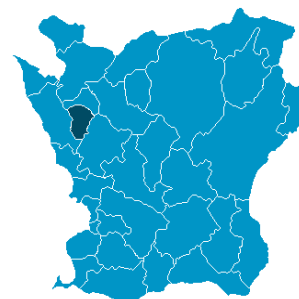
Tomelilla	500 m med hänsyn till bullverket	Intresset för vindkraft har underordnats en del intressen, men inte alla
Trelleborg	Avstånd till bostäder diskuteras aldrig	Motstående intressen har inte kartlagts
Vellinge	300 alternativt 500 meter med hänsyn till bullerverkan	Vissa intressen har bedömts göra etablering olämplig, medan andra har bedömts göra etablering mindre lämplig
Ystad	500 m med hänsyn till bullerverkan	Intresset för vindkraft har i stor utsträckning underordnats andra intressen, men har viktats mot framförallt andra riksintressen
Åstorp	400 m med hänsyn till bullerverkan	Intresset för vindkraft viktas mot allmänna restriktioner
Ängelholm	500 m med hänsyn till bullernivåer	Viktning sker individuellt mot varje motstående intresse
Örkelljunga	500 m med hänsyn till buller och andra störningar	Intresset för vindkraft har underordnats vissa intressen och vägts mot andra
Östra Göinge	500 m utifrån Boverkets rekommendationer samt buller- och skuggverket	Motstående intressen har delats in i tre olika klasser beroende på hur stor konflikten är, d.v.s. hur mycket de hindrar vindkraft

Bilaga V Sammanfattning av kommunala handlingar

Merparten av informationen i denna bilaga är hämtad från kommunala planhandlingar och refereras till dessa. Statistiken som presenteras inledningsvis för varje kommun är emellertid hämtad från Energimyndighetens hemsida (Energimyndigheten, 2011 b).

Bjuv

Handlingar	Vindkraftpolicy 2002, Översiktsplan 2006
Antal vindkraftverk	0
Total installerad effekt	0 kW
Beräknad årsproduktion	0 MWh
Senaste drifttagning	-

Bjuvs vindkraftspolicy inleds med att kommunen deklarerar att boende och arbetsplatser prioriteras i den rumsliga planeringen. Genom sin storlek och rörliga rotorblad menar kommunen att vindkraftverken orsakar stor visuell påverkan på stora avstånd. Eftersom Bjuv är så litet och exploaterat menar man därför att etablering av vindkraftverk inte kan möjliggöras utan att dessa gör intrång på befintliga bostäder, på det egna landskapet eller på närliggande kommuner. Eventuell lokaliseringsprövning menar Bjuvs kommun därför måste ske i nära samarbete med respektive grannkommun (Bjuvs kommun, 2002: 1). Mindre gårdsverk anser man inte förrycka strukturen på motsvarande sätt, även om de i första rummet inte påstås försköna landskapet (ibid.: 2).

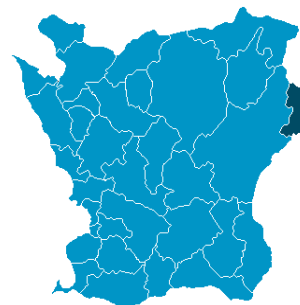
I Bjuvs kommuns översiktsplan görs ett tydligt ställningstagande mot vindkraft och det första som direkt sägs om energislaget är "Bjuvs kommuns ambition är att ej tillåta etablering av större vindkraftverk inom kommunen" (Bjuvs kommun, 2006: 15). Visserligen konstateras det senare att vissa områden i kommunen på grund av sin öppenhet är väl lämpade för vindkraftsproduktion, men all form av storskalig vindkraft avfärdas mot bakgrund av att kommunen har en liten geografisk yta. Eftersom etablering av vindkraftverk därför bedöms påverka kommunens vistelseområden negativt är kommunens uppfattning att vindkraft inte är förenligt med kommunens prioriteringar gällande den framtida markanvändningen (ibid.: 58).

Förutom att förhindra den egna utbyggnaden av vindkraft är Bjuvs kommun även mån om att angränsande kommuner inte ska etablera vindkraftverk i gränsområdena. Detta ställningstagande motiveras av att vindkraftverken med sin dominans skulle störa den egna närmiljön. Bjuvs kommun understryker dessutom vikten av att vindkraften behandlas som en mellankommunal fråga, men vill samtidigt att Länsstyrelsen ska tillse att inga vindkraftverk etableras inom två km från Bjuvs kommungräns. Detta avstånd motiveras aldrig explicit, men är möjligtvis relaterat till kommunens krav på ett skyddsavstånd om två kilometer mellan stora vindkraftverk och bostadshus (ibid.: 82). Skyddsavståndet till bostäder motiveras förvisso inte heller, trots att det är avsevärt mycket längre än de schablonmässiga avstånd som används av flertalet andra kommuner.

Bjuvs kommun riktar skarp kritik mot Energimyndighetens föreslagna riksintresseområden eftersom dessa anses påverka miljön på ett mycket negativt sätt. Det hävdas vidare att miljömålen levande skogar och god bebyggd miljö påverkas kraftigt negativt (ibid.: 88).

Bromölla

Handlingar	Översiktsplan 2000, Energiplan 2003
Antal vindkraftverk	0
Total installerad effekt	0 kW
Beräknad årsproduktion	0 MWh
Senaste drifttagning	-

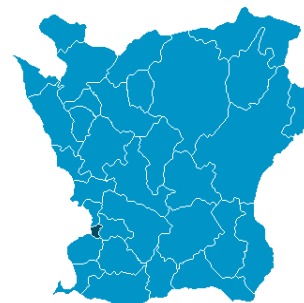
I Bromöllas översiktsplan ÖP 2000 sägs det inte mycket mer om vindkraft mer än att det är en viktig mellankommunal fråga (Bromölla kommun, 2003: 5) som kommunen ska verka för en utveckling och säkerställande av (ibid.: 6). Bromölla hänvisar till en rapport som dåvarande Länsstyrelser i Malmöhus och Kristianstad län tog fram där två intressanta vindbruksområden som berörde Bromölla pekades ut. Enligt kommunen själv utgör dock områdena starka intressen för natur- och kulturvärden, varför de till större del inte anses som lämpliga för vindbruk. Istället har kommunen gett förslag på tre andra områden. Kommunen reserverar sig förvisso för att dessa områden endast i undantagsfall kan bebyggas och att andra starka intressen kan gå före. Detta ställningstagande vilar på en policy för etablering och lokalisering av vindkraftverk som antogs innan kommunens översiktsplan och som förmodligen är inaktuell. Vid kontakt med kommunen hävdas att det inte finns någon vindbruksplan eller –policy men att ett förslag förhoppningsvis är klart till halvårsskiftet 2011 (Hatt, 2011).

I väntan på nyare plandokument är således gällande energiplan från 2003 Bromöllas mest uppdaterade dokument i vindkraftsfrågan, även om arbetet med att ta fram en ny energiplan redan är planerat och beräknas ta fart 2012 (ibid.). I gällande Energiplan målar Bromölla upp en vision där kommunen bland annat försörjer sitt energibehov med förnyelsebara energikällor och där vindkraft utgör ett av exemplen på sådana (Bromölla kommun, 2004: 8). Vidare pekas två områden ut som möjliga för vindbruk, varav ett av dem anses vara allra mest intressant. Dessutom konstateras det att havsbaserat läge ”... ger den största effekten” (ibid.: 10).

Även om Bromölla i sin miljökonsekvensbeskrivning uppger att vindkraftverk innebär en förändrad landskapsbild samt risk för buller och visuella störningar så omtalas förnyelsebara energikällor såsom sol-, vind- och bioenergi positivt i samband så markerar man att i diskussionen av nationella miljömål att förnyelsebara energikällor såsom sol-, vind- och bioenergi är koldioxidneutrala (ibid.: 28).

Burlöv

Handlingar	Översiktsplan 1998, Klimatstrategi 2009
Antal vindkraftverk	0
Total installerad effekt	0 kW
Beräknad årsproduktion	0 MWh
Senaste drifttagning	-

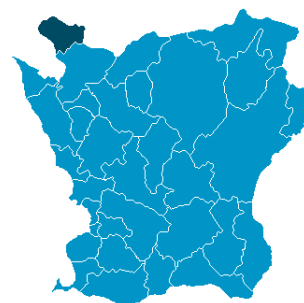

Burlövs översiktsplan är en av de äldsta i sammanhanget och med tanke på att planhandlingen snart är 13 år gammal kan innehållets aktualitet kanske ifrågasättas. Hursomhelst är översiktsplanen förhållandevis fåordig vad gäller kommunens syn på vindkraft och energislaget nämns endast ett par gånger. I en beskrivning av kommunens tekniska försörjning kommenteras att det inte finns några installerade vindkraftverk samt att Burlöv enligt Länsstyrelsen inte utgör ett lämpligt område för energiproduktion. Av denna anledning menar Burlövs kommun att energiproduktion inte bör betraktas som ett riksintresse i översiktsplanen (Burlövs kommun, 2002: 49). Även om kommunen inte anser sig kunna producera någon egen vindkraftsel har man dock som riktlinje att använda sig av miljövänliga energislag, däribland vindkraft (ibid.: 50).

I kommunens klimatstrategi som antogs av kommunfullmäktige år 2009 sägs det fortfarande inte mycket om vindkraft, även om utvecklingen gått mot en mer positiv inställning till egen energiproduktion. Förutom att ge en kortfattad presentation av tekniken kopplas även vindkraften till arbetet mot internationella, nationella, regionala och lokala miljömål. Bland annat förbinds kommunala program och strategier för främjande av vindkraftsutbyggnad till det lokala miljömålet God bebyggd miljö (Burlövs kommun, 2009: 42). Dessutom föreslås utredningar inom förnybar el-energi med mål att undersöka kommunens egna produktionsmöjligheter. Som exempel på förnybar el-energi ges bl.a. vertikala vindkraftverk (ibid.: 50).

Båstad

Handlingar	Vindkraftspolicy 2003, Översiktsplan 2008
Antal vindkraftverk	4
Varav antal havsbaserade	0
Total installerad effekt	1 885 kW
Beräknad årsproduktion	3 950 MWh
Senaste drifttagning	2001

Båstad har år 2003 upprättat en kommunal vindkraftspolicy som heter *Riktlinjer för lokalisering av Vindkraftverk*. Denna policy är emellertid under omarbetning samtidigt som kommunen håller på att ta fram en energiplan (Andersson, 2011).

I vindkraftspolicyn från 2003 lokaliseringar kommunen områden som kan prövas för vindkraftsetableringar genom att se till hinder, begränsningar, bebyggelse och infrastruktur. Hinder för vindkraftsetableringar utgörs i kommunens utredning av sådana motstående intressen som med stöd i lagstiftningen omöjliggör en utbyggnad av vindkraftverk (Bjuvs kommun, 2002: 6). Begränsningar utgörs av övriga motstående intressen som är förhandlingsbara och som vägs i vindkraftspolicyn mot intresset för vindkraft (ibid.: 10).

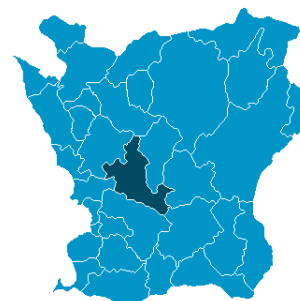
Kommunen använder sig av skyddsavstånd till bebyggelse, vägar och järnvägar som hindrar etablering av vindkraft. Skyddsavståndet till bostäder är satt till 500 meter (ibid.: 12). Mot bakgrund av landskapsbilden och motstridiga riksintressen bedömer inte Båstads kommun att de västra eller centrala delarna är lämpliga för etablering av vindkraftverk. I kommunens östra delar pekar man dock ut tre områden som där vindkraftsetableringar kan prövas, med reservation för att det bland annat finns natur- och kulturintressen att ta hänsyn till även i dessa områden (ibid.: 13).

Kommunens ambitioner med energislaget framgår förhållandevis tydligt i översiktsplanen där det konstateras att vindkraften endast kan få en begränsad roll (Bjuvs kommun, 2006: 25) och att vindkraftverken har en stor visuell påverkan på naturvärden och kulturmiljövärden. Man menar att det finns ytterst få platser i kommunen där goda vindförhållanden kan kombineras med en liten inverkan på landskapsvärden. Vidare påpekas det att inga av de utpekade områdena av riksintresse för vindkraftverk finns i Båstad.

Kommunen pekar emellertid på eget initiativ ut ett par områden uppe på Hallandsåsen som lämpliga för vindbruk och menar att även havsbaserad vindkraft kan vara möjlig på ett avstånd av 20 km från kusten. Båstad ger också ett antal enkla riktlinjer som gäller vid utbyggnad av vindkraft och som bland annat säger att alla etableringar ska prövas i detaljplan (ibid.: 105).

Eslöv

Handlingar	Energiplan 2000, Översiktsplan 2001 Tillägg till översiktsplan 2011
Antal vindkraftverk	45
Total installerad effekt	59 520 kW
Beräknad årsproduktion	132 700 MWh
Senaste drifttagning	2010

Eslövs kommun diskuterar inte vindkraft särskilt mycket i sin energiplan från 2000. Man konstaterar att det sker en kraftig utbyggnad av vindkraft i kommunen och uppskattar att

vindkraftens potential motsvarar ungefär 5 % av elenergianvändningen i kommunen (Eslövs kommun, 2000a: 23). För att förenkla kommunikationen med bl.a. exploitörer föreslår man som åtgärd att områden som tillstyrker vindkraft ska utses och kommuniceras tydligt (ibid.: 25). Samtidigt påpekar kommunen att det finns mycket mer gynnsamma vindförutsättningar på andra håll i Sverige och att vindkraftverken med fördel kan placeras där istället (ibid.: 23).

I en bilaga till energiplanen konstateras det att vindkraften är en konkurrenskraftig energikälla, men att det endast finns ett begränsat utrymme för vindkraftsutbyggnad i kommunen. Kommunen hänvisar till sin fysiska planering där man har anvisat arealer som uppfyller grundkrav för etablering av vindkraftverk. Dessa krav säkerställer i princip att vindkraften inte ska hamna i konflikt med de motstående intressen som bedöms vara särskilt högprioriterade. Mot bakgrund av denna planering bedömer Eslövs kommun att ungefär 20 GWh vindkraftsel årligen kan produceras inom kommunen (Eslövs kommun, 2000b: 17). Eftersom det i dagsläget produceras cirka 130 GWh kan förmodligen stora delar av energiplanens avsnitt om vindkraft betraktas som förlegade.

Eslövs översiktsplan är ungefär samtida med energiplanen och kan därför inte ge en mycket mer uppdaterad bild av vindkraftsläget. Kommunen presenterar ett antal områden som anses vara lämpliga för vindkraft men redovisar inte tydligt hur dessa områden tagits fram. Man påpekar dock att hänsyn främst har tagits till landskapsbild, kulturmiljöintressen och bebyggelse. Kommunen poängterar också att man vill fatta trygga beslut som inte överklagas och vill därför kartlägga erfarenheter hos kringboende (Eslövs kommun, 2002: 38), höra boende innan vindkraftverk etableras i området (ibid.: 113) och ta hänsyn till andra kommuners intressen i samband med vindkraftsutbyggnad (ibid.: 58). Eslöv ger också ett antal riktlinjer för hur vindkraftverk ska etableras avseende utformning, inbördes avstånd och liknande (ibid.: 39).

I skrivande stund håller Eslövs kommun på att ta fram en vindbruksplan i form av ett tillägg till översiktsplanen. En samrådshandling till denna blev färdig i februari 2011 med syfte att utreda möjligheterna till utbyggnad och generationsväxling av kommunens vindkraftverk. Dessutom ska vindbruksplanen stödja framtida ärendehantering och underlätta samordning och kommunikation till grannkommuner, exploitörer och allmänheten. Kommunen inleder dokumentet med att konstatera att en omställning till förnyelsebara energikällor är viktig och att vindkraften är ett av de bättre alternativen ur utsläppssynpunkt (Eslövs kommun, 2011: 4). Ett par sidor längre fram säger sig Eslöv vara positiv till vindkraft och vill satsa mer på energislaget då det finns möjlighet att öka kapaciteten ytterligare. Detta planerar kommunen att göra genom att dels bygga ut vindkraften mer och dels ersätta äldre verk med nya verk med större effekt (ibid.: 10). För att hitta fler lämpliga områden för vindkraftsetablering utgår inledningsvis Eslövs kommun från vindkarteringar av kommunens yta (ibid.: 4). Utifrån dessa karteringar gör man bedömningen att vindtillgången bedöms vara god i hela kommunen och att inga områden kan betraktas som ointressanta i detta avseende (ibid.: 16-17).

Liksom många andra kommuner utesluter Eslövs kommun områden som ligger inom förutbestämda respekt- eller skyddsavstånd till bland annat bebyggelse, kyrkor och järnvägar. Utifrån erfarenheter från tidigare planeringssituationer och tillståndsprövningar har Eslövs kommun exempelvis valt att använda sig av ett schablonavstånd på 500 meter till enskilda bostäder (ibid.: 16).

Eslövs kommun listar och kartlägger en lång rad motstående intressen för vilka man också gör individuella bedömningar och utlåtanden. Vissa av konflikterna de motstående intressena anser man utlösa en så kallad ”stoppeffekt” medan andra inte bedöms vara särskilt allvarliga. En del motstående intressen menar kommunen medför behov av prövning eller samråd med andra organisationer i det enskilda fallet.

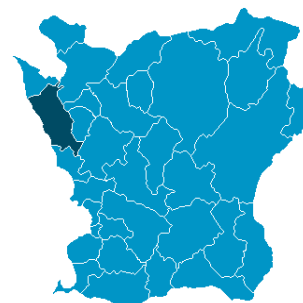
Precis som många andra kommuner analyserar man också den visuella tåligheten för vindkraftsetableringar i kommunen. Denna analys dock är av övergripande karaktär och beskriver genom korta punktlister landskapets karaktär i de indelade fyra områdena (ibid.: 33-35).

Lokaliseringen av vindkraftsområden för Eslövs kommun mynnar genom en samlad bedömning av insamlat underlagsmaterial ut i 15 st lämpliga vindbruksområden (ibid.: 45-52). Dessutom pekas 8 st mindre lämpliga områden ut (ibid.: 53-56). Övrig yta i kommunen anses vara olämplig för etablering av vindkraftverk.

I vindbruksplanen presenteras också ett kapitel med riktlinjer och förhållningssätt till prövning och etablering av vindkraftverk (ibid.: 58-63) innan den avslutas med en miljökonsekvensbeskrivning av planförslaget.

Helsingborg

Handlingar	Energistrategi 2009, Energiplan 2010, Översiktsplan 2010, Tillägg till översiktsplan 2010
Antal vindkraftverk	5
Varav antal havsbaserade	0
Total installerad effekt	1 662 kW
Beräknad årsproduktion	3 650 MWh
Senaste drifttagning	2009

Helsingborgs översiktsplan nämner inte vindkraft mer än i ett ställningstagande om att Helsingborg ska satsa på förnyelsebara energikällor såsom vindkraft och solenergi (Helsingborgs stad, 2010a: 43). Istället hänvisar man till det tematiska tillägget till ÖP som Helsingborg har utarbetat tillsammans med de angränsande kommunerna Höganäs och Ängelholm. Utöver detta dokument finns emellertid både en energiplan och en energistrategi, där vindkraften diskuteras avskilt för Helsingborgs kommun.

Helsingborg är en av få kommuner som presenterar kvantitativa produktionsmål för vindkraften och uppger att årsproduktionen av el från vågkraft samt vindkraft ska vara minst 60 GWh till år 2020 och minst 240 GWh till år 2035 (Helsingborgs stad, 2010b: 7). Kommunen har också listat en del åtgärder för att kunna nå dessa mål, däribland att utreda kommunens potential för förnyelsebar energi och etablering av ett flertal vindkraftverk på olika håll i kommunen (Helsingborgs stad, 2010a: 39).

Produktionsmålet på 240 GWh motsvarar 20 % av Helsingborgs elanvändning 2004, vilket kommunen anser vara rimligt med tanke på att Danmarks elproduktion från vindkraft är av denna storleksordning. En utbyggnad av vindkraft motiveras vidare av Sveriges nya ambitiösa planeringsmål för vindkraften. Då det sker en teknisk utveckling mot större och effektivare vindkraftverk som kan lokaliseras på platser som tidigare varit otillräckliga menar Helsingborg att ett stundande generationsskifte av vindkraftverken innebär en ökad total produktionsvolym. Mot denna bakgrund menar Helsingborg att vindkraften går en ljus framtid till mötes (Helsingborgs stad, 2009: 26).

För att undersöka möjligheterna att bygga ut vindkraft, få ett utökat kunskapsunderlag, ta fram riktlinjer, stärka den mellankommunala samordningen och peka ut lämpliga, mindre lämpliga samt olämpliga vindkraftsområden har Helsingborg tillsammans med Höganäs och Ängelholm utarbetat ett tematiskt tillägg om vindkraft till sina översiktsplaner (Helsingborgs stad, Höganäs kommun & Ängelholms kommun, 2010: 5). I denna fördjupade planering kategoriseras de tre kommunernas sammanlagda geografiska yta i olika områden beroende på hur väl kommunerna anser att de lämpar sig för vindkraftsetablering. Indelningen sker med hänsyn till tre typer av kriterier, som i handlingen kallas för ”kriterier som utlöser stoppeffekt”, ”kriterier med schablonavstånd eller annat fast kriterium” samt ”bedömningskriterier”.

Kriterier som utlöser stoppeffekt utgörs av sådana motstående intressen som enligt kommunerna alltid väger tyngre än intresset för vindkraft och som, då intresset föreligger för ett område i samtliga fall förhindrar en vindkraftsetablering. Exempel på kriterier som utlöser stoppeffekt kan vara riksintresse naturvård, riksintresse friluftsliv eller säkerhetsavstånd till flygplats.

Med kriterier med schablonavstånd eller annat fast kriterium menas krav på fasta värden på parametrar som förvisso inte är bindande, men som bygger på erfarenheter gjorda i tidigare planeringssituationer. Exempel på sådana kriterier kan vara schablonavstånd till bebyggelse, schablonavstånd till allmän väg eller årsmedelvind enligt vindkarteringar (ibid.: 33). För att peka ut lämpliga vindbruksområden har kommunerna med hänsyn till bullernivåer till exempel använt sig av schablonavståndet 500 meter till enskilda bostäder (ibid.: 77). Bedömningskriterier är av sådan karaktär att de varierar från fall till fall beroende på områdets förutsättningar. Bland bedömningskriterierna finns bland annat landskapets visuella tålighet och Försvarets samrådsområden (ibid.: 33).

Landskapets karaktär och visuella tålighet analyseras översiktligt genom att de tre kommunernas yta delas in i olika områden som diskuteras utifrån landskapstyp på ett generellt plan. Samtliga tre kommuner har emellertid låtit utföra egna landskapsanalyser vid tidigare tillfällen (ibid.: 30-31).

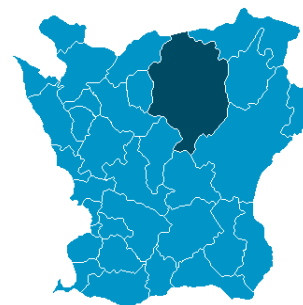
Kriterier som utlöser stoppeffekt används för att sälla bort områden som inte anses vara lämpade att etablera vindkraft i. Dessa områden klassas som olämpliga för vindbruk. För de områden som inte begränsas av stoppeffekter används de andra kriterierna för att avgöra hur pass lämpligt området är för vindbruk. Slutligen presenteras 4 lämpliga och 28 mindre lämpliga områden med utrymme att resa mellan 1 och 20 vindkraftverk. Övriga områden anses vara olämpliga.

I de fall etablering av vindkraftverk blir aktuellt ger kommunerna en rad riktlinjer för hur dessa ska utformas på bästa sätt (ibid.: 60-63). I slutet på dokumentet bifogas också en miljökonsekvensbeskrivning för tillägget till översiktsplanerna.

Hässleholm

Handlingar	Översiktsplan 2007, Tillägg till översiktsplan 2009, Energi- och klimatplan 2010
Antal vindkraftverk	2
Total installerad effekt	880 kW
Beräknad årsproduktion	1 625 MWh
Senaste drifttagning	2005

I Hässleholms översiktsplan från 2007 konstateras det att områden som tidigare ansetts vara ointressanta för vindkraft kan komma att omvärderas på grund av senare års teknikutveckling. Främst rör det sig om skogsområden som i och med de moderna vindkraftverkens högre höjd eventuellt kan användas för elproduktion med vindkraftverk. Kommunen reserverar sig dock för att höga vindkraftverk genom buller, skuggor och visuell inverkan kan påverka kringboende negativt och att en aktiv kommunal fysik planering därför är viktig (Hässleholms kommun, 2007: 34). Hässleholm pekar ut ett område i kommunens östra delar som bedöms ha potential för etablering av vindkraftverk. Kommunen lämnar det emellertid till en enskild exploatören att utreda förutsättningarna närmre. Rent generellt görs ställningstagandet att vindkraftverk ska placeras på bästa möjliga sätt för att minimera störningarna för boende, friluftsliv och natur, i övrigt hänvisar översiktsplanen till ett tematiskt tillägg (ibid.: 35) som ska utarbetas (den är klar och antogs 2009).

Hässleholm välkomnar vindkraften i sitt tillägg till gällande översiktsplan. Som det framförs i handlingen är vindkraften en viktig faktor för att nå miljömålen och en långsiktig hållbar utveckling. Likaså verkar exploatörerna ha ett stort intresse för vindkraft i Hässleholm. Under år 2007-2008 kom det nämligen in ansökningar om bygglov och förhandsbesked på över 130 vindkraftverk. Kommunen framför att det är viktigt att den kommande etableringen av vindkraften styrs på ett sådant sätt att energiproduktionen sker effektivt med minsta möjliga negativa miljöpåverkan och att Hässleholms vidsträckt landsbygd med varierande natur- och kulturmiljöer bevaras. Det är viktigt för kommunen att vindkraften planeras på så sätt att den inte missgynnar kommuninvånare eller besöks- och turistnäringen (Hässleholms kommun, 2009: 25). Dessutom betonar Hässleholm vikten av att det i vindkraftsfrågan föreligger en hög grad av samråd och samsyn grannkommunerna emellan (ibid.: 15).

För att styra utvecklingen av vindkraft i önskvärd riktning har Hässleholm pekat ut fyra områden som anses vara lämpliga för större vindkraftsetableringar. Lokaliseringen är av dessa områden är dock inte helt exakt och baseras egentligen bara på vindkarteringar, befolkningstäthet och förfrågningar från vindkraftsintressenter. Vidare detaljstudier och vägning mot andra intressen lämnar kommunen åt prövningen av det enskilda verket. Möjligtvis är det just därför som kommunen fastställer att varje vindkraftsetablering ska

prövas i detaljplan (ibid.: 27). I översiktsplanen betonar kommunen en målsättning om att bevara det småbrutna och växlande landskapet, men vid lokaliseringen av vindkraftverk har inte landskapets visuella förutsättningar beaktats (ibid.: 16).

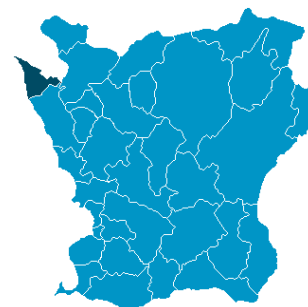
Hässleholm utesluter inte att ytterligare lämpliga områden tillkommer på sikt, men kommunen lämnar det till den enskilde vindkraftsintressenten att påvisa deras lämplighet för etablering av vindkraftverk. Det finns emellertid områden som Hässleholm utan vidare prövning anser vara olämpliga för vindkraft. Gemensamt för dessa områden är att marken redan nyttjas för motstående intressen, att de omfattas av riksintresse, naturvårdsprogram eller att de har höga kulturella värden (ibid.: 29). Kommunen menar att en hänsynszon av minst 500 meter till bostäder ska ses som en riktlinje, men att avståndet kan bli både större och mindre och avgörs i bedömningen av det enskilda fallet (ibid.: 30). För att lokalisera vindbruksområden har Hässleholm inte inkluderat denna restriktion.

För de vindkraftverk som etableras inom kommunen har Hässleholm formulerat ett antal utformningsprinciper. Dessa principer rör dels vindkraftverkens placering, antal och storlek så att marken används så effektivt som möjligt och dels enkla riktlinjer för hur vindkraftsanläggningar ska utformas för att orsaka så små visuella störningar som möjligt (ibid.: 28).

Hässleholms energi- och klimatplan som antogs efter tillägget till översiktsplanen är förhållandevis fåordigt vad gäller vindkraft. Det nämns som hastighast att "Lokal elproduktion från vindkraft, solkraft och biogas i reningsverken bör öka eftersom den bidrar till att öka andelen förnybar energi i Sverige." (Hässleholms kommun, 2010: 24). I övrigt hänvisas till kommunens ovan diskuterade tematiska tillägg. (ibid.: 16).

Höganäs

Handlingar	Energiplan 1997, Översiktsplan 2002, Klimatstrategi 2004, Tillägg till översiktsplan 2010
Antal vindkraftverk	10
Varav antal havsbaserade	0
Total installerad effekt	8 840 kW
Beräknad årsproduktion	16 250 MWh
Senaste drifttagning	2010

Höganäs kommuns energiplan är i skrivande stund snart är 14 år gammal och verkar vara bortglömd inom delar av kommunen. Inom denna diskuteras mest vindkraftstekniken på ett allmänt plan, även om man konstaterar att ett område på Kullahalvön pekats ut i statens vindkraftsutredning år 1988 (Höganäs kommun, 2007: 28). Denna utredning anser dock kommunen vara inaktuell eftersom den avser mindre vindkraftverk än vad som är aktuellt och eftersom den inte beaktar havsbaserade

vindkraftsanläggningar. Höganäs avser därför att själv genomföra en lokaliseringsutredning som inkluderar havsområdet inom kommungränsen (ibid.: 37-38).

I Höganäs översiktsplan från 2002 konstateras att kommunen har goda förutsättningar att utnyttja vindenergi (Höganäs kommun, 2002: 68) och föreslår två landbaserade områden som utformats för att möjliggöra viss utveckling av vindkraften (ibid.: 55). I nuläget är kommunen till stor del beroende av extern energitillförsel och anser sig endast kunna komplettera med egen energiproduktion i form av vindkraft och naturvärme (ibid.: 13). Kommunen omnämner vindkraften som ett rent och hållbart energislag som är utsläppsfritt, förbrukar lite energi och endast ger upphov till reversibel påverkan. På grund av osäkerheter kring vindkraftverkens påverkan på människor och miljö menar man dock att vindkraftverken bör lokaliseras med försiktighet (ibid.: 21).

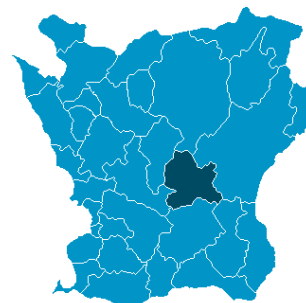
Kommunen poängterar att landskapsbilden bör ha en avgörande roll vid nyexploatering av vindkraftverk (ibid.: 59) och att lokaliseringsområden bör präglas av god visuell tålighet för vindkraftverk. Dessutom får inte några allvarliga konflikter föreligga med motstående intressen (ibid.: 21). I övrigt påpekar Höganäs att egen vindkraftsetablering även beror Helsingborgs och Ängelholms kommun, varför detta är en viktig fråga för mellankommunal samordning (ibid.: 55). Kommunen undviker att ta ställning till havsbaserade vindkraftverk (ibid.: 72) och inväntar resultaten från en övergripande regional utredning i frågan (ibid.: 26).

Den huvudsakliga frågan i Höganäs klimatstrategi från 2004 är kommunens koldioxidutsläpp och hur dessa kan minskas i framtiden. Utöver en nulägesbild av kommunens energiförbrukning presenteras därför också förslag på åtgärder på åtgärder som minskar koldioxidutsläppen. Det huvudsakliga förslaget på sådana åtgärder är emellertid att bygga ut ett spillvärmebaserat fjärrvärmenät (Höganäs kommun, 2004: 11). Vindkraft omtalas inte i sammanhanget.

För en mer ingående och uppdaterad behandling av vindkraftsfrågan vänder man sig bäst till det tematiska tillägget till översiktsplan som Höganäs utarbetat tillsammans med Helsingborgs och Ängelholms kommun. Denna planhandling är gemensam för de tre kommunerna och finns beskriven för kartläggningen av Helsingborg.

Hörby

Handlingar	Översiktsplan 2005, Energi- och klimatstrategi 2008, Vindkraftspolicy 2009
Antal vindkraftverk	3
Total installerad effekt	4 500 kW
Beräknad årsproduktion	11 300 MWh
Senaste drifttagning	2009

I Hörbys översiktsplan från 2005 talas det både sparsamt och försiktigt om vindkraft. Under avsnittet för jordbruks- och landskapsutveckling konstateras det att det finns potential för vindkraft i slättbygden, men att ”totalförsvaret och ett privat flygfält i

Sebbarp, Eslövs kommun, skapar restriktioner för stora delar.” (Hörby kommun, 2005: 30). I övrigt hänvisas det till kommunens vindkraftspolicy från 2001 som i dagsläget har ersatts med en uppdaterad version. På samma sätt hänvisas det till gällande vindkraftspolicy i Hörby kommuns Energi- och klimatstrategi från 2009, där det inte görs några individuella uttalanden om vindkraft.

Det styrande dokumentet för vindkraften i Hörby kommun är således vindkraftspolicyn, vilken uppdaterades och antogs i sin senaste form 2009. Vindkraftspolicyn är förvisso bara en två sidor lång handling och ger inte en särskilt uttömmande bild av planeringsarbetet.

Inledningsvis konstateras det att kommunens gällande översiktsplan är från 2005 och att mycket har hänt med den tekniska utvecklingen och vindkraftsindustrins efterfrågan sedan dess. Vindkraftspolicyn ska därför ses som ett fristående kapitel i den gällande översiktsplanen och syftar till att underlätta vid beslut av vindkraftsärenden och ge en helhetssyn i lovhanteringen. Det fastslås att Hörby kommun är positivt inställd till vindkraft och att vindkraftspolicyn ska peka ut hur och var vindkraftverk ska etableras (Hörby kommun, 2009a: 1).

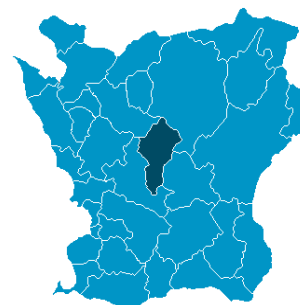
Hörby kommuns strategi för att peka ut lämpliga vindbruksområden är (liksom för många andra kommuner) att utifrån begränsningar i form av motstående intressen undersöka var det lämnas utrymme för vindkraftsetableringar. Intressen som begränsar etablering av vindkraft är enligt Hörby kommun nutida och framtida bebyggelse, kyrkor, kulturhistoriska värden, riksintressen för naturmiljö, Forsvarsmaktens övningsfält i Revingehed, Sturups flygplats, häckningsområden, Natura 2000-områden och naturreservat (ibid.: 1-2).

I kombination med en enklare landskapsanalys har de begränsande intressena utgjort grunden för var Hörby anser att vindkraftverk kan etableras. Precis som i översiktsplanen från 2005 konstateras det således att det mest lämpliga området för vindbruk är på slättbygden i kommunens sydvästra delar eftersom detta område är stort, öppet och präglas av stora landskapsrum. Denna lokalisering pekar ut ett förhållandevis stort och sammanhängande område och ska ses som en övergripande och vägledande pekpinne för var vindkraftverk ska etableras. Kommunen anser att avståndet mellan vindkraftverk och bebyggelse inte får understiga 500 meter, men har inte inkluderat denna begränsning i lokalisering av vindbruksområden (ibid.: 2). Man kräver dock att en individuell prövning ska göras av varje vindkraftsetablering (ibid.: 2).

Som riktlinje för hur vindkraftverk ska etableras sägs bara att grupper av vindkraftverk är att föredra men att enskilda verk tillåts (ibid.: 2).

Höör

Handlingar	Översiktsplan 2002, Tillägg till översiktsplan 2010
Antal vindkraftverk	6
Total installerad effekt	11 900 kW
Beräknad årsproduktion	28 000 MWh
Senaste drifttagning	2010

Höörs kommun har tidigare haft en energiplan. Vid kontakt med kommunen ges emellertid beskedet att denna är inaktuell (Johansson, 2011). Således är det främst kommunens översiktsplan tematiskt tillägg från 2002 som vindkraft som gäller i vindkraftsfrågan.

I översiktsplanen från 2002 uttrycker Höörs kommun en vilja att basera den framtida energiförsörjningen på förnyelsebara energikällor, däribland vindkraft (Höörs kommun, 2002: 125). Vidare konstateras det att en utbyggnad av vindkraft vore positivt för miljön och stämmer med kommunens inriktning mot det hållbara samhället (ibid.: 163). Det talas också om kommunens föreslagna områden för vindbruk (ibid.: 124), landskapets visuella förutsättningar (ibid.: 127), gällande principer för utbyggnad och avvägningar mellan olika intressen (ibid.: 128). De exakta detaljerna i Höörs översiktsplan är kanske emellertid mindre intressanta eftersom kommunen i sitt senare tillägg hävdar att detta ersätter de avsnitt i översiktsplanen som avser vindkraft och lokalisering av vindkraftverk (Höörs kommun, 2010: 2).

Höörs kommuns tillägg till översiktsplan är till stor del tillägnat en analys av kommunens förutsättningar för vindkraft samt i vilka områden som vindkraftverken skulle kunna placeras. Denna analys tar, i likhet med många andra kommuners tematiska tillägg utgångspunkt i en kartering av vindförhållanden, motstående intressen, skyddsavstånd samt i en studie av kommunens landskapskaraktärer. Många olika typer av motstående intressen beaktas även om kommunen framhåller att särskild hänsyn har tagits till friluftsliv och rekreation (ibid.: 3). Detta val motiveras av befolkningens växande behov av att komma bort från vardagens stress samt kommunens allt viktigare turistnäring (ibid.: 12). Att Höörs kommun värderar rekreation och friluftsliv framgår också under kommunens beskrivning av intressekonflikter och anspråk i kommunen. I analysen har kommunen delats in i tio områden, varav nio stycken undantas från vindbruk på grund av motstående natur- eller friluftsentressen (ibid.: 22).

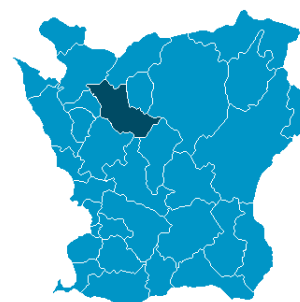
Det framgår inte tydligt hur de motstående intressena har vägts mot vindkraften, eller om så överhuvudtaget har skett. I kommunens slutliga förslag menas det emellertid att intresseområden för vindkraft har erhållits genom att eliminera alla de områden som präglas av motstående intressen. I praktiken verkar det alltså som att intresset för vindkraft underordnas alla andra av kommunens intressen. Vidare konstateras det att alla områden som varit för små för att husera färre än tre verk också har undantagits (ibid.: 33).

Förutom natur och friluftsliv utgör också kommunens befintliga, planerade eller eventuella framtida bebyggelse ett betydelsefullt hinder för vindbruk (ibid.: 33). Hörs kommun fastlår att inga vindkraftsetableringar ska kunna stå i vägen för tätortsexpansion. Vidare poängteras att det i närheten till varje tätbebyggelse ska finnas närområden så att alla invånare har nära tillgång till rekreation och avkoppling. Med hänsyn till vindkraftverkens bullerverkan använder sig kommunen av ett schablonavstånd på 600 meter till enskilda bostäder (ibid.: 10).

Höör väljer att presentera resultatet genom att kategorisera tre olika typer av områden i kommunen beroende på hur pass starka konflikter som föreligger där (ibid.: 33). I slutändan mynnar analysen ut i att kommunen pekar ut ett mindre område i kommunens sydvästra del som kan vara lämpligt för vindkraft. Man reserverar sig emellertid för att redovisningen inte garanterar områdets lämplighet utan att detta måste fastställas vid en mer detaljerad prövning (ibid.: 2). I kommunens riktlinjer för lokalisering framgår det vidare att krav på detaljplan gäller såvida vindkraftverk inte prövas enligt miljöbalken. I riktlinjerna ställs också en del andra krav på vindkraftsetableringar. Förutom krav på studier inför vindkraftsetableringar ställs även krav på vindkraftsanläggningars storlek, utseende och inbördes avstånd (ibid.: 32).

Klippan

Handlingar	Översiktsplan 2002, Energi- och klimatstrategi 2007, Vindkraftspolicy 2010
Antal vindkraftverk	1
Total installerad effekt	45 kW
Beräknad årsproduktion	150 MWh
Senaste drifttagning	2008

I Klippans översiktsplan från 2002 talas det något restriktivt om lokal vindkraft. Vid den tidpunkt då översiktsplanen skrevs fanns det ännu inga vindkraftverk i kommunen och underlaget var ytterst begränsat. Med en hänvisning till statens offentliga utredning "Läge för vindkraftverk" från 1988 hävdas det att lämpliga områden med energiklass A eller B saknas i kommunen. Enligt samma utredning ska kommunens bäst lämpade områden vara av energiklass C och D och finnas i de västra delarna av kommun, mot gränsen till Ängelholm (Klippans kommun, 2002: 38). Områdena med energiklass D avfärdas i översiktsplanen eftersom de utgörs av skogsområde, medan jordbruksmarken med energiklass C avfärdas eftersom vindkraftsetablering skulle innebära starka konflikter med natur- och kulturmiljön (ibid.: 141).

Även om kommunen i sin Energiplan och klimatstrategi från 2007 tydligt fastställer att användningen av förnybar energi ska öka i kommunen så hänvisas det fortfarande till de slutsatser som drogs i översiktsplanen fem år tidigare (Klippans kommun, 2007: 32). Vindkraft nämns visserligen som en av många tänkbara energikällor, men kommunen gör bedömningen att biobränsle från skogen har störst potential för framtiden (ibid.: 43). I en handlingsplan som syftar till att främja omställningen till förnybara energikällor

nämns satsningar på fjärrvärme, biogas och solvärme, men inte på vindkraft (ibid.: 47-48).

Klippans kommun håller för närvarande på att ta fram en ny översiktsplan där vindkraftsfrågan kommer att inkluderas. Arbetet med denna översiktsplan kommer att utgå från den vindkraftspolicy som antogs i slutet av 2010 med syfte att hantera vindkraftsfrågan i väntan på den nya översiktsplanen (Tång, 2011). Vindkraftspolicyn är ett rätt så smalt dokument som i egenskap av beslutsunderlag endast deklarerar allmänna förhållningssätt utan att peka ut konkreta lämpliga eller olämpliga områden, vilket översiktsplanen kommer att göra (Klippans kommun 2010: 2).

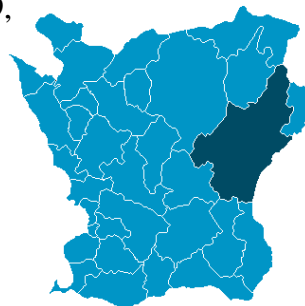
I vindkraftspolicyn diskuteras intressekonflikter mellan vindkraft och andra motstående intressen, vilka klassificeras som förordnandeområden, riksintresseområden, kulturminnesområden, stora opåverkade områden och friluftsområden. Inom samtliga områden utom förordnandeområden och kulturminnesområden anses det finnas möjlighet att etablera vindkraft, även om områdena i allmänhet ska skyddas så mycket som möjligt från aktiviteter som kan skada dem. Någon konkret kartläggning eller vägning av motstående intressen har emellertid inte gjorts i praktiken i vindkraftspolicyn (ibid.: 4).

Kommunen poängterar också vikten av att landskapsbildens karaktäristika ska beaktas vid lokalisering av vindkraftverk och att teknikutvecklingen leder till att vindkraftverken blir större och därmed synligare på större avstånd. I vindkraftspolicyn återfinns också en rad riktlinjer för vindkraftverkens utformning, design och säkerhet (ibid.: 5). Förutom en redogörelse för hänsynstagande till flyg, transportvägar och djurliv diskuteras också vindkraftverkens störningar i form av skuggor, ljud och ljus. Avstånd till bostäder ska vara minst 1 000 meter, men kopplas aldrig till störningar eller liknande (ibid.: 6-7).

I händelse av en vindkraftsetablering ska exploatören utge en ersättning på 1 % av produktionens bruttovärde till kommunen, vilken kommunen i sin tur ska använda till utveckling av berörd bygd (ibid.: 9).

Kristianstad

Handlingar	Översiktsplan 1990, Klimatstrategi och energiplan 2009, Vindbruksplan 2010, Översiktsplan 2011
Antal vindkraftverk	31
Varav antal havsbaserade	0
Total installerad effekt	35 030 kW
Beräknad årsproduktion	81 945 MWh
Senaste drifttagning	2010

Kristianstads kommun håller på att ta fram en ny översiktsplan och har färdigställt ett samrådsförslag till denna. I väntan på att den nya översiktsplanen ska bli antagen gäller emellertid fortfarande Kristianstads plan från 1990. I denna översiktsplan verkar inte

arbetet med vindkraft ha kommit långt och kommunen hänvisar istället till statens utredning om möjligheterna att lokalisera storskaliga vindkraftsanläggningar. Vidare hävdas det att kommunen har avstyrkt all form av landbaserad vindkraft men att ett område vid namn Taggenområdet har tillstyrkt till havs. Trots det till synes bristande intresset menar ändå kommunen att vindkraftsutbyggnad bör betraktas som en nationell angelägenhet och att lämpliga vindkraftsområden betraktas som riksintressen (Kristianstads kommun, 1990: 19).

Kommunen uppdaterade sin klimatstrategi och energiplan 2009 efter att man antog en vindbruksplan år 2008. Till skillnad från tidigare klimatstrategi från 2006 behandlas därför inte vindkraften särskilt ingående i gällande planhandling. Istället hänvisas läsaren till vindbruksplanen för att läsa mer om vindkraften i kommunen (Kristianstads kommun, 2006: 31). Det poängteras dock att Kristianstad sedan länge har arbetat aktivt med att gå över från fossila till förnyelsebara bränslen (ibid.: 2).

Även i den nya översiktsplanen som i nuläget är ute på samråd hänvisas läsaren till kommunens vindbruksplan (Kristianstads kommun, 2011: 64). Efter att denna antogs 2008 tillkom emellertid en miljökonsekvensbeskrivning år 2009 och därför ställdes handlingarna ut ännu en gång. I samband med denna utställning tog kommunen emot synpunkter på planförslaget, vilket föranledde en omarbetning av dokumentet under det gångna året. Kristianstads kommuns vindbruksplan är därför i skrivande stund ännu inte antagen, men eftersom alla uppdaterade handlingar hänvisar till kommunens vindbruksplan och eftersom handlingen redan har varit utställd två gånger tidigare antar jag att planförslaget kan tala för kommunens inställning till vindkraft någorlunda riktigt.

Syftet med Kristianstads vindbruksplan är att utreda kommunens förutsättningar för vindkraft, att peka ut lämpliga vindbruksområden och att ge riktlinjer för hur vindkraftsetableringar principiellt kan utformas (Kristianstads kommun, 2010: 5). Liksom många andra kommuners arbete med att peka ut vindkraftsområden tar Kristianstads vindbruksplan utgångspunkt i kommunens vindförhållanden, landskapskaraktär och motstående intressen. Kristianstads landskapsanalys är emellertid något mer omfattande och tar förutom de enskilda områdenas individuella karaktär även hänsyn till kommunens landskap i ett större perspektiv. Genom att beakta landskapets riktningar, avgränsningar, rumsindelning och utblickar försöker Kristianstad planera för vindkraftslokaliseringar som ska se naturliga ut och smälta in i landskapet. Detta förhållningssätt skiljer sig något från en landskapsanalys som till exempel enbart pekar ut exploaterade respektive oexploaterade områden.

De motstående intressen som anges är främst relaterade till natur, kultur och friluftsliv och presenteras på bifogade kartor. Dessa intressen vägs emellertid inte mot intresset på vindkraft enligt någon förutbestämd mall. Istället har de olika intressena viktats utifrån en dialog mellan konsulter, medborgare, kommunala politiker, tjänstemän och olika intressegrupper. Karteringen av vindförutsättningarna, landskapet och de motstående intressena har tjänat som underlag för denna process (ibid.: 42). För att kunna ställa vindkraften mot andra intressen har också kommunala politiker som varit inblandade i framtagandet av vindbruksplanen konfronterats med ett antal frågeställningar gällande vindkraftens betydelse och utformning (ibid.: 44).

Även om vägningen av motstående intressen tycks ha varit komplicerad så lyckas man i slutändan peka ut en del mer eller mindre lämpliga områden för vindbruk i kommunen.

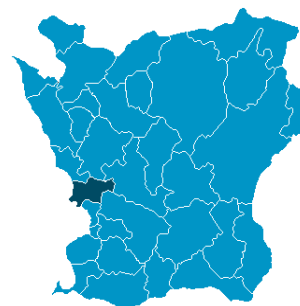

Det bör emellertid påpekas att det vid detta lokaliseringsarbete inte har tagits hänsyn till en del intressen som bevarandet av fornlämningar eller nyckelbiotoper (ibid.: 52). Inte heller har hänsyn tagits till restriktioner i form av bebyggelse eller infrastruktur eftersom dessa aspekter ändå alltid beaktas vid varje enskild prövning. (ibid.: 67).

Mot slutet av vindbruksplanen bifogar Kristianstads kommun en del rekommendationer till den som avser att ansöka om att få etablera vindkraft inom kommunen samt en miljökonsekvensbeskrivning av planförslaget. Kommunen har även utarbetat ett antal riktlinjer som ska följas vid etablering av vindkraftverk. Bland dessa riktlinjer anges bland annat att ett produktionsmål om en årsproduktion på 1 TWh till år 2025, fördelat lika mellan landbaserad och havsbaserad vindkraft (ibid.: 50).

Kävlinge

Handlingar	Vindkraftspolicy 2004, Översiktsplan 2010
Antal vindkraftverk	4
Varav antal havsbaserade	0
Total installerad effekt	2 300 kW
Beräknad årsproduktion	4 990 MWh
Senaste drifttagning	1999

Även om det konstateras att regeringens energipolitik ställer krav på ökad elproduktion från förnyelsebara energikällor (Kävlinge kommun, 2002: 43) så uttrycker Kävlinge kommun aldrig några tydliga mål eller ambitioner med vindkraft i sin översiktsplan. Det konstateras emellertid att boende i Kävlinge motsätter sig såväl energiproduktion inom Barsebäcksverkets markområde som en vindkraftspark i havet utanför Barsebäcksverket eller inom kommunens kustzon (ibid.: 44).

Kävlinge kommun har tillsammans med Lomma och Vellinge år 2000 låtit utreda möjligheterna att etablera vindkraftverk till havs. Kontentan av denna studie var att en vindkraftspark till havs genom sitt intrång skulle störa närboende, rekreation, friluftsliv, turism, naturupplevelser, fisk- och fågelliv, sjöfart och yrkesfisket. Kommunen motsätter sig därför vindkraftsetableringar i havet eller vid Barsebäcksverket. Istället ser man gärna att den mark som Barsebäcksverket lämnar efter sig ska användas för attraktivt, kustnära boende (ibid.: 47). Kävlinge poängterar också att vindkraftverk inte bara påverkar den egna kommunens landskapsbild, utan inom närliggande kommuners. Kommunen ser därför gärna att Kävlinge tillsammans med grannkommunerna utarbetar en gemensam vindkraftspolicy (ibid.: 59).

Ställningstaganden i översiktsplanen vilar delvis på en särskild vindkraftsutredning där kommunens förutsättningar för vindkraft utreddes. Denna utredning utgör emellertid även underlag för kommunens nyare vindkraftspolicy som antogs 2004.

Enligt Kävlinge kommuns vindkraftspolicy från 2004 är vindkraften en förnyelsebar energikälla med bäring på flera av de nationella miljömålen. På grund av att vindkraften

konkurrerar med många andra intressen om mark och vatten måste emellertid utbyggnaden ske genom en sammanvägd bedömning av flera aspekter.

Utgångspunkterna för Kävlinges lämplighetsbedömning utgörs av huvudsakligen av skyddsavstånd till befintlig eller framtida bostad och infrastruktur samt av en rad konflikter med motstående intressen i kommunen. För att minimera olägenheter för bostadshus eller annan störningskänslig verksamhet kräver kommunen ett skyddsavstånd på 700 meter. I alla de fall där det förekommer intressekonflikter undantas vindbruk från aktuellt område (Kävlinge kommun, 2004: 15). Kävlinge presenterar en kortare och översiktlig beskrivning av landskapet i den egna kommunen med djupdykning i ett antal utvalda naturområden där vindkraft anses vara olämplig (ibid.: 12). Hur landskapets visuella förutsättningar har vägts in för att lokalisera vindkraft framgår inte.

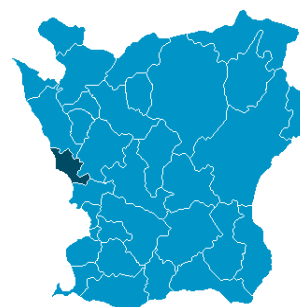
Slutsatsen av kommunens vindkraftspolicy är att inga ytterligare etableringar kan anses vara lämpliga. Som en följd av kommunens spridda bebyggelse finns det enligt kommunen nämligen inte några områden som inte belägna utanför påverkansområde till bostadshus (ibid.: 18).

På spridda håll i dokumentet ges det riktlinjer om som en eventuell vindkraftsetablering ska följa. Bland annat gäller detta färg, reklam, antal vindkraftverk (ibid.: 7) och bullernivå (ibid.: 9). Vidare ska bygglovsprövning av vindkraftverk föregås av detaljplanläggning, vilket motiveras av vindkraftverkens komplexitet och betydande påverkan (ibid.: 11).

Under början av 2010 antog Kävlinge en ny översiktsplan, vilken alltså är kommunens senaste planhandling som relaterar till vindkraft. I den nya översiktsplanen fastställer emellertid Kävlinge i stort sett bara att kommunens vindkraftspolicy från 2004 ska ligga till grund för prövningen av vindkraftsetableringar i kommunen. Man avser dock att ta fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen avseende vindkraftsfrågor. När tillägget till ÖP är färdigt och antaget kommer detta att ersätta den befintliga policyn (Kävlinge kommun, 2010: 45). Apropos vindkraft som en mellankommunal fråga påpekar Kävlinge kommun att det ur landskapsbildssynpunkt är ointressant vilken sida av kommungränsen som vindkraftverken står på. Kommunen föreslår därför grannkommunerna att samråd sker med berörd grannkommun vid prövning av vindkraftverk inom ett avstånd om 1 mil från kommungränsen (ibid.: 58).

Landskrona

Handlingar	Översiktsplan 2000+, Energiplan 2009, Översiktsplan 2010
Antal vindkraftverk	23
Varav antal havsbaserade	0
Total installerad effekt	22 950 kW
Beräknad årsproduktion	56 050 MWh
Senaste drifttagning	2010

Landskrona håller på att ta fram en ny översiktsplan och har haft ett planförslag ute på samråd under 2009. I väntan på att denna ska antas gäller dock fortfarande översiktsplan 2000+ som antogs år 2002. I denna översiktsplan säger sig kommunen ha ambitionen att verka för en fortsatt utbyggnad av vindkraft så länge det sker vid rätt tid och på rätt plats (Landskrona stad, 2002: 137). Kommunen sätter baserat på en tidigare utredning upp ett produktionsmål om 10 GWh för kommunen (ibid.: 138), vilket sedan länge har överstigits. Landskrona har som mål att fasa ut användningen av icke förnyelsebara bränslen till förmån för annan energiproduktion (ibid.: 39). Baserat på nationella och regionala utredningar menar man också att förutsättningarna för vindkraft är mycket goda i kommunen (ibid.: 227).

År 2009 antogs Landskronas gällande energiplan som till viss mån behandlar kommunens ambitioner med vindkraft. Kommunen anser i denna att en ökad tillförsel av förnyelsebar energi, däribland vindkraft, är viktig för att kommunen ska uppnå sina målsättningar. Dessutom bedömer man att förutsättningarna för vindkraft är mycket goda på lång sikt (Landskrona stad, 2009b: 3) och att andelen vindkraftsel kan ökas i framtiden eftersom vindtillgången är god i hela kommunen (ibid.: 51). Det som framförallt begränsar etableringen av vindkraft uppges vara att vindkraften kommer i konflikt med riksintresse för kultur- och/eller miljövard (ibid.: 52).

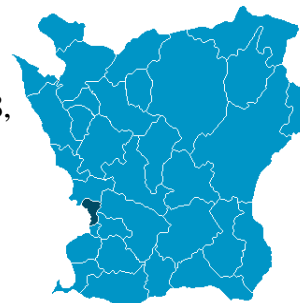
Landskronas kommun har som handlingsplan att planera och verka för att vindkraften byggs ut på de platser som anses vara lämpliga enligt Landskronas kommande översiktsplan (ibid.: 48). Dessutom påpekar kommunen att det är möjligt att ansöka om bygglov även i andra delar av kommunen (ibid.: 52).

Precis som i energiplanen konstateras det Landskronas kommande översiktsplan att förutsättningarna för vindkraft är goda i kommunen men att vindkraften kan vara svår att förena med bevarandet av kulturhistoriska värden (Landskrona stad, 2009b: 50). Kommunen poängterar att det är viktigt att planera långsiktigt för vindkraftsetablering (ibid.: 56) och att översiktsplanen bör skapa förutsättningar för förnyelsebara energikällor såsom vindkraft (ibid.: 54). Vidare konstaterar kommunen att etablering eller planering av vindkraft är positivt i relation till de nationella miljömålen *begränsad klimatpåverkan* (ibid.: 69), *hav i balans samt levande kust och skärgård* (ibid.: 72) och *god bebyggd miljö* (ibid.: 73).

Utöver befintliga vindkraftverk föreslår Landskrona att det så kallade Skabbrevet söder om Gipsön används för vindbruk. Kommunen bedömer att etablering av vindkraftverk är möjlig inom området, trots att det ligger inom riksintresset för kustzon (ibid.: 51). Hur kommunen har arbetat för att hitta lämpliga vindbruksområden framgår inte av översiktsplanen.

Lomma

Handlingar	Översiktsplan 2000, Vindkraft i Lomma kommun 2004, Vindkraftspolicy 2004, Energiplan med energistrategi 2008, Översiktsplan 2010
Antal vindkraftverk	0
Total installerad effekt	0 kW
Beräknad årsproduktion	0 MWh
Senaste drifttagning	-

Lomma kommun har sedan 2007 arbetat med att ta fram en ny översiktsplan. Denna har varit på utställning och målet var att den skulle antas i slutet på 2010. I väntan på den nya översiktsplanen är det dock Lommas översiktsplan från år 2000 som gäller. Ett av de övergripande målen i denna översiktsplan är att stödja en successiv övergång till förnyelsebara energikällor, även om vindkraften inte påtalades explicit i kommunens målsättningar. Kommunen säger sig vara beredd att pröva en småskalig etablering av vindkraft på lämplig plats, och har sett ut två platser som kan utgöra tänkbara produktionsområden (Lomma kommun, 2001: 79). Dessa skulle kunna tillgodose Länsstyrelsens produktionsmål på 10 GWh i kommunen. Genom en studie utförd år 2000 i samarbete med Kävlinge och Vellinge kommun har dock Lomma kommit fram till att havsbaserad vindkraft anses vara olämpligt i kommunen. Detta ställningstagande motiveras av starka intressekonflikter med kustområdets värde för rekreation, friluftsliv, turism, naturupplevelser, fiskarnas lek och yrkesfiske (ibid.: 80).

År 2004 utfördes en utredning med syfte att tjäna som underlag för en aktualiserad vindkraftspolicy och för kommunal bedömning och handläggning av vindkraftsärenden. Dessutom ska utredningen kunna bistå medborgare, vindkraftsintressenter, myndigheter, grannkommuner och andra organ med information i vindkraftsfrågan (Lomma kommun, 200a: 3).

I vindkraftsutredningen ges en utbildande inledning där föregående målsättningar och utredningar på nationell, regional och kommunal nivå presenteras tillsammans med en del teknisk information om vindkraftverk. Vidare utreds kommunens förutsättningar att etablera vindkraft genom en kartläggning av vindförhållanden och motstående intressen. Kartläggningen visar att hela kommunen är intressant för etablering av vindkraftverk med hänsyn till vindens energihåll (ibid.: 10). Begränsningarna ligger liksom för andra skånska kommuner snarare i motstående intressen.

Kommunen presenterar en lång rad motstående intressen i form av riksintressen, natur- och kulturmiljövärden, skyddszoner kring infrastruktur och bebyggelse med mera. Hur dessa olika intressen vägs mot intresset för vindkraft presenteras dock inte (ibid.: 13-14). Däremot konstateras det senare att vindkraft inte bör etableras inom områden med motstående intressen, varför de alla i praktiken utlöser så kallad stoppeffekt (ibid.: 21). Tillsammans med kommunens rekommendationer för skyddsavstånd och liknande

resulterar utredningen i att inga områden anses vara lämpliga för vindbruk i kommunen. Undantag kan vara mindre så kallade gårdsaggregat (ibid.: 15). Lomma har valt att använda sig av ett skyddsavstånd på 700 meter till spridd bostadsbebyggelse (ibid.: 16), vilket innebär att det i princip inte återstår några ytor i kommunen (ibid.: 17).

I utredningens slutsatser konstateras att produktionsmålet på 10 GWh från 1997 inte kan uppnås. I och med att etablering av vindkraftverk inte anses vara lämplig bedöms inga konflikter med andra riksintressen är riksintresset för vindkraft uppstå (ibid.: 26).

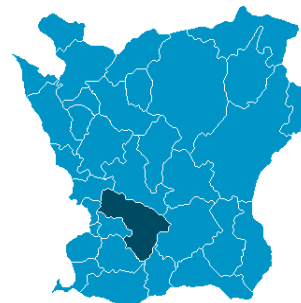
Lommas samtida vindkraftspolicy sammanfattar i stort sett delar av vindkraftsutredningen och presenterar utredningens slutsatser, bedömningsgrunder, rekommendationer för prövning av vindkraftsutbyggnad och utarbetat kartmaterial. Slutsatser från vindkraftsutredningen sammanfattas även i kommunens energiplan som antogs år 2008 och där det återigen konstateras att vindkraftsetablering inte anses vara lämplig inom kommunen (Lomma kommun, 2008: 18). Denna slutsats understöds av en referens till Länsstyrelsens utredning *Sydhavsvind - Planeringsunderlag för utbyggnad av stora vindkraftanläggningar till havs*. I denna utredning ska en slutsats ha varit att "De kommuner vars havsområden generellt kan anses vara för små och kustnära för storskaliga vindkraftanläggningar är Bromölla, Burlöv, Lomma, Kävlinge, Landskrona, Helsingborg och Ängelholm." Samtidigt poängterar emellertid Lomma att andelen förnyelsebar energi som sol, vind och biobränsle ska öka (ibid.: 32).

I Lommas kommande översiktsplan menar man att ett delsyfte med planen är att peka ut eventuella områden där uppförande av vindkraftverk bör kunna prövas (Lomma kommun, 2010: 97). Ännu en vindkraftsutredning utfördes under 2009 och i denna pekas tre områden ut som tänkbara produktionsområden. Dessa områden har emellertid enbart granskats utifrån motstående intressen och inte utifrån landskapets visuella tålighet. I utredningen påpekas därför att de tre områdena mycket väl kan komma att anses som olämpliga vid en eventuell prövning.

Inför översiktsplanen utgick de tre föreslagna områdena med hänsyn till kulturmiljöintressen, landskapsbild och försvarsintressen. Någon närmare förklaring eller motivering till detta presenteras inte i översiktsplanen (ibid.: 99). Vidare poängterar Lomma att vindkraftverk påverkar landskapsbilden inom ett givet område oavsett kommungränser. Av denna anledning anser kommunen att ett gemensamt ställningstagande i gränsområden bör eftersträvas och föreslår att samråd sker med berörda grannkommuner då vindkraftverk etableras närmare än fem kilometer från kommungränsen (ibid.: 40).

Lund

Handlingar	Klimatstrategi 2007, Handlingsplan för ett hållbart energisystem 2010, Översiktsplan 2010, Planeringsunderlag för ÖP 2010
Antal vindkraftverk	15
Total installerad effekt	12 495 kW
Beräknad årsproduktion	29 485 MWh
Senaste drifttagning	2008

Lunds kommun har i kommunfullmäktige rivit upp sin energiplan från 1997. De mest aktuella jämförliga dokumenten är kommunens klimatstrategi från 2007 och en handlingsplan för ett hållbart samhälle från 2010 (Birkedal, 2011). Klimatstrategin behandlar som väntat huvudsakligen kommunens koldioxidutsläpp samt mål och åtgärder för en framtida minskning av dessa. Vindkraften presenteras som en av de förnybara energikällor som ska utnyttjas i större utsträckning och kommunen menar att de bästa vindområdena ska reserveras för vindkraftsetableringar, förutsatt att väsentliga värden i landskapet inte skadas (Lunds kommun, 2007: 26). Potentialen för vindkraft bedöms dock vara ytterst begränsad i förhållande till andra förnybara energikällor som biobränsle, geotermi och avloppsvärme (ibid.: 19). Lunds kommun antog år 2010 också en handlingsplan för ett hållbart energisystem. I denna presenteras emellertid inte mycket information om kommunens ambitioner med vindkraft, mer än att man som samhällsplanerare tar ansvar för att skapa förutsättningar för bland annat etablering av vindkraft (Lunds kommun, 2010a: 12).

Lunds kommun konstaterar i sin översiktsplan från 2010 att vindkraft kommer vara en viktig energikälla i framtiden om Sverige ska uppnå riksdagens mål om att minska utsläppen av växthusgaser med 40 % till år 2020. Eftersom vindkraften förväntas spela en viktig roll i framtiden menar också Lunds kommun att resursen måste tas tillvara (Lunds kommun, 2010b: 146).

Inför arbetet med den nya översiktsplanen uppdaterade Lunds kommun sin vindkraftspolicy, vilken har utgjort planeringsunderlag för översiktsplanen. I vindkraftspolicyn pekar kommunen ut sju lämpliga områden för vindkraft, varav fem stycken kvalificerade sig in i översiktsplanen efter att denna ställts ut (Lunds kommun, 2010b: 147). Lunds kommun menar dock att det är angeläget att finna ytterligare områden för vindkraftsutbyggnad och ska senast år 2014 ha utarbetat ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. Redan utpekade områden ska dessutom prövas närmare i detta tillägg (ibid.: 147). I kommunens översiktsplan presenteras också följande ställningstaganden (ibid.: 149):

- ”Elproduktionen bör maximeras inom de lämpliga vindkraftsområdena.
- Vindkraftverken bör samlas i grupper och stor vikt ska läggas vid utformningen och placeringen i landskapet.

- Vid prövning av vindkraftverk inom fem kilometer från kommungränsen ska samråd hållas med berörd grannkommun (mellankommunalt intresse).”

Syftet med Lunds senaste vindkraftspolicy (kallad Vindkraft i Lunds kommun) är förutom att utgöra planeringsunderlag till översiktsplanen även att uppdatera den förra policyn och peka ut lämpliga vindkraftsområden (Lunds kommun, 2009: 5). Kommunen konstaterar i ett tidigt skede av denna handling att vindförhållandena är tillräckligt goda i hela kommunen och att denna parameter inte begränsar vindkraftsutbyggnaden (ibid.: 7). Desto större vikt läggs emellertid på att utreda de motstående intressen som finns till vindkraften. Varje enskilt intresse presenteras och diskuteras i förhållande till intresset för att etablera vindkraft. I regel verkar det dock som att kommunen har svårt att se vindkraftsetableringar förenas med de motstående intressen som presenteras och att vindkraften i dessa fall får ge vika.

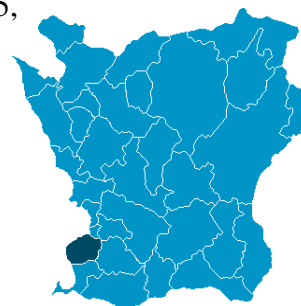
Lunds kommun har valt att använda sig av ett respektavstånd till bostäder. För att inte några områden ska falla ifrån på förhand har man valt att använda sig av avståndet 400 meter. Detta val motiveras av att gällande rekommendationer för bullernivåer i regel tillfredställs på ett avstånd av 400 till 500 meter från vindkraftverk (ibid.: 3).

Genom att syntetisera en bild av de motstående intressena visar Lunds kommun upp en bild över möjliga vindbruksområden. Totalt presenteras femton områden som möjliga vindbruksområden med hänsyn till vindförhållanden och motstående intressen (ibid.: 21). Av dessa anser emellertid Lunds kommun att sju stycken hamnar i konflikt med planerade bostadsområden, befintliga kyrkor eller Malmö Airport (ibid.: 22).

De åtta områden som återstår prövas sedan vidare genom landskapsanalys i form av utredning av landskapskaraktärer och fotomontage (ibid.: 24-73). I denna analys bedöms alla utpekade områden ha visuella förutsättningar för att kunna husera vindkraftverk, bortsett från att område A och område B ligger för tätt och inte kan harmonisera med varandra. Av denna anledning fråntas område B som lämpligt vindbruksområde. Slutligen resulterar alltså analysen i sju lämpliga vindbruksområden, inom vilka 18-20 stycken vindkraftverk skulle kunna etableras (ibid.: 3). Av dessa kvalificerade sig fem stycken enligt ovan till kommunens antagna översiktsplan.

Malmö

Handlingar	Översiktsplan 2000, Aktualisering av översiktsplan 2005, Klimatstrategi 2007, Energistrategi 2009
Antal vindkraftverk	49
Varav antal havsbaserade	48
Total installerad effekt	112 400 kW
Beräknad årsproduktion	342 300 MWh
Senaste drifttagning	2007

Malmö uppger i sin översiktsplan från 2000 att kommunen på grund av sitt kustnära läge har goda förutsättningar för vindkraft och menar att bland de förnyelsebara energikällorna är vindkraft och biobränsle de energislag som har bäst utsikter för framtiden (Malmö stad, 2000: 193). Kommunen menar att det finns möjligheter att etablera vindkraftverk till havs på grund av Öresunds goda vindförhållanden, begränsade vattendjup och närhet till Malmö befolkningscentra. På grund av intressekonflikter med framförallt sjöfarten, fisket och naturvården bedömer man dock att utbyggnadsmöjligheterna blir starkt begränsade även framöver (ibid.: 209).

Malmö kommun pekar i sin översiktsplan ut ett antal områden som anses vara lämpliga för vindkraft. Av dessa ligger två primära områden i Öresund medan fyra stycken på land föreslås i andra hand (ibid.: 234). Inom Malmös del av Öresund övervägs inga ytterligare användningsområden än energiproduktion (ibid.: 44) och kommunen menar att lämpliga vindbruksområden ska reserveras för vindkraftverk – både till land och till havs (ibid.: 38). Hur områdena som valts ut har lokaliserats framgår dock inte.

Senare har Malmös översiktsplan aktualiserats och kompletterats genom att handlingen *Malmö 2005 – Aktualisering och komplettering av Malmös översiktsplan* antogs av kommunfullmäktige 2006. I denna handling görs det dock inga uppdateringar om kommunens ställningstaganden till eller planering för vindkraft (Malmö stad, 2006).

För närvarande håller Malmö stad på att ta fram sin nästa översiktsplan, översiktsplan 2012. För denna plan finns i dagsläget endast en lägesrapport som skrevs till kommunstyrelsen i maj 2010. I rapporten målas huvudsakligen den kommande översiktsplanens mål och fokus upp, dock utan några kommentarer om vindkraft (Malmö stad, 2010).

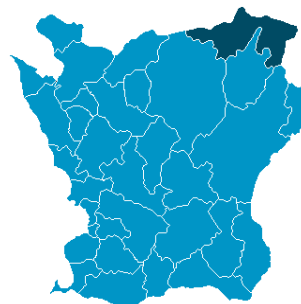
Det enda som sägs om vindkraft i Malmös klimatstrategi från 2007 är att Malmö är blåsigt och att detta är fördelaktigt för vindkraft (Malmö stad, 2007: 22). Inte heller tillkommer det mycket uppdateringar om vindkraft i Malmös energistrategi från 2009. Kommunen konstaterar analogt med tidigare att omställningen till förnyelsebara energikällor är viktig för att minska miljöpåverkan och trygga den framtida energiförsörjningen. För denna omställning bedöms vindkraft vara en av de mer lovande energikällorna (Malmö stad, 2009: 3) och Malmö säger sig vilja fortsätta agera föregångare vad gäller solenergi och vindkraft (ibid.: 10).

Till skillnad från översiktsplanen framställdes Malmös energistrategi då vindkraftsparken i Lillgrund och vindkraftverket i Norra hamnen redan var etablerade, vilket kan förklara att en vidare utbyggnad av den havsbaserade vindkraften inte diskuteras. Kommunen är i energistrategin dock öppen för etablering av fler vindkraftverk i Norra hamnen (ibid.: 11). Arbetet bakom lokaliseringen av detta vindkraftsområde är dock inte tydligt för läsaren.

Osby

Handlingar	Klimatstrategi 2008, Översiktsplan 2010, Revidering av översiktsplan 2010, Tillägg till översiktsplan 2010, MKB av tematiskt tillägg 2010
Antal vindkraftverk	0
Total installerad effekt	0 kW
Beräknad årsproduktion	0 MWh
Senaste drifttagning	-

I Osbys klimatstrategi från 2008 talas det om en vision om att all energitillförsel i Osby kommun i framtiden huvudsakligen ska försörjas av förnybara energikällor (Osby kommun, 2008: 8), men det står inget ordagrant om just vindkraft. I översiktsplanen som antogs två år senare presenteras en kortare vindbruksplan där kommunen bland annat säger sig vara positivt inställd till vindkraft, men att man behöver studera vilka områden som är lämpliga med hänsyn till vindförhållanden och motstående intressen (Osby kommun, 2010a: 44). Senare samma år lades ett förslag till revidering av översiktsplanen gällande vindkraft ut för samråd. Detta dokument ska alltså gälla istället för det avsnitt som behandlar vindkraft i gällande översiktsplan (Osby kommun, 2010b: 3). Revideringen baseras på två utredningar som utförts av SWECO och som har använts för att utarbeta Osby kommuns tematiska tillägg till översiktsplanen samt en miljökonsekvensbedömning av denna. I praktiken fungerar alltså revideringen av gällande översiktsplan som en sammanfattning av kommunens senare tematiska tillägg med vindbruksplan och dess miljökonsekvensbeskrivning (ibid.: 3-4).

Osby kommun inleder sin vindbruksplan med att poängtera att kommunen är positivt inställd till förnyelsebara energikällor och att kommunen gjort detta ställningstagande även i gällande klimatstrategi och översiktsplan. Kommunen konstaterar att förutsättningarna för vindkraft har förändrats genom åren, vilket möjliggör vindkraftsetableringar på tidigare olämpliga områden. Man är emellertid noga med att poängtera vikten av att väga in andra, motstående intressen och att vindkraftsfrågan inte förändrar tidigare gjorda ställningstaganden rörande hänsynstagande till känsliga områden. Osby kommun har liksom många andra kommuner valt att peka ut ett antal områden som lämpar sig för vindkraft, men vill samtidigt begränsa det totala antalet vindbruksområden i kommunen (Osby kommun, 2010c: 6).

Metoden för att avgränsa lämpliga områden för vindkraftsetableringar påminner mycket om den man finner hos de andra kommuner som utfört eller låtit utföra liknande undersökningar. Undersökningen tar utgångspunkt i en kartering av vindförhållandena i kommunen, i vilken det konstateras att vindens energiinnehåll är tillräckligt bra för att möjliggöra vindkraftsetableringar över i stort sett hela kommunen (ibid.: 10). Genom en syntetiserad kartering av motstående intressen begränsas emellertid möjligheterna för vindkraft till ett antal intresseområden som utreds vidare i ett senare skede. Listan på

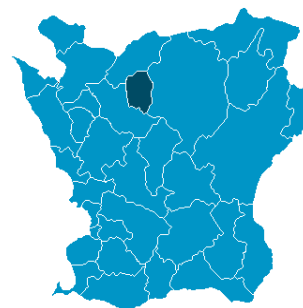
inkluderade motstående intressen har gjorts relativt omfattande och inkluderar skyddade eller utpekade områden för befintlig och planerad bebyggelse, infrastruktur, kulturmiljö, friluftsliv och skyddade naturvärden. I fallet med enskilda bostäder använder Osby sig av säkerhetsavståndet 500 meter, vilket motiveras av att boende inte ska utsättas för höga ljudnivåer eller rörliga skuggor (ibid.: 11). Eftersom varje område per automatik undantas för vindbruk om något annat intresse föreligger bedöms vindkraften i praktiken vara underordnat alla andra intressen. I slutändan kan ändå tio områden pekats ut med en total yta motsvarande 5,5 % av kommunens areal (Osby kommun, 2010b: 4).

Osby diskuterar lite svävande landskapets betydelse på lite olika håll i vindbruksplanen, men verkar inte ha tagit hänsyn till landskapets visuella förutsättningar för att lokalisera vindkraftsområden. Däremot konstateras det att landskapet inte har så stor variation och främst utgörs av skogsområden (Osby kommun, 2010c: 9).

I vindbruksplanen redogörs inte för någon vidare utredning av de områden som pekats ut eller av landskapets visuella förutsättningar i de olika fallen. Kommunen reserverar sig vidare för att det på översiktlig nivå inte är möjligt att avgöra om de utpekade områden verkligen är lämpliga för vindbruk. Istället menas det att efterföljande prövning slutgiltigt får avgöra markens lämplighet. För vissa av områdena bedömer Osby kommun att en fördjupad översiktsplan, eller i sällsynta fall detaljplan, kan komma ifråga innan de utpekats som prioriterade för vindkraft (ibid.: 20).

Perstorp

Handlingar	Översiktsplan 2006, Tillägg till översiktsplan 2010, Klimatstrategi 2010
Antal vindkraftverk	0
Total installerad effekt	0 kW
Beräknad årsproduktion	0 MWh
Senaste drifttagning	-

I Perstorps gällande översiktsplan från 2006 står det ingenting om vindkraft (Perstorps kommun, 2006). Frågan ska istället behandlas i det tematiska tillägget till översiktsplanen som håller på att arbetas fram. I ett arbetsmaterial till den kommande vindbruksplanen ges inget konkret mål med eller ställningstagande till vindkraften i kommunen, mer än att energiförbrukningen ska kännetecknas av en effektiv energianvändning av förnyelsebara energikällor (Perstorps kommun, 2010a: 2). Arbetsmaterialet behandlar däremot till stor del arbetet med att lokalisera lämpliga vindbruksområden.

För att hitta områden som lämpar sig för vindbruk tar Perstorp utgångspunkt i en kartering av de motstående intressena natur, kultur och infrastruktur (ibid.: 7). Dessa intressen består huvudsakligen av riksintressen, naturreservat, skyddsområden, elledningar och liknande (ibid.: 14). Vidare beskrivs kommunens nuvarande förutsättningar för vindkraft genom en kartläggning av befintligt buller från större vägar,

vindförhållanden och landskapets tålighet (ibid.: 8). Landskapets tålighet analyseras i sin tur genom en kortfattad områdesvis beskrivning av landskapets natur utifrån termer såsom kupering, små- eller storskalighet, exploatering, skog eller öppenhet med mera. Utifrån denna analys bedöms två lite mindre områden kunna rymma vindkraftsetableringar, medan kommunen inte direkt tar ställning till kommunens stora skogsområden som upptar mer än halva kommunens yta (ibid.: 18-31).

Vad gäller respektavstånd till bostäder för kommunen en diskussion om att de normalt sett ligger på 400-1000 och att ett avstånd på 400 meter förmodligen uppfyller de krav som finns på värden för buller och skuggor (ibid.: 9-10). Begränsningarna som dessa respektavstånd innebär inkluderas emellertid inte i den sammanvägda bedömningen.

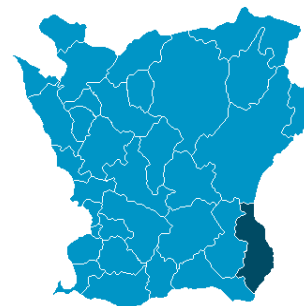
Genom syntesen väljs tre stycken mindre områden ut som lämpliga för vindbruk (ibid.: 15). Hur de olika intressena har vägts mot varandra framgår dock inte, men det verkar som att vindkraft har uteslutits i de fall som motstående intressen har förekommit.

Bland de utpekade områdena har kommunens skogsområden inte inkluderats eftersom man anser att dessa fodrar djupare studier (ibid.: 29). Perstorps kommun verkar således ha en del arbete framför sig med att planera för vindkraft, speciellt med tanke på att arbetsmaterialet lämnar en rad principiella frågeställningar efter sig. Till exempel har man ännu inte tagit ställning till om man vill arbeta efter gällande energi- och klimatstrategi, om verken ska placeras enskilt eller i grupp, vilka områden som ska kunna genomgå prövning, vilka respektavstånd till bostäder som ska gälla, om kommunen ska bygga eller driva vindkraft i egen regi m.m. (ibid.: 32)

I Perstorps klimatstrategi från 2010 diskuteras vindkraften nästan uteslutande i generella termer utifrån nationella planeringsmål och allmän vindkraftsteknik. För den egna kommunen konstateras att det i dagsläget inte finns några vindkraftverk men att ett antal ansökningar har kommit in för handläggning (Perstorps kommun, 2010b: 14).

Simrishamn

Handlingar	Översiktsplan 2001, Energiplan 2006, Tillägg till Översiktsplan 2011
Antal vindkraftverk	16
Varav antal havsbaserade	0
Total installerad effekt	19 200 kW
Beräknad årsproduktion	65 677 MWh
Senaste drifttagning	2010

Simrishamn menar i sin översiktsplan från 2001 att kommunens långsiktiga mål är att skapa ett ekologiskt och hållbart energisystem, delvis genom att övergå till produktion av el och värme från förnyelsebara energikällor. Vidare poängteras att vindkraften är en utsläppsfri och mycket ren energikälla, men att det växande intresse för energislaget har gett kommunen en ny konfliktfylld fråga att ta ställning till (Simrishamns kommun, 2001: 63).

Som underlag för kommunens ställningstagande presenteras en förhållandevis lång diskussion om nationella mål med vindkraften, vindkraftens påverkan på närmiljön, tekniska förutsättningar, motstående intressen och strategisk lokalisering i landskapet (ibid.: 63-69). Det verkar alltså finnas en ambition att fatta kloka beslut i vindkraftsfrågan, men diskussionerna håller sig på ett allmänt plan snarare än specifikt för den egna kommunen. För planering av den egna kommunens mark hänvisar istället Simrishamn till Länsstyrelsens utredning "Lokalisering av vindkraftverk och radiomaster" från 1996 (ibid.: 70). Tillsammans med utredningen "Vindkraft på Österlen" i två delar från 1995 och -96 utgör Länsstyrelsens bedömningar en stor del av kommunens beslutsunderlag. Vidare hänvisar kommunen till Energimyndighetens och Vindkraftsutredningens potentialstudier från 1997 och 1999. Enligt dessa utredningar anses en utbyggnad på 50 respektive 10 GWh vara rimlig (ibid.: 64).

Kommunens ställningstagande är att boende, turism och friluftsliv obetingat ska väga tyngre än intresset för vindkraftverk (ibid.: 73). Detta ställningstagande motiveras i planen av att Simrishamn har ett ovanligt oexploaterat landskap och att vindkraftsetableringar skulle få en negativ inverkan på landskapets värden. Av denna anledning bedöms utbyggnaden av vindkraft endast kunna ske i mycket begränsad omfattning, vilket får följden att endast en bråkdel av kommunens potential kan utnyttjas (ibid.: 92).

I kommunens energiplan som antogs fem år senare presenteras inte några nyheter vad gäller kommunens planeringsarbete eller ställningstaganden i vindkraftsfrågan. Förutom en del statistik över befintliga vindkraftverk hänvisas till översiktsplanen och utredningen "Vindkraft på Österlen" från 1995 och -96 (Simrishamns kommun, 2006: 40). Det som sammanfattas från översiktsplanen är att en utbyggnad om 50 GWh har bedömts vara rimlig inom kommunen men att (ibid.: 16):

- "Vindkraft får inte äventyra befintliga byars och orters attraktivitet som boendemiljöer.
- Vindkraftverk får inte minska kommunens attraktivitet som turistmål.
- Vindkraftverk får inte skada viktiga rekreationsområdets attraktivitet."

Simrishamn har emellertid som långsiktigt mål att "Den förnyelsebara energin som nyttjas ska produceras lokalt från en mångfald av energikällor." Vindkraft omtalas som en av framtidens energikällor, men det sägs aldrig hur mycket förnyelsebar energi som ska produceras (ibid.: 7).

I skrivande stund har Simrishamn nyligen ställt ut en samrådshandling till tematiskt tillägg till ÖP. Syftet med tillägget är att redogöra för hur vindkraftsetablering kan påverka kommunen och vilka intressen som måste beaktas vid lokalisering av vindkraft. I den färdiga handlingen planerar kommunen även att peka ut såväl lämpliga som mindre lämpliga och olämpliga områden för vindkraft (Simrishamns kommun, 2011: 7). I nuläget har emellertid kommunen valt att endast ta fram det underlag som kan användas för att göra sådana ställningstaganden och pekar tills vidare bara ut områden som kan vara tänkbara utbyggnadsområden. Syftet med samrådet sägs därför främst vara att få in synpunkter på lämpligheten av vindkraften i dessa områden (ibid.: 48).

De motstående intressen som Simrishamn kartlagt för att utesluta vindkraftsområden är bebyggelse, Försvarets riksintresse, natura 2000, nationalparker, naturreservat och områden med särskilda regleringar. Mot bakgrund av buller och andra störningar har kommunen använt sig av ett schablonavstånd på 500 meter till bebyggelse (ibid.: 4). Övriga motstående intressen som relaterar till bland annat infrastruktur, natur, kultur och friluftsliv finns också kartlagda, men dessa har ännu inte satts i relation till en vindkraftsutbyggnad.

Förutom en kartläggning av andra intressen inkluderar även det tematiska tillägget en landskapsanalys som ska utgöra underlag för lokalisering av vindkraftverk. Landskapsanalysen utgörs huvudsakligen av en kortare redogörelse av landskapskaraktären i kommunens fem olika indelade områden. Dessa diskuteras utifrån termer av utblickar, rumslighet och skala. Simrishamn kartlägger också ett antal särskilt viktiga utblickar, topografi och de jordarter som finns i kommunen (ibid.: 23-26).

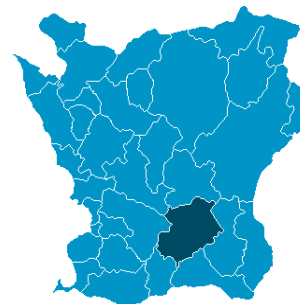
Man gör en liknande indelning av kommunens yta även med hänsyn till kulturlandskap. I denna indelning identifieras tre olika typer av kulturlandskap, vilka diskuteras utifrån historia, småskalighet, ålderdomlighet tidlöshet m.m. Även i denna analys inkluderas beskrivningar av landskapets visuella karaktär varför de båda landskapsanalyserna överlappar i viss mån (ibid.: 36-43).

Efter att de ytor som inte anses vara lämpliga har uteslutits återstår 25 stycken landbaserade områden som Simrishamn menar kan vara lämpliga för vindkraftsutbyggnad. Även om kommunen fastslår att havsbaserad vindkraft har stora potentialer så har man inte bedömt att det i dagsläget finns förutsättningar för utbyggnad i Simrishamns kust- eller havsområde (ibid.: 46).

De utpekade områdena sammanställs och diskuteras utifrån insamlat underlag mot slutet av handlingen, även om kommunen avvaktar med att ta ställning till deras lämplighet. Det tematiska tillägget till ÖP inkluderar även en MKB av planförslaget samt en detaljerad redogörelse för processen vid handläggning av ärenden.

Sjöbo

Handlingar	Vindkraftspolicy 2008, Översiktsplan 2009, Tillägg till översiktsplan 2009
Antal vindkraftverk	4
Total installerad effekt	5 250 kW
Beräknad årsproduktion	11 500 MWh
Senaste drifttagning	2002

Sjöbos översiktsplan från 2009 tillkom efter det att kommunen utarbetat en vindkraftspolicy år 2008. Av denna anledning hänvisas vindkraftsfrågan till denna separata handling. Dessutom sägs det att ett tematiskt tillägg till översiktsplanen ska utarbetas för att peka lämpliga områden för vindbruk i kommunen (Sjöbo kommun, 2009: 8).

Det görs egentligen aldrig några tydliga ställningstaganden för eller emot vindkraft i Sjöbo kommuns vindkraftspolicy från 2008. Dokumentet kan snarare ses som ett utbildande dokument om komplexiteten i vindkraftsfrågan. Vindkraftverkens omvärldspåverkan diskuteras ingående i termer av synlighet, landskapspåverkan, rotorhastighet, form, färg, gruppering, avstånd till kulturelement, bullerpåverkan, skuggverkan, säkerhet, säkerhetsavstånd, inverkan på flygtrafik och totalförsvaret (Sjöbo kommun, 2009: 3-7). Utöver detta redogörs det både på riksnivå och enligt kommunala bestämmelser även för detaljerna kring översiktsplanering, detaljplanering, tillståndsprovning, bygglovsprovning och återställningskrav (ibid.: 8-12).

I det tematiska tillägget till översiktsplanen säger sig kommunen vara positivt inställd till vindkraft, men att det finns många motstridiga intressen att beakta vid etablering av vindkraftverk. Kommunen menar att en lokal vindkraftsutbyggnad aktualiserats nyligen och att flera utbyggnadsprojekt tillkommit sedan kommunens vindkraftspolicy antogs 2008. De nya frågor som inte behandlats i översiktsplanen tas därför upp i det tematiska tillägget, som också syftar till att peka ut ungefärliga områden lämpliga eller olämpliga för vindbruk (Sjöbo kommun, 2010: 5). Bortsett från ett antal inledande avsnitt om planprocessen, nationella mål, vindkraftstekniken, kommunens nuvarande utbyggnad och vindkraftens påverkan på omgivningen utgörs huvuddelen av dokumentet av en geografisk lämplighetsprovning för vindkraft i kommunen.

För att lokalisera lämpliga vindbruksområdena har Sjöbos kommun utfört en förhållandevis omfattande områdesanalys med hänsyn till faktorer som vindenergi, elnät, bebyggelse, landskapets karaktär, kulturmiljö, naturmiljö, tysta områden, opåverkade områden, friluftsliv, turism, totalförsvaret, telekommunikation, kommunikationer och luftfart (ibid.: 17-35). Alla dessa olika intressen har vägts samman genom tre steg i vad Sjöbo kommun kallar en stegvis analys.

I det första steget utesluts vindbruk från de områden som direkt utlöser en stoppeffekt, vilket bland annat innefattar samlad bebyggelse och områden med försvarsintresse. Även enskilda bostäder och alla ytor inom ett avstånd om 500 meter från dessa undantas från vindkraftsetablering (ibid.: 37). I det andra steget utesluts de områden som anses vara olämpliga på grund av konflikt med andra starka intressen, vilket är natur 2000-områden, naturreservat, Sjöbo flygplats, hinderfria områden, stora opåverkade områden eller områden där andra riksintressen eller landskapsbildsskydd föreligger (ibid.: 38). I det sista steget avvägs återstående områden mot andra allmänna intressen såsom naturvärden och landskapets tålighet samt mot översiktsplanens riktlinjer. I dessa fall görs en bedömning av vilka intressen som är viktigast för kommunens utveckling. Som bakgrund till bedömningen av landskapets tålighet har Sjöbo delat in kommunens yta i fem olika delar med olika landskapskaraktär och diskuterat vindkraftspåverkan för dessa. Man påpekar emellertid att karaktärsområdena inte är homogena utan att det även inom områdena finns olika delkaraktärer som behöver beaktas vid etablering (ibid.: 25).

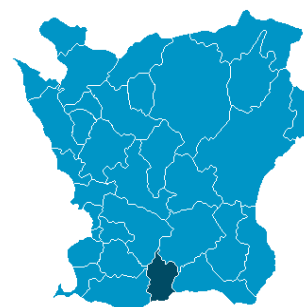
Efter det tredje steget i den stegvisa analysen lämnar Sjöbo kommun förslag på sex olika områden som anses vara lämpliga för vindbruk (ibid.: 39). De områden som uteslöts i steg 3 eller tidigare klassas som mindre lämpliga medan de områden som uteslutits i steg 1 eller 2 klassas som olämpliga.

Vad gäller själva utformningen av vindkraftsanläggningar har kommunen ett antal rekommendationer gällande storlek på verk, antal verk, samråd inom och mellan

kommuner samt verkens anpassning till landskapsförhållandena (ibid.: 44). Sjöbo kommun påpekar också att det inom samtliga utpekade områden finns en intressekonflikt för markanvändningen och att etableringen av vindkraft behöver samordnas på många plan. Kommunen understryker därför sin rätt att ställa krav på upprättande av detaljplan vid etablering av vindkraftverk. Behovet av att göra så ska emellertid övervägas i det enskilda ärendet (ibid.: 45). Handlingen avslutas med att antal tekniska kapitel med konsekvensbeskrivning, förtydligande av lagstiftningen samt en förteckning av gällande plandokument i den egna och i angränsande kommuner (ibid.: 47-53).

Skurup

Handlingar	Översiktsplan 2009, Vindkraftspolicy 2009
Antal vindkraftverk	4
Varav antal havsbaserade	0
Total installerad effekt	2 000 kW
Beräknad årsproduktion	5 370 MWh
Senaste drifttagning	1998

Skurups kommun konstaterar i sin översiktsplan från 2009 att nästan all energi som kommunen konsumeras produceras utifrån. Därför anser man att det vore önskvärt - till och med nödvändigt - att öka andelen lokalproducerad energi framöver. Kommunen omnämner också vindkraft som en av de energikällor som förväntas ta över i framtiden, dock inte specifikt inom kommunens gränser. Man åberopar Energimyndighetens utpekade områden av riksintresse för vindkraft och konstaterar att ett av dessa ligger cirka åtta kilometer ut till havs i Skurups kommun. Själv menar man att detta område inte lämpar sig för vindbruk och säger sig istället ha tagit fram en vindkraftspolicy för landbaserad vindkraft (Skurups kommun, 2009a: 112). I vindkraftspolicyn pekar kommunen på egen hand ut lämpliga områden för vindkraftsetablering, på vilket sätt man menar att Skurup bidrar till att uppnå EU:s mål om tjugo gånger fler vindkraftverk i Sverige år 2020 (ibid.: 255). Skurup anser att det är kommunens uppgift att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling och ta sin del av ansvaret att uppnå EU:s målsättning (ibid.: 115). I översiktsplanen ges också en sammanfattning av de slutsatser som dras i vindkraftspolicyn (ibid.: 113-114).

År 2002 höll man i Skurup en folkomröstning om havsbaserad vindkraft längs sydkusten. Med en svag majoritet röstade kommuninvånarna emot detta förslag på vindkraftsetablering (Skurups kommun, 2010). I sin översiktsplan konstaterar också Skurups kommun att kustlinje i dagsläget är obruten eftersom alla befintliga vindkraftverk längs sydkusten är etablerade bortom horisonten (ibid.: 269).

I samband med utarbetningen av Skurups översiktsplan fick kommunens fem byalag ge sina tankar om framtiden. Från ett av dessa byalag, Dyabäcks byalag, inkom synpunkter som kraftigt motsatte sig vidare vindkraftsetableringar i kommunen. Byalagets önskemål var att i den förra översiktsplanen avsatta områden för vindbruk skulle tas bort. Man påpekar också att all vindkraftsetablering avvisas inom byalagets område (ibid.: 274).

Skurups kommuns vindkraftspolicy är framställd för att klargöra kommunens syn på vindkraft och för att redovisa lämpliga, möjliga eller olämpliga områden för vindkraftsetableringar. De viktiga huvuddragen i policyn ska inarbetas i översiktsplanen och vindkraftspolicyn fungerar i praktiken som ett tillägg till denna. Kommunen poängterar att man tidigare har haft en avvaktande hållning inför vindkraftsutbyggnad men att ökade erfarenheter och forskning gjort att kommunen numera är redo att ta ställning till var det finns lämpliga områden för vindbruk i kommunen (Skurups kommun, 2009b: 4).

I kommunens vindkraftspolicy lokaliseras områden för vindbruk genom att kartlägga kommunens förutsättningar i form av vindförutsättningar, motstående intressen och landskapsbilden. Det motstående intresse som studeras först och som styr vindkraftsetableringarna allra mest är boende och bebyggelse. Kommunen kräver ett minsta avstånd om 600 meter till bostadshus (ibid.: 10), vilket utesluter en klar majoritet av kommunens totala yta (ibid.: 11).

Vad gäller övriga motstående intressen så behandlar kommunen dem alla individuellt och väger dem mot intresset för vindkraft i de fall intressekonflikter föreligger. I vissa fall konstaterar kommunen att etablering av vindkraftverk är direkt olämplig, i vissa fall att konflikten inte är särskilt allvarlig och i vissa fall att det krävs samråd eller närmare undersökning för att möjliggöra vindkraftsetablering (ibid.: 16-23).

I analysen av kommunens landskapsbild delar kommunen in sin yta i fyra olika områden som analyseras oberoende av varandra. Analysen är förhållandevis enkel och lämpligheten för vindbruk bedöms utifrån generella åskådanden av respektive område. Sammanfattningsvis anser kommunen att större delen av kommunens yta tål – eller kan tåla – etablering av vindkraft (ibid.: 12-15).

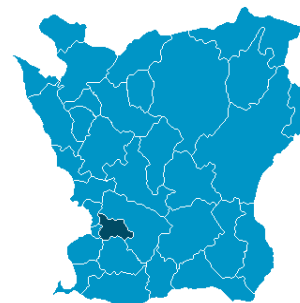
Slutligen gör kommunen en sammanvägd bedömning av förutsättningarna för vindkraft och pekar ut ett par lämpliga, några möjliga och ett antal områden som inte anses vara lämpliga för vindbruk. Övriga områden är uteslutna i och med kravet på respektavstånd till bostäder (ibid.: 30). Inom utpekade områden förordar kommunen en utbyggnad av högst 2-3 vindkraftsgrupper totalt och högst 3 verk per grupp (ibid.: 27). Man påpekar emellertid att övriga frågor såsom försvarets intressen, skydd av fågelliv och fornlämningar inte har inkluderats i analysen. Dessutom anser man att en mer detaljerad landskapsanalys fodras i varje enskilt fall (ibid.: 37-38).

Skurups kommun bifogar också rekommendationer för handläggning (ibid.: 40) och ett antal riktlinjer för etablering av vindkraftverk. Dessa riktlinjer rör vindkraftverkens utseende, rotationshastighet, inbördes avstånd med mera (ibid.: 41-42). En intressant detalj bland dessa riktlinjer är att vindkraftverkens höjd, inklusive rotorblad, inte får överstiga 100 meter. Detta innebär en oerhört stor restriktion för möjligheten att etablera moderna vindkraftverk och medför förmodligen i praktiken att endast gårdsverk kan byggas i kommunen.

Staffanstorp

Handlingar	Vindkraftsutredning 2001, Översiktsplan 2009
Antal vindkraftverk	2
Total installerad effekt	630 kW
Beräknad årsproduktion	1 500 MWh
Senaste drifttagning	2001

Staffanstorps kommun tar aldrig någon tydlig ställning för eller emot vindkraft i sin översiktsplan från 2009, däremot konstateras att vindkraftsutbyggnad ökar andelen förnyelsebar energiproduktion i kommunen, vilket bidrar till en nationell miljövinst. Ett område i nordvästra delen av kommunen pekats ut som intresseområde för vindkraft, även om man i Staffanstorp är medveten om att vindkraftsetablering där även skulle påverka Lunds och Lomma kommuner. Dessutom poängterar man att området delvis omfattas av ett landskapsbildsskydd och av regionalt natur- och kulturmiljöområde. Det konstateras också att vindkraftverk rent allmänt orsakar risk för buller- och skuggstörningar samt landskapsbildsförändringar (Staffanstorps kommun, 2009: 77).

Som riktlinje för utbyggnad av vindkraft hävdas att samråd behöver ske med grannkommunerna. Dessutom ska påverkan på landskapsbild, natur-, kultur- och miljövärden samt boendemiljön studeras mer ingående i samband med utbyggnad. Detta ska eventuellt ske genom krav på detaljplan om exploateringsintresset visar sig vara stort (ibid.: 92). Förutsättningarna för vindkraft uppges i översiktsplanen ha behandlats i en separat vindkraftsutredning som kommunen själv utförde år 2001 (ibid.: 127).

Syftet med vindkraftsutredningen är att utgöra underlag dels för redovisning av intresseområden och dels för bedömning av framtida ansökningar om vindkraftsutbyggnad (Staffanstorps kommun, 2001: 4). För att hitta lämpliga vindbruksområden tar undersökningen utgångspunkt i en kartläggning av kommunens vindenergi, motstående intressen, bevarandointressen, landskap och restriktioner i form av skyddsavstånd eller liknande. Motstående intressen eller bevarandointressen är sådana som pekats ut på riks- eller länsnivå eller som pekats ut i kommunens egna kulturminnesvårdsprogram (ibid.: 9,11).

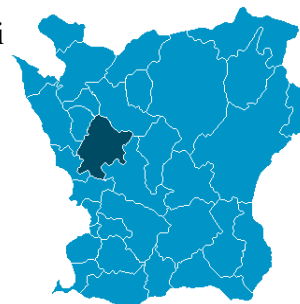
I de områden som det finns restriktioner i form av motstående intressen, bevarandointressen eller skyddsavstånd undantas vindkraftsutbyggnad i Staffanstorps vindkraftsutredning. Vidare utesluts områden som inte rymmer fler än tre vindkraftverk eftersom man hellre ser en samlad utbyggnad än spridda vindkraftverk i kommunen (ibid.: 19). Skyddsavståndet till bostäder är satt till 300 meter, vilket motiveras av gällande bullerriktvärden (ibid.: 15).

Med hänsyn till ovanstående restriktioner presenteras två möjliga vindbruksområden. I påföljande landskapsanalys bedöms dock endast det ena vara intressant för vindkraftsetablering. Kommunens landskapsanalys utförs först på allmänt plan för hela kommunen och sedan ingående för de utpekade områdena. Landskapsanalys är emellertid mycket begränsad och utgörs egentligen bara av några korta meningar om landskapets generella karaktärsdrag (ibid.: 17-19). I slutändan resulterar undersökningen

i att kommunen pekar ut ett intresseområde för vindkraft (Utredning sid 20). Vid en eventuell etablering av vindkraftverk finns ett antal riktlinjer angående verkens storlek, färg, form, gruppering med mera (ibid.: 23-24).

Svalöv

Handlingar	Översiktsplan 2007, Policy för lokalisering av vindkraft i Svalövs kommun 2007, Energistrategi 2009, Bilaga till energistrategi 2009
Antal vindkraftverk	17
Total installerad effekt	16 040 kW
Beräknad årsproduktion	40 305 MWh
Senaste drifttagning	2010

Det tas aldrig någon tydlig ställning för eller emot vindkraft i Svalövs översiktsplan, även om det i handlingen listas ett antal kommunala avsikter med vindkraft. Det enda som egentligen sägs om vindkraftverk är att en spridd utbyggnad kraftverk större än 500 kW inte bör ske, att vindkraftverk främst ska etableras i grupper och att vindkraftverk ska lokaliseras minst 700 meter från bostäder (Svalövs kommun, 2007a: 13).

I en kartbilaga till översiktsplanen presenteras en handfull områden som anses vara möjliga för vindbruk, främst genom etablering av vindkraftsgrupper (Svalövs kommun, 2007b: 4). Hur lokaliseringen av dessa områden har gått till presenteras inte i detalj, men de ska ha enligt kommunens vindkraftspolicy ha valts ut med hänsyn till närboende, säkerhetszoner, vindpotential, utbyggnadsområden samt natur- och kulturminnesvårdsintressen (Svalövs kommun, 2007c: 6).

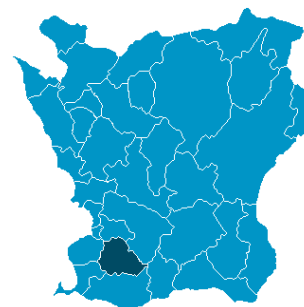
Inte heller i kommunens energistrategi diskuteras vindkraftsfrågan mer ingående, även om det i alla fall uppmärksammas att kommunen har ett bristande planarbete i vindkraftsfrågan. Som mål för kommunorganisationen listas därför bland annat att ett tematiskt tillägg till översiktsplanen rörande vindkraft ska arbetas fram. Detta tillägg beräknas vara klart 2011 (Svalövs kommun, 2009: 7).

I väntan på Svalövs tillägg till gällande översiktsplan finns den mest aktuella informationen att hämta i kommunens vindkraftspolicy från 2007. Detta dokument syftar till att förtydliga översiktsplanen och ska ligga till grund för prövning av vindkraftsetableringar i kommunen (Svalövs kommun, 2007c: 2). I dokumentet säger sig kommunen tro på vindkraftens potentiella betydelse för samhället och man anser att vindkraften utgör en av flera viktiga energislag som är lämpliga att ersätta fossila bränslen. Samtidigt menar kommunen att det finns risker med en felaktig utbyggnad och att vissa av kommunens äldre vindkraftsetableringar kan ifrågasättas utifrån dagens kunskapsnivå. Det konstateras också att trycket på markanvändningen har ökat i och med ökad inflyttning och att exploatörernas intresse för vindkraftsetableringar är stort i kommunen. Av denna anledning anser kommunen att vindkraftsetableringarnas lämplighet bäst avgörs från fall till fall genom detaljplaneläggning (ibid.: 2).

Svalövs kommun presenterar en lång rad riktlinjer och parametrar som i samtliga fall ska beaktas vid vindkraftsetablering. Riktlinjerna för vindkraftverkens etablering rör vindkraftens antal, storlek, inbördes avstånd, färg, rotorhastighet, reklam, säkerhet, ljud, skuggning, reflexer, enhetlighet m.m. Dessutom redogörs för att vindkraften alltid ska vägas mot konkurrerande intressen såsom kulturminnesområden, friluftsområden, kringboende, flyg, fågelliv och landskapets gestaltning (ibid.: 3-6).

Svedala

Handlingar	Energiplan 2005, Tillägg till översiktsplan 2008, Översiktsplan 2010
Antal vindkraftverk	1
Total installerad effekt	2 300 kW
Beräknad årsproduktion	5 500 MWh
Senaste drifttagning	2010

I Svedalas Energiplan från 2005 behandlas aldrig vindkraften explicit i något längre avsnitt. Vindkraften omtalas dock med optimism och positivism vid ett flertal tillfällen. Kommunen uttrycker att det finns ett behov av att ställa om till ett kretsloppsbaseerat energisystem där framförallt vindenergi, men även solenergi nämns som tänkbara energikällor (Svedala kommun, 2005: 11-12). Svedala bedömer att man inom kommunen har goda förutsättningar att ställa om sitt energisystem och att potentialen för elproduktion med vindkraft är stor. Som delmål till år 2020 har man därför att den lokala årsproduktionen av vindenergi ska uppgå till 50 GWh (ibid.: 23). Som förslag på fortsatt arbete med energifrågor föreslår kommunen att vindkraftverk ska etableras på lämpliga platser och i lämplig omfattning (ibid.: 26).

I Svedalas översiktsplan från år 2010 omtalas aldrig vindkraften explicit. Kommunen säger sig dock vilja främja tekniken för – och utöka produktionen av – förnyelsebar energi (Svedala kommun, 2008: 90). I översiktsplanen finns inget kvantifierat produktionsmål för vindkraften, men för den förnyelsebara energin som helhet uttalas ett produktionsmål om 270 GWh till år 2025 (ibid.: 85). Vidare hänvisas till kommunens FÖP Vindkraft från 2008 för kommunens framtidssyn vad gäller vindkraften (ibid.: 87).

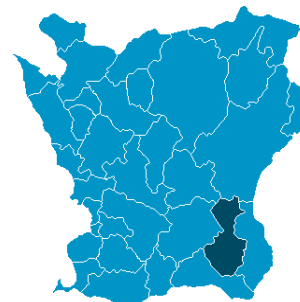
Kommunens fördjupning av översiktsplanen togs fram 2008 med syfte att redogöra för kommunens syn på vindkraft, peka ut lämpliga och olämpliga områden samt redogöra för kommunens riktlinjer gällande vindkraftsetableringar (Svedala kommun, 2008: ii). I fördjupningen redogörs för en lång rad effekter och typer av påverkan som etableringar av vindkraft medför på sin omgivning. Bland annat diskuteras vindkraftverkens påverkan på landskapet, hur detta varierar för kommunens olika landskapstyper och hur landskapspåverkan är en viktig faktor att beakta vid bedömning av vindkraftsetableringar (ibid.: 25). Enskilda bostäder ska enligt Svedala ha ett hänsynsavstånd på 600 meter med hänsyn till den bullernivå som normalt orsakas av två verk (ibid.: 34).

För att sälla ut lämpliga vindbruksområden för bedömning har Svedala, liksom många andra kommuner, i ett första skede använt sig av uteslutningsmetoden. En lång rad motstående intressen som bostäder, vägar, kraftledningar, friluftsliv och naturvård diskuteras i dokumentet (ibid.: 29-33) och de intressen som bedöms vara viktigare än vindkraft har vävts samman för att bilda en karta över sammanlagda motstående intressen som utlöser stoppeffekt. De elva områden som blir över i denna kartering har Svedala bedömt som intressanta och behandlat vidare (ibid.: 34). Övriga motstående intressen har tillsammans med fotomontage och inkomna synpunkter vid samrådsmöten använts för att bedöma lämpligheten hos dessa elva områden. I slutändan har Svedala gjort bedömningen att fem olika områden i kommunen anses vara lämpliga för vindbruk. Dessa områden presenteras och diskuteras mer ingående utifrån bland annat landskapets förutsättningar under ett eget avsnitt (ibid.: 9-14).

Svedalas fördjupning av översiktsplaneringen är ett omfattande dokument och innehåller även en konsekvensbedömning av föreslagen vindkraftsetablering (ibid.: 15-19), en lång rad riktlinjer som ska gälla för etablering av vindkraftverk (ibid.: 5-8) samt en förklaring av gällande lagstiftning (ibid.: 27-28). Under en genomgång av tidigare ställningstaganden konstateras dock att det tidigare produktionsmålet på 50 GWh/år till år 2020 har utgått då konsekvenserna av förslaget inte var tydligt redogjorda och då den gällande vindkraftspolicyn försvårade en uppfyllelse av produktionsmålet (ibid.: 20).

Tomelilla

Handlingar	Översiktsplan 2002, Energi- och klimatstrategi 2010 Tillägg till översiktsplan 2011
Antal vindkraftverk	16
Total installerad effekt	24 075 kW
Beräknad årsproduktion	54 550 MWh
Senaste drifttagning	2010

Tomelilla kommun
behandlar

vindkraftsfrågan förhållandevis grundligt i sin översiktsplan, snarare än att överlämna denna fråga till ett tematiskt tillägg som de flesta andra kommuner väljer att göra. I planen säger sig kommunen var positiv till utveckling och utnyttjande av förnyelsebara energikällor (Tomelilla kommun, 2002: 14) och förväntar sig att se en ökad utbyggnad av vindkraftverk (ibid.: 147). Man menar dock att utbyggnaden ska ske med beaktande av människors behov och av särskilda intressekonflikter som kan förekomma (ibid.: 14). Tomelilla kommun påpekar också att planering för och etableringar av vindkraft kan ses som en mellankommunal fråga (ibid.: 12).

I översiktsplanen återges kommunens policy för etablering av vindkraftverk där ett antal områden och intressen som förhindrar etablering av vindkraftverk listas (ibid.: 146-147). Dessa hinder rör framförallt natur- och kulturskydd, riksintressen samt befintlig infrastruktur och bebyggelse. Någon viktning mellan dessa intressen och intresset för vindkraftverk förekommer inte, utan snarare konstaterar man att vindkraft endast ska tillåtas inom de områden som blir över (ibid.: 153). I stort sett resulterar denna analys enligt uteslutningsmetoden till att kommunens norra och södra delar tillsammans med

områden kring tätorterna undantas från vindkraftsetablering. I övriga delar har dock kommunen som planförslag att vindkraftsutbyggnad ska ske (ibid.: 143).

Trots att vindkraften underordnas många andra intressen i kommunen lokaliserar Tomelilla kommun förhållandevis stora och sammanhängande vindbruksområden. Detta beror sannolikt på att kommunen inte valt att använda sig av respekt- eller skyddsavstånd till enskilda bostäder. Istället menar man att Naturvårdsverkets rekommendationer för buller och skuggbildning samt Boverkets riktlinjer avseende säkerhetsavstånd ska gälla (ibid.: 149), vilket förmodligen innebär ytterligare restriktioner för vindkraften. Dessa störningar menar kommunen ska tillsammans med visuell störande påverkan avgöras vid prövning av enskilda vindkraftsetableringar (ibid.: 148).

Som riktlinjer för vindkraftsetableringar deklarerar Tomelilla bland annat hur vindkraftverk ska se ut, hur de ska grupperas, hur rotorbladen ska rotera och så vidare (ibid.: 149).

Tomelillas översiktsplan har några år på nacken vilket gör kommunens energi- och klimatstrategi från 2010 betydligt mer uppdaterad. I denna plan diskuteras emellertid inte vindkraftsfrågan, mer än att kommunen sätter upp ett produktionsmål om 100 GWh till år 2020 (Tomelilla kommun, 2010: 26). Man påpekar dock i handlingen att ett tillägg till översiktsplanen i form av en vindbruksplan är under framtagande (ibid.: 21).

I samrådshandlingen av Tomelillas tematiska tillägg deklarerar kommunen inledningsvis att tidigare uttalanden om vindkraft i gällande översiktsplan är inaktuella och att vindkraftsplanen ska ersätta dessa (Tomelilla kommun, 2011: 3). Bland annat menar Tomelilla kommun att vindkraften genom teknisk utveckling och nya studier har andra förutsättningar än förr. Andra skillnader på översiktsplanen är att kommunen numera har analyserat den spridda bebyggelsens betydelse för vindkraft mer, samt att man numera vill se mer ingående studier av vindkraftens påverkan på vissa kulturmiljövärden (ibid.: 5) Syftet med planen är att klarlägga kommunens förutsättningar för vindkraft och planhandlingen presenterar analysen som har utrett detta (ibid.: 3). Kommunen säger sig vara fortsatt positiv till vindkraft men konstaterar att utbyggnaden på senare år har varit måttlig (ibid.: 5).

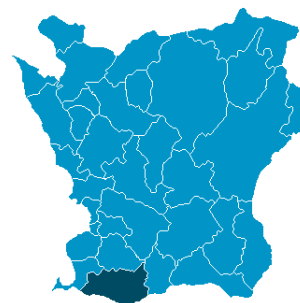
Tomelillas vindkraftplan utgörs till stor del av en kartläggning av motstående intressen och skyddszoner till dessa. Inför syntesen av dessa presenterar kommunen en lista på motstående intressen som kommuner anser gör vindbruk olämpligt. Dessa motstående intressen är natur- och kulturresevat, landskapsbildsskyddsområde, föreslagna natur- och kulturresevat, Natura 2000-områden, strandskyddsområden, befintliga och planerade bostadsområden samt flygplatsområden (ibid.: 5). Alla motstående intressen medför emellertid inte att vindkraften per automatik får stå tillbaka. Exempelvis konstaterar kommunen att placeringen av ett vindkraftverk avgör huruvida en etablering verkligen skadar en miljö, varför områden med kulturmiljövärden inte undantagits från vindkraft i analysen (ibid.: 16). Vindkraftsplanen innefattar även en vindkartering (ibid.: 11) och en kartläggning av infrastrukturella hinder för vindkraftsetableringar (ibid.: 14).

Liksom många andra kommuner har Tomelilla valt att exkludera bostadsområden inklusive en skyddszon från vindkraftsetablering. Skyddsavståndet till enskilda bostäder är satt till 500 m med hänsyn till buller och 1000 m till tätorter och utbyggnadsområden (ibid.: 12).

Till vindkraftsplanen bifogas tre bilagor, varav den första utgör kommunens landskapsanalys. Denna inleds med en övergripande beskrivning av vad en landskapsanalys är och syftar till, samt dess betydelse i ljuset av den nyligen ratificerade landskapskonventionen (Tomelilla kommun, 2011b: 1). Tomelilla kommuns landskapsanalys är inte särskilt omfattande, men tar likt många andra landskapsanalyser utgångspunkt i att kommunens yta delas in i fyra olika karaktärsområden beroende på landskapstyp (ibid.: 3). Resterande sidor av dokumentet utgörs av en områdesvis beskrivning och bedömning landskapet i förhållande till vindkraftsetableringar. Varje område diskuteras på ungefär en sida vardera och störst fokus läggs på att beskriva områdets historia samt nuvarande visuella karaktär. Överlag bedöms stora delar av kommunen vara lämpliga för vindbruk (ibid.: 3-7). I vindbruksplanen presenteras i slutändan 19 lämpliga vindkraftsområden i kommunen (Tomelilla kommun, 2011a: 33).

Trelleborg

Handlingar	Klimatstrategi 2004, Översiktsplan 2010
Antal vindkraftverk	25
Varav antal havsbaserade	0
Total installerad effekt	26 205 kW
Beräknad årsproduktion	66 658 MWh
Senaste drifttagning	2010

Trelleborgs klimatstrategi från 2004 nämner aldrig vindkraft explicit, även om kommunen i breda termer betonar vikten av satsningar på förnyelsebar energi för att minska utsläppen av växthusgaser (Trelleborgs kommun, 2004). Mer ingående är dock diskussionerna kring vindkraft i översiktsplanen som antogs av kommunfullmäktige år 2010. I översiktsplanen är kommunen positivt inställd till vindkraft och som mål för energislaget stipuleras det att ”Trelleborgs kommun skall tillåta etablering av vindkraftsanläggningar om inte andra väsentliga allmänna intressen lägger hinder.”. Vidare poängteras det att Trelleborg genom sitt öppna landskap och kustnära läge är högtintressant för vindkraft, samtidigt som kommunen har tidiga och rika erfarenheter av energislaget (Trelleborgs kommun, 2010: 139).

Samtidigt som kommunen är positiv till vindkraft betonar man att vindkraftverkens ingrepp på landskapsbilden ska beaktas med stor försiktighet (ibid.: 25). Dessutom menar man att dialogen mellan angränsande kommuner måste vara öppen i vindkraftsfrågan eftersom vindkraftverken är väldigt synliga i det öppna landskapet

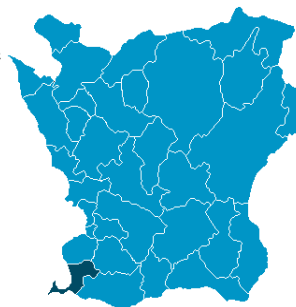
ibid.: 82). För att förhindra att vindkraftverk etableras på olämpliga plaster på eller på icke önskvärda sätt har Trelleborg vidare pekat ut områden som inte bör påverkas av vindkraftsetableringar. Dessa områden motiveras främst av att det i områdena i dagsläget finns (eller planeras för framtida) bostäder, infrastruktur, landmärken, känsliga landskap eller rekreationsområden. Kommunen har också antagit en inriktning som ska gälla för etablering av vindkraftverk. Denna inriktning innehåller ett antal riktlinjer rörande vindkraftens storlek, antal, inbördes avstånd och avstånd till andra områden (ibid.: 144).

Kommunen verkar ha en erfarenhet av att det nationella planeringsmålet tillsammans med ekonomiska intressen har varit väldigt drivande och dominerande vid etablering av vindkraft. I översiktsplanen menas det att detta kan ses som ett intrång i det kommunala självstyret och att övriga intressen på lokal- och riksnivå överskuggas (ibid.: 141). Vidare konstaterar Trelleborg att exploatörerna inte styrs av var kommunen pekar ut lämpliga vindkraftsområden och att kommunens plankrav ofta slopas i vindkraftsprövningar (ibid.: 142). Av denna anledning har Trelleborg valt att, till skillnad från tidigare översiktsplaner, inte ta ställning till vilka områden som anses vara lämpliga för vindkraft (ibid.: 144).

Kommunen förväntar sig att se en fortsatt utveckling av vindkraft, bl.a. på befintlig jordbruksmark, (ibid.: 50) och motsätter sig inte detta. Däremot anser man att kommunens riktlinjer för vindkraftsetableringar har minskat i betydelse i takt med att statens synsätt och praxis successivt har ändrats. Av denna anledning verkar kommunen inte tycka att det finnas någon mening med att engagera sig aktivt i etableringen av vindkraft.

Vellinge

Handlingar	Översiktsplan 2000, Utredning om Vindkraft i Vellinge 2000, Översiktsplan 2010 - Planförslag
Antal vindkraftverk	0
Total installerad effekt	0 kW
Beräknad årsproduktion	0 MWh
Senaste drifttagning	-

Vellinge kommun har påbörjat arbetet med att ta fram en ny översiktsplan. Än så länge finns dock endast en programhandling för denna, varför översiktsplanen från 2000 fortfarande gäller. I denna plan uttrycker Vellinge ett mål om att den framtida energiförsörjningen ska vara omställd till användning av förnybara energitillgångar (Vellinge kommun, 2001 kap III: 145). På grund av kommunens unika natur- och kulturvärden anser man dock att en vindkraftsutbyggnad inte är möjlig i kommunen (ibid. kap III: 19). Insprängt bland kommunens viktiga planeringsfrågor påpekar man dessutom att ”frihet från ofrivillig ljud- och ljuspåverkan inom bostadskvarteren bör framhållas som viktiga kriterier för det goda boendet.” (ibid. kap II: 13). Vellinge framhåller också vindkraftsetableringar som en mellankommunal fråga (ibid. kap II: 2).

Mer ingående än så diskuteras inte vindkraft i översiktsplanen, istället hänvisar man till kommunens egna vindkraftsutredning och konstaterar att denna ska ligga till grund för framtida handläggning och ställningstaganden (ibid. kap III: 146-147).

Vellinges kommuns utredning om vindkraft syftar till att ge bakgrundsfakta och att fungera som underlag för vindkraftsärenden, ställningstaganden samt att belysa restriktioner och förutsättningar för vindkraft (Vellinge kommun, 2000: 7). För att lokalisera lämpliga vindbruksområden har Vellinge kommun utgått från en kartering av vindförhållanden och motstående intressen. De motstående intressena har delats in i tre olika klasser beroende på om de är områden av riksintresse, regionalt intresse eller av kommunalt intresse. I denna klassindelning anses områden av riksintresse vara olämpliga, medan regionala och kommunala intressen anses vara mindre lämpliga för vindkraftsetablering (ibid.: 11). Bland de motstående intressena är landskapets tålighets för vindkraftverk inkluderat, även om denna mest analyseras utifrån utpekade nationella eller regionala bevarandebestånd av miljön (ibid.: 23-27).

För att undvika intrång på kulturhistoriska objekt, infrastruktur, bebyggelse med mera har Vellinge kommun också valt att använda sig av olika former av skyddsavstånd. Det mest begränsande av dessa är skyddsavstånd till bebyggelse. Utifrån en diskussion om vindkraftens bullerpåverkan konstaterar Vellinge att ett skyddsavstånd på 300-500 meter är lämpligt, beroende på omständigheterna (ibid.: 9). I lokaliseringen av lämpliga vindkraftsområden har man dels gjort en kartläggning med 300 och en med 500 meters skyddsavstånd till bebyggelse (ibid.: 39-40).

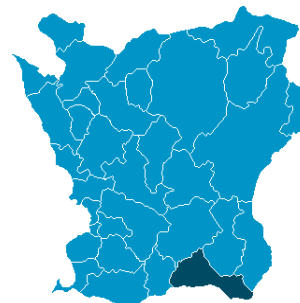
Hur de mindre begränsande motstående intressena har vägts mot intresset för vindkraft framgår inte i detalj, men kommunens sammanvägda bedömning är att det är mycket svårt att hitta lämpliga områden för etablering av vindkraft inom kommunen. Man säger sig eventuellt kunna hitta områden för enstaka vindkraftverk, men knappast för grupper av vindkraftverk, vilket rekommenderas (ibid.: 9).

I programhandlingen av Vellinges nya översiktsplan läggs mycket fokus på natur, boende och infrastruktur, men man nämner varken vindkraft eller någon annan form av egen energiproduktion. I en sammanfattning av kommunens prioriteringar fastslår dock kommunen att man ska "Värna strandängarna och stränderna och de öppna storslagna vyerna både ut över havet och ut över slätten med sina stora fria landskapsrum" (Vellinge kommun, 2010 kap 1: 5). Kommunen håller på att ta fram en energiplan som ska säkerställa en hållbar utveckling av kommunens energiförsörjning och energiförbrukning. Huruvida energiplanen ska behandla kommunens energiproduktion framgår inte (ibid. kap 6: 3). I listan över styrande dokument återfinns vindkraftsutredningen från 2000 även för denna översiktsplan (ibid. kap 6: 4).

Ystad

Handlingar	Vindkraftspolicy 2001, Översiktsplan 2005, Tillägg till översiktsplan 2010, Energistrategi 2010
Antal vindkraftverk	26
Varav antal till havs	0
Total installerad effekt	21 370 kW
Beräknad årsproduktion	51 935 MWh
Senaste drifttagning	2010

I Ystads översiktsplan säger man sig tidigare ha varit negativ till alla vindkraftsetableringar till havs. I nuläget vill man uttala sig generellt mot havsbaserade vindkraftsanläggningar, men påpekar att sådana etableringar endast kan uppföras under sådana omständigheter att de inte stör särskilda intressen. Kommunen pekar i översiktsplanen ut lämpliga områden för vindbruk, vilka har tagits fram i kommunens vindkraftspolicy från 2001 (Ystads kommun, 2005: 64).

Ystads kommun säger sig i grunden vara positivt inställd till en utbyggnad av vindkraft och menar att vindkraftspolicyn syftar till att undersöka vilken strategi kommunen ska ha för denna utbyggnad. Man vill inte styra vindkraftsetableringar enbart genom restriktioner och förbud, utan hoppas kunna minska antalet avslagna ärenden genom en fingervisning om var i kommunen det är önskvärt med vindkraft (Ystads kommun, 2001: 4).

Lokaliseringen av vindkraftverk har utgått från en landskapsanalys och en kartläggning av motstående intressen. Landskapsanalysen är relativt omfattande och inkluderar förutom en områdesvis bedömning även en helhetsbedömning av kommunen med avseende på landskapets riktningar, rumsindelningar och utblickar (ibid.: 6-22). Tillsammans med en kartläggning av motstående intressen utgör denna landskapsanalys grunden för kommunens lokalisering av lämpliga områden för vindbruk. Ett antal principer för avvägning mellan olika intressen presenteras i handlingen, men hur den har gått till i praktiken presenteras inte i detalj (ibid.: 15).

Ystads vindkraftspolicy mynnar ut i att kommunens yta delas in i tre olika klasser beroende på lämplighet för vindkraftsetableringar. Till den klass som anses vara lämplig för vindbruk räknas 4 av kommunens 18 indelade områden (ibid.: 19). Utöver denna klassindelning gäller emellertid ett antal restriktioner, vilket bland annat inkluderar hänsyn till bebyggelse och avstånd till kyrkor, fornlämningar, vägar samt järnvägar (ibid.: 23). I efterhand har emellertid kommunen antagit ett tillägg till översiktsplanen som fyller ungefär samma funktion som kommunens vindkraftspolicy och ersätter denna. En stor del av detta tillägg tillägnas ett arbete för att lokalisera lämpliga vindbruksområden.

Metoden för att hitta lämpliga dessa områden liknar många andra kommuners arbetsätt i motsvarande undersökningar. Efter en genomgång av nationella och kommunala målsättningar, vindkraftstekniken, kommunens förutsättningar och motstående intressen gör kommunen en bedömning av vilka områden som har förutsättningar för vindkraftsetablering. Överlag får intresset för vindkraft stå tillbaka för andra intressen relaterade till natur, kultur och friluftsliv, även om mer flexibla bedömningar gjorts i vissa fall (Ystads kommun, 2010a: 13-25). Intresset för vindkraft förefaller till exempel har vägts mot andra riksintressen på förhållandevis jämna villkor.

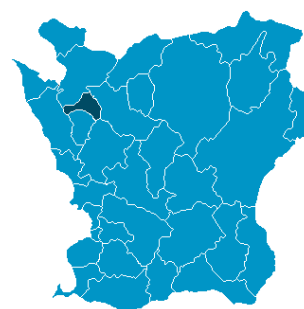
Utöver motstående intressen utgör kommunens skyddsavstånd till infrastruktur, tätorter, slott och kyrkor en mycket stor begränsning för utbyggnaden av vindkraft (ibid.: 12). Det allra största hindret utgörs av emellertid av skyddsavstånd till bostäder, där kommunen med hänvisning till Boverkets rekommendationer för ljudnivåer har valt att utesluta etablering av vindkraftverk närmare än 500 meter från befintliga bostäder. (ibid.: 13).

De områden som med hänsyn till skyddsavstånd, tekniska förutsättningar och hindrande motstående intressen bedömts som möjliga för vindbruk vägs slutligen mot kvarstående riksintressen och landskapets tålighet. Landskapsanalysen utgörs huvudsakligen av en diskussion av de olika områdenas landskapskaraktär och vilka egenskaper som gör dem lämpliga eller olämpliga för vindkraftsetableringar (ibid.: 28-34). En majoritet av områdena bedöms antingen inte ha visuella förutsättningar eller medför för stora intressekonflikter för vindbruk och undantas därför i undersökningen. I slutändan kvarstår två områden som sägs vara föremål för vidare utredning (ibid.: 36). För vart och ett av dessa två områden presenterar kommunen etta antal riktlinjer för etablering av vindkraftverk (ibid.: 38,40).

I dagsläget finns Ystads nya Energistrategi färdig som remissversion. Denna planhandling presenterar utöver statistik över kommunens befintliga vindkraftverk emellertid endast en sammanfattning av kommunens vindbruksplan (Ystads kommun, 2010b: 19).

Åstorp

Handlingar	Fördjupad översiktsplan 2001, Översiktsplan 2002 Tillägg till översiktsplan 2011
Antal vindkraftverk	2
Total installerad effekt	1 000 kW
Beräknad årsproduktion	1 720 MWh
Senaste drifttagning	1997

I sammanfattningen av Åstorps översiktsplan från 2002 konstateras det att vindkraft inte är önskvärt i kommunen ”med hänsyn till att kommunen är tätbefolkad, liten till ytan och redan hårt påverkad av kraftledningar m.m.” (Åstorps kommun, 2002a: 10).

I ett karttillägg till översiktsplanen delas kommunen in i åtta stycken olika stora områden, varav ett (det nordligaste) har varit föremål för en fördjupad översiktsplan under 2001. I ett mindre område i sydväst längs gränsen mot Bjuvs kommun är vindkraftsfrågan öppen, förutsatt att kommande etableringar ska prövas genom detaljplan gemensamt med Bjuvs kommun. I alla andra områden får vindkraften av olika skäl inte etableras. Det som orsakar etableringsförbud är enligt översiktsplanen skydd av kulturmiljö, riksintresse för naturvård, riksintresset Nyvångssamhälle, omfattande spridd bebyggelse, skydd av landskapsbilden och framtida utbyggnad av verksamhetsområde för vindkraftetablering. Varje motstående intressen förhindrar enligt Åstorps kommun vindkraftsetablering i varsitt område (ibid.).

Under översiktsplanens avsnitt för vindkraft ges förutom en kort beskrivning av kommunens delområden en hänvisning till den fördjupade översiktsplanen gällande vindkraft i kommunens norra delar (ibid.: 94-97).

Det exakta tillvägagångssättet för analysen i Åstorps fördjupade översiktsplan är svårt att utläsa. Det är tydligt att landskapets visuella tålighet har beaktats då det presenteras en förhållandevis detaljrik beskrivning av det egna landskapet (Åstorps kommun 2002b: 5). Dessutom beskrivs i generella drag kommunens natur, bebyggelse och infrastruktur ingående (ibid.: 6), samtidigt som vindhastigheterna tas i beaktande (ibid.: 3). Som underlag för beslutsfattandet har också fotostudier utförts på olika håll i kommunen. Detaljerna kring undersökningen är inte helt tydliga, möjligen för att studien var väldigt tidig för sitt slag. Kommunen kommer i alla fall till slutsatsen att ytterligare exploatering av det öppna landskapet inte är önskvärd och att kommunen inte har förutsättning att ta emot fler vindkraftverk. Detta ställningstagande motiveras av att Åstorps kommun är liten till ytan, till stor del påverkad av vägar, järnvägar, kraftledningar och bebyggelse.

Det presenteras i ett tidigt skede av den fördjupande översiktsplanen en policy för etablering av vindkraftverk. I denna ges ett antal styrande pekpinor som bland annat rör vindkraftverkens bullernivå, avstånd till byggnader, grupperingar samt en betoning av hänsynstagande till gällande översiktsplan, områdets exploatering samt natur-, kultur- och miljövärden (ibid.: 3). Denna policy kompletteras senare av ytterligare fyra riktlinjer, varav ett av dem helt utesluter etablering av vindkraftverk och lyder enligt följande: "Inom området får nya vindkraftverk ej etableras dels med hänsyn till avståndet, 700 meter till närmaste bostadshus, dels med hänsyn till områdets begränsade yta och känslighet med hänsyn till natur- och kulturmiljön." (ibid.: 11)

Mot slutet av detta examensarbete presenterade Åstorps kommun samrådshandlingen för sitt kommande tillägg till ÖP med tema vindkraft. I tillägget konstateras det inledningsvis att vindtillgångarna är mycket goda i stora delar av kommunen. Syftet med vindbruksplanen är därför att vägleda utbyggnaden av vindkraft i Åstorps kommun med utgångspunkt tagen ur landskapets förutsättningar (Åstorps kommun, 2011: 7). Vindbruksplanen väger landskapet mycket tungt och en stor vikt läggs vid en landskapsanalys som utförts enligt LCA-metoden (se beskrivning under kapitel X.X). Till skillnad från övriga kommunala planhandlingar inleds också vindbruksplanen med en redogörelse av den mycket omfattande landskapsanalys som ligger till grund för planeringsarbetet. Landskapsanalys inkluderar förutom en kartläggning av kommunens riktningar, rum och landmärken (ibid.: 10-12) även en detaljerad landskapskaraktärisering som inkluderar gåturer med allmänheten och länsstyrelsen

(ibid.: 13-22). Efter att kommunens yta karaktäriserats i olika områden beskrivs de olika karaktärsområdena kortfattat med understöd av ett par bilder för varje område.

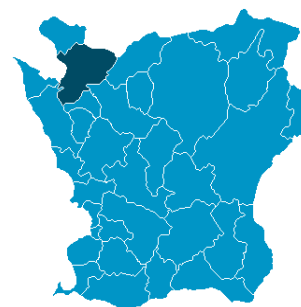
Utöver landskapsanalys vilar Åstorps vindbruksplan på en redogörelse av allmänna restriktioner och förutsättningar för vindkraft. Restriktionerna utgörs av motstående intressen såsom riksintresse för kulturmiljö, natura 2000-områden, flygets intressen och säkerhetsavstånd till väg och järnväg. Ytterligare exempel på restriktioner är bullernivåer och skuggverkan på bostäder. Bland förutsättningarna som måste uppfyllas för att kunna etablera vindkraftverk återfinns krav på vindförutsättningar och möjlighet att ansluta vindkraftverken till elnätet (ibid.: 34-41). Listan på restriktioner och förutsättningar inkluderar alltså sådana aspekter som måste beaktas på grund av krav som ställs av lagstiftning, vindkraftverkens ekonomi eller av Åstorps kommun. En kartläggning av dessa presenteras också i planen (ibid.: 47-53).

De enda egentliga avvägningar som görs i planen gäller huruvida kommunens olika landskapskaraktärer lämpar sig för etablering av vindkraft. För att avgöra detta har man i planen på ett allmänt plan bedömt vilka typer av landskapskaraktärer som är lämpliga, eventuellt lämpliga, olämpliga samt ej möjliga för vindkraftsetableringar (ibid.:43). Utifrån dessa bedömningar klassificeras sedan varje karaktärsområde som ett utav dessa fyra olika alternativ. Totalt sett anser man att nio karaktärsområden inte är möjliga, fyra karaktärsområden är olämpliga, två karaktärsområden är eventuellt lämpliga och ett karaktärsområde är lämpligt för vindkraftsetableringar. Det karaktärsområde som anses vara lämpligt för vindkraftsetableringar är ”slättbyggd präglad av storskalig infrastruktur” och inkluderar ett tiotal olika geografiska områden i kommunen (ibid.: 44-45).

I en beskrivning av kommunens utbyggnadsstrategi presenteras de områden som ansetts vara lämpliga för vindkraft (vilka utgörs av 5 stycken så kallade A-områden) och de som präglas av motstående intressen och endast eventuellt är lämpliga för vindkraft (7 stycken B-områden). Vid denna presentation har alla markområden inom ett avstånd på 400 meter tagits bort i analysen med hänsyn till vindkraftverkens bullerverkan (ibid.: 54-55). Alla de utpekade områdena beskrivs sedan närmare och planen avslutas med riktlinjer och information om bland annat dialog, samråd och prövning samt en miljökonsekvensbeskrivning av planen. Intressant är också att det ges tre olika utbyggnadsscenarioer för kommunen där 4, 7 eller 19 vindkraft etableras i de olika tänkbara fallen. För vart och ett av dessa fall ges också datoranimerade illustrationer (ibid.: 77-78).

Ängelholm

Handlingar	Vindkraftspolicy 2002, Översiktsplan 2004, Tillägg till översiktsplan 2006
Antal vindkraftverk	4
Varav antal havsbaserade	0
Total installerad effekt	2 760 kW
Beräknad årsproduktion	5 050 MWh
Senaste drifttagning	2002

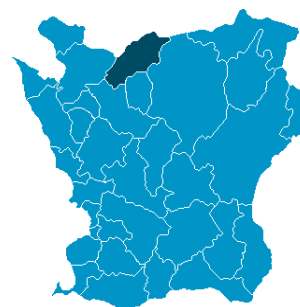
I Ängelholms översiktsplan från 2004 står det inte särskilt mycket om kommunens mål eller ambitioner med vindkraft. Energislaget nämns i samband med andra frågor på olika håll i handlingen där det som hastigast konstateras att vindkraft är en viktig mellankommunal fråga (Ängelholms kommun, 2005: 17), att kommunens kustzon till större del är olämplig för vindbruk (ibid.: 21), att vindkraftverk ska undantas från stora opåverkade områden (ibid.: 22), att planering av vindkraftverks ska utgå från kommunens analys av landskapskaraktärer (ibid.: 39), att vindkraft om möjligt ska samlokaliseras med radio- och telekommunikationsmaster (ibid.: 58) och att kommunen ställer krav på detaljplan vid etablering vindkraftverk (ibid.: 79).

Det mest handfasta som sägs om vindkraftverk i översiktsplanen är att kommunen har utsett primära och sekundära för vindbruk. Primära områden är sådana som redan i dagsläget anses vara lämpliga för etablering av vindkraft, medan sekundära är sådana som kan bli lämpliga under vissa omständigheter (ibid.: 78). I översiktsplanen presenteras ett utpekad primärt område som kan rymma 3-4 vindkraftverk och två sekundära områden. Vidare konstateras det att föreslagna riksintresseområden för vindkraftverk står i direkt konflikt med kommunens översiktsplanering och att Ängelholms vindkraftspolicy från 2002 gäller. Denna policy ska ha tagits fram för att undersöka kommunens förutsättningar för vindkraft och för att väga intresset för vindkraft mot övriga intressen (ibid.: 80).

Ängelholms vindkraftspolicy från 2002 togs fram för att peka ut lämpliga vindbruksområden och för att underlätta hantering av bygglovsärenden (Ängelholms kommun, 2002: 4). Utmärkande för denna vindkraftspolicy är den omfattande landskapsanalys som utfördes för hela kommunen och som tog hänsyn till landskapets riktningar, skala, landskapsrum, komplexitet m.m.. Kommunens yta delades också in i 22 olika områden som alla analyserades med hänsyn till typ av landskapskaraktär (ibid.: 15). Intresset för vindkraft vägdes även mot andra motstående intressen (ibid.: 26-31) samt mot kommuninvånarnas synpunkter (ibid.: 31-33). I slutändan presenterades olika områden som ansågs vara lämpliga, mindre lämpliga eller olämpliga tillsammans med kommunens riktlinjer för vindkraftsetableringar (ibid.: 38-41). Vindkraftspolicyn från 2002 gäller emellertid inte längre eftersom denna har ersatts av det tematiska tillägg till översiktsplanen som Ängelholm utarbetat tillsammans med Helsingborg och Höganäs år 2004 (Gustavsson, 2011). En beskrivning av denna planhandling ges i sammanfattningen av Helsingborgs kommuns planhandlingar.

Örkelljunga

Handlingar	Översiktsplan 2007, Tillägg till översiktsplan 2010
Antal vindkraftverk	0
Total installerad effekt	0 kW
Beräknad årsproduktion	0 MWh
Senaste drifttagning	-

Örkelljungas energiplan är från mitten på 1990-talet och är inaktuell. Vid kontakt med kommunen hänvisas till annan information som finns att hämta på kommunens hemsida där kommunens översiktsplan med tematiskt tillägg är uppladdade (Kommunkansliet i Örkelljunga kommun, 2011). Örkelljunga kommuns översiktsplan är desto nyare, men där uttalar man sig förhållandevis försiktigt om vindkraft. Det konstateras att etablering av vindkraftverk tidigare inte har varit av intresse i kommunen, men att frågan aktualiserats som en följd av teknisk utveckling och nyare vindkarteringar. Skogsområden som tidigare inte analyserats har därmed på senare tid definierats som potentiella vindkraftsområden (Örkelljunga kommun, 2008: 37). Då Örkelljungas översiktsplan utarbetades var kommunen inte så långt kommen i arbetet med vindkraftsfrågan, varför kommunen fastslog att ett tematiskt tillägg gällande vindkraft skulle utarbetas till översiktsplanen. Detta skulle reglera vindkraftsfrågan i förhållande till andra intressen samt utreda de olika landskapskaraktärernas tålighet för vindkraftsetablering (ÖP sid 40). Kommunen uppfattade att ett sådant tematiskt tillägg var nödvändigt för att kunna ta ställning till ett mellankommunalt, övergripande och hållbart sätt att hantera vindkraftsexploateringsärenden (ibid.: 38).

I och med det tematiska tillägget (som i skrivande stund fortfarande är på utställning) till vindkraft har Örkelljunga tagit en tydligare ställning i vindkraftsfrågan och säger sig vilja skapa förutsättningar för en utbyggnad av energislaget. Vidare hävdas det att det finns ett politiskt intresse av att se om kommunens elförsörjning delvis kan komma från vindkraft. Samtidigt påpekar kommunen att utbyggnaden ska ske med en övergripande strategi och att övriga intressen ska tas i beaktande. Enligt kommunen är syftet med plandokumentet att redogöra för hur vindkraft kan påverka kommunen, vilka övriga intressen som måste beaktas samt peka ut lämpliga respektive olämpliga områden (Örkelljunga kommun, 2010: 4). Det konstateras återigen att intresset för att etablera vindkraft i kommunen är relativt nytt, men att det i dagsläget finns ansökningar och förfrågningar om att uppföra vindkraftverk i kommunen (ibid.: 6).

För att lokalisera lämpliga vindkraftsområden har Örkelljunga kommun valt att kartlägga övriga, motstående intressen och väga dessa mot intresset för vindkraft. Kommunen väger olika intressen olika tungt i förhållande till vindkraft, vilket innebär att vissa undantagslöst förhindrar vindkraftsetableringar, medan innebörden av andra intressen får avgöras från fall till fall. De motstående intressen som konsekvent förhindrar att vindkraftverk kan tillåtas är vägar, kraftledningar, luftfart, Försvaret, radio- och telenät (ibid.: 20), Natura 2000, strandskyddsområden, stora opåverkade områden och riksintresse för friluftsliv. Vidare bör inte vindkraft etableras inom områden som präglas av intresse för järnväg Europabanan, naturvårdsplanen, storområden-natur,

fornlämningsområden, naturvårdsprogrammets värdefulla bymiljöer, regionala kulturmiljöer enligt Länsstyrelsen, småskaliga och ålderdomliga bymiljöer, upplevelsestråk, grönstruktur, viktiga strövområden eller friluftsområden.

Kommunen menar att hänsyn också ska tas till riksintresse för naturvård, målpunkter friluftsliv, målpunkter turism, tysta områden, fågellokaler, landskapskaraktärer och grundvatten (ibid.:). Det poängteras dock att det finns möjlighet att flytta länkstråk för radio- och telenät för att bana väg för vindkraft. Kommunen tar också ställning för respektavstånd till bostäder och har använt sig av ett schablonavstånd på 500 meter till bostäder som ett första urval av områden för vindbruk (ibid.: 20).

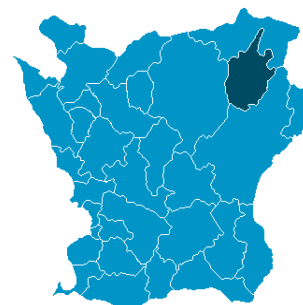
Som underlag för beslutsfattandet har Örkelljunga kommun även låtit utföra en analys av det egna landskapet. Denna kategoriserar på ett övergripande plan kommunens yta utifrån topografi, utblickar, rumslighet, skala, proportioner och landskapstyper (ibid.: 22-27).

Örkelljunga ger förslag på ett antal områden som anses uppfylla kommunens krav på vindkraftsetableringar och dessa visualiseras i slutet av handlingen genom en serie fotomontage (ibid.: 56-65). Enligt kommunen själv är målet att vindkraftsutbyggnad kommer till stånd i de utpekade områdena, medan ingen etablering ska ske i områden som inte har pekats ut (ibid.: 14). Det förekommer dock en del riktlinjer för hur vindkraftverk ska etableras vad gäller enhetlighet, antal, inbördes avstånd med mera (ibid.: 9,15). Kommunen har även utfört en miljökonsekvensbedömning av planhandlingen som bifogas i dokumentet.

Som ett led i Örkelljungas beslutsfattande i vindkraftsfrågan har man även låtit göra en enkätundersökning i kommunen. Av de 41 svar som kommunen fått in är en klar majoritet deltagarna positivt inställda till vindkraft och många vill till och med se att hela kommunens energiförbrukning ska tillgodoses av el från vindkraft. Enkätundersökningen finns publicerad i sin helhet på kommunens hemsida (Örkelljunga kommun, 2011).

Östra Göinge

Handlingar	Klimatstrategi/Energiplan 2008, Vindbruksplan 2010
Antal vindkraftverk	1
Total installerad effekt	800 kW
Beräknad årsproduktion	1 200 MWh
Senaste drifttagning	2005

Östra Göinges gällande översiktsplan är från 1990 och kommunen håller på att ta fram en ny. Samrådshandlingarna för denna beräknas vara klara i maj 2011, varför dessa inte kan inkluderas i kommunkartläggningen (Ericsson, 2011). Av denna anledning är förmodligen kommunens energiplan och förslag på vindbruksplan de i nuläget mest relevanta handlingarna i vindkraftsfrågan. I Östra Göinges klimatstrategi/energiplan från 2008 står dessvärre endast att vindkraften är en utsläppsfri energikälla (Östra Göinge kommun, 2008: 17) och att kommunen håller på att ta fram en vindbruksplan (ibid.: 7).

I skrivande stund är Östra Göinges vindbruksplan fortfarande under framtagning och därför får en samrådshandling för vindbruksplanen från oktober 2010 tjäna som underlag för att undersöka kommunens ställning till vindkraft. I vindbruksplanen tar Östra Göinge kommun utgångspunkt i nationella och regionala mål och menar att man är villig att "ta en rimlig del av ansvaret" för att samhället ska kunna nå sina miljömål genom att skapa förutsättningar för förnyelsebar energi i form av vindkraft (Östra Göinge kommun, 2010: 66). Syftet med Östra Göinges vindbruksplan är att hitta lämpliga områden för vindbruk som kan fungera som underlag för ansökningsärenden och framtida planering (ibid.: 5).

Arbetet med att hitta lämpliga vindbruksområden tar liksom för andra kommuner utgångspunkt i en kartering av motstående intressen och listan över sådana är precis lika omfattande som den är många andra fall. Till skillnad från många andra kommuner har emellertid Östra Göinge valt att klassificera förekommande intressen i tre olika klasser beroende på hur stark konflikt de innebär i förhållande till vindkraftsetablering (ibid.: 55).

Genom en sammanställning av alla intressen har Östra Göinge slutligen gjort en bedömning av hur pass stor betydelse de motstående intressena har för etablering av vindkraft. På en bifogad karta delas hela kommunens yta in i olika områden beroende på hur pass starka intressekonflikter som förekommer. Intressekonflikterna anses antingen vara starka, ej obetydliga eller små alternativt obefintliga (ibid.: 58).

Förutom en kartering av vindförhållanden och skyddsavstånd (exempelvis 500 meter till enskilda bostäder) har också Östra Göinge utfört en landskapsanalys som omfattar hela kommunen. I landskapsanalysen som tillämpar den engelska metoden LCA¹ har kommunen delats in i tio områden (ibid.: 32) vars landskap analyseras och klassificerats som en av nio olika landskapstyper (ibid.: 31). Med understöd av fotografier ges en presentation och beskrivning av varje område. Denna analys resulterar i en kartläggning av landskapets tålighet för vindkraft, där varje område anses vara antingen tåligt, tåligt beroende av lokalisering och utformning eller känsligt för vindkraft (ibid.: 54):

Genom att syntetisera inverkan av faktorer har slutligen Östra Göinge pekat ut områden där vindkraften anses vara lämplig, möjlig eller stoppad. I de olika karteringarna syns tydligt att begränsningsområden utifrån bebyggelse och infrastruktur utgör det enskilt största hindret för etablering av vindkraftverk (ibid.: 61). Östra Göinge har valt att använda sig av skyddsavståndet 500 meter till enskilda bostadshus (ibid.: 59).

Östra Göinge pekar ut förhållandevis många och stora områden för vindbruk men poängterar samtidigt en rad övergripande principer som ska gälla vid etablering av vindkraftverk. Bland annat fastslås att intresset för vindkraft aldrig ska härska över andra intressen såsom möjligheten till gles bebyggelse, kultur, natur, tysta områden samt landskapsbilden (Tillägg sid 66). Kommunen presenterar också ett antal riktlinjer som ska gälla för etableringen av varje enskild vindkraftsanläggning. I dessa riktlinjer menas det att vindkraften ska vara enhetliga, placerade i enkla geometriska formationer, att reklam inte är tillåtet, att enskilda vindkraftverk inte bör tillåtas med mera (ibid.: 69).

---

¹ Landscape Character Assessment. Se avsnitt 3.1.3

Bilaga VI Intervjumall för tjänstemän

Vissa ändringar under vissa intervjuer har gjorts några av frågorna så att de skulle stämma överens med den aktuella kommunens planeringsarbete.

A. Inledning

(Presentation av mig och mitt examensarbete)

1. Vad är dina huvudsakliga arbetsuppgifter?

B. Utveckling och attityd i dagsläget

1. Vilka aktörer har hittills varit drivande för utbyggnaden av vindkraft i kommunen?
2. Hur skulle du beskriva kommunens inställning till vindkraft idag? - T.ex. neutral, restriktiv, positiv, aktiv
3. Vad är fördelarna respektive nackdelarna med att bygga ut vindkraft i kommunen?
4. Vad ser kommunen för betydande hinder för en utbyggnad av vindkraften?
5. Vad är din bedömning av allmänhetens attityd till vindkraft i kommunen?
6. Hur mycket bedömer du att vindkraften kommer att byggas ut i kommunen framöver?

C. Kommunens planeringsarbete

1. Kommunen har tagit fram ett tillägg till ÖP med tema vindkraft. Vad motiverade framtagandet av detta dokument?
  - a. Har något särskilt planeringsunderlag saknats i tidigare ärendehanteringar?
  - b. Hur bedömdes lämpligheten av vindkraftsanläggningar innan kommunen hade en övergripande plan för vindkraften?
  - c. Har tidigare vindkraftverk lokaliserats på ett bra sätt? Varför? Varför inte?
  - d. Finns det särskilda aspekter som inte beaktats vid tidigare etableringar som borde ha vägts in?
2. Beskriv hur kommunen har gått till väga för att planera för vindkraft.
3. I det nuvarande tillägget till ÖP har ni lokaliserat områden för vindkraft. Beskriv hur ni resonerat för att välja ut lämpliga respektive olämpliga områden.
  - a. Fanns det andra områden som var aktuella? Varför kom inte dessa med?
  - b. Vilka bedömningar gjordes när ni beslutade om avstånd till bostäder?
  - c. Hur kan intresset för vindkraft vägas mot andra intressen? Hur går ni till väga i er kommun?
  - d. På vilket sätt har medborgare och berörda varit involverade i framtagningen av vindkraftsplanen? - T.ex. vid urval av lämpliga områden?
  - e. Hur har ni gått tillväga för att planera för att vindkraften ska anpassas till landskapet? Har landskapsanalyser gjorts?
  - f. Har kommunen något ansvar att utse lämpliga vindkraftsområden?
4. Upplever du att kommunen har nytta av sina tidigare vindkraftserfarenheter i samband med ärendehantering idag?
5. Den 5 januari ratificerade Sverige den Europeiska landskapskonventionen. Har landskapskonventionen någon betydelse för ert planarbete?

D. Etablering i praktiken

1. Är exploatörernas intresse för vindkraft stort inom kommunen?
2. Fungerar det tematiska tillägget som tänkt för att styra exploatörernas intresse till de utvalda områdena?
3. Vad händer om en ansökning kommer in till områden utanför de som bedömts som lämpliga?
4. Skånes kommuner är i regel både små och flacka, varför dagens vindkraftverk syns från grannkommunerna.
  - a. Är det vanligt med mellankommunala konflikter i samband med etablering av vindkraftverk?
  - b. Ser kommunen något behov av bättre mellankommunalt samarbete i vindkraftsfrågan?
5. Har det förekommit något större motstånd mot vindkraft, organiserat eller ej, i samband med lokalisering av vindkraftverk? Vad har dessa protester fått för effekter?
6. Utfall av ansökningar under 2010, kommentar?
7. Vilken betydelse har de nya bestämmelserna kring det kommunala vetot haft för er planering och tillståndshantering?

E. Syn på framtiden

1. Vad har kommunen för mål med vindkraften i framtiden?
2. Är utpekade områden tillräckliga för att tillgodose kommunens mål?
  - a. Om nej: Vad kan kommunen göra för att hitta fler lämpliga områden?

Bilaga VII Intervjumall för politiker

A. Inledning

(Presentation av mig och mitt examensarbete, OK att spela in? OK att ha med dig som referens?)

1. På vilket sätt har du varit/är du involverad i vindkraftsplanering i kommunen?

B. Kommunens och partiets inställning

1. Hur skulle du beskriva ditt partis ståndpunkt vad gäller vindkraft i kommunen?
  - a. Är politikerna eniga i frågan?
2. Vad är för- respektive nackdelarna med att bygga ut vindkraften i kommunen?
3. Hur viktigt är vindkraftsintresset jämfört med andra motstående intressen?
4. Finns det politisk enighet i vindkraftsfrågan eller skiljer sig viljorna åt mellan olika politiska partier och/eller block?

C. Allmänhetens inställning och roll

1. Vad är din bedömning av allmänhetens attityd till vindkraft i kommunen?
2. Vilken roll tycker du allmänheten ska ha vid vindkraftsplanering i kommunen?
3. Vilken betydelse har allmänhetens inställning för kommunens och ditt partis ställningstagande?
  - a. Skulle en kraftig opinion för eller mot vindkraft förändra er inställning?

D. Utsikt mot framtiden

1. Vad ser du för betydande hinder för en utbyggnad av vindkraften?
2. Hur mycket bedömer du att vindkraften kommer att byggas ut i kommunen framöver?

E. Övrigt

1. Finns det något annat du vill tillägga?

Bilaga VIII Samrådsmöte Eslöv

Eslövs tematiska tillägg till ÖP var ute på samråd under perioden 7 februari till 18 mars 2011. Under denna period arrangerade kommunen två samrådsmöten i Eslövs stadshus; ett den 24 februari och ett den 3 mars. I samband med intervjun av en kommunal tjänsteman den 3 mars besökte jag Eslövs stadshus och närvarade på det andra samrådsmötet. Förutom mig och de kommunala tjänstemän som höll i samrådsmötet närvarande även en kvinna och åtta män i åldrar från yngre medelålder och uppåt. Vid det första samrådsmötet uppgavs ungefär 20 personer ha närvarat.

Mötet inleddes med att de kommunala tjänstemännen gav en presentation av den nya planhandlingen enligt följande punkter:

- Vad är ett tematiskt tillägg och hur fungerar planprocessen?
- Presentation av planförslaget
- Tid för frågor och synpunkter

Själva presentationen tjänade som en kortfattad sammanfattning av vad syftet med det tematiska tillägget var och vad man i sin analys har hittat för lämpliga områden för vindkraft. Presentationen var förhållandevis kort och samrådsmötet gled ganska snabbt in på en spretig diskussion om vindkraften och dess omvärldspåverkan. I diskussionen deltog samtliga närvarande mer eller mindre, även om vissa var betydligt mer tongivande än andra. Något hårddraget kan man säga att på ena sidan stod kommunala tjänstemän som skulle framföra kommunens vindkraftsplan och på andra sidan stod invånare som var negativt inställda till en vidare utbyggnad av vindkraft. Efterhand blev samrådet alltmer hätskt och diskussionerna övergick till att invånarna tillgrep så många argument de kunde komma på för att kritisera det tematiska tillägget och vindkraften i allmänhet. Tjänstemännen gjorde i sin tur så gott de kunde för att försvara planen och för att bemöta deltagarnas synpunkter. De synpunkter som framfördes från närvarande kommuninvånare var bland annat (något omformulerat och omstrukturerat):

- Det är diskriminerande att större tätorter har större buffertzoner till vindkraftverk och att invånarna i tätorten Eslöv ska slippa se kraftverken. Vindkraftverken medför ett byggförbud så att de mindre samhällena inte kan expandera på grund av de korta respektavstånden till enskilda bostäder och mindre tätorter. Ska bara folk i tätorterna ha rätt till ett friluftsliv?
- Det är en plåga att bo nära ett vindkraftverk (mannen som framförde denna synpunkt bodde 900 m från ett vindkraftverk i kommunen). Man borde sätta upp högtalare med 40 dB ljudvolym och blinkande lampor i kommunhuset så att de fattar hur det är. Det är inte så kul att ha rörliga skuggor i köket när man sitter och dricker kaffe.
- Vindkraft medför att utländska bolag utnyttjar Eslöv och tjänar pengar på oss som betalar skatt i kommunen. Vindkraftselen som produceras av andra intressenter i Sverige räknas inte som svensk energi. Vi kan därför inte tillgodoräkna oss den miljövänliga energin som vi producerar. De som bor nära vindkraftverken och endast får ta de negativa konsekvenserna förväntas ändå buga, tacka och ta emot.

- Vindkraften kostar pengar, är kraftigt subventionerad och lever på konstgjord andning. Forskare menar att det är den sämsta investeringen vi någonsin har gjort.
- Det kan finnas en poäng med att producera mer el i södra Sverige eftersom vi annars får betala mer för denna då det mesta produceras i Norrland.
- Vägen som är utpekad som vacker väg på turistkartor är fylld med vindkraftverk. Vi kan inte sälja vindkraftverk till turisterna.
- Fåglar dödas av vindkraftverk och dessutom kanske många fler skadas som man inte känner till. Det kan finnas risker att fågellivet skadas och att ovanliga arter dör ut. Fiskarna i sundet kan inte kommunicera med varandra för att det bullrar och vibrerar så mycket kring havsbaserade vindkraftverk. Det kan också finnas andra hälsoeffekter på djur och människor som vi inte känner till. Det behöver inte bara vara ljud utan även t.ex. infraröd strålning som kraftverken sänder ut. Jordbrukarna säger sig uppleva att rörliga skuggor förstör grödorna.
- Eslöv är en av de mest tätbefolkade kommunerna i Sverige och har redan så mycket vindkraft. Har inte kommunen redan dragit sitt strå till stacken och mer därtill? Är det inte konstigt att vi ska försöka trycka in ännu fler vindkraftverk och prata om hundratals meter till närboende? I Norrland är det ju miltals mellan bostäderna. Lagg vindkraftverken i Norrland eller i havet eller någon annanstans.
- Man vänjer sig vid att det byggs fler och fler vindkraftverk. Risken finns att det blir som grodan som ligger i vattnet och vänjer sig vid att det blir varmare och varmare, tills att den dör.
- Man vänjer sig inte alls. Du vänjer dig aldrig om du hör vindkraftverken dygnet runt. "Swoosch swoosch swoosch" låter det, alltid.
- Vi borde besluta om ett avstånd på 1 000 meter till bostäder och använda det kommunala vetot för att se till så att inga vindkraftverk etableras inom detta avstånd.
- Vindkraftverken borde ses över oftare och bullernivåerna borde mätas när vindkraftverken blivit äldre och turbiner, växellådor m.m. blivit gamla. Allt som är mekaniskt låter ju mer efterhand som det blir slitet. Vad händer när vindkraftverken låter mer än det var tänkt? Har kommunen mätt bullernivån på vindkraftverken i kommunen?
- Det finns risker för iskastning och vindkraftverk som går sönder. Vi kan inte gå på våra egna tomter eller besiktiga brunnar under vinterhalvåret.
- Blir inte bullret ännu högre nu när det ska byggas större vindkraftsgrupper? Hur mäts vindkraftens ljudvolym när detta buller läggs på allt annat buller som redan finns från t.ex. trafiken? Om bullret från trafiken är 55 dB och 40 dB från vindkraftverken, hur hög blir bullernivån då?
- Det är väldigt mycket vindkraftsområden utpekade kring Örtofta, bor det inga kommunala politiker där? Var bor du (riktat till tjänstemannen som höll i mötet)? Var kommer du från? Norra delen är väldigt förskonad jämfört men den södra delen av kommunen.

- Två av de utpekade områdena finns inte beskrivna tillsammans med de övriga områdena. Folk kanske inte vet om att dessa har pekats ut.

De kommunala tjänstemännen besvarade frågorna och synpunkterna så gott de kunde, men hade ofta inte tillräckliga kunskaper om olika aspekter av vindkraft (t.ex. hälsopåverkan, vindkraftens funktion i ett större energisystem, vem som äger vindkraftverken eller vindkraftens ekonomi) för att bemöta synpunkterna. Istället sa de många gånger att de inte visste eller att de inte kunde uttala sig men att man gärna fick ge sina synpunkter till kommunen skriftligen om man ville göra sig hörd. Två av tjänstemännen hade i uppgift att notera allt som sades under samrådsmötet för att inkludera detta i en samrådsredogörelse.

Som det framgår av punkterna ovan höll sig diskussionerna sig under hela mötet på ett ganska allmänt plan om vindkraft i Eslöv och på andra håll. Ganska lite fokus riktades mot hur planen var framställd, vilka avväganden som gjorts för att utse lämpliga områden och hur deltagarna förhöll sig de områden som var utpekade i planen. Mötet avslutades efter två timmar vid halv nio då en tjänsteman tyckte att alla hade fått ventilerat sina synpunkter tillräckligt mycket.

Bilaga IX Samrådsmöte Simrishamn

Simrishamns tematiska tillägg till ÖP var ute på samråd under perioden 21 februari till 4 april 2011. Under denna period arrangerade kommunen den 21 mars ett samrådsmöte i Simrishamns rådhus. Jag tog mig till Simrishamn för att delta vid mötet och fick sällskap av ett 80-tal andra personer, i stort sett uteslutande i övre medelåldern. Bland besökarna fanns förutom invånare även ett tiotal politiker och en handfull kommunala tjänstemän som kallats in för att ta emot invånarnas synpunkter och bemöta deras frågor. Även en representant från konsultbolaget som tagit fram planen deltog vid mötet. Samrådsmötet som var totalt två timmar långt inleddes med att konsulten höll en ca 40 minuter lång genomgång av vindkraftsplanens upplägg, hittills gjorda ställningstaganden och utgångsläget för samrådet. Efter presentationen följde gruppdiskussioner kring ett antal bord, där det vid varje bord satt ett par kommunala politiker. Vid ett särskilt bord placerade de kommunala tjänstemännen ut sig för att diskutera och bemöta frågor av mer teknisk karaktär.

Om problemet med Eslövs samråd var det låga deltagarantalet så var situationen snarare den motsatta i Simrishamns kommun. Även om mötet hölls i rådhusets största sal så var denna överfylld och stolar fick bäras in från andra rum. Detta fick konsekvenser när det efter presentationen var dags för gruppdiskussioner. Ljudvolymen blev snart mycket hög och det var svårt att höra vad andra personer sa kring det egna bordet. Diskussionerna hölls därför till stor del i smågrupper mellan två till tre personer som satt lutade mot varandra, lika mycket invånare till invånare som invånare till politiker. Vid ett bord blev därför en man mycket upprörd över att han inte kunde ta del av vad som sades på andra sidan bordet. De personer som inte höll sig framme och fick en plats till bords stod eller satt runtomkring borden och försökte höra vad som sades, vilket inte var särskilt lätt.

Som åhörare hade också jag svårt att uppfatta vad man pratade om kring borden, framförallt de första 40 minuterna av diskussionerna, innan tillräckligt många hade gått hem så att ljudvolymen blev mer dämpad och jag fick en bra plats. Under den resterande halvtimme som jag kunde sitta till bords och lyssna på samtalen uppfattade jag att det framförallt var en man som var väldigt negativt inställd till vindkraft som styrde diskussionen kring mitt bord. Mannen hävdade att det inte fanns någon mening med vindkraftverk och radade upp motargument efter motargument, mer eller mindre sanningsenliga eller välgrundade. Bland annat hävdades det att (något omformulerat och omstrukturerat):

- Kärnkraft är mycket bättre än vindkraft och orsakar färre dödsfall per producerad kWh. Vi borde bygga nya kärnkraftverk som är säkrare istället för att köra våra 60 år gamla verk i botten. Om man inte hade grävt ner uttjänat kärnbränsle hade man dessutom kunnat använda det till fusionskraft.
- Vindkraftsexploaterarna fuskar med buller- och skuggbildningskartor och ingen kan kontrollera dem. Kommunen har t.ex. inte den nödvändiga kompetensen eller tillgång till programmen.
- Om 10-15 år kommer vi få en ny bankkris eftersom bankerna lånat ut pengar till vindkraftverk som inte lönar sig. Inte ett enda vindkraftverk är självbärande.
- Om 20-30 år kommer vi få stora problem med lungcancer eftersom vindkraftverken utsätts för korrosion och sprider partiklar i atmosfären.

- Djuren störs av vindkraftverken och står och stirrar på dem hela dagarna. Djuren har ju mycket känsligare sinnen än vad vi har. Suggorna får inga kultingar i närheten av vindkraftverk.
- Vindkraftverken kommer aldrig att rivras eftersom de kostar lika mycket att riva som att bygga. Därför kommer de att stå kvar oförsäkrade utan att någon tar ansvar för dem tills den dag de faller ner och dödar människor.
- När vindkraftverken fått elcertifikat i 12 år plockar vindkraftsbolagen ner kraftverken, omregistrerar bolaget och sätter upp vindkraftverket igen. Då får de elcertifikat i 15 år till.
- Det är absurt att medborgarna betalar för elcertifikat som tilldelas vindkraftverken. Elen säljs ju sedan till utlandet.
- Det är många tidigare dömda kriminella som driver vindkraftverk. Därför finansieras den organiserade brottsligheten delvis av vindkraftverken - som subventioneras av staten.
- Vindkraftverken producerar bara el 20 % av tiden. Resterande tid måste vi ändå ha andra kraftslag, därför kan vindkraften aldrig ersätta annan energi. Världens bästa vindkraftverk producerar bara el 49 % av tiden.
- Vindkraftverken låter och blinkar dygnet runt hela tiden. Det är väldigt störande.
- Vindkraftverken blandar den varma marknära luften med den kallare luften som finns längre upp i atmosfären. Detta orsakar naturkatastrofer.

Mannen som kom med dessa synpunkter fick rätt så stort medhåll från många av de andra som satt kring bordet, dock inte från politikerna som avstod från att ta i flera av frågorna. Ytterligare en som inte höll med om mannens påståenden var en småbarnsmamma som sade sig själv vara positiv till vindkraft. Hon höll en rätt så låg profil men menade att det är bättre med vindkraft än det som händer i Fukushima i Japan. Hon påstod att hon själv såg 12 vindkraftverk från sin bostad men att hon inte stördes av detta.

Varken kommuninvånarna eller politikerna kring bordet var särskilt pålästa om vindkraftstekniken och uppfattade den vindkraftsnegativa mannen som mycket insatt och sakkunnig. Dessutom hade han en aggressiv framtoning och hängde ut de personer som han tyckte svarade fel eller som han tyckte var okunniga, vilket komplicerade förutsättningarna att få till en saklig diskussion som alla kände sig bekväma att delta i.

Jag vet inte hur eller när samrådsmötet avslutades eftersom jag var tvungen att lämna det 10 minuter före utsatt tid. Mot slutet av samrådet var det emellertid många som skrev ner sina synpunkter på papper eftersom invånarna uppmanades att göra så för att göra sin röst hörd. Dessa synpunkter kunde både vara anonyma och signerade, helt enligt eget önskemål. Jag frågade en politiker hur de visste vilka lappar som kom från egna kommuninvånare och vilka som kom utifrån, samt hur de visste om någon lämnade in flera stycken. Detta hade politikern inte funderat på, men tyckte inte att det var något större problem. Oavsett kommundillhörighet har ju alla rätt till en åsikt, menade han.

Bilaga X Samrådsmöte Åstorp

Åstorps kommun har i skrivande stund sitt kommande tillägg till ÖP ute på samråd och höll den 9 samt 18 maj samrådsmöten för att diskutera vindkraftsplanen. De två samrådsmötena hölls i Kvidinge och Hyllinge, vilka bortsett från Åstorp är kommunens största tätorter. Jag besökte tillsammans med ett 60-tal kommuninvånare det första samrådsmötet som hölls i Kvidinge. Liksom på Eslövs och Simrishamns samrådsmöten var mötets deltagare i princip uteslutande medelålders eller äldre. Mötet inleddes med att konsulten som tagit fram planeringsunderlaget höll en presentation som bland annat täckte syftet med planen, planeringsprocessen, gjorda bedömningar och lokaliserade vindbruksområden. Presentationen följde i princip planhandlingens upplägg och den intresserade läsaren hänvisas därför till bilaga V där detta resumeras. I detta skede ställdes det heller inte särskilt mycket frågor och presentationen var därför förhållandevis informativ och rakt på sak.

Efter presentationen lämnades tid för frågor, vilka ställdes i ett öppet forum till konsulten samt en närvarande kommunal politiker. Dessa turades om att bemöta synpunkterna beroende på om de var av teknisk eller politisk karaktär, ett upplägg som fungerade rätt så bra. Inledningsvis hölls diskussionerna på en förhållandevis saklig nivå och behandlade planspecifika frågor såsom utpekade områden och i planen gjorda bedömningar. Bland de synpunkter och frågor som direkt relaterade till kommunens vindbruksplan fanns följande:

- Det finns redan en hel del infrastruktur på Söderåsen, bland annat höga kraftledningar. Har man tagit i beaktning att Söderåsen redan delvis är exploaterat när man konstaterar att området inte är lämpligt för vindbruk?
- Vissa av områdena ligger för långt ner i svackan och det finns bättre områden i kommunen. Kartorna i planen är inte bra.
- Det är för små områden och för få verk i planen för att det ska göra någon nytta. Samtidigt är det ett väldigt virrvarr och det blir en visuell tragedi. Det borde vara en rejäl skyddszon till Rönne ås dalgång.
- Får den som söker om att etablera vindkraft någon hjälp av kommunen med att prata med grannarna?
- Områdena A1 och A2 ligger för nära varandra. Det blir en stor sammanlagd störning för oss som bor mitt emellan.
- Det är synd att kommunen har frångått sitt tidigare skyddsavstånd på 700 meter till boende. En undersökning vid Karolinska Institutet har visat att på ett avstånd av 1000-2000 meter störs 30 % av vindkraftverken. Kommunen borde ha ett skyddsavstånd på 1000 meter, skuggbildning är ju också ett problem.
- Det är en bra plan. Det är speciellt bra att ni har tittat särskilt på Rönne ås dalgång.
- Varför har projektörer arrangerat samråd utanför Åstorp som behandlar vindkraftverk i Åstorps kommun? Det känns inte seriöst.
- Planen borde ha beslutats i kommunfullmäktige. Jag vill se mer ledarskap från kommunen istället för att en konsult står här och förklarar och försvarar planen.

- Är det verkligen lämpligt att investera 400 000 kr i en sådan här plan? Den är säkert till god hjälp men mycket av de här 100 sidorna finns hos Boverket.
- Varför har man inte tagit hänsyn till fågellivet i planen? Detta har man gjort i Simrishamn och där har man även en fjärilsbank. Vindkraftverken trycker bort fåglarna och det finns inte längre några påkörda fåglar i områdena som har vindkraft.

Emellanåt gled diskussionerna in på mer generella frågor om vindkraft. Efterhand kom samrådet att handla allt mer om vindkraft i stort, även om den kommunala politikern bad deltagarna att hålla sig till innehållet i planen. Några av de synpunkter som framfördes om vindkraft mer generellt var:

- Varför ska just Åstorp ha vindkraft? Ängelholm har ju nästan inga vindkraftverk. Danmark slutade bygga vindkraft 2003.
- Har man utrett hur mycket el som befintliga vindkraftverk producerar? Det är ungefär 20 % betäckning på befintliga verk, det är bortkastat.
- Vindkraften är subventionerad och kostar mycket pengar.
- Markägarna tjänar mycket pengar på vindkraftverken. Ändå ska vi se dem samtidigt som våra fastigheter förlorar värde.
- Vindkraften är det största bondfånget i modern tid. Den är olönsam och ger väldigt lite.
- Dagens vindkraftverk ger 5 gånger så mycket som de vi har kommunen idag. Jag är positiv till vindkraft.
- Jag har nära till vindkraftverk både hemma och på jobbet. Det låter en hel del.
- Jag kan förstå folks oro. Det är därför jag (en markägare) är här, för att alla ska delta. Vi ska dela på vindkraften och delägarskap borde uppmuntras politiskt.

Konsulten och politikern turades om att svara på frågorna och kunde överlag bemöta synpunkterna med egen kunskap om frågorna. På grund av de starka övertygelser många verkar ha redan på förhand nådde man dock sällan konsensus. Snarare präglades diskussionerna av att man framförde varsin syn på saken utan att mötas eller komma överens i någon fråga. Eftersom jag hade tagit tåg till samrådsmötet var jag tvungen att lämna mötet efter drygt två timmar för att kunna ta mig hem. Jag vet därför inte hur samrådsmötet fortsatte eller avslutades, men efter mötet skulle det finnas en utställning av planen som besökarna kunde titta på och diskutera tillsammans med de personer som ansvarade för den.

LUNDS UNIVERSITET
Lunds Tekniska Högskola